

คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารตามทัศนะของครูผู้สอนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนา
อิสลามจังหวัดพัทลุง

**Desired Characteristics of Administrators as Perceived by Teachers in Islamic Private
Schools in Phatthalung Province**

ฮาฟิซ ขำนุรักษ์
Hafit Khamnurak

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารและการจัดการการศึกษาอิสลาม
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

**A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for the Degree of
Master of Education in Islamic Educational Administration and Management**

Prince of Songkla University

2558

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

ชื่อวิทยานิพนธ์   คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารตามทัศนะของครูผู้สอนโรงเรียน
เอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดพัทลุง

ผู้เขียน   นายฮาฟิซ ข่านูร์กี

สาขาวิชา   การบริหารและการจัดการการศึกษาอิสลาม

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

คณะกรรมการสอบ

.....
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นิเลาะ แวอุเซ็ง)

.....ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อะหมัด ยี่สุนทร)

.....กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นิเลาะ แวอุเซ็ง)

.....กรรมการ
(ดร.ซัมซุ สาอุ)

.....กรรมการ
(ดร.อับดุลฮาแกม เอ็งปียา)

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ อนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้
เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา ตามหลักสูตรปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหาร
และการจัดการการศึกษาอิสลาม

.....
(รองศาสตราจารย์ ดร.ธีระพล ศรีชนะ)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

ขอรับรองว่า ผลงานวิจัยนี้มาจากการศึกษาวิจัยของนักศึกษาเอง และได้แสดงความขอบคุณบุคคลที่มีส่วนช่วยเหลือแล้ว

ลงชื่อ.....

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นิเลาะ แวอุเซ็ง)

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

ลงชื่อ.....

(นายฮาฟิซ ข่านูร์กัย)

นักศึกษา

Prince of Songkla University
Pattani Campus

ข้าพเจ้าขอรับรองว่า ผลงานวิจัยชิ้นนี้ไม่เคยเป็นส่วนหนึ่งในการอนุมัติปริญญาในระดับใดก่อน
และไม่ได้ถูกใช้ในการยื่นขออนุมัติปริญญาในขณะนี้

ลงชื่อ.....

(นายฮาฟิซ ขำนุรักษ์)

นักศึกษา

Prince of Songkla University
Pattani Campus

Prince of Songkla University
Pattani Campus

ชื่อวิทยานิพนธ์	คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารตามทัศนะของครูผู้สอน โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดพัทลุง
ผู้เขียน	นายฮาฟิซ ข่านูร์กีษ
สาขาวิชา	การบริหารและการจัดการการศึกษาอิสลาม
ปีการศึกษา	2557

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาองค์ประกอบคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารตามทัศนะของครูผู้สอน โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดพัทลุง 2) ศึกษาว่าคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารตามทัศนะของครูผู้สอน โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดพัทลุง 3) เพื่อศึกษาเปรียบเทียบระดับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารตามทัศนะของครูผู้สอน โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดพัทลุงระหว่าง เพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่ง และประสบการณ์ในการทำงาน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้เป็นครูผู้สอน โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดพัทลุง จำนวน 447 คน โดยแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มที่ 1 จำนวน 225 คน เป็นกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ กลุ่มที่ 2 จำนวน 222 คน เป็นกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาและเปรียบเทียบระดับคุณลักษณะ เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามประเมินคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารตามทัศนะของครูผู้สอน โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดพัทลุง วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ การหาค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยเลขคณิต ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว

ผลการวิจัย พบว่า องค์ประกอบคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารตามทัศนะของครูผู้สอน โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดพัทลุง ประกอบด้วย องค์ประกอบด้านการปฏิสัมพันธ์กับผู้ร่วมงาน ด้านการปฏิบัติงานแบบมีเป้าหมาย และด้านความรับผิดชอบและการอุทิศตนต่องาน ส่วนระดับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหาร โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก และผลการเปรียบเทียบระดับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหาร ทั้ง 5 ตัวแปร พบว่า ทัศนะของครูผู้สอนที่มีเพศ ระดับการศึกษา ตำแหน่ง และประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ทัศนะของครูผู้สอนที่มีอายุต่างกัน โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

Thesis Title	Desired Characteristics of Administrators as Perceived by Teachers in Islamic Private Schools in Phatthalung Province
Author	Mr.Hafit Khamnurak
Major Program	Islamic Educational Administration and Management
Academic Year	2014

ABSTRACT

This study aimed to (1) conduct a factor analysis on desired characteristics of administrators as perceived by teachers in Islamic private schools in Phatthalung province, (2) examine the levels of desired characteristics of administrators as perceived by teachers in Islamic private schools in Phatthalung province, and (3) compare the differences of levels of desired characteristics of administrators as perceived by teachers in Islamic private schools in Phatthalung province based on gender, age, education of qualification, position, and work experience. The sample consisted of 447 teachers in Islamic private schools in Phatthalung province that were divided into 2 groups. The first group of 225 samples were selected for exploratory factor analysis. The second group comprising 222 samples were used to examine and compare the differences of levels of desired characteristics. The research instrument was the assessment scale of desired characteristics of administrators as perceived by teachers in Islamic private schools in Phatthalung province. Data was analyzed based on exploratory factor analysis, frequency, percentage, mean, standard deviation, and one-way ANOVA

The finding shows that desired characteristics of administrators as perceived by teachers in Islamic private schools in Phatthalung province is composed of 3 dimensions, i.e. interaction with co-workers, goal-oriented, and the commitment and dedication to work. The perceived levels of desired characteristics of administrators are high in both overall and each aspect of the three. The comparison of different levels of desired characteristics of administrators for five variables found that perceptions of teachers on different gender, education of qualification, position, and work experience considering overall and each aspect were not different, perceptions of teachers on different age considering overall and each aspect were different statistically significant.

عنوان البحث : مواصفات مرغوبة المديرين من آراء معلمي المدارس الخاصة الإسلامية بولاية فتلونج
 الباحث : السيد حفيظ كمنورك
 قسم الدراسة : الإدارة في التربية الإسلامية والتدبير فيها
 العام الجامعي : 1435 هـ

مستخلص البحث

يهدف هذا البحث إلى (1) إجراء التحليل العالمي على مواصفات مرغوبة المديرين من آراء معلمي المدارس الخاصة الإسلامية بولاية فتلونج (2) الكشف عن مستويات محسوسة مواصفات مرغوبة المديرين من آراء معلمي المدارس الخاصة الإسلامية بولاية فتلونج (3) إجراء مقارنة تباينة مستويات مواصفات مرغوبة المديرين من آراء معلمي المدارس الخاصة الإسلامية بولاية فتلونج الجنس، العمر، التعليم، الموضوع، و الخبرة في العمل وكانت العينات المستخدمة معلمين شملت 447 شخص التي قسمت إلى مجموعتين المجموعة الأولى شملت 225 شخص التي أختبرت للتحليل الإستطلاعي المجموعة الثانية شملت 222 شخص لمقارنة تباينة مستويات المواصفات المرغوبة وآلة البحث تسعمل لتقسيم مواصفات مرغوبة المديرين من آراء معلمي المدارس الخاصة الإسلامية بولاية فتلونج وكان تحليل البيانات عن طريق تحليل بيانات التحليل العالمي الإسطلاعي، مدى التكرارات، النسبة المئوية، الوسط الحسابي، الإنحراف المعياري، معيار إتجاه واحد

ووجد البحث أن مواصفات مرغوبة المديرين من آراء معلمي المدارس الخاصة الإسلامية بولاية فتلونج تتكون من التفاعل مع الزملاء والممارسة المستهدفة والمسؤولية في العمل والتفاني فيه . أن مستويات محسوسة مواصفات مرغوبة المديرين عالية عموما وخصوصا وأظهرت أن مقارنة تباينة المواصفات المرغوبة 5 مغيرات أما المعلمون في مجاله الجنس المختلف في مجاله التعليم المختلف في مجاله الموضوع المختلف في مجاله الخبرة في العمل المختلفة ليس فيها إختلاف عموما وخصوصا و أما في مجاله العمر المختلف كان فيه إختلاف عموما وخصوصا

Prince of Songkla University
Pattani Campus

กิตติกรรมประกาศ

การสรรเสริญทั้งหมดเป็นเอกสิทธิ์แห่งอัลลอฮ์ พระเจ้าแห่งสากลจักรวาล และ
ความสันทัดใจประสพแด่มุฮัมมัด ผู้เป็นศาสดาที่เป็นแบบอย่างแก่มวลมนุษย์

วิทยานิพนธ์เล่มนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยเดชานุภาพแห่งอัลลอฮ์แต่เพียงพระองค์เดียว

ขอขอบคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นิเลาะ แวอุเซ็ง อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์
ผู้ให้ความรู้ และเทคนิคต่างๆทำให้ผู้วิจัยดำเนินการวิจัยจนเสร็จสมบูรณ์ ขอขอบคุณ ผู้ช่วย
ศาสตราจารย์ ดร.อะห์มัด ยี่สุนทร รองศาสตราจารย์ ดร.อิบรอฮีม ณรงค์รักษาเขต ผู้ช่วย
ศาสตราจารย์ ดร.สามารถ ทองเผือก ที่ได้สละเวลาตรวจสอบเครื่องมือสำหรับการวิจัย

ขอขอบคุณ ดร.อัลดุลฮากัม เอ็งเปีย ดร.ซัมซุ สาอู และผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่ได้ให้
เกียรติเป็นกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ และทำให้วิทยานิพนธ์เล่มนี้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอขอบคุณ คณาจารย์สาขาวิชาการบริหารและการจัดการการศึกษาอิสลามที่ได้
ประสิทธิประสานวิชาความรู้ตลอดหลักสูตรการศึกษา

ขอขอบคุณ เพื่อนนักศึกษา รุ่นพี่ รุ่นน้อง ที่คอยให้คำแนะนำพร้อมกำลังใจโดย
ตั้งใจและไม่ตั้งใจให้ผู้วิจัย มุ่งมั่นในการทำวิทยานิพนธ์

ขอขอบคุณ ผู้บริหารและครูผู้สอน โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัด
พัทลุงที่ให้ความร่วมมือในการเก็บข้อมูลด้วยดี

ขอขอบคุณ นายอนันต์ จำนุรักษ์ ผู้เป็นบิดา นางดรชนิ จำนุรักษ์ ผู้เป็นมารดา
ตลอดจน นางสาวานิต้า จำนุรักษ์ ผู้เป็นน้องสาว นายอาลาวิ จำนุรักษ์ ผู้เป็นน้องชาย นางสาวศันนิม
จำนุรักษ์ ผู้เป็นน้องสาว และญาติพี่น้องทุกท่านที่คอยช่วยเหลือและเป็นกำลังใจ จนกระทั่งทำให้
ผู้วิจัยมีความมุ่งมั่นในการทำวิทยานิพนธ์

ขอขอบคุณ นางสาวนุรียะห์ ยะดี ผู้เป็นภรรยา เด็กชายนูรุล จำนุรักษ์ ผู้เป็นบุตรชาย
ที่คอยช่วยเหลือและเป็นกำลังใจ จนกระทั่งทำให้ผู้วิจัยมีความมุ่งมั่น เพียรพยายามในการทำ
วิทยานิพนธ์

ขอขอบคุณ พี่น้องผู้ศรัทธาทุกท่านที่คอยกระตุ้นเตือนความคิด ความรู้สึก
จนทำให้ผู้วิจัยมีกำลังใจในการทำวิทยานิพนธ์ให้เสร็จลุล่วงด้วยดี

ของวิงวอนต่อเอกองค์อัลลอฮ์โปรดประทานความดีงามให้กับบุคคลเหล่านี้ และ
ผู้วิจัยทั้งในโลกนี้ และโลกหน้าด้วยเทอญ

ฮาฟิซ จำนุรักษ์

Prince of Songkla University
Pattani Campus

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ.....	(5)
ABSTRACT.....	(6)
المستخلص.....	(7)
กิตติกรรมประกาศ.....	(8)
สารบัญ.....	(9)
สารบัญตาราง.....	(12)
สารบัญภาพ.....	(14)
ตารางปริวรรตพยัญชนะอาหรับ-ไทย.....	(15)
ตารางปริวรรตพยัญชนะอาหรับ-อังกฤษ.....	(17)
บทที่ 1 บทนำ.....	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	3
1.3 คำถามการวิจัย.....	4
1.4 ความสำคัญและประโยชน์ของการวิจัย.....	4
1.5 ขอบเขตของการวิจัย.....	4
1.6 ข้อตกลงเบื้องต้น.....	7
1.7 นิยามคำศัพท์เฉพาะ.....	7
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	9
2.1 โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดพัทลุง.....	9
2.1.1 ประวัติความเป็นมาโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม.....	9
2.1.2 ประเภทของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม.....	11
2.1.3 การอุดหนุนของรัฐบาลแก่โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม.....	12
2.1.4 การจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม.....	13
2.1.5 การบริหารการศึกษาในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม.....	14
2.1.6 โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดพัทลุง.....	14
2.2 แนวคิดเกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหาร.....	16
2.2.1 ความหมายของคุณลักษณะ.....	16

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
2.2.2 ความหมายของคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหาร.....	16
2.2.3 คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหาร.....	17
2.2.3.1 ด้านความรับผิดชอบ.....	26
2.2.3.2 ด้านการอุทิศตน.....	28
2.2.3.3 ด้านการเป็นแบบอย่างที่ดี.....	33
2.2.3.3 ด้านมนุษยสัมพันธ์.....	36
2.2.3.3 ด้านความเป็นอิสลามาริปไตย.....	40
2.2.3.3 ด้านการตัดสินใจ.....	43
2.2.3.3 ด้านวิสัยทัศน์.....	47
2.2.3.3 ด้านการเป็นผู้นำทางวิชาการ.....	50
2.2.3.3 ด้านความสามารถทางการบริหาร.....	54
2.3 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	59
2.3.1 งานวิจัยในประเทศ.....	59
2.3.2 งานวิจัยต่างประเทศ.....	63
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	65
3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	65
3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	68
ขั้นตอนการสร้างและพัฒนาเครื่องมือ.....	69
3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	70
3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล.....	71
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	73
4.1 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหาร.....	73
4.2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	91
4.3 ผลการวิเคราะห์ระดับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหาร.....	93
4.4 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบระดับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหาร.....	104

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	108
5.1 สรุปผลการวิจัย.....	109
5.2 การอภิปรายผล.....	113
5.3 ข้อเสนอแนะ.....	126
บรรณานุกรม.....	128
ภาคผนวก.....	137
ประวัติผู้เขียน.....	208

Prince of Songkla University
Pattani Campus

รายการตาราง

ตาราง	หน้า
1 คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามที่สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาของไทยและครอบคลุมคุณลักษณะของผู้บริหารในอิสลาม ตามแนวคิดเกี่ยวกับคุณลักษณะของผู้บริหาร ของนักวิจัย นักวิชาการและหน่วยงานทางการศึกษา.....	22
2 รายชื่อโรงเรียนจำแนกตามเครือข่าย.....	67
3 ขนาดประชากรและกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามเครือข่าย.....	68
4 ค่า KMO และ Bartlett's Test.....	74
5 ค่าไอแกน ร้อยละของความแปรปรวนและร้อยละของความแปรปรวนสะสม.....	75
6 ตัวแปรที่มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบตั้งแต่ .50 ขึ้นไป.....	76
7 ค่าไอแกน ร้อยละของความแปรปรวนและร้อยละของความแปรปรวนสะสม ครั้งที่ 2.....	78
8 ตัวแปรที่มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบตั้งแต่ .50 ขึ้นไป ครั้งที่ 2.....	79
9 ค่าไอแกน ร้อยละของความแปรปรวนและร้อยละของความแปรปรวนสะสม ครั้งที่ 3.....	80
10 ตัวแปรที่มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบตั้งแต่ .50 ขึ้นไป ครั้งที่ 3.....	82
11 ค่าไอแกน ร้อยละของความแปรปรวนและร้อยละของความแปรปรวนสะสม ครั้งที่ 4.....	84
12 ตัวแปรที่มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบตั้งแต่ .50 ขึ้นไป ครั้งที่ 4.....	85
13 ค่าน้ำหนักองค์ประกอบของตัวแปรในองค์ประกอบที่ 1.....	87
14 ค่าน้ำหนักองค์ประกอบของตัวแปรในองค์ประกอบที่ 2.....	89
15 ค่าน้ำหนักองค์ประกอบของตัวแปรในองค์ประกอบที่ 3.....	90
16 แสดงค่าความเที่ยง (Reliability) ของแต่ละองค์ประกอบ.....	91
17 แสดงจำนวนและร้อยละเกี่ยวสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	91
18 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานในภาพรวมระดับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารตามทัศนะของครูผู้สอน โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดพัทลุง	93
19 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานในภาพรวมระดับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารตามทัศนะของครูผู้สอน โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดพัทลุง ด้านการปฏิสัมพันธ์กับผู้ร่วมงาน.....	94

รายการตาราง (ต่อ)

ตาราง	หน้า
20 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ในภาพรวมระดับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของ ผู้บริหารตามทัศนะของครูผู้สอน โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดพัทลุง ด้านการปฏิบัติงานแบบมีเป้าหมาย.....	97
21 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ในภาพรวมระดับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของ ผู้บริหารภาพตามทัศนะของครูผู้สอน โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดพัทลุง ด้านความรับผิดชอบและการอุทิศตนต่องาน.....	99
22 การเปรียบเทียบระดับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารตามทัศนะของครูผู้สอน โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดพัทลุง จำแนกตามเพศ.....	100
23 การเปรียบเทียบระดับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารที่ตามทัศนะของครูผู้สอน โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดพัทลุง จำแนกตามอายุ.....	101
24 การเปรียบเทียบระดับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารตามทัศนะของครูผู้สอน โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดพัทลุง โดยภาพรวมและรายด้านตาม ตัวแปรอายุเป็นรายคู่.....	102
25 การเปรียบเทียบระดับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารตามทัศนะของครูผู้สอน โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดพัทลุง จำแนกตามระดับการศึกษา.....	104
26 การเปรียบเทียบระดับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารตามทัศนะของครูผู้สอน โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดพัทลุง จำแนกตามตำแหน่ง.....	105
27 การเปรียบเทียบระดับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารตามทัศนะของครูผู้สอน โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดพัทลุง จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน.....	106
28 การเปรียบเทียบระดับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารตามทัศนะของครูผู้สอน โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดพัทลุง รายด้านตามตัวแปรประสบการณ์ใน การทำงานเป็นรายคู่.....	107

รายการภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
1 ขอบเขตด้านตัวแปรในการวิจัย.....	6

Prince of Songkla University
Pattani Campus

การปริวรรตพยัญชนะอาหรับ-ไทย

วิทยาลัยอิสลามศึกษา

พยัญชนะอาหรับ	คำอ่าน	พยัญชนะไทย	หมายเหตุ
ا	อลีฟ	อ	
ب	บอ	บ	
ع	ฮัมซะฮ์	อ.(อ์ ในกรณีเป็นตัวสะกด)	เช่น อัลซะมาอ์ อัลมาอ์ ฯลฯ
ت	ตอ	ต	
ث	ษอ	ษ	
ج	จีม	ญ (จัญ ในกรณีเป็นตัวสะกด)	เช่น ญาฮ์ด เคาะวาริจญ์
ح	หาอ์	ห	เช่น หะดีษ ยกเว้นบางคำ เช่น อับดุลเราะฮีม มุฮัมมัด เตาสีด
خ	คอฮ์	ค	
د	ดอล	ด	
ذ	ษาล	ษ	เช่น มุอาษ
ر	รอฮ์	ร	
ز	ซาล	ซ	
س	ซีน	ส	ยกเว้นคำว่า อีซาและมุซา
ش	ชีน	ช	
ص	ศอด	ศ	
ض	ฎอด	ฎ	
ط	ฏอฮ์	ฏ	
ظ	ซุฮ์	ซุ	
ع	อัยนุ	อ	
غ	ฆอยนุ	ฆ	
ف	ฟาอ์	ฟ	

ق	กอฟ	กู	
ك	กาฟ	ก	
ل	ลาม	ล	
م	มีม	ม	
ن	นูน	น	
و	วาว	ว	
هـ	ฮาอู	ฮ (ในกรณีเป็นตัวสะกดใช้ ฮ)	
ي	ยาอ์	ย	
الفتحة)- (ـَ		• (ในกรณีเป็นตัวสะกด เช่น ตักวา อัมร่า) ع, -าะ (ในกรณีมีตัวสะกด และสระใน บางกรณี เช่น อลี บনী)	
الكَسْرَة)- (ـِ		- ิ	
الضَمَّة)- (ـُ		- ู	
الفتحة الممدودة)- (ـَ		า (อ ในกรณีมีตัวสะกด เช่น อัลฟารอบ)	
الكسرة الممدودة)- (ـِ		- ิ	
الضمة الممدودة)- (ـُ		- ู	
ال-الشمسية		อัล-ตามด้วยพยัญชนะตัวแรก ของคำต่อไป เช่น อัคดีน อัจฉิน ๗	
ال-القمرية		อัล ตามด้วยคำต่อไปโดยไม่ต้อง เว้นวรรค เช่น อัลกรุอาน อัลลอส อัลอิสลาม	

การปริวรรตพยัญชนะอาหรับ-อังกฤษ
ตามระบบที่ใช้โดยหอสมุดรัฐสภาอเมริกา (Library of Congress), USA.

พยัญชนะอาหรับ	พยัญชนะอังกฤษ
ا	a
ب	b
ء	a, i, u
ت	t
ث	th
ج	J
ح	h
خ	kh
د	d
ذ	dh
ر	r
ز	z
س	s
ش	sh
ص	s
ض	d
ط	t
ظ	z
ع	'a, 'i, 'u
غ	gh
ف	f
ق	q
ك	k

ل	l
م	m
ن	n
و	w
هـ	h
ي	y

Prince of Songkla University
Pattani Campus

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ในปัจจุบันความเจริญก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ ซึ่งทำให้ประเทศเกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วทั้งด้านการเมือง สังคม เศรษฐกิจ และการศึกษา จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องปรับตัวให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว ดังนั้นเพื่อที่จะปรับตัวให้เข้ากับการเปลี่ยนแปลงและเสริมสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันจึงต้องมีการปฏิรูปการเมือง สังคม เศรษฐกิจ และการศึกษา การปฏิรูปการศึกษาของไทยถือเป็นการพยายามที่มีมาอย่างต่อเนื่องหลายยุคหลายสมัย พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2545 ถือเป็นกลไกสำคัญในการปฏิรูปการศึกษาของไทย ทำให้การบริหารจัดการศึกษามีการปฏิรูปทั้งระบบ คือ ปฏิรูปโครงสร้างระบบการบริหารการศึกษา ปฏิรูปการบริหารบุคลากร ปฏิรูปการเรียนการสอน และปฏิรูประบบการศึกษา จึงส่งผลให้การบริหารจัดการศึกษาของไทยมีการเปลี่ยนแปลง ด้วยความสำคัญของการปฏิรูปการศึกษาดังกล่าวจึงได้มีกฎเกณฑ์สำคัญที่มาปฏิรูปการศึกษาให้เป็นระบบที่ชัดเจน เพื่อพัฒนาให้เกิดความเจริญก้าวหน้าต่อบุคคล สังคม และประเทศ ด้วยการกระจายอำนาจทางการศึกษาจากส่วนกลางไปสู่ระดับสถานศึกษาเพื่อกระจายอำนาจทางการศึกษาสู่ท้องถิ่น โดยเปิดโอกาสให้ผู้บริหาร ครู อาจารย์ นักเรียน ผู้ปกครองและชุมชนได้มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ทำให้ผู้บริหารมีอำนาจในการตัดสินใจทางการบริหาร จึงจะทำให้การบริหารจัดการศึกษาประสบความสำเร็จ (อรวรรณ เอี่ยมศิริ, 2550 : 1)

อย่างไรก็ตามต้องยอมรับว่า ปัจจุบันแม้จะมีการปฏิรูปการศึกษาของไทยแต่การบริหารจัดการศึกษาอิสลามยังไม่สามารถตอบโจทย์ตามเป้าประสงค์ของอิสลาม นอกจากเพียงบางส่วนเท่านั้น แม้ในอิสลามถือว่าการศึกษามีส่วนสำคัญต่อความเจริญก้าวหน้าทางสังคมและเป็นวาระที่อัลกุรอานเลือกที่จะตอบปริศนาของการเป็นนบิของท่านนบีมุฮัมมัด ﷺ โดยการประทานโองการแรกเป็นโองการที่ระบุเรื่องของการศึกษา คือคำว่า “จงอ่าน” แต่เกือบจะไม่มีนักการศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา และครู อาจารย์ที่ตระหนักและหันมาสนใจเรื่องการศึกษาอิสลามอย่างจริงจัง และวิเคราะห์ถึงสาระและรายละเอียดต่างๆ แห่งโองการนี้อย่างที่ชาติตะวันตกได้ทำกันจนสามารถที่จะค้นพบพลังอำนาจและศักยภาพของประชาชาติของตนที่ซ่อนอยู่ในการศึกษาจนรู้คาน้ำประชาชาติอิสลาม ในขณะที่เดียวกันมีการใช้การศึกษาเพื่อผลประโยชน์ทางพาณิชย์วิชาการ อาจกล่าวได้ว่าเกือบจะไม่มีสถานศึกษาที่เชิญชวน รมณรงค์ และระดมนักวิชาการที่มีความเข้าใจเรื่องการศึกษาอิสลาม ให้ปรับปรุงแก้ไข และนำเสนอทางออกตามเจตนารมณ์แห่งอิสลาม (อับดุลมาลิก อิสมาอีล มูเก็ม, 2554) ซึ่งการที่จะพัฒนาประชาชาติให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ

สติปัญญา ความรู้ และมีคุณธรรม จริยธรรม และมีหลักในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุขนั้นขึ้นอยู่กับความมุ่งหมาย หลักการ และกระบวนการจัดการศึกษา โรงเรียนถือเป็นองค์การหนึ่งที่มีความสำคัญต่อการจัดการศึกษา โดยเฉพาะ โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามที่มีความต้องการและมีทิศทางในการพัฒนาที่แตกต่างจากบริบทของสถานศึกษาอื่นๆ บริบทของผู้บริหาร โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามย่อมอยู่ภายใต้บริบทแบบอิสลาม ผู้บริหารโรงเรียนต้องบริหารจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับของการจัดการศึกษาที่มีหลักสูตรอิสลามศึกษาและหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน ภายใต้บริบทของการจัดการศึกษาที่มีเอกลักษณ์เฉพาะสำหรับโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามย่อมจะส่งผลต่อผู้บริหาร โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม โดยจะต้องจัดการศึกษาให้อยู่ภายใต้บริบทแบบอิสลาม (อาเรฟ หะยีหามะ, 2554 : 5)

ผู้บริหาร โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามเป็นผู้มีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของ โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามให้มีประสิทธิผล เพราะผู้บริหารเป็นบุคคลที่อำนาจและหน้าที่ในการกำหนดนโยบายและการตัดสินใจ ในการบริหารจัดการโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามสิ่งที่มีความสำคัญและเป็นตัวบ่งชี้ว่า การบริหารจัดการศึกษาประสบความสำเร็จมากน้อยเพียง คือประสิทธิผล ผู้บริหารสถานศึกษาต้องอาศัยปัจจัยที่จะทำให้การบริหารจัดการศึกษาเกิดประสิทธิผล นั่นคือ คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหาร ซึ่งมีความสำคัญต่อผู้บริหารสถานศึกษา ซึ่งจะทำให้ผู้ร่วมงาน นักเรียน และผู้ปกครองมีความเชื่อถือ และมีความเชื่อมั่นในการบริหารจัดการสถานศึกษา และได้รับความร่วมมือในการปฏิบัติงานจากผู้ร่วมงาน ซึ่งจากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง อรวรรณ เอี่ยมศิริ (2550) ได้วิจัยเรื่อง ความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับคุณลักษณะของผู้บริหาร โรงเรียนประถมศึกษา อำเภอบางใหญ่ เขตพื้นที่การศึกษานนทบุรี เขต 2 ซึ่งได้คุณลักษณะของผู้บริหาร 7 ด้าน คือ คุณลักษณะด้านภาวะผู้นำ คุณลักษณะด้านบุคลิกภาพ คุณลักษณะด้านคุณธรรมจริยธรรม คุณลักษณะด้านมนุษยสัมพันธ์ คุณลักษณะด้านวิชาการและวิชาชีพ คุณลักษณะด้านความรู้ความสามารถ และคุณลักษณะด้านพื้นฐานครอบครัวและส่วนตัว ผลการวิจัยพบว่า ความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับคุณลักษณะของผู้บริหาร โรงเรียนประถมศึกษา อำเภอบางใหญ่ เขตพื้นที่การศึกษานนทบุรี เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณารายด้านอยู่ในระดับมาก โดยเรียงตามลำดับ คือ คุณลักษณะด้านบุคลิกภาพ คุณลักษณะด้านมนุษยสัมพันธ์ คุณลักษณะด้านความรู้ความสามารถ คุณลักษณะด้านพื้นฐานครอบครัวและส่วนตัว คุณลักษณะด้านคุณธรรมจริยธรรม คุณลักษณะด้านวิชาการและวิชาชีพ และคุณลักษณะด้านภาวะผู้นำ บุณฑริก บุตรราช (2551) ได้วิจัยเรื่อง คุณลักษณะของผู้บริหาร โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดสกลนคร ซึ่งได้ศึกษาคุณลักษณะของผู้บริหาร 3 ด้าน คือ เสรีภาพและอำนาจในการเลือก กฎธรรมชาติดีหรือหลักการ และความฉลาดหรือสมรรถนะ 4 ประการ ได้แก่ ความฉลาด

ทางสติปัญญา ความฉลาดทางอารมณ์ ความฉลาดทางกาย และความฉลาดทางจิตวิญญาณ ผลการวิจัยพบว่า คุณลักษณะของผู้บริหาร โรงเรียนมัธยมศึกษาอยู่ในระดับมาก และเมื่อเปรียบเทียบ คุณลักษณะของผู้บริหาร โรงเรียนมัธยมศึกษาตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครู พบว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยความคิดเห็นของผู้บริหารสูงกว่าครู อารพ หะยีหามะ (2554) ได้วิจัยเรื่อง คุณลักษณะของผู้บริหาร โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ซึ่งได้ศึกษาคุณลักษณะของผู้บริหารตามการประมวลของสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา เกี่ยวกับคุณลักษณะของผู้บริหารที่เอื้อต่อการจัดการและบริหารการศึกษาตามแนวพระราชบัญญัติการศึกษา พุทธศักราช 2545 5 ด้าน คือ คุณลักษณะด้านสติปัญญา คุณลักษณะด้านร่างกาย คุณลักษณะด้านการงาน และคุณลักษณะด้านสังคม ผลการวิจัยพบว่า คุณลักษณะของผู้บริหาร โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ผู้บริหารมีคุณลักษณะด้านบุคลิกภาพและคุณธรรมจริยธรรมมากที่สุด รองลงมาคือ คุณลักษณะด้านสังคม คุณลักษณะด้านร่างกาย และคุณลักษณะด้านการงาน ตามลำดับ ส่วนคุณลักษณะของผู้บริหารที่มีน้อยที่สุด คือ คุณลักษณะด้านสติปัญญาและความรู้จากผลการวิจัยเกี่ยวกับคุณลักษณะของผู้บริหารแสดงให้เห็นว่า ผู้บริหารสถานศึกษาจำเป็นต้องมีคุณลักษณะดังกล่าว

อย่างไรก็ตามความรู้เกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารในเรื่องดังกล่าว ยังอยู่ในบริบทของสถานศึกษาทั่วไป และยังอยู่ในบริบทพื้นที่ที่มีประชากรส่วนใหญ่นับถือศาสนาอิสลาม ดังนั้นผู้วิจัยจึงเล็งเห็นถึงความสำคัญของคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ที่อยู่ในบริบทพื้นที่ที่มีประชากรส่วนน้อยนับถือศาสนาอิสลาม จึงทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาเกี่ยวกับองค์ประกอบและภาพรวมคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารตามทัศนะของครูผู้สอน โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดพัทลุง

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาองค์ประกอบคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารตามทัศนะของครูผู้สอน โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดพัทลุง
2. เพื่อศึกษาระดับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารตามทัศนะของครูผู้สอนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดพัทลุง
3. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบระดับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารตามทัศนะของครูผู้สอนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดพัทลุงระหว่าง เพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่ง และประสบการณ์ในการทำงาน

1.3 คำถามการวิจัย

1. องค์กรประกอบคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารตามทัศนะของครูผู้สอนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดพัทลุง มีอะไรบ้าง
2. คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารตามทัศนะของครูผู้สอนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดพัทลุง อยู่ในระดับใด
3. ระดับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารตามทัศนะของครูผู้สอนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดพัทลุง ระหว่าง เพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่ง และประสบการณ์ในการทำงาน มีความแตกต่างกันหรือไม่

1.4 ความสำคัญและประโยชน์ของการวิจัย

การวิจัยคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารตามทัศนะของครูผู้สอนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดพัทลุงครั้งนี้มีความสำคัญและประโยชน์ต่อผู้บริหารและการบริหารโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดพัทลุง ดังนี้

1. ทำให้ทราบถึงองค์ประกอบคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารตามทัศนะของครูผู้สอนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดพัทลุง เพื่อนำไปสู่การสร้างแบบวัดคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารตามทัศนะของครูผู้สอนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม
2. ทำให้ทราบถึงระดับและความแตกต่างคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารตามทัศนะของครูผู้สอนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดพัทลุงระหว่าง เพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่ง และประสบการณ์ในการทำงาน เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดพัทลุง ให้การบริหารและการจัดการที่มีคุณภาพ
3. เป็นแนวทางในการทำวิจัยเกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารที่สำหรับหน่วยงานอื่นๆ

1.5 ขอบเขตของการวิจัย

ผู้วิจัยกำหนดขอบเขตของการวิจัยเกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารตามทัศนะของครูผู้สอนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดพัทลุง ดังต่อไปนี้

การศึกษาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารตามทัศนะของครูผู้สอนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดพัทลุง ผู้วิจัยได้ศึกษาจาก อัลกุรอาน อัลสุนนะฮ์ อัลนาบาวียะฮ์

(แนวทางของท่านปี ๕) เอกสาร แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เกี่ยวกับคุณลักษณะของ ผู้บริหารมาประมวลกำหนดกรอบแนวคิดเพื่อใช้ในการวิจัย ดังนี้

1. ขอบเขตด้านประชากร

1.1 ประชากรในการวิจัยเพื่อศึกษาองค์ประกอบคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของ ผู้บริหารตามทัศนะของครูผู้สอน โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดพัทลุง ศึกษาในระดับ คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารตามทัศนะของครูผู้สอนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดพัทลุง และศึกษาเปรียบเทียบระดับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารตามทัศนะของ ครูผู้สอนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดพัทลุง เป็นครูผู้สอนจำนวน 523 คน

2. ขอบเขตด้านเนื้อหา

ผู้วิจัยได้มุ่งศึกษาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารตามทัศนะของครูผู้สอน โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดพัทลุง โดยจำแนกเป็น 9 ด้าน ดังนี้

- 2.1 ด้านความรับผิดชอบ
- 2.2 ด้านการอุทิศตน
- 2.3 ด้านการเป็นแบบอย่างที่ดี
- 2.4 ด้านมนุษยสัมพันธ์
- 2.5 ด้านความเป็นอิสลามาธิปไตย
- 2.6 ด้านการตัดสินใจ
- 2.7 ด้านวิสัยทัศน์
- 2.8 ด้านการเป็นผู้นำทางวิชาการ
- 2.9 ด้านความสามารถทางการบริหาร

3.ขอบเขตด้านตัวแปร

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดตัวแปร โดยแยกออกเป็น 2 ตัวแปร คือ ตัวแปรต้น และตัวแปรตาม ดังนี้

3.1 ตัวแปรต้น ได้แก่

- 3.1.1 เพศ
- 3.1.2 อายุ
- 3.1.3 ระดับการศึกษา
- 3.1.4 ตำแหน่ง
- 3.1.5 ประสบการณ์ในการทำงาน

3.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารตามทัศนะของครูผู้สอนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดพัทลุง คือ

3.2.1 ด้านความรับผิดชอบ

3.2.2 ด้านการอุทิศตน

3.2.3 ด้านการเป็นแบบอย่างที่ดี

3.2.4 ด้านมนุษยสัมพันธ์

3.2.5 ด้านความเป็นอิสลามาธิปไตย

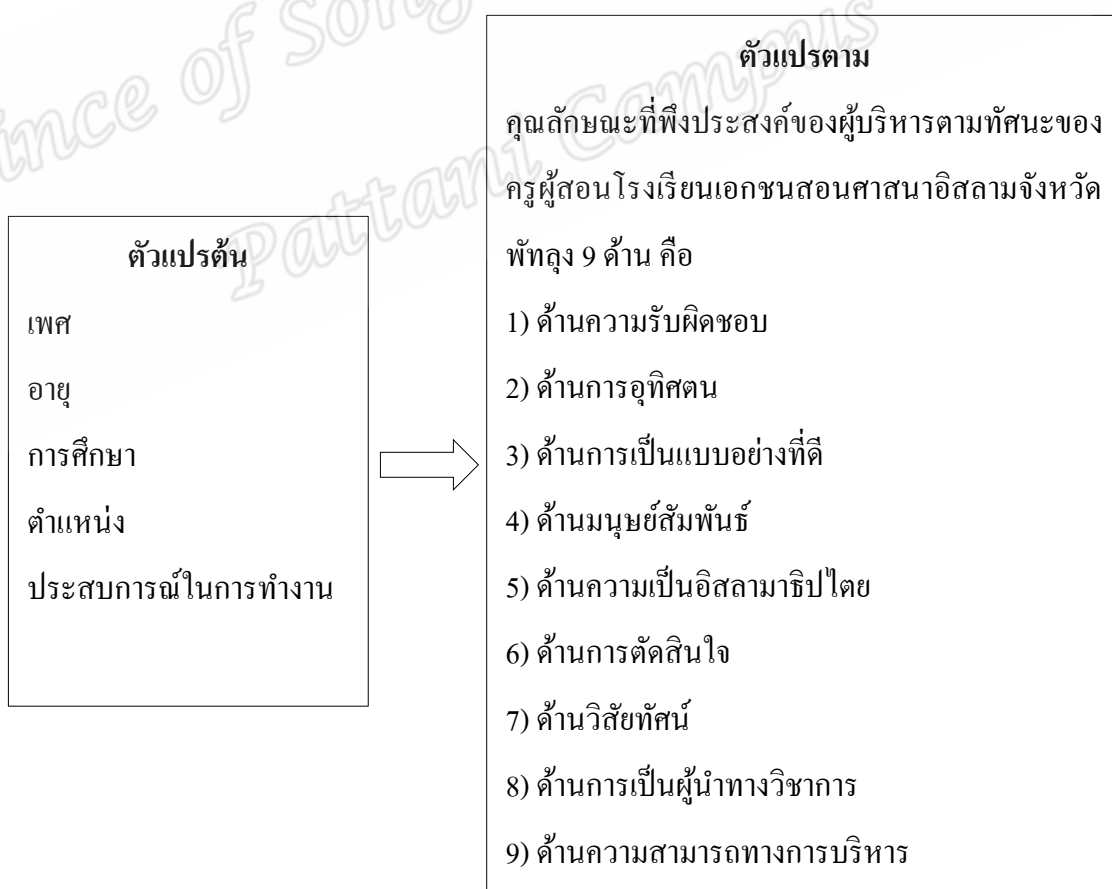
3.2.6 ด้านการตัดสินใจ

3.2.7 ด้านวิสัยทัศน์

3.2.8 ด้านการเป็นผู้นำทางวิชาการ

3.2.9 ด้านความสามารถทางการบริหาร

สรุปเป็นขอบเขตด้านตัวแปรในการศึกษาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารตามทัศนะของครูผู้สอนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดพัทลุงได้ ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 ขอบเขตด้านตัวแปรในการวิจัย

1.4 ข้อตกลงเบื้องต้น

1.การแปลความหมายภาษาไทยของอัลกุรอาน ผู้วิจัยจะยึดเอาความหมายตามอัลกุรอานฉบับแปลความหมายภาษาไทยโดยสมาคมนักเรียนเก่าอาหรับประเทศไทย ปี ฮ.ค. 1419 จัดพิมพ์โดยศูนย์กษัตริย์พะอืด เพื่อการพิมพ์อัลกุรอานแห่งมาดินะฮ์

2.การอ้างอิงตัวบทอัลกุรอาน ผู้วิจัยอ้างอิงโดยระบุชื่อสูเราะฮ์ และลำดับอายะฮ์ไว้ด้านล่างของทุกตัวบทมาในเนื้อหา

3.การอ้างอิงหะดีษ ผู้วิจัยจะอ้างอิงตัวบทหะดีษ และคำแปลพร้อมระบุชื่อผู้รายงาน

4.การเทียบพยัญชนะอาหรับ-ไทย และอาหรับ-อังกฤษ จะยึดจากตารางเทียบพยัญชนะของวิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี

1.7 นิยามคำศัพท์เฉพาะ

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดนิยามคำศัพท์เฉพาะที่สำคัญ ดังนี้

1. **คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารตามทัศนะของครูผู้สอน** หมายถึง บุคลิกภาพ และศักยภาพทางความรู้หรือทักษะที่ช่วยให้ผู้บริหารสามารถปฏิบัติงานให้เป็นไปตามเป้าประสงค์ ตามความคิดเห็นของครูผู้สอน

2. **ความรับผิดชอบ** หมายถึง ความรู้ความเข้าใจต่อบทบาทหน้าที่ของผู้บริหารที่จะต้องปฏิบัติด้วยความเรียบร้อย

3. **การอุทิศตน** หมายถึง การปฏิบัติงานด้วยความกระตือรือร้นและเอาจริงเอาจัง ไม่ย่อท้อต่ออุปสรรค และให้ความสำคัญต่องานก่อนภารกิจส่วนตัว

4. **การเป็นแบบอย่างที่ดี** หมายถึง การใช้วาจาสุภาพมีเหตุผล วางตัวเป็นที่น่ายกย่องชื่นชม มีความเป็นอยู่ที่เรียบง่าย และมีคุณธรรมจริยธรรมเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้ร่วมงาน

5. **มนุษยสัมพันธ์** หมายถึง การรู้จัก ดูแลเอาใจใส่ สร้างความร่วมมือ และสนับสนุนให้ผู้ร่วมงานมีส่วนร่วมตลอดกระบวนการทำงาน อีกทั้งสร้างสัมพันธภาพกับผู้ปกครองและชุมชน

6. **ความเป็นอิสลามาธิปไตย** หมายถึง การรับฟังคำวิพากษ์วิจารณ์ เคารพในความเป็นปัจเจกบุคคลและการตัดสินใจของผู้ร่วมงาน อีกทั้งส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้ร่วมงานใช้ความรู้ความสามารถอย่างเต็มที่ในทุกขั้นตอนการปฏิบัติงาน และใช้หลักชูรอ (ปรึกษาหารือ) ตลอดจนยึดถือประโยชน์ของสถานศึกษาเป็นสำคัญ

7. **การตัดสินใจ** หมายถึง การวินิจฉัยสั่งการในเรื่องต่างๆ โดยใช้ข้อมูลสารสนเทศที่ถูกต้องและเป็นปัจจุบัน สอดคล้องกับหลักการอิสลาม และเปิดโอกาสให้ผู้ร่วมงานมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ

8. **วิสัยทัศน์** หมายถึง ความคิดริเริ่ม กล้าคิด กล้าแสดงออก ความสามารถในการกำหนดวิสัยทัศน์ และความสามารถในการสื่อสารให้ผู้ร่วมงานรู้เป้าหมายและวิสัยทัศน์ของโรงเรียน ตลอดจนการพัฒนาวิสัยทัศน์ให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลง

9. **การเป็นผู้นำทางวิชาการ** หมายถึง ความสามารถในการปฏิบัติงานของผู้บริหารในการจัดการหลักสูตร การนิเทศ และดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา ตลอดจนส่งเสริมและสนับสนุนครูด้านการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน

10. **ความสามารถทางการบริหาร** หมายถึง ความสามารถในการปฏิบัติงานของผู้บริหารในการทำความเข้าใจต่อปัญหา วินิจฉัยปัญหาและแก้ปัญหาได้ จัดบุคคลเข้าทำงานตามความรู้ความสามารถ ควบคุมบริหารงบประมาณแบบเน้นผลงานและการพัฒนาโรงเรียนให้ได้มาตรฐานเป็นที่ยอมรับของสังคม

11. **ผู้บริหาร** หมายถึง ผู้อำนวยการ หรือผู้จัดการ หรือผู้รับใบอนุญาต หรือผู้ปฏิบัติงานแทนผู้บริหาร โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดพัทลุง ในปีการศึกษา 2556

12. **ครูผู้สอน** หมายถึง ผู้ที่ปฏิบัติการสอนในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดพัทลุง ในปีการศึกษา 2556

13. **โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดพัทลุง** หมายถึง โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามมาตรา 15 (1) ที่เปิดสอนทั้งวิชาสามัญและวิชาศาสนาในจังหวัดพัทลุง ซึ่งวิชานั้น โรงเรียนได้ใช้หลักสูตรอิสลามศึกษา พุทธศักราช 2546 และวิชาสามัญนั้น โรงเรียนได้ใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

14. **เครือข่ายเอกภาพ** หมายถึง โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดพัทลุงในอำเภอกงหรา และอำเภอเขาชัยสน

15. **เครือข่ายพลังศาสตร์** หมายถึง โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดพัทลุงในอำเภอปากพะยูน อำเภอบางแก้ว อำเภอป่าบอน และอำเภอตะโหมด

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่อง คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารตามทัศนะของครูผู้สอน โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดพัทลุง ผู้วิจัยได้ศึกษาอัลกุรอาน อัสสุนนะฮ์ อัลนาบาวี ยะฮ์ (แนวทางของท่านนบี ﷺ) เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดพัทลุง
2. แนวคิดเกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหาร
3. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.1 โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดพัทลุง

ประวัติความเป็นมาโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม

โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจัดเป็นสถาบันการศึกษาประเภทหนึ่งตามมาตรา 15 (1) และมาตรา 15 (2) โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามเป็นที่รู้จักกันดีในนามว่า “ปอเนาะ” ดำเนินการสอนโดยผู้มีความรู้ด้านศาสนาอิสลามและเป็นที่ยอมรับนับถือของประชาชนเป็นที่เรียกกันดีในนาม “โต๊ะครู” (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน, 2528 : 3) ส่วนการกำหนดหลักสูตรนั้นขึ้นอยู่กับความสามารถของโต๊ะครู จะมุ่งเน้นด้านใดเป็นการเฉพาะ โดยโต๊ะครูจะเป็นผู้กำหนดเอง (โมฮัมหมัด अबดุลกาเดร์, 2533 : 232)

มาโนชญ์ บุญญานวัตร (2529 อ้างถึงในมุฮัมมัด วาแม ,2555 : 14) กล่าวว่า โต๊ะครู ซึ่งเป็นผู้มีความรู้ด้านศาสนาอิสลามเป็นอย่างดีได้จัดตั้งสำนักการศึกษาอิสลามเพื่อเป็นสถานที่ในการอบรมให้ความรู้แก่เด็ก เยาวชน และประชาชนทั่วไป ซึ่งเป็นที่เรียกกันดีในนาม “ปอเนาะ” ซึ่งเป็นภาษาอาหรับเพี้ยนมาจากคำว่า “ปอนด์อ็อก” (Pondok) ที่แปลว่า “กระท่อม” โต๊ะครูนอกจากจะมีความรู้ด้านศาสนาเป็นอย่างดีแล้ว ยังเป็นที่เคารพศรัทธาของประชาชนทั่วไป ซึ่งปอเนาะมีอยู่ทั่วไปในพื้นที่ที่มีผู้นับถือศาสนาอิสลามอยู่เป็นจำนวนมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งในจังหวัดชายแดนภาคใต้ และจังหวัดใกล้เคียง เช่น พัทลุง พังงา นครศรีธรรมราชและภูเก็ต

ปอเนาะจึงเป็นสถานศึกษาอิสลามของชาวไทยมุสลิมที่สำคัญอย่างยิ่งซึ่งมีเอกลักษณ์เฉพาะตัวทั้งวิธีการดำเนินการและการจัดตั้ง โดยมีภารกิจที่จะต้องตอบสนองเจตนารมณ์ของอิสลามเป็นหลัก ด้วยสาเหตุดังกล่าวปอเนาะจึงมีบทบาทสำคัญต่อชุมชนชาวไทยมุสลิม ระยะเวลาเริ่มต้นของการจัดการศึกษาในรูปแบบปอเนาะนั้นไม่มีหลักสูตร ไม่มีชั้นเรียน ไม่มีการวัดผล การ

เรียนการสอนจะขึ้นอยู่กับความพร้อมของโต๊ะครู และโดยส่วนใหญ่จะไม่จำกัดระดับอายุ และการเรียนการสอนจะใช้ภาษาท้องถิ่น (มลายู) (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน, 2528 : 1)

เนื่องจากรูปแบบการจัดการศึกษาปอเนาะมีจำนวนเพิ่มขึ้น แต่การเรียนการสอนไม่สอดคล้องกัน ไม่มีหลักสูตร ไม่มีชั้นเรียน จึงทำให้กระทรวงศึกษาธิการ โดยการอนุมัติของคณะรัฐมนตรีได้วางโครงการพัฒนาการศึกษาโดยประเทศ ในปีพุทธศักราช 2501 โดยแบ่งการศึกษาออกเป็น 12 ภาค โดยแต่ละภาคการศึกษานั้นจะมีคณะกรรมการ 2 คณะ คือ คณะกรรมการพัฒนาการศึกษาในภูมิภาค และคณะกรรมการที่ปรึกษาพัฒนาการศึกษาในส่วนภูมิภาค (มยุรี จารุปาน, 2518 : 10) คณะกรรมการดังกล่าวได้ศึกษาแนวทางการพัฒนาปอเนาะไว้ 4 ประการ คือ ให้ปอเนาะจดทะเบียน ปรับปรุงอาคารเรียน ปรับปรุงการเรียนการสอนและหลักสูตร และให้จัดให้มีการประเมินชั้นเรียน ให้เสนอต่อกระทรวงศึกษาธิการ และหลังจากนั้นรัฐก็ได้ให้ความสำคัญต่อการพัฒนาปอเนาะเป็นกรณีพิเศษ และได้กำหนดนโยบายต่างๆเป็นระยะๆ ดังต่อไปนี้ (ศิริบุญ สุวรรณศิริ และคณะ, 2532 : 10-12)

ในปีพุทธศักราช 2504-2508 กระทรวงศึกษาธิการ ได้ประกาศใช้ระเบียบการส่งเสริมปอเนาะมีชื่อว่า “ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยการปรับปรุงส่งเสริมปอเนาะในภาคการศึกษา 2 พุทธศักราช 2504” โดยมีสาระสำคัญคือ ปอเนาะที่สนใจจะปรับปรุงกิจการของปอเนาะให้ยื่นเรื่องราวการจดทะเบียนต่อทางราชการ และถ้าปอเนาะสามารถจัดกิจการด้านการสอนได้ดี จะได้รับการอุดหนุนจากกระทรวงศึกษาธิการ โดยให้ปอเนาะที่จดทะเบียนแล้ว จัดการเรียนการสอนให้เป็นไปตามหลักสูตรศาสนา ใช้ภาษาไทย และวิชาชีพ ซึ่งมีปอเนาะจำนวนมากที่เข้ามาจดทะเบียน แต่ยังมีปอเนาะอีกบางส่วนที่ยังไม่เข้ามาจดทะเบียนเนื่องด้วยเหตุผลบางประการ

ในปีพุทธศักราช 2508-2514 รัฐบาลได้อนุมัติให้กระทรวงศึกษาธิการ ส่งเสริมปอเนาะที่จดทะเบียนแล้ว โดยให้แปรสภาพเป็น โรงเรียนราษฎร์สอนศาสนาอิสลาม และห้ามจัดตั้งปอเนาะขึ้นมาใหม่ตามข้อเสนอของสภาความมั่นคงแห่งชาติ ทำให้ปอเนาะในจังหวัดชายแดนภาค และในส่วนของจังหวัดพัทลุง นครศรีธรรมราช ตรัง กระบี่ พังงา ภูเก็ต และระนอง เข้ามาเป็นโรงเรียนราษฎร์สอนศาสนาอิสลาม ตามพระราชบัญญัติโรงเรียนราษฎร์ พุทธศักราช 2497 และสนับสนุนโครงการอุดหนุนโรงเรียนราษฎร์สอนศาสนาอิสลามของกระทรวงศึกษาธิการ พุทธศักราช 2513 เพื่อส่งเสริมการเรียนการสอนวิชาศาสนาและวิชาสามัญให้ได้ผลยิ่งขึ้น

ในปีพุทธศักราช 2517 กระทรวงศึกษาธิการ ได้จัด โรงเรียนพี่เลี้ยง โดยเลือกโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษาในจังหวัดยะลา ปัตตานี และนราธิวาสเป็น โรงเรียนพี่เลี้ยงเพื่อร่วมปรับปรุงส่งเสริมการเรียนการสอนโรงเรียนราษฎร์สอนศาสนาอิสลาม และรัฐได้ให้การอุดหนุนเกี่ยวกับการเงิน และส่งครูไปช่วยสอนวิชาสามัญและวิชาชีพ และอุดหนุนเกี่ยวกับการ

เรียนการสอน จนกระทั่งถึงปีพุทธศักราช 2524 กระทรวงศึกษาธิการ ได้จัดเงินอุดหนุนโรงเรียนราษฎร์สอนศาสนาอิสลาม

ในปีพุทธศักราช 2525 กระทรวงศึกษาธิการ ได้ออกพระราชบัญญัติโรงเรียนเอกชน พุทธศักราช 2525 ให้โรงเรียนราษฎร์ที่จัดตั้งตามกฎหมายว่าด้วยโรงเรียนราษฎร์สอนศาสนาอิสลาม เป็นโรงเรียนเอกชนตามพระราชบัญญัตินี้ โรงเรียนราษฎร์สอนศาสนาอิสลามจึงเปลี่ยนเป็น “โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม” (ศิริบุญ สุวรรณศิริ และคณะ, 2532 :10-12 และอิบราฮีม ณรงค์รักษาเขต, 2551 : 198-200) ตามพระราชบัญญัติโรงเรียนเอกชน พุทธศักราช 2525 ได้กำหนดให้ผู้บริหารโรงเรียนเอกชนทุกประเภทประกอบด้วย ผู้รับใบอนุญาต ผู้จัดการ และครูใหญ่ จะทำหน้าที่บริหารงานโรงเรียนเป็นไปตามระเบียบข้อกำหนดของกระทรวงศึกษาธิการ ผู้รับใบอนุญาตหรือโต๊ะครูเป็นผู้บริหารสูงสุดของโรงเรียน โดยมีผู้จัดการและครูใหญ่เป็นผู้ดำเนินการจัดการเรียนการสอนวิชาศาสนา วิชาสามัญ และวิชาชีพ หัวหน้าครูมีหน้าที่ช่วยงานด้านวิชาการและดูแลราชการครูที่มาปฏิบัติงานที่โรงเรียน ครูทำหน้าที่สอนในโรงเรียนประกอบด้วยครูสอนวิชาศาสนา ครูสอนวิชาสามัญซึ่งเป็นครูที่โรงเรียนจ้างและครูที่เป็นข้าราชการที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนส่งไปช่วยสอน (ศิริบุญ สุวรรณศิริ และคณะ, 2532 :12-13)

ประเภทของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม

ประเภทของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ตามพระราชบัญญัติโรงเรียนเอกชน พุทธศักราช 2525 แบ่งออกเป็น 2 ประเภท ดังนี้

1. โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามตามมาตรา 15 (1) เป็นโรงเรียนที่สอนวิชาศาสนาควบคู่วิชาสามัญตามหลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามตามมาตรา 15 (1) แบ่งย่อยได้ 2 ประเภท คือ ประเภทที่ 1 โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามประเภทบริหารโดยสมาคมหรือมูลนิธิ ซึ่งเป็นองค์กรนิติบุคคล ทางราชการอุดหนุนงบประมาณเป็นค่าใช้จ่ายรายหัว 100 เปอร์เซ็นต์ ซึ่งโรงเรียนลักษณะดังกล่าวทางราชการจะถอนข้าราชการครูที่ไปช่วยสอนวิชาสามัญออก เนื่องจากได้รับเงินอุดหนุนไปจ้างครูเฉพาะแล้ว แต่หากโรงเรียนมีความจำเป็นต้องที่มีข้าราชการครูที่ทางราชการส่งไปช่วยสอนก็จะต้องคืนเงินจำนวนเท่ากับวุฒิการศึกษาขั้นต้นของข้าราชการคนดังกล่าวให้แก่ทางราชการ และประเภทที่ 2 โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามประเภทบุคคลเป็นผู้รับใบอนุญาต (บริหารโดยบุคคล) ซึ่งทางราชการจะอุดหนุนงบประมาณค่าใช้จ่ายรายหัวเช่นเดียวกับโรงเรียนสามัญทั่วไป แต่ทางราชการจะส่งข้าราชการครูส่วนหนึ่งไปสอนวิชาสามัญปฏิบัติการสอนร่วมกับครูที่โรงเรียนจ้างสอน

2. โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ตามมาตรา 15 (2) แห่งพระราชบัญญัติโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม พุทธศักราช 2525 ซึ่งส่วนหนึ่งจัดการเรียนการสอนทางอิสลาม

ศึกษาตามหลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการ และอีกส่วนหนึ่งจัดการเรียนการสอนวิชาสามัญตามหลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการควบคู่ไปด้วย แต่สภาพความพร้อมทั้งบุคลากรและระบบการจัดการเรียนรู้อยังไม่เข้าเกณฑ์ของกระทรวงศึกษาธิการที่จะยกระดับสู่การเป็นโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามตามมาตรา 15 (1) (ซอฟีเยาะ หวังหลี, 2556 : 37)

การอุดหนุนของรัฐบาลแก่โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม

การอุดหนุนของรัฐบาลแก่โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามนั้น ในปีพุทธศักราช 2535 กระทรวงศึกษาธิการ ได้ออกระเบียบว่าด้วยการอุดหนุนและส่งเสริมโรงเรียนเอกชน ที่มีชื่อว่า ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการอุดหนุนและส่งเสริมโรงเรียนเอกชนที่จัดการศึกษาตามหลักสูตรกระทรวงศึกษาธิการซึ่งเปิดการสอนวิชาศาสนาควบคู่กับวิชาสามัญ พุทธศักราช 2535 และ (ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2536 เพื่อช่วยเหลือและส่งเสริมพัฒนาการศึกษาให้ทันและสอดคล้องกับความต้องการของประเทศ และให้โรงเรียนสามารถจัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้ตามเกณฑ์ที่กำหนด ซึ่งสามารถสรุปได้ ดังนี้ โดยกำหนดคุณสมบัติของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม มาตรา 15 (2) ที่มีความประสงค์จะปรับปรุงโรงเรียนเป็น โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม มาตรา 15 (1) แห่งพระราชบัญญัติโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม พุทธศักราช 2525

1. โรงเรียนเป็น โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม มาตรา 15 (1) แห่งพระราชบัญญัติโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม พุทธศักราช 2525 กรณีที่เป็นโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามที่จัดตั้งโดยบุคคล จะได้รับเงินอุดหนุน ร้อยละ 40 ของค่าใช้จ่ายจากค่าใช้จ่ายรายหัวนักเรียนภาครัฐ ซึ่งกำหนดให้รับเป็นรายเดือน และกรณีที่เป็นโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามที่จัดตั้งโดยสมาคมหรือมูลนิธิ ได้รับเงินอุดหนุนรายหัวร้อยละ 60

2. โรงเรียนเป็น โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม มาตรา 15 (2) แห่งพระราชบัญญัติโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม พุทธศักราช 2525 ได้รับเงินอุดหนุนเป็นค่าใช้จ่ายรายหัวนักเรียนตามประเภทของหลักสูตรการศึกษาโดยหักค่าธรรมเนียมการศึกษาที่โรงเรียนเก็บจากนักเรียนทั้งปีออกดังนี้ หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น 1,670 บาท ต่อหัวต่อปี หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย 1,720 บาท ต่อหัวต่อปี และหลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียน 1,660 บาทต่อหัวต่อปี โดยแบ่งออกเป็นค่าตอบแทนโต๊ะครูร้อยละ 10 ของเงินที่ได้รับอุดหนุนทั้งหมด ค่าตอบแทนครูสอนศาสนา ร้อยละ 40 และงบพัฒนาโรงเรียน ร้อยละ 50

ต่อมาในปีพุทธศักราช 2539 กระทรวงศึกษาธิการได้เปลี่ยนการให้เงินอุดหนุนแก่โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามอีกครั้ง โดยโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม มาตรา 15 (1) แห่งพระราชบัญญัติโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม พุทธศักราช 2525 กรณีเป็นโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามที่บริหารโดยบุคคล ได้รับเงินอุดหนุนรายหัวนักเรียน ร้อยละ 60 ส่วนกรณี

บริหารโดยสมาคมหรือมูลนิธิให้เงินอุดหนุนเต็มจำนวน (ร้อยละ 100) และสำหรับอัตราการให้เงินอุดหนุนรายหัวนักเรียน แก่โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามล่าสุดในปีพุทธศักราช 2548 นั้น ระดับก่อนประถมศึกษาและประถมศึกษาที่เป็นมูลนิธิได้รับ 9,420 บาท ต่อหัวต่อปี ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ได้รับ 10,525 บาท ต่อหัวต่อปี และระดับมัธยมศึกษาตอนปลายได้รับ 11,425 บาท ต่อหัวต่อปี และโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม มาตรา 15 (2) แห่งพระราชบัญญัติโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม พุทธศักราช 2525 ที่ได้เปิดสอนวิชาศาสนาควบคู่กับวิชาสามัญนั้น ได้รับ 685 ต่อหัวต่อปี และสิ่งสำคัญที่ควรกล่าวถึงคือ เงินอุดหนุนที่รัฐบาลให้แก่โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ จังหวัดใกล้เคียงนั้นมิได้แตกต่างจากการอุดหนุนโรงเรียนเอกชนในพื้นที่หรือจังหวัดอื่นๆของประเทศไทย (สถาบันวิจัยเพื่อพัฒนาประเทศไทย อ้างถึงในเฉลิมพล และชน, 2550 : 12-13)

การจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม

การจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามนั้น ได้มีการพัฒนาและปรับปรุงให้สอดคล้องกับการจัดการเรียนการสอนตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ดังจะเห็นได้จากหลักสูตรอิสลามศึกษา พุทธศักราช 2546 ซึ่งมีการเปลี่ยนแปลงการจัดการเรียนการสอนต่างจากหลักสูตรอิสลามศึกษาในอดีตโดยเฉพาะช่วงชั้น ซึ่งได้กำหนดดังนี้ (นิเลาะ แวอุเซ็ง, 2550 : 15-16) ช่วงชั้นที่ 1 ระดับอิสลามศึกษาตอนต้น (อิบตีดาอียะฮฺ) ปีที่ 1-3 ช่วงชั้นที่ 2 ระดับอิสลามศึกษาตอนต้น (อิบตีดาอียะฮฺ) ปีที่ 4-6 ช่วงชั้นที่ 3 ระดับอิสลามศึกษาตอนกลาง (มุตวัชชีฎะฮฺ) ปีที่ 1-3 และช่วงชั้นที่ 4 ระดับอิสลามศึกษาตอนปลาย (ชานาอียะฮฺ) ปีที่ 4-6 การจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรอิสลามศึกษา พุทธศักราช 2546 จะมุ่งเน้นให้ผู้เรียนเป็นคนดี มีความรู้ มีทักษะ และเจตคติที่ดีต่อศาสนาอิสลาม ซึ่งมีการกำหนดสาระการเรียนรู้ตามหลักสูตร ซึ่งจะประกอบด้วยองค์ความรู้ ทักษะ หรือกระบวนการเรียนรู้ และคุณลักษณะหรือค่านิยม คุณธรรม จริยธรรมของผู้เรียน ซึ่งสามารถแบ่งกลุ่มได้ ดังนี้ กลุ่มสาระศาสนาอิสลาม ประกอบด้วย อัลกุรอาน และฮัตตีฟชีร อัลชะคิษ อัลอะกิละฮฺ และอัลฟิถุ กลุ่มสาระสังคมศึกษาและจริยธรรม ประกอบด้วย อัตตารีค อัลอัคลาก และกลุ่มสาระภาษา ประกอบด้วย ภาษาอาหรับ ภาษามลายู

นอกจากนี้โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามยังมีการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ซึ่งมุ่งที่จะพัฒนาผู้เรียน ซึ่งเป็นกำลังสำคัญของชาติ ให้เป็นมนุษย์ที่มีความสมดุลทั้งด้านร่างกาย ความรู้ คุณธรรม มีจิตสำนึกในความ เป็นพลเมืองไทยและพลเมืองโลก ยึดมั่นในการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ ทรงเป็นพระประมุข มีความรู้และทักษะพื้นฐาน รวมทั้งเจตคติที่จำเป็นต่อการศึกษาต่อ การ ประกอบอาชีพและการศึกษาตลอดชีวิต ในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช

2551 ได้กำหนดให้ผู้เรียนเรียนรู้ 8 กลุ่มสาระ ดังนี้ กลุ่มสาระที่ 1 ภาษาไทย กลุ่มสาระที่ 2 คณิตศาสตร์ กลุ่มสาระที่ 3 วิทยาศาสตร์ กลุ่มสาระที่ 4 สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม กลุ่มสาระที่ 5 สุขศึกษาและพลศึกษา กลุ่มสาระที่ 6 ศิลปะ กลุ่มสาระที่ 7 การงานอาชีพและเทคโนโลยี และกลุ่มสาระที่ 8 ภาษาต่างประเทศ

การบริหารการศึกษาในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม

การบริหารการศึกษาในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามนั้นในอดีตได้แบ่งงานออกเป็น 5 ด้าน คือ งานด้านวิชาการ งานบริหารงานบุคคล งานกิจการนักเรียน งานธุรการและการเงิน และงานความสัมพันธ์กับชุมชน ในการปฏิบัติงานในด้านต่างๆเหล่านี้ ปฏิบัติได้ในระดับที่ไม่มากนัก รัฐบาลจึงได้พยายามปรับปรุงพัฒนา ส่งเสริมและให้เงินอุดหนุน ทำให้โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามส่วนหนึ่งเจริญก้าวหน้า แต่ก็ยังมีโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามอีกจำนวนไม่น้อยที่ยังมีสภาพไม่เป็นที่น่าพอใจ ซึ่งเกิดจากปัญหาต่างๆ เช่น ผู้บริหารขาดความรู้ด้านการบริหารโรงเรียน ครูผู้สอนมีคุณวุฒิต่ำ งบประมาณไม่เพียงพอ (เรวดี กระโหมวงค์ และคณะ, 2546 : 8-10) แต่ปัจจุบันการบริหารในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ได้กำหนดงานบริหารการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษา พุทธศักราช 2542 ซึ่งได้แบ่งภาระงานไว้ 4 ด้าน คือ ด้านการบริหารงานวิชาการ ด้านการบริหารงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารงานทั่วไป

โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดพัทลุง

ปัจจุบันโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดพัทลุง มีจำนวน 21 โรงเรียน มีจำนวนนักเรียนทั้งหมด 6,535 คน ครอบคลุม 6 อำเภอ ได้แก่ อำเภอกงหรา อำเภอเขาชัยสน อำเภอบางแก้ว อำเภอตะโหมด อำเภอป่าบอน และอำเภอปากพะยูน ซึ่งได้แบ่งออกเป็น 2 เครือข่าย ดังนี้

1. เครือข่ายเอกภาพ ประกอบด้วย อำเภอกงหราและอำเภอเขาชัยสน มี 12 โรงเรียน ดังนี้

- 1.1 โรงเรียนศึกษาธรรมอิสลามมูลนิธิ
- 1.2 โรงเรียนสันติธรรมวิทยามูลนิธิ
- 1.3 โรงเรียนพัฒนาวิทยามูลนิธิ
- 1.4 โรงเรียนบ้านนาบอน(อิสลามศึกษา)มูลนิธิ
- 1.5 โรงเรียนบำรุงอิสลามมูลนิธิ
- 1.6 โรงเรียนคารุณศาสตร์สหวิทยามูลนิธิ
- 1.7 โรงเรียนอิสลามศาสตร์มูลนิธิ

- 1.8 โรงเรียนศาสนาวินิจฉัยมูลนิธิ
- 1.9 โรงเรียนธรรมศาสตร์วินิจฉัยมูลนิธิ
- 1.10 โรงเรียนอิสลามียะฮ์สหวินิจฉัยมูลนิธิ
- 1.11 โรงเรียนสตรีคารุลฮิคายะห์
- 1.12 โรงเรียนวิทย์ปัญญา
2. เครือข่ายพลังศาสตร์ ประกอบด้วย อำเภอปากพะยูน อำเภอบางแก้ว อำเภอบา
บอน และอำเภอตะโหมด มี 9 โรงเรียน ดังนี้

- 2.1 โรงเรียนศาสนูปถัมภ์ปากพะยูนมูลนิธิ
- 2.2 โรงเรียนประทีปศาสน์วินิจฉัยมูลนิธิ
- 2.3 โรงเรียนบางแก้วอิสลามศึกษา(หนองบ่อ)
- 2.4 โรงเรียนคารุสลามมูลนิธิ
- 2.5 โรงเรียนนุรุคอิสลามมูลนิธิ
- 2.6 โรงเรียนภักดีอนุสรณ์
- 2.7 โรงเรียนอะมาตียะมูลนิธิ
- 2.8 โรงเรียนมุสลิมวินิจฉัยมูลนิธิ(ประชาอุปถัมภ์)
- 2.9 โรงเรียนอิรซาร์ดศาสนวิทยา

โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดพัทลุงทั้ง 21 โรงเรียน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน (สช.) ซึ่งอยู่ในความดูแลของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 2 (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 2, 2554 : 1-2)

ดังนั้นจากที่กล่าวมาข้างต้น สรุปได้ว่า โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามได้มีการเปลี่ยนแปลงจากปอเนาะมาเป็นโรงเรียนราษฎร์ และเปลี่ยนแปลงเป็นโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ซึ่งตามพระราชบัญญัติโรงเรียนเอกชน พุทธศักราช 2525 แบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามตามมาตรา 15 (1) และโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามตามมาตรา 15 (1) ซึ่งจะได้รับการอุดหนุนจากรัฐบาล โดยแต่ละโรงเรียนได้กำหนดงานบริหารการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษา พุทธศักราช 2542 แบ่งภาระงานไว้ 4 ด้าน คือ ด้านการบริหารงานวิชาการ ด้านการบริหารงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารงานทั่วไป และที่สำคัญการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดชายแดนภาคใต้และจังหวัดใกล้เคียงเป็นการจัดการศึกษาที่สอดคล้องกับเจตนารมณ์ของอิสลาม เพราะการศึกษาในอิสลามเป็นการสร้างคนให้มีความสมบูรณ์เพื่อภักดีต่ออัลลอฮ์และทำหน้าที่เป็นตัวแทน (เกาะ

ลีพะฮู)ของพระองค์บนพื้นแผ่นดิน และยังสอดคล้องกับเจตนารมณ์แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และ(แก้ไขเพิ่มเติม) พุทธศักราช 2545 โดยใช้หลักสูตรอิสลามศึกษา พุทธศักราช 2546 และหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 เพื่อพัฒนาให้เยาวชนมีความรู้ทางด้านศาสนา และความรู้ด้านสามัญควบคู่กัน และเพิ่มกำลังคนที่มีความรู้ความสามารถเพื่อประโยชน์ทางการเมืองและเศรษฐกิจ

2.2 แนวคิดเกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหาร

2.2.1 ความหมายของคุณลักษณะ

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525 ฉบับพิมพ์ครั้งที่ 4 (2531 : 187) ได้ให้ความหมายคำว่า คุณลักษณะ หมายถึง สิ่งซึ่งให้เห็นความดีหรือลักษณะประจำ

กวี วงศ์พุ่ม (2542 : 109-110) กล่าวว่า คุณลักษณะ คือ มีความสามารถทางด้านกีฬา เป็นผู้มีวินัยในตนเอง มีสุขภาพทางกายและใจดี มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี สามารถตัดสินใจได้ดี มีเหตุผล ฟังความเห็นของผู้อื่น

ทองใบ สุคชารี (2543 : 43-44) กล่าวว่า คุณลักษณะ คือ ลักษณะบุคคล (Traits) ได้แก่ มีความนับใจ มีความสามารถในการตัดสินใจ มีความทะเยอทะยาน และทักษะ (Skill) ได้แก่ ทักษะในการคิด มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีความสามารถในการพูด มีทักษะการบริหาร มีทักษะการจูงใจ และมีทักษะทางสังคม

ธนิกานต์ มาฆะศิริรานนท์ และกานต์สุดา มาฆะศิริรานนท์ (2544 : 130-131) กล่าวว่า คุณลักษณะ คือ ลักษณะเด่นของแต่ละบุคคล บุคลิกภาพ นิสัยใจคอ ทักษะ และวัฒนธรรม

สุเทพ พงศ์ศรีวัฒน์ (2544 : 114) กล่าวว่า คุณลักษณะ คือ บุคลิกภาพพื้นฐานของบุคคลที่แสดงออกในรูปพฤติกรรมก่อให้เกิดผลอย่างไรอย่างหนึ่งต่อเพื่อนร่วมงาน

บุญทริก บุตรราช (2551 : 25) กล่าวว่า คุณลักษณะ หมายถึง บุคลิกภาพ โลกทัศน์ และทัศนคติ พฤติกรรมที่แสดงออก ที่มีผลต่อเพื่อนร่วมงานและความรับผิดชอบต่อสังคม

สรุปได้ว่า คุณลักษณะ หมายถึง บุคลิกภาพของบุคคลที่มีผลต่อสังคมและบุคคลที่อยู่ในสังคม

2.2.2 ความหมายของคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหาร

Chung & Magginson (1981 อ้างถึงในจรูญ เคหา, 2554 : 11) กล่าวว่า คุณลักษณะของผู้บริหารเป็นปัจจัยสำคัญประการหนึ่งที่สามารถทำให้การทำงาน บรรลุเป้าประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพ

Pellegrino & Varmhagan (1985 อ้างถึงในพงศ์เพ็ญ ศรีทอง, 2546: 27) กล่าวว่า คุณลักษณะของผู้บริหาร หมายถึง ศักยภาพทางความรู้หรือทักษะที่ช่วยให้ผู้บริหารปฏิบัติงานได้สำเร็จ

สมภพ โจรณ์พันธ์และคณะ (2530 : 97 อ้างถึงในพงศ์เพ็ญ ศรีทอง, 2546 : 27) กล่าวว่า คุณลักษณะของผู้บริหาร หมายถึง สิ่งต่างๆในตัวผู้บริหารที่มีมาตั้งแต่กำเนิด และเกิดจากความรู้ ได้แก่ ความรู้ทั่วไป แรงจูงใจ ลักษณะนิสัย ภาพพจน์ที่มองตนเอง บทบาททางสังคมหรือความชำนาญเฉพาะของผู้บริหาร ซึ่งมีส่วนเกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานให้สำเร็จผลที่เยี่ยม โดยบังเอิญหรือโดยไม่ได้ตั้งใจ

พงศ์เพ็ญ ศรีทอง (2546 : 27) กล่าวว่า คุณลักษณะของผู้บริหาร คือ คุณสมบัติอันโดดเด่นของผู้บริหารซึ่งมีอิทธิพลต่อการปฏิบัติงานให้สำเร็จ

สุนีย์ บุญทิม (2550 : 33) กล่าวว่า คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง เครื่องมือหรือสิ่งชี้ให้เห็นความดีของผู้บริหารสถานศึกษา

อรรวรรณ เอี่ยมศิริ (2550 : 17) กล่าวว่า คุณลักษณะของผู้บริหาร หมายถึง ผู้ที่มีความรู้ ความสามารถ มีคุณสมบัติเหมาะสมในการที่จะเป็นผู้บริหารที่มีความสามารถในการบริหารจัดการศึกษาให้เป็นที่ไปตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ อย่างมีประสิทธิภาพ

จรูญ เกหา (2554 : 11) กล่าวว่า คุณลักษณะของผู้บริหาร หมายถึง คุณสมบัติเฉพาะที่จะทำให้ผู้บริหารสถานศึกษาแสดงพฤติกรรมต่างๆตามบทบาทหน้าที่ และสามารถปฏิบัติการ ดำเนินงาน ได้อย่างมีคุณภาพ

สรุปได้ว่า คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหาร หมายถึง บุคลิกภาพ และ ศักยภาพทางความรู้หรือทักษะที่ช่วยให้ผู้บริหารสามารถปฏิบัติงานให้เป็นที่ไปตามเป้าประสงค์ อย่างมีประสิทธิภาพ

2.2.3 คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหาร

นักวิชาการหลายท่านได้ศึกษา วิจัย ค้นคว้าและรวบรวมคุณลักษณะของผู้บริหารไว้หลากหลายองค์ประกอบ ดังนี้

Barnard (1969 : 295) กล่าวว่า ประสิทธิภาพของผู้นำหรือผู้บริหาร วัดได้จาก ประสิทธิภาพของงานกับความพึงพอใจของผู้ร่วมงาน ประกอบด้วย 5 ประการ คือ ความมีชีวิตชีวา และทนทาน (Vitality and Endurance) สามารถในการตัดสินใจ (Decisiveness) ความสามารถในการจูงใจ (Persuasiveness) ความรับผิดชอบ (Responsibility) ความฉลาดไหวพริบ (Intellectual Capacity)

Trewatha (อ้างถึงในจักรพรรดิ วิชา, 2538 : 23) ได้จำแนกคุณลักษณะของผู้นำไว้ 4 ด้าน คือ คุณลักษณะทางกาย ประกอบด้วย ความสูง น้ำหนัก รูปร่าง ความมีพลังและความทนทานของร่างกาย คุณลักษณะทางบุคลิกภาพ ประกอบด้วย ความซื่อสัตย์ ความทะเยอทะยาน ความเชื่อมั่นในตนเอง ความมานะ ความดีริ้นและความมีจินตนาการ คุณลักษณะทางสังคม ประกอบด้วย ความเห็นอกเห็นใจ ความแนบเนียน ความมีฐานะ ความเชื่อถือและความสามารถที่จะร่วมงาน คุณลักษณะส่วนบุคคล ประกอบด้วย ความสามารถในการพูด ความรอบรู้ ความสามารถในการวินิจฉัย ความสามารถทางสติปัญญา ความสามารถในการทำงาน ความสำเร็จและความรับผิดชอบ

Davis (อ้างถึงในเทพพนม เมืองแมน และคณะ, 2540 : 189) ได้สรุปปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการเป็นผู้นำขององค์การมีลักษณะ 4 ประการ คือ มีสติปัญญาดี (Intelligence) มีความชัดเจนและกว้างในสังคม (Social Maturity and Broad) มีการกระตุ้นภายในและความปรารถนาที่จะมีความสำเร็จในด้านการทำงาน (Inner Motivation and Achievement Drive) มีทัศนคติทางมนุษยสัมพันธ์ (Human Relation Attitudes)

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2543 : 7-8) ได้กำหนดคุณลักษณะทางการบริหารของผู้บริหารไว้ 8 ด้าน คือ ความสามารถในการสื่อสาร ความเชื่อมั่นในตนเอง มนุษย์สัมพันธ์ นิสัยในการทำงาน ความสามารถในการจัดการ ความยืดหยุ่น ความคิดริเริ่ม ความเป็นผู้นำ

ทองใบ สุธาโร (2543 : 43-44) ได้สรุปคุณลักษณะของผู้นำที่ประสบผลสำเร็จไว้ 13 ประการ คือ สามารถปรับตัวเข้ากับสถานการณ์ได้ (Adaptable) มีความจับไวต่อสภาพแวดล้อมทางสังคม (Alert) เป็นผู้มีความทะเยอทะยาน (Ambitious) ทำงานในเชิงรุก (Assertive) เป็นผู้ที่ให้ความร่วมมือกับผู้อื่นได้ (Cooperative) มีความสามารถในการตัดสินใจ (Decisive) เป็นที่พึ่งของผู้อื่นได้ (Dependable) มีความสามารถในการครอบงำผู้อื่น (Dominant) เป็นผู้มีพลังสูง (Energetic) เป็นผู้ที่ยืนหยัดในการทำงาน (Persistent) มีความเชื่อมั่นในตนเอง (Self-confident) อดทนต่อแรงกดดัน (Tolerant of Stress) เต็มใจที่จะรับผิดชอบ (Willing to Assume Responsibility)

ธนิกานต์ มาฆะศิริรานนท์ และกานต์สุดา มาฆะศิริรานนท์ (2544 : 130-131) กล่าวว่า คุณสมบัติของผู้นำที่มีประสิทธิภาพไว้ 10 ประการ คือ กำหนดเป้าหมายทิศทาง และความรับผิดชอบที่ชัดเจนสำหรับการทำงานร่วมกันในทีม สื่อสารข้อมูลที่จำเป็นไปยังเพื่อนร่วมงานอย่างยุติธรรมและมีประสิทธิภาพ ทำงานร่วมกับผู้อื่นอย่างดีเพื่อที่จะบรรลุวัตถุประสงค์ตามเป้าหมาย ประเมินผลลัพธ์ที่คาดหวังและวิธีการปฏิบัติโดยการทบทวนกับผู้ใต้บังคับบัญชาอยู่เสมอ ใช้คนให้เหมาะสมกับงาน สร้างความมั่นใจว่า ทุกคนทำตามเป้าหมายที่กำหนดไว้หรือไม่ และให้เครดิตกับความสำเร็จของพวกเขา ประเมินโอกาสและศักยภาพที่มีอยู่เสมอ ให้อิสระต่อผู้อื่นในการใช้วิธีการ

ทำงานที่ต่างออกไป สร้างบรรยากาศในการทำงาน ความเปิดกว้าง ความเชื่อใจ ความเคารพ ความจริงใจกับผู้ร่วมงาน และให้การสรรเสริญผู้ร่วมงานเมื่อเขาสมควรได้รับ

สุพล วังสินธ์ (2545 : 29-30) ได้สรุปคุณลักษณะสำคัญของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคปฏิรูปการศึกษาในการเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงไว้ คือ มีวิสัยทัศน์กว้างไกล มีบุคลิกภาพประชาธิปไตย ใช้หลักเหตุผลในการบริหารงาน มีจิตสำนึกในความมุ่งมั่น ใจกว้างเปิดโอกาสให้ครูในการคิดปฏิบัติการเปลี่ยนแปลง การจัดการเรียนการสอน ให้เกิดตามเป้าหมายของการจัดการศึกษามีศักยภาพในการจัดการระบบบริหารโรงเรียน โดยนำหลักคุณธรรมมาใช้ในโรงเรียน สร้างขวัญกำลังใจให้ครูมีกำลังใจที่จะเป็นครูที่ดี ครูที่เก่ง และครูที่ปรึกษา

Shane (1957 อ้างถึงในเจเลียว ศุภษร, 2545 : 21-22) ได้เสนอแนะคุณลักษณะส่วนตัว และคุณลักษณะด้านวิชาชีพของผู้บริหาร โดยสรุปได้คือ ต้องไม่เป็นคนหูเบา เชื่อง่าย ไตร่ตรองอย่างรอบคอบก่อนตัดสินใจ ต้องเป็นผู้ที่มีความตั้งใจจริง มานะบากบั่น ไม่ตำหนิผู้อื่นว่าผิด และยกตนเองว่าถูก ต้องเผชิญปัญหาต่างๆด้วยความมั่นใจ ต้องสร้างเชื่อถือเกิดขึ้นแก่ผู้ร่วมงาน ต้องรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น และพร้อมที่จะเปลี่ยนแปลงหากพบวิธีที่ดีกว่า ต้องสนับสนุนให้ผู้ร่วมงานได้แสดงออกอย่างเต็มที่ และเป็นตัวของตัวเอง ต้องมีการค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติมอยู่เสมอ ต้องไม่ทิ้งงานให้ค้างค้ำ และพยายามทำงานให้เสร็จตามเวลาที่กำหนด ต้องมีความเฉลียวฉลาด ต้องมีอารมณ์มั่นคง ต้องเป็นคนที่ทันเหตุการณ์อยู่เสมอ ต้องไม่เป็นคนมักง่าย ทำอะไรต้องมีหลักเกณฑ์ ต้องมีการปรับปรุงระเบียบวิธีการทำงานให้ทันสมัย และรัดกุมอยู่เสมอ

Nolte (1966 อ้างถึงในเจเลียว ศุภษร, 2545 : 22) กล่าวถึง คุณลักษณะของผู้บริหารที่เด่นๆที่จะทำให้เป็นผู้มีความสามารถในการทำงานได้ดีและสอดคล้องกัน คือ มีมนุษยสัมพันธ์ มีใจกว้าง มีวิธีการดำเนินงานอย่างฉลาด มีความเป็นประชาธิปไตย มีความสามารถในการแก้ปัญหาเป็นที่ศรัทธาของคนทั่วไป มีความคิดสร้างสรรค์ ยอมรับในความผิดพลาด มีความตั้งใจ มีอารมณ์มั่นคง ตั้งใจทำงานเพื่อประโยชน์ส่วนรวม มีความสามารถในการสื่อสาร รู้จักสร้างบรรยากาศที่ดีในการทำงาน เปิดโอกาสให้ทุกคนได้มีส่วนร่วมในการออกความคิดเห็นและการทำงาน เป็นคนทันต่อเหตุการณ์อยู่เสมอ และเป็นคนกระฉับกระเฉงว่องไว

กล้า ทองขาวและคนอื่นๆ (2546 : 161) กล่าวถึง คุณลักษณะพิเศษด้านบุคลิกภาพของผู้นำการเปลี่ยนแปลง คือ สามารถในการทำงานกับคน สามารถให้คำปรึกษาและการวินิจฉัยปัญหา และมีวิสัยทัศน์เกี่ยวกับกระบวนการเปลี่ยนแปลงที่ชัดเจน

ปรีชา เพ็ชรกรรจ์ (2547 : 98) ได้สรุปคุณลักษณะที่สำคัญสำหรับผู้บริหารไว้ 5 ด้าน คือ วิสัยทัศน์ การตัดสินใจ ความรับผิดชอบ การติดต่อสื่อสาร และคุณธรรมและจริยธรรม

สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) (2547 : 10-13) ได้กำหนดมาตรฐาน ตัวบ่งชี้และเกณฑ์พิจารณาเพื่อการประเมินภายนอก ระดับการศึกษา ขั้นพื้นฐาน ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2547 ไว้ดังนี้ มาตรฐานที่ 20 ผู้บริหารมีภาวะผู้นำและมีความสามารถในการบริหารจัดการ ตัวบ่งชี้ที่ 1 ผู้บริหารมีความริเริ่มและมีวิสัยทัศน์ ตัวบ่งชี้ที่ 2 ผู้บริหารมีความรู้ความสามารถในการบริหาร ตัวบ่งชี้ที่ 3 ผู้บริหารมีความสามารถเป็นผู้นำทางวิชาการ ตัวบ่งชี้ที่ 4 ผู้บริหารมีความมุ่งมั่น อุทิศตนในการทำงานและเป็นแบบอย่างที่ดี ตัวบ่งชี้ที่ 5 ผู้บริหารมีความเป็นประชาธิปไตย ตัวบ่งชี้ที่ 6 สถานศึกษามีการบริหารที่มีประสิทธิผลและผู้เกี่ยวข้องพึงพอใจในการบริหาร

อบลุหะซัน อาลี อัลนัควี (2548, 162-165) ได้สรุปคุณสมบัติของการเป็นผู้นำในอิสลามไว้ คือ ฉูฮาด (การทุ่มเทความสามารถและพยายามอย่างที่สุด) และอิจญติฮาด (มีความรอบรู้ที่สามารถแก้ปัญหาได้)

Naceur Jabnoun (2548 : 177-183) กล่าวถึง คุณลักษณะภาวะผู้นำของอะลีฟะฮ์ อุมร์ ไว้ 4 ประการ คือ ความสำนึกในความรับผิดชอบ การบริหารแบบมีส่วนร่วมของ การบริหาร คุณภาพทั่วทั้งองค์กร ความเข้าใจต่อกระบวนการควบคุม นวัตกรรมทางการบริหาร

ศิริพร พงศ์ศิริโรจน์ (อ้างถึงในบรรเจิด อินทร์กล้า, 2549 : 30) กล่าวถึง คุณลักษณะของผู้นำที่ดีไว้ คือ คุณลักษณะด้านวิชาการ ประกอบด้วย มีความรู้ด้านวิชาชีพเป็นอย่างดี มีความรู้ด้านความรู้ทั่วไปดี และมีประสบการณ์ในการบริหาร คุณลักษณะด้านบุคลิกภาพ ประกอบด้วย มีบุคลิกภาพด้านร่างกายดี มีบุคลิกภาพด้านจิตใจดี มีบุคลิกภาพด้านสังคมดี คุณลักษณะด้านความสามารถในการปฏิบัติงาน ประกอบด้วย มีสติปัญญาฉลาด รู้บทบาทตนเอง รับผิดชอบ มีความกล้า แบนเบียน เด็ดขาด กระตือรือร้น บังคับตนเองได้ รวมทั้งมีความสามารถในการตัดสินใจ การจริงจัง การประสานงานและมีผลงานที่ประสบความสำเร็จ

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (อ้างถึงใน ชีระ รุญเจริญ, 2550 : 131-133) ได้ประมวลคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาที่เอื้อต่อการจัดการและการบริหารการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษา พุทธศักราช 2545 ไว้ คือ คุณลักษณะด้านสติปัญญา คุณลักษณะด้านร่างกาย คุณลักษณะด้านบุคลิกภาพ คุณลักษณะด้านการทำงาน และคุณลักษณะด้านสังคม

พรพิมล นิยมพันธุ์ (2550 : 4) ได้ศึกษาคุณลักษณะของผู้บริหาร 6 ด้าน ของสถาบันพัฒนาผู้บริหารกระทรวงศึกษาธิการ คือ ด้านการเป็นผู้นำที่มีคุณธรรม จริยธรรม ด้านการเป็นผู้นำการจัดระบบ ด้านการเป็นผู้นำวิชาการ ด้านการเป็นผู้นำการบริหารจัดการ ด้านการเป็นผู้นำสังคม และชุมชน และด้านการเป็นผู้นำพัฒนาตนเองเชิงบริหาร

ซุกกรีย์ นูร์ (2010 : ระบบออนไลน์) ได้สรุปบุคลิกภาพและคุณสมบัติของเคาะลีฟะฮ์อุมร์ที่ผู้เป็นผู้นำสมควรใช้พิจารณาและทบทวนตัวเองเพื่อให้การบริหารงานบรรลุความสำเร็จมากที่สุดไว้ 14 ประการ คือ มีความยุติธรรม มีความรับผิดชอบ มีความเมตตาปราณี เข้าถึงประชาชน กล่าวหาญและอดทน เสียสละเพื่อส่วนรวม มีวิสัยทัศน์กว้างไกล มั่นคงในความคิด รับฟังเหตุผล เคารพในความคิดเห็นที่แตกต่าง ถ่อมตน ประหยัดอยู่อย่างพอเพียง อยู่เหนือกิเลสและอารมณ์ใฝ่ต่ำ และมีคณะผู้ร่วมบริหารและคณะที่ปรึกษาที่ดี

เปรม กิรติวงศ์ชัชวาล (2552 : 18) กล่าวว่า คุณลักษณะที่จำเป็นสำหรับผู้บริหาร คือ ผู้บริหารหรือผู้นำที่ดี มีความสามารถนำองค์กรให้เดินตามทิศทางที่ต้องการ ต้องอาศัยความรู้และความสามารถ

บุญธรรม ไวยมิตร (2553 : 5) ได้ศึกษาคุณลักษณะของผู้บริหารโรงเรียนตามแนวคิดของนักวิชาการและหน่วยงานทางการศึกษา 6 ด้าน คือ ด้านวิสัยทัศน์และความคิดสร้างสรรค์ ด้านความรู้ความสามารถทางการบริหาร ด้านความเป็นผู้นำทางวิชาการ ด้านการอุทิศตนและการเป็นแบบอย่างที่ดีในการทำงาน ด้านความเป็นประชาธิปไตย และด้านมนุษยสัมพันธ์และการร่วมมือกับชุมชน

Stogdill (1981 อ้างถึงในจรูญ เกหา, 2554 : 14) ได้สังเคราะห์งานวิจัยและพบว่า คุณลักษณะของผู้นำบางประการที่พบเสมอในผู้นำที่มีประสิทธิผล คือ การมีความรับผิดชอบ มีความมุ่งมั่นที่จะทำงานให้สำเร็จ มีความแข็งแรง มีความเพียรพยายาม รู้จักเสี่ยง มีความคิดริเริ่ม มีความเชื่อมั่นในตนเอง มีความสามารถที่จะจัดการกับความเครียด มีความสามารถที่จะมีอิทธิต่อคนอื่น และมีความสามารถที่จะประสานพลังทั้งหลาย เพื่อการทำงานให้สำเร็จ

จรูญ เกหา (2554 : 18) ได้สังเคราะห์คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาไว้ 7 ด้าน คือ ด้านวิสัยทัศน์ ด้านความรู้ความสามารถทางการบริหาร ด้านความเป็นผู้นำทางวิชาการ ด้านความรับผิดชอบ การอุทิศตน และการเป็นแบบอย่างที่ดีในการทำงาน ด้านความเป็นประชาธิปไตย ด้านมนุษยสัมพันธ์ ด้านการตัดสินใจ

จากการศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับคุณลักษณะของผู้บริหาร ของนักวิจัย นักวิชาการและหน่วยงานทางการศึกษาที่กล่าวมาแล้วข้างต้น สามารถประมวลกำหนดเป็นกรอบแนวคิดเพื่อใช้ในการศึกษาคุณลักษณะของผู้บริหาร ที่มีประสิทธิภาพใน โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามที่สอดคล้องกับมาตรฐานผู้บริหารการศึกษาของไทยและครอบคลุมคุณลักษณะของผู้บริหารในอิสลาม ได้ 9 ด้าน ดังแสดงไว้ในตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 2.1 คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามที่สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาของไทยและครอบคลุมคุณลักษณะของผู้บริหารในอิสลาม ตามแนวคิดเกี่ยวกับคุณลักษณะของผู้บริหาร ของนักวิจัย นักวิชาการและหน่วยงานทางการศึกษา

ผู้ศึกษา	ประเด็นเกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหาร								
	ด้านความรับผิดชอบ	ด้านการอุทิศตน	ด้านการเป็นแบบอย่างที่ดี	ด้านมนุษยสัมพันธ์	ด้านความเป็นอิสลามบริบทไทย	ด้านการตัดสินใจ	ด้านวิสัยทัศน์	ด้านการเป็นผู้นำทางวิชาการ	ด้านความสามารถทางการบริหาร
1. Barnard (1969 : 295)	✓	✓		✓		✓		✓	✓
2.Trewatha(อ้างถึงในจักรพรรดิ วัฒนา, 2538 : 23)	✓	✓		✓	✓		✓	✓	✓
3. Davis (อ้างถึงในเทพพนม เมืองแมน และคณะ, 2540 : 189)	✓		✓	✓	✓	✓		✓	✓
4.สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2543 : 7-8)	✓	✓		✓			✓		✓

ตารางที่ 2.1 (ต่อ)

ผู้ศึกษา	ประเด็นเกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหาร								
	ด้านความรับผิดชอบ	ด้านการอุทิศตน	ด้านการเป็นแบบอย่างที่ดี	ด้านมนุษยสัมพันธ์	ด้านความเป็นอิสลามมาธิปไตย	ด้านการตัดสินใจ	ด้านวิสัยทัศน์	ด้านการเป็นผู้นำทางวิชาการ	ด้านความสามารถทางการบริหาร
5.ทองใบ สุดชารี (2543 : 43-44)	✓	✓		✓		✓	✓		✓
6.ธนิกานต์ มาฆะ ศิริรานนท์ และกานต์ สุดา มาฆะศิริรานนท์ (2544 : 130-131)	✓			✓	✓		✓		✓
7.สุพล วังสินธุ์ (2545 : 29-30)	✓			✓	✓		✓		✓
8.Shane (1957 อ้าง ถึงในเจดีย์ว ศุภษร, 2545 : 21-22)	✓	✓		✓	✓	✓		✓	✓
9.Nolte (1966 อ้างถึง ในเจดีย์ว ศุภษร, 2545 : 22)	✓	✓		✓	✓		✓		✓
10.กล้า ทองขาวและ คนอื่นๆ (2546 : 161)				✓			✓		✓
11.ปรีชา เพ็ชรกรรจ์ (2547 : 98)	✓			✓		✓	✓		

ตารางที่ 2.1 (ต่อ)

ผู้ศึกษา	ประเด็นเกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหาร								
	ด้านความรับผิดชอบ	ด้านการอุทิศตน	ด้านการเป็นแบบอย่างที่ดี	ด้านมนุษยสัมพันธ์	ด้านความเป็นอิสลามมาธิปไตย	ด้านการตัดสินใจ	ด้านวิสัยทัศน์	ด้านการเป็นผู้นำทางวิชาการ	ด้านความสามารถทางการบริหาร
12.สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) (2547 : 10-13)	✓	✓	✓	✓	✓		✓	✓	✓
13.อบุลดหะซัน อาลี อัลนัจวี (2548 : 162-165)	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
14.Naceur Jabnoun (2548 : 177-183)	✓	✓	✓	✓	✓				✓
15.ศิริพร พงศ์ศรีโรจน์ (อ้างถึงในบรรณเจด อินทร์กล้า, 2549 : 30)	✓	✓	✓	✓	✓	✓		✓	✓
16.พรพิมล นิยมพันธุ์ (2550 : 4)	✓	✓	✓	✓	✓		✓	✓	✓

ตารางที่ 2.1 (ต่อ)

ผู้ศึกษา	ประเด็นเกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหาร								
	ด้านความรับผิดชอบ	ด้านการอุทิศตน	ด้านการเป็นแบบอย่างที่ดี	ด้านมนุษยสัมพันธ์	ด้านความเป็นอิสระตามวิชาชีพ	ด้านการตัดสินใจ	ด้านวิสัยทัศน์	ด้านการเป็นผู้นำทางวิชาการ	ด้านความสามารถทางการบริหาร
17.ชุกรีย์ นูร (2010 : ระบบออนไลน์)	✓	✓		✓	✓		✓	✓	✓
18.ลี านักงาน เลขาธิการสภา การศึกษา (ธีระ รุณ เจริญ, 2550 : 131- 133)	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
19.เปรม กิรติวงศ์ ชัชวาล (2552 : 18)							✓	✓	✓
20.บุญธรรม ไวยมิ ตรา (2553 : 5)		✓	✓	✓	✓		✓	✓	✓
21. Stogdill (1981 อ้างถึงในจรูญ เคหา, 2554 : 14)	✓	✓		✓			✓		✓
22.จรูญ เคหา (2554 : 18)	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
รวม	19	16	9	21	15	9	17	12	21

จากตารางที่ 2.1 คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารด้านความรับผิดชอบ ด้านการอุทิศตน ด้านการเป็นแบบอย่างที่ดี ด้านมนุษยสัมพันธ์ ด้านความเป็นอิสลามาธิปไตย ด้านการตัดสินใจ ด้านวิสัยทัศน์ ด้านการเป็นผู้นำทางวิชาการ และด้านความสามารถทางการบริหาร แต่ละด้านนั้นมีรายละเอียด ดังนี้

2.2.3.1 ด้านความรับผิดชอบ

ความหมายของความรับผิดชอบ มีนักวิชาการหลายท่านได้ให้คำจำกัดความของความรับผิดชอบ ดังนี้

Naceur Jabnoun (2548 : 92) กล่าวว่า ความรับผิดชอบ หมายถึง พันธะที่ต้องปฏิบัติต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง โดยคาดหวังที่จะบรรลุผลบางอย่าง

Al-Buraey (1994 อ้างถึงใน Saleh, J., 2551 : 66) กล่าวว่า ความรับผิดชอบหรืออามานะฮฺ คือ ภาระที่เกี่ยวข้องกับการใช้อำนาจหน้าที่อย่างเหมาะสมในการปฏิบัติตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดโดยผู้มีอำนาจเหนือกว่าในสายงานของการบังคับบัญชา

สุเนีย นีมเฮ็ง (2554 : 13) กล่าวว่า ความรับผิดชอบ หมายถึง การสำนึกในหน้าที่หรือกิจกรรมที่ได้รับมอบหมาย และพร้อมที่จะทุ่มเทให้เกิดความสำเร็จ

จากแนวคิดที่กล่าวมานั้น สรุปได้ว่า ความรับผิดชอบ หมายถึง ภาระหน้าที่ของผู้บริหารที่จะต้องปฏิบัติ เพื่อบรรลุตามเป้าประสงค์

ความสำคัญของความรับผิดชอบ

ความรับผิดชอบถือเป็นพื้นฐานอย่างหนึ่งของผู้บริหาร และผู้บริหารจะต้องตระหนักถึงความรับผิดชอบที่มากกว่าผู้ใต้บังคับบัญชา ลักษณะโดดเด่นอย่างหนึ่งของความรับผิดชอบในอิสลาม คือการที่ผู้บริหารจะต้องตระหนักเสมอว่า จะต้องรับผิดชอบต่อมนุษยชาติในโลกนี้และต่ออัลลอฮ์ ﷻ ในโลกหน้า (Naceur Jabnoun, 2548 : 92) ดังที่อัลลอฮ์ ﷻ ทรงตรัสในอัลกุรอานว่า

﴿ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَخُونُوا اللَّهَ وَالرَّسُولَ وَتَخُونُوا أَمَانَاتِكُمْ وَأَنْتُمْ تَعْلَمُونَ ﴾ (الأنفال : 27)

ความว่า “บรรดาผู้ศรัทธาทั้งหลาย !จงอย่าทุจริตต่ออัลลอฮ์และร่อซูล และจงอย่าทุจริตต่อบรรดาของฝาก (ไม่ยกยอกหรือคดโกงของฝากที่ผู้อื่นฝากไว้) ของพวกเจ้า โดยที่พวกเจ้ารู้กันอยู่” (อัล-อัลฟาน : 27)

ความรับผิดชอบแรกที่อัลลอฮ์ ﷻ ได้มอบให้กับมนุษย์นั้น คือการเป็นตัวแทนของพระองค์บนพื้นแผ่นดิน ดังที่อัลลอฮ์ ﷻ ทรงตรัสในอัลกุรอานว่า

﴿ وَهُوَ الَّذِي جَعَلَكُمْ خَلَائِفَ الْأَرْضِ ﴾ (الأنعام : 165)

ความว่า “และพระองค์นั้นคือผู้ที่ทรงให้พวกเจ้าเป็นผู้สืบแทนในแผ่นดิน(สืบแทนมาจากบรรพบุรุษของพวกเจ้าในการปกครองแผ่นดิน และแสวงหาความกรุณาของพระองค์ในนั้น)” (อัล-อัลอาม : 165)

เช่นเดียวกันอัลลอฮ์ ﷻ ได้มอบความรับผิดชอบให้กับตัวแทนของพระองค์บนพื้นแผ่นดิน ดังที่อัลลอฮ์ ﷻ ทรงตรัสในอัลกุรอานว่า

﴿ إِنَّا عَرَضْنَا الْأَمَانَةَ عَلَى السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَالْجِبَالِ فَأَبَيْنَ أَنْ يَحْمِلْنَهَا وَأَشْفَقْنَ مِنْهَا وَحَمَلَهَا الْإِنْسَانُ إِنَّهُ كَانَ ظَلُومًا جَهُولًا ﴾ (الأحزاب : 72)

ความว่า “แท้จริงเราได้เสนอการอะมานะฮ์ (บทบัญญัติต่าง ๆ ทางศาสนาทั้งข้อใช้และข้อห้าม) แก่ชั้นฟ้าทั้งหลายและแผ่นดิน และขุนเขาทั้งหลาย แต่พวกมันปฏิเสธจะแบกรับมันและกลัวต่อมัน (คือภาระอันหนักอึ้ง) (อะมานะฮ์ที่อัลลอฮ์ ﷻ จะมอบให้แก่พวกมันนั้น เป็นภาระที่ยิ่งใหญ่และสำคัญยิ่ง) และมนุษย์ได้แบกรับมัน แท้จริงเขา (มนุษย์) เป็นผู้ธรรมมงามอย่างยิ่ง (มนุษย์เป็นผู้ธรรมต่อตัวเอง และไม่รู้จักบั้นปลายแห่งความเสียหายที่เกิดขึ้น)” (อัล-อะหฺซาบ : 72)

ความรับผิดชอบนั้นขึ้นกับขอบเขตอำนาจหน้าที่ของแต่ละบุคคล ดังที่นบีมุฮัมมัด ﷺ ได้กล่าวไว้ว่า

((كلكم راع وكلكم مسئول عن رعيته، فالإمام راع ومسئول عن رعيته، والرجل راع في أهل بيته ومسئول عن رعيته، والمرأة راعية في بيت زوجها ومسئولة عن رعيته، والخدام راع في مال سيده ومسئول عن رعيته، وكلكم راع ومسئول عن رعيته)) (رواه البخاري)

ความว่า “ทุกคนในหมู่พวกเจ้านั้นเป็นผู้รับผิดชอบ และจะต้องถูกสอบสวนในสิ่งที่รับผิดชอบ ผู้นำคือผู้ที่รับผิดชอบคนอื่น และจะต้องถูกสอบสวนในสิ่งที่เขารับผิดชอบ บุรุษคือผู้ที่จะต้องดูแลครอบครัว และจะต้องถูกสอบสวนต่อสิ่งดังกล่าว สตรีคือผู้ที่จะต้องดูแลภารกิจในบ้านของสามี และจะต้องถูกสอบสวนต่อสิ่งดังกล่าว คนใช้จะต้องดูแลทรัพย์สินของผู้เป็นนาย และจะต้องถูกสอบสวนต่อสิ่งดังกล่าว ทุกคนเป็นผู้รับผิดชอบ และจะต้องถูกสอบสวนต่อสิ่งที่เขารับผิดชอบ” (บันทึกโดยอัล-บุคอรี)

เคาะลิฟะฮ์สุอุมร์เป็นผู้หน้าที่แสดงให้เห็นถึงความสำคัญของความรับผิดชอบได้เป็นอย่างดี เพราะท่านระลึกเสมอว่าท่านจะต้องถูกสอบสวนในวันกิยามะฮ์ ซึ่งด้วยความตระหนักต่อภาระหน้าที่ ทำให้เคาะลิฟะฮ์สุอุมร์ไม่มีเวลาพักผ่อนตอนกลางคืน เพื่อทำหน้าที่เพื่อประชาชน โดยท่านจะทำด้วยตัวเองก่อนที่จะสั่งใช้ผู้ใต้บังคับบัญชา โดยวันหนึ่งช่วงฤดูร้อนเคาะลิฟะฮ์สุอุมร์ได้ตามหาอูฐตัวหนึ่งที่หนีไปเพื่อนำกลับมายังกองคลังของรัฐหรือบัยตุลมาล เมื่ออาลี บิน อิบิตอลิบได้กล่าวแก่ท่านว่า “ท่านได้ทำในสิ่งที่จะทำให้เคาะลิฟะฮ์สุอุมร์หลังจากท่านเสื่อมเสียเกียรติ” เคาะลิฟะฮ์สุอุมร์ได้กล่าวตอบว่า “อย่าตำหนิฉัน ขอสาบานต่ออัลลอฮ์ ^ﷻ ผู้ทรงแต่งตั้งมุฮัมมัด ^ﷺ เป็นศาสนทูต หากแพะตัวหนึ่งได้หนีไปยังแม่น้ำยูเฟรติส ฉันก็จะต้องถูกสอบสวนในการแห่งการพิพากษา” (Al-Banna, 1985 อ้างถึงใน Saleh, J., 2551 : 67)

บุฆทริก บุตราซ (2551 : 25) กล่าวว่า ความรับผิดชอบร่วมกันจะต้องแทนที่รูปแบบการสร้างแรงจูงใจโดยการให้รางวัลหรือการลงโทษ

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2544 : 71) ได้กล่าวถึง ความรับผิดชอบของผู้บริหารไว้ 2 ประการ คือ บทบาทใน โรงเรียน ประกอบด้วย การเน้นงานวิชาการ ด้านการสอนของครู การบริหารอย่างเป็นระบบ การให้ครูมีส่วนร่วมในการรับผิดชอบงานของโรงเรียน เป็นตัวอย่างที่ดี นิเทศอย่างเป็นระบบ และควบคุม ติดตาม ประเมินผลอย่างต่อเนื่อง ส่วนบทบาทหน้าที่สัมพันธ์กับชุมชน ประกอบด้วย การให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในกิจการของโรงเรียน ส่งเสริมทรัพยากรที่สนับสนุนการบริหาร การมีสัมพันธ์ที่ดีกับชุมชน และการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา

จากการศึกษาอัลกุรอาน อัสสุนนะฮ์ อัลนาบาวียะฮ์ (แนวทางของท่านนบี ^ﷺ) แบบอย่างของเศาะหาบะฮ์ และแนวคิดข้างต้น สรุปได้ว่า ผู้บริหารจะต้องมีความรู้ความเข้าใจต่อบทบาทหน้าที่ที่รับผิดชอบ ปฏิบัติงานด้วยความเรียบร้อย เพื่อบรรลุเป้าประสงค์ โดยเฉพาะผู้บริหารสถานศึกษาอิสลามต้องระลึกอยู่เสมอว่า จะต้องรับผิดชอบต่อมนุษยชาติในโลกนี้และต่ออัลลอฮ์ ^ﷻ ในโลกหน้า

2.2.3.2 ด้านการอุทิศตน

ความหมายของการอุทิศตน นักวิชาการหลายท่านได้ให้คำจำกัดความของการอุทิศตน ดังนี้

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (อ้างถึงในพงศ์เพ็ญ ศรีทอง, 2546 : 37) กล่าวว่า ผู้บริหารอุทิศตนให้กับการปฏิบัติงานในสถานศึกษา หมายถึง ผู้บริหารทุ่มเทแรงกายแรงใจในการปฏิบัติหน้าที่ เสียสละเวลาส่วนตัวให้กับงาน ให้ความสำคัญกับงานเป็นอันดับแรก มีความกระตือรือร้นกับงานและมีความตั้งใจในการพัฒนางานให้ดียิ่งขึ้น

Allen & Mayer (1993, อ้างถึงใน ไตรภพ จตุรพานิชย์, 2548 : 7-8) กล่าวว่า การอุทิศตนต่อองค์กร หมายถึง ความเต็มใจพยายามทุ่มเทความสามารถเพื่อประโยชน์ขององค์กร โดยแสดงออกถึงการใช้ความพยายามอย่างเต็มที่ เต็มใจ และตั้งใจที่จะอุทิศร่างกายแรงใจ สติปัญญาในการทำงานเพื่อประโยชน์และความก้าวหน้าขององค์กร

อบุลหะซัน อาลี อัลดินวี (2548, 163) กล่าวว่า การอุทิศตน หมายถึง การทุ่มเทความสามารถ และพยายามอย่างที่สุดเพื่อให้ได้มาซึ่งเป้าหมายหนึ่งที่สำคัญยิ่ง ซึ่งความประสงค์สำคัญที่สุดสำหรับผู้ศรัทธานั้นคือการเชื่อฟังอัลลอฮ์ มุ่งหวังในความยินดีจากพระองค์ ยอมรับบทบัญญัติรวมทั้งยอมจำนนต่อคำสั่งของพระองค์

พจนานุกรมไทย (อ้างถึงใน ไตรภพ จตุรพานิชย์, 2548 : 7) กล่าวว่า อุทิศ หมายถึง สละให้ มอบให้ ซึ่งตรงกับคำว่า อุทิศ หมายถึง ตกลง กำหนด มุ่งหมาย เจาะจง เฟื่องถึง เห็นแก่ สละให้ ทำเพื่อ

จากแนวคิดที่กล่าวมาข้างต้น สรุปได้ว่า การอุทิศตน หมายถึง การพยายามทุ่มเทความสามารถอย่างเต็มที่ เต็มใจ และตั้งใจอุทิศร่างกายแรงใจ สติปัญญา รวมทั้งเสียสละในการปฏิบัติงาน เพื่อบรรลุเป้าหมาย และเพื่อความพึงพอใจจากอัลลอฮ์

ความสำคัญของการอุทิศตน

การพยายามทุ่มเทความสามารถ และเสียสละเพื่อส่วนรวมในการปฏิบัติงานนั้นถือเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับผู้บริหารหรือนำ เพราะผู้บริหารหรือนำคือบุคคลที่ถูกมอบหมายให้ทำภารกิจจากบุคลากรผู้ร่วมงาน โดยเฉพาะผู้บริหารสถานศึกษานั้นถูกมอบหมายจากบุคลากรผู้ร่วมงาน และประชาชนให้เป็นผู้ดำเนินการบริหารจัดการการศึกษา ดังนั้นผู้บริหารหรือผู้นำจะต้องอุทิศตนเพื่อภารกิจที่ได้รับมอบหมาย ซึ่งอิสลามถือว่าการอุทิศตน เสียสละนั้นเป็นคุณลักษณะที่ดี และอิสลามยังส่งเสริมให้มีการอุทิศตนเสียสละ ดังที่อัลลอฮ์ ทรงตรัสในอัลกุรอานว่า

﴿ وَالَّذِينَ جَاهَدُوا فِينَا لَنَهْدِيَنَّهُمْ سُبُلَنَا وَإِنَّ اللَّهَ لَمَعَ الْمُحْسِنِينَ ﴾ (العنكبوت : 69)

ความว่า “และบรรดาผู้ต่อสู้ดิ้นรนในทางของเราแน่นอนเราจะชี้แนะแนวทางที่ถูกต้องแก่พวกเขาสู่ทางของเราและแท้จริงอัลลอฮ์ทรงอยู่ร่วมกับผู้กระทำความดีทั้งหลาย” (อัล-อังกาบุต : 69)

เช่นเดียวกันอัลลอฮ์จะทรงทดสอบมนุษยชาติด้วยความอดทนและความความเสียสละ ดังที่อัลลอฮ์ ทรงตรัสในอัลกุรอานว่า

﴿ وَلَنَبْلُوَنَّكُمْ حَتَّىٰ نَعْلَمَ الْمُجَاهِدِينَ مِنكُمْ وَالصَّابِرِينَ وَتَبْلُوَ أَعْيَارَكُمْ ﴾ (محمد : 31)

ความว่า “และแน่นอนเราจะทดสอบพวกเจ้าจนกระทั่งเราจะรู้ถึงบรรดาผู้ต่อสู้ดิ้นรน และบรรดาผู้หนักแน่นอดทนในหมู่พวกเจ้า และเราจะทดสอบการทำงานของพวกเจ้า” (มุฮัมมัด : 31)

หากผู้บริหารหรือผู้นำมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ของนบีมุฮัมมัด ก็จะทำให้ทราบว่า ศาสนาอิสลามมิได้เผยแพร่ไปทั่วทุกสารทิศ เว้นแต่ด้วยการอุทิศตนเสียสละของท่านและบรรดาเศาะหาบะฮ์

ซุกรีย์ นูร์ (2010 : ระบบออนไลน์) ได้กล่าวถึงคุณลักษณะประการหนึ่งของการเป็นผู้นำของเคาะลีฟะฮ์สุอุมร์ ว่า ผู้บริหารหรือผู้นำจะต้องเสียสละเพื่อส่วนรวม เพราะเขาคือผู้ได้รับความไว้วางใจให้ทำภารกิจแทนพวกเขาเหล่านั้น พวกเขามอบหมายให้ผู้บริหารหรือผู้นำรับผิดชอบทั้งตัวพวกเขา ลูกเมีย บ้านเรือน จนถึงสัตว์เลี้ยงวัวควาย พวกเขามอบให้ผู้บริหารหรือผู้นำจัดการศึกษา เศรษฐกิจ สังคม ให้ผู้นำดูแลพวกเขาทั้งยามไข้ยามป่วยและยามสุขสบาย ผู้นำจึงมีภารกิจมากมาย ซึ่งอาจจะมีเวลาไม่เพียงพอเหมือนบุคคลทั่วไป เพราะภาระงานส่วนตัวที่ต้องปฏิบัติ อีกทั้งจะต้องทำงานของบุคคลอื่นมากมาย ผู้นำจึงต้องพร้อมเสียสละทุกสิ่งทุกอย่างและหวังเพียงในความโปรดปรานและเมตตาจากอัลลอฮ์

เคาะลีฟะฮ์สุอุมร์เป็นผู้นำที่มีการอุทิศตนเพื่อส่วนรวมเป็นอย่างมาก เคาะลีฟะฮ์สุอุมร์ถือว่า การทำงานเพื่อส่วนรวมนั้นผู้นำจะต้องปฏิบัติให้มากที่สุด ด้วยเหตุนี้ จึงทำให้บทบาทในชีวิตของเคาะลีฟะฮ์สุอุมร์เป็นบทบาทในฐานะผู้นำของประชาชนมากกว่าผู้นำของครอบครัวเพียงไม่กี่คน เคาะลีฟะฮ์สุอุมร์ยอมเสียสละความสุขส่วนตัวเพื่อความสุขของส่วนรวม ยอมใช้ชีวิตด้วยความลำบาก เมื่อประชาชนส่วนใหญ่อยู่ในภาวะยากลำบาก จะเห็นได้ว่า เมื่อเกิดวิกฤตภัยแล้งที่แคว้นหิญาซ ในปีฮิจเราะฮ์ศักราชที่ 8 เคาะลีฟะฮ์สุอุมร์ได้สาบานว่าจะไม่รับประทานอาหารดี ๆ ทรายใดที่ประชาชนยังอยู่ในภาวะวิกฤติ โดยเคาะลีฟะฮ์สุอุมร์ประทังชีวิตเพียงด้วยการรับประทานขนมปังหยาบกับน้ำส้มเท่านั้น ซึ่งการรับประทานอย่างนี้ในเวลานานติดต่อกันเป็นแรมปีทำให้ใบหน้าท่านหมองคล้ำไปตลอดชีวิต ในยามค่ำคืนขณะที่ประชาชนกำลังนอนพักผ่อนอย่างมีความสุขกับครอบครัว เคาะลีฟะฮ์สุอุมร์กลับสละความสุขของตนเพื่อออกตรวจตราความสงบเรียบร้อยของประชาชน หรือเมื่อมีกองคาราวานจากต่างเมืองเข้ามานครมะดีนะฮ์ เคาะลีฟะฮ์สุอุมร์ ก็จะออกไปเป็นยามช่วยเฝ้าดูแลกองคาราวานนั้นด้วยตนเอง นอกจากนี้เมื่อเคาะลีฟะฮ์สุอุมร์ได้เดินทางพร้อมกับประชาชนเคาะลีฟะฮ์สุอุมร์ จะทำหน้าที่ให้บริการประชาชนอยู่เสมอ

สำหรับการอุทิศตนเสียสละทรัพย์สินนั้น เคาะลีฟะฮ์สุอุมร์ถือเป็นบุคคลตัวอย่างในการบริจาคแบบ “บริจาคผล ถือกรรมสิทธิ์คืน” จากการศึกษาเคาะลีฟะฮ์สุอุมร์ได้มอบรายได้จากสวน

อินทผลัมที่ค้อยบัวร์ซึ่งเป็นทรัพย์สินที่เคาะลีฟะฮ์อุมม์รฺ หวงแหวนและมีค่าอย่างมาก ให้กับบุคคลที่ยากไร้และเพื่อช่วยเหลือประชาชนในด้านอื่นๆ ในช่วงสมัยท่านนบีมุฮัมมัด ﷺ ดังที่ อิบน์ฮิบบาน ได้เล่าถึงเรื่องนี้ว่า อุมม์รฺ ได้ปรึกษากับท่านนบีมุฮัมมัด โดยกล่าวว่า “ฉันมีที่ดินแปลงหนึ่งที่ค้อยบัวร์ซึ่งฉันไม่เคยมีทรัพย์สินใดที่มีค่ามากกว่านี้ ท่านจะให้ฉันทำอะไร ?” ท่านนบีมุฮัมมัด ﷺ กล่าวตอบว่า “หากท่านต้องการก็สามารถครอบครองกรรมสิทธิ์แต่บริจาคผลประโยชน์ของมัน” แล้วท่านอุมม์รฺ ก็ถือครองกรรมสิทธิ์และบริจาคผลประโยชน์ของมัน โดยห้ามขาย ห้ามมอบ ห้ามถือเป็นมรดก แต่ผลประโยชน์ทั้งหมดจะใช้บริจาคแก่คนยากไร้ คนขัดสนในยามเดินทาง ส่วนที่เหลือให้มอบแก่ภารกิจเพื่อศาสนาของอัลลอฮ์ ﷻ และบุคคลที่ไม่มีที่อยู่อาศัย ทั้งนี้บุคคลที่รับผิดชอบดูแลสามารถใช้ประโยชน์ได้ตามความเหมาะสม

สิ่งที่แสดงให้เห็นถึงการอุทิศตนเสียสละเพื่อส่วนรวมที่ยิ่งใหญ่ของเคาะลีฟะฮ์อุมม์รฺ ก็คือการเสียสละอำนาจให้กับประชาชนโดยไม่คิดที่จะมอบให้แก่เครือญาติเพื่อสืบทอด ทั้งๆ ที่มีอำนาจที่จะทำได้ ซึ่งการเสียสละดังกล่าวถือเป็นสิ่งที่ยืนยันถึงความบริสุทธิ์ใจในการเสียสละ ว่ามิใช่เป็นการเสียสละอย่างเสแสร้งอย่างที่บุคคลทั่วไปถือปฏิบัติ ทั้งนี้เคาะลีฟะฮ์อุมม์รฺ ได้ให้กล่าวแก่บุคคลที่เสนอให้แต่งตั้งบุตรชายของท่าน คือ अबดุลลอฮ์ อิบน์ อุมม์รฺ ผู้ให้ดำรงตำแหน่งเคาะลีฟะฮ์สืบต่อจากท่านว่า “ฉันมิอาจให้พวกฉันได้เป็นผู้นำของพวกเขาอีกต่อไป ฉันไม่ต้องการจะสืบอำนาจให้บุคคลในบ้านของฉัน หากสิ่งที่ฉันกระทำมาเป็นความดี พวกเราก็ได้รับกันแล้ว และหากว่าเป็นความชั่วพวกเราก็จะได้รอดพ้นไปจากมัน ในบรรดาคนในบ้านอุมม์รฺขอให้อุมม์รฺคนเดียวที่พอที่ต้องถูกตรวจสอบและไต่สวนเกี่ยวกับความรับผิดชอบต่อการทำงานของประชาชาติอิสลาม ฉันได้ทุ่มเทอย่างเต็มที่แล้วและห้ามมิให้ใครในบ้านของฉันสืบอำนาจ ซึ่งหากฉันรอดพ้นอย่างมือเปล่าโดยที่ไม่มีบาปหรือไม่ได้บุญก็พอใจแล้ว ดังนั้น จงคิดดูว่า หากฉันแต่งตั้งบุคคลใด คนที่ดีกว่าฉันก็เคยแต่งตั้งมาแล้ว (หมายถึงเคาะลีฟะฮ์อุมม์รฺ) และหากฉันไม่แต่งตั้งบุคคลใด คนที่ดีกว่าฉันก็เคยไม่แต่งตั้งบุคคลใดมาแล้ว (หมายถึงท่านนบีมุฮัมมัด ﷺ)”

สำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษา (2547 : 19-29) ได้กล่าวถึงคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษามืออาชีพว่าจะต้องมีจิตวิญญาณของนักบริหารอย่างน้อย 3 ประการ โดยกล่าวถึงการอุทิศตนเพื่อหน้าที่ว่า เป็นผู้ที่มีความรักและมีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ มุ่งมั่น ขยันอดทนและเสียสละที่จะทำงานในหน้าที่ผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อนำสถานศึกษาไปสู่ความสำเร็จในการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพอย่างสมบูรณ์ตามจุดมุ่งหมายของการปฏิรูปการศึกษา

ผู้บริหารที่มีจิตวิญญาณนักบริหาร ต้องยึดมั่นอุดมการณ์การทำงานในหน้าที่ ที่ว่า งานคือชีวิต ชีวิตคืองาน บันดาลสุข ไม่ใช่ งานคือเงิน เงินคืองาน บันดาลสุข เพราะตระหนักในความสำเร็จจากการทำงานมากกว่าผลตอบแทนที่จะได้จากการทำงาน ด้วยอุดมการณ์ดังกล่าว

ผู้บริหารจึงจะต้องมีความรับผิดชอบต่อน้ำที่และมีความเต็มใจที่จะเสียสละ อุทิศตนเพื่อหน้าที่ที่ทุ่มเทชีวิตและจิตใจทำงานในหน้าที่ผู้บริหารในการนำองค์กรไปสู่ความสำเร็จตามเป้าประสงค์ เพื่อให้ผู้รับบริการได้รับประโยชน์สูงสุด มิใช่ทำงานเพื่อยศ ตำแหน่ง หรือผลประโยชน์ของตนเอง การอุทิศตนเพื่อหน้าที่ดังกล่าวจะสร้างความภูมิใจในผลงานและเพิ่มคุณค่าให้กับชีวิตของตน ไม่ต่างจากเทียนที่เปล่งแสงสว่าง ที่ยอมเสียสละแท่งเทียนเพื่อเป็นเชื้อเพลิงให้เกิดแสงสว่างนั้น

แต่อย่างไรก็ตามยังมีผู้บริหารอีกไม่ใช่น้อยที่คิดว่า การทำงานที่ตนไม่ได้รับผลประโยชน์หรือได้รับประโยชน์ ถือเป็นความเสียเปรียบ เป็นการทำงานของคนโง่ ไม่ฉลาด และคิดว่า คนที่ฉลาดในการทำงานคือ คนที่ทำงานน้อย แต่ได้รับประโยชน์มาก ยิ่งได้รับประโยชน์มากเท่าไรก็ยิ่งได้เปรียบมากเท่านั้น ความคิดที่แตกต่างดังกล่าว เกิดจากจุดมุ่งหมายในการทำงานที่ต่างกัน ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีจุดมุ่งหมายในการทำงานเพื่อผลประโยชน์ของตนเองจะวัดความฉลาดกับความโง่ที่ผลประโยชน์ตอบแทนที่ตนได้รับจากการทำงาน มองการทำงานที่ตนได้เปรียบเป็นการทำงานของคนฉลาด มองการทำงานที่ตนเสียเปรียบเป็นการทำงานของคนโง่ และมองการทำงานที่ประสบความสำเร็จเจริญก้าวหน้าอยู่ที่ยศ ตำแหน่ง และเงินเดือนของตนที่สูงขึ้น ส่วนผู้บริหารสถานศึกษาที่มีจุดมุ่งหมายในการทำงานเพื่อผลประโยชน์ของผู้เรียน ซึ่งเป็นผู้รับบริการจากสถานศึกษา จะวัดความมีคุณค่าที่ความเสียสละผลประโยชน์ของตน เพื่อให้ผู้รับบริการได้รับผลประโยชน์ จะมองความได้เปรียบเป็นความเอารัดเอาเปรียบ เป็นการทำงานของคนที่ไม่เห็นแก่ตัวไร้คุณค่า มองความเสียเปรียบเป็นความเสียสละ เพราะทำด้วยความเต็มใจ เป็นการทำงานของคนที่มีคุณค่า และมองการทำงานที่ประสบความสำเร็จเจริญก้าวหน้าอยู่ที่คุณภาพของผู้เรียนที่สูงขึ้น

ผู้บริหารงานสถานศึกษาที่อุทิศตนเพื่อหน้าที่ จะมีความยินดีและเต็มใจ เสียสละผลประโยชน์ของตนเอง ไม่ว่าจะเป็นความสุขส่วนตัว เงินทอง หรือตำแหน่ง เพื่อทำหน้าที่พัฒนาคุณภาพผู้เรียนอันเป็นเป้าหมายของสถานศึกษาให้ประสบความสำเร็จสูงสุดโดยไม่หวังประโยชน์ตอบแทนใดๆทั้งสิ้น ด้วยเหตุนี้เองจึงทำให้ผู้บริหารสถานศึกษาที่อุทิศตนเพื่อหน้าที่จึงเป็นผู้บริหารที่มีคุณค่า และน่ายกย่องสรรเสริญ

จากการศึกษาอัลกุรอาน อัศสุนนะฮ์ อัลนาบาวียะฮ์ (แนวทางของท่านนบี ﷺ) แบบอย่างของเสาะฮาบะฮ์ และแนวคิดข้างต้น สรุปได้ว่า ผู้บริหารจะต้องมีความกระตือรือร้น ว่องไวในการปฏิบัติงานของผู้บริหารและไม่ย่อท้อต่ออุปสรรค มีความวิริยะ อุตสาหะ ใฝ่ความพยายามอย่างทุ่มเท เสียสละ อุทิศตนและเวลา(บุญญาฮาดะฮ์) ในการปฏิบัติงานของสถานศึกษาโดยไม่แสวงหาผลประโยชน์ อีกทั้งให้ความสำคัญต่อน้ำที่ก่อนภารกิจส่วนตัว เพื่อให้การปฏิบัติงานบรรลุเป้าประสงค์เพื่อความพึงพอใจพระทัยจากอัลลอฮ์ ﷻ

2.2.3.3 ด้านการเป็นแบบอย่างที่ดี

ความหมายของการเป็นแบบอย่างที่ดี มีนักวิชาการและหน่วยงานทางการศึกษาได้ให้คำจำกัดความของการเป็นแบบอย่างที่ดี ดังนี้

วารุณี ธนวราณิษและคณะ (อ้างถึงในธีระพล บุญสุข, 2538 : 14) ได้อธิบายเกี่ยวกับแบบอย่างว่า แบบอย่าง คือ สิ่งที่จะทำหน้าที่เป็นสื่อให้ เกิดกระบวนการเรียนรู้ โดยการสังเกต ทำให้เกิดทัศนคติ ความคิด ความรู้สึก และพฤติกรรมเปลี่ยนไปตามลักษณะของแบบอย่าง

สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา (2539 : ระบบออนไลน์) ได้อธิบายเกี่ยวกับจรรยาบรรณของครูที่จะต้องประพฤติปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ศิษย์ว่า การประพฤติปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี หมายถึง การแสดงออกอย่างสม่ำเสมอของครูที่ศิษย์สามารถสังเกตและรับรู้ได้ เป็นการแสดงออกที่เป็นไปตามมาตรฐานระดับสูงแห่งพฤติกรรมตามค่านิยม คุณธรรมและวัฒนธรรมอันดีงาม

จากแนวคิดข้างต้นผู้วิจัยสามารถสรุปในมิติของการเป็นแบบอย่างที่ดีของผู้บริหารได้ว่า พฤติกรรมการแสดงออกของผู้บริหาร ที่บุคลากรในองค์กรสามารถสังเกตและรับรู้ได้ และทำให้เกิดทัศนคติ ความคิด ความรู้สึกที่ดี และสามารถเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมให้เป็นไปตามแบบอย่าง

ความสำคัญของการเป็นแบบอย่างที่ดี

ผู้บริหารหรือผู้นำจะต้องเป็นแบบอย่างที่ดีให้แก่บุคลากรผู้ร่วมงานในการปฏิบัติงานทุกด้านๆ เพราะนบีมุฮัมมัด ﷺ สามารถเป็นแบบอย่างที่ดีให้แก่สหประชาชาติเกี่ยวกับการบริหารจัดการ ความสามารถในการปฏิบัติงาน ทักษะในการปฏิบัติงาน และความสำเร็จของการปฏิบัติงาน นบีมุฮัมมัดเป็นแบบอย่างที่ดีเพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติให้กับประชาชาติของท่านทุกคน ดังที่อัลลอฮ์ ﷻ ทรงตรัสในอัลกุรอานว่า

﴿لَقَدْ كَانَ لَكُمْ فِي رَسُولِ اللَّهِ أُسْوَةٌ حَسَنَةٌ﴾ (الأحزاب : 21)

ความว่า “โดยแน่นอน ในร่อซูลของอัลลอฮ์มีแบบฉบับอันดีงามสำหรับพวกเจ้าแล้ว” (อัล-อะหฺซาบ : 21)

อะหฺมัด อิบรอฮีม อิบรูฮิน (2553 : 221-228) กล่าวว่า การเป็นแบบอย่างที่ดีถือเป็นหน้าที่ที่สำคัญอย่างยิ่งสำหรับผู้บริหารหรือผู้นำ ผู้บริหารหรือผู้นำจะต้องเป็นแบบอย่างที่ดีให้แก่บุคลากรผู้ร่วมงาน และจะต้องฝึกตนเองให้มีจริยธรรมที่ดีงาม และจะต้องปฏิบัติเกี่ยวกับเรื่องต่าง เช่น ความอดทน ความรับผิดชอบ และการตักเตือนซึ่งกันและกันก่อนที่จะบังคับให้บุคคลผู้ร่วมงาน

ปฏิบัติ การพูดจากับการปฏิบัติของผู้บริหารหรือผู้นำจะต้องสอดคล้องกัน ดังที่อัลลอฮ์ ﷻ ทรงตรัสในอัลกุรอานว่า

﴿ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لِمَ تَقُولُونَ مَا لَا تَفْعَلُونَ ﴾ (2) ﴿ كَبِيرٌ مَقْتًا عِنْدَ اللَّهِ أَنْ تَقُولُوا مَا لَا تَفْعَلُونَ ﴾ (3) (الصف : 2-3)

ความว่า “โอ้อับรรดาผู้ศรัทธาเอ๋ย ทำไมพวกเจ้าจึงกล่าวพูดในสิ่งที่พวกเจ้าไม่ปฏิบัติ เป็นที่น่าเกลียดยิ่งที่อัลลอฮ์ การที่พวกเจ้าพูดในสิ่งที่พวกเจ้าไม่ปฏิบัติ” (อัส-ซอฟ : 2-3)

นบีมุฮัมมัด ﷺ ถือเป็นบุคคลที่เป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้บริหารหรือผู้นำทุกๆ ด้านของการดำเนินชีวิต ดังที่อัลลอฮ์ ﷻ ทรงตรัสในอัลกุรอานว่า

﴿ وَإِنَّكَ لَعَلَىٰ خُلُقٍ عَظِيمٍ ﴾ (القلم : 4)

ความว่า “และแท้จริง เจ้านั้นอยู่บนคุณธรรมอันยิ่งใหญ่” (อัล-กอลัม : 4)

และเช่นเดียวกัน ดังที่อัลลอฮ์ ﷻ ทรงตรัสในอัลกุรอานว่า

﴿ فَبِمَا رَحْمَةٍ مِّنَ اللَّهِ لِيَتَ اللَّهُ لِيَتَ لَهُمْ وَلَوْ كُنْتَ فَظًّا غَلِيظَ الْقَلْبِ لَانفَضُّوا مِنْ حَوْلِكَ فَاعْفُ عَنْهُمْ وَشَاوِرْهُمْ فِي الْأَمْرِ فَإِذَا عَزَمْتَ فَتَوَكَّلْ عَلَى اللَّهِ إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ الْمُتَوَكِّلِينَ ﴾ (آل عمران : 159)

ความว่า “เนื่องด้วยความเมตตาจากอัลลอฮ์นั่นเอง เจ้า(มุฮัมมัด) จึงได้สุภาพอ่อนโยนแก่พวกเขาและถ้าหากเจ้าเป็นผู้ประพฤดิหยาบช้า และมีใจแข็งกระด้างแล้วไซ้ร้ แน่นอนพวกเขาจะยอมแยกตัวออกไปจากรอบ ๆ เจ้ากันแล้ว ดังนั้นจงอภัยให้แก่พวกเขาเถิด และจงขออภัยให้แก่พวกเขาด้วย และจงปรึกษาหารือกับพวกเขาในกิจการทั้งหลาย ครั้นเมื่อเจ้าได้ตัดสินใจแล้ว ก็จงมอบหมายแด่อัลลอฮ์เถิด แท้จริงอัลลอฮ์ทรงรักใคร่ผู้มอบหมายทั้งหลาย” (อาลา-อิ มรอน : 159)

การประกาศสังขธรรมของบรรดาศาสนทูตถือเป็นการพัฒนาไปสู่สิ่งที่ดีกว่า และทุกท่านล้วนมีคุณลักษณะหนึ่งที่สำคัญคือ การเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้ติดตามและบุคคลอื่นๆ ก่อนที่นบีมุฮัมมัด ﷺ จะได้รับการแต่งตั้งให้เป็นศาสนทูตนั้น เคยมีบรรดาศาสนทูตหลายท่านได้ทำหน้าที่ในการเรียกร้องเชิญชวนมนุษย์ปฏิบัติแต่สิ่งที่ดี มีความรับผิดชอบ และมีความซื่อสัตย์สุจริต

เกาะลีฟะฮ์ผู้ทรงคุณธรรม(อัล-กุลละฟาอ์ อับ-รอชีดีน) ได้บริหารกิจการของประชาชาติอิสลามโดยเจริญรอยตามอัสสุนนะฮ์ อัล-นาบาวียะฮ์ (แนวทางของท่านนบี ﷺ) พวกเขา

มีคุณธรรมจริยธรรม มีความถ่อมตน และมีจุดยืนที่มั่นคงตามแบบฉบับของท่านนบีมุฮัมมัด ﷺ เคาละลีพะฮุจะจะไม่แสดงถึงความแตกต่างไปจากบุคคลอื่นๆ ทั้งเรื่องการกิน การดื่ม การนอนและการแต่งกาย เมื่อถูกเชิญร่วมงานทุกครั้ง เคาละลีพะฮุจะนั่งพร้อมๆกับบุคคลทั่วไป โดยไม่ได้แบ่งชนชั้นแต่อย่างใด

คาละลีพะฮุจะมัวร์จะตักเตือนบรรดาข้าหลวงอยู่เสมอว่า ฟิงมีนิสัยที่ถ่อมตน และมีจริยธรรมที่ทรงเกียรติ เมื่อครั้งหนึ่งคาละลีพะฮุจะมัวร์ได้กล่าวแก่ข้าหลวงคนหนึ่งว่า “ฉันปรารถนาบุคคลหนึ่งซึ่งเมื่อเขาอยู่กับประชาชนที่ไม่มีผู้นำ ดูเหมือนเขาจะเป็นผู้นำของพวกเขา และเมื่อเขาได้รับการแต่งตั้งให้เป็นผู้ว่า ดูเหมือนเขาจะเป็นคนหนึ่งจากพวกเขา” หมายความว่าบุคคลดังกล่าวสามารถอยู่ในฐานะมีเกียรติและฐานะต่ำต้อยได้ ทุกครั้งเมื่อคาละลีพะฮุจะมัวร์จะออกประกาศคำสั่งใช้หรือคำสั่งห้ามประชาชน เคาละลีพะฮุจะมัวร์จะสั่งใช้หรือสั่งห้ามกับครอบครัวก่อน โดยจะเริ่มด้วยการตักเตือนที่ดีให้แก่สมาชิกในครอบครัวปฏิบัติหรือสัญญาว่าจะปรับบุคคลที่ไม่ปฏิบัติตามสัญญา

สำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษา (2547 : 19-29) ได้กล่าวถึงคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษามืออาชีพว่า จะต้องมิจิตวิญญาณของนักบริหารอย่างน้อย 3 ประการ โดยกล่าวถึง การบริหารตนเป็นแบบอย่างที่ดี ว่า การเป็นบุคคลที่ให้ความสำคัญต่อการประพฤติปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีในทุกด้าน ทั้งด้านความเก่ง ความดี และความมีความสุขสมบูรณ์ ทั้งสุขภาพกายและสุขภาพจิต ในฐานะที่มีหน้าที่เป็นผู้นำในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน โดยยึดหลักว่า จะพัฒนาใครเขาต้องพัฒนาตัวเองก่อน นอกจากนี้การพัฒนาตนให้มี ภูมิรู้ ภูมิธรรม ภูมิฐาน ยังช่วยให้ผู้บริหารได้รับความเชื่อถือ ความศรัทธาจากครู นักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชน ทำให้การบริการได้รับความช่วยเหลือ และความร่วมมือจากทุกฝ่ายและประสบความสำเร็จสูงขึ้น ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีจิตวิญญาณนักบริหารจะตระหนักในความจำเป็นและความสำคัญในการที่จะปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี เพราะการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพอย่างไร ความสำเร็จมิได้ขึ้นอยู่กับการพูด แต่ขึ้นอยู่กับการประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดีของผู้บริหารสถานศึกษาและครูอาจารย์ในสถานศึกษานั้น หากผู้บริหารและครูอาจารย์พูดสั่งสอนผู้เรียนให้ทำในสิ่งที่ดีและห้ามไม่ให้ทำในสิ่งที่ไม่ดี แต่ผู้บริหารและครูอาจารย์ทำในสิ่งที่พูดนั้นไม่ได้ แล้วยังให้เหตุผลแก่ผู้เรียนว่า จงทำตามที่ครูพูดแต่อย่าทำตามสิ่งที่ครูทำ เพราะครูเป็นผู้ใหญ่แล้ว ส่วนเธอยังเป็นเด็กอยู่ คำพูดเช่นนี้จะไร้ความหมายและยังทำลายความน่าเชื่อถือศรัทธาที่มีต่อผู้พูดอีกด้วย

การปฏิรูปการศึกษาของไทยปัจจุบันมีเป้าหมายสำคัญอยู่ที่การพัฒนาผู้เรียนให้เต็มตามศักยภาพและมีคุณภาพสมบูรณ์ครบถ้วนทั้งความรู้ ความสามารถ ความคิด เป็นคนดี มีความรับผิดชอบต่อสังคมและมีสุขภาพสมบูรณ์ทั้งสุขภาพกายและสุขภาพจิต การปฏิรูปการศึกษาจะประสบผลสำเร็จ คุณภาพผู้เรียนครบถ้วนสมบูรณ์มากน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับการบริหารตนเป็น

แบบอย่างที่ดีของผู้บริหารสถานศึกษาและครูอาจารย์ ทั้งความใฝ่รู้ ใฝ่ดี ใฝ่หน้าที่ และใฝ่พัฒนา สร้างสรรค์ ตลอดจนเป็นผู้นำในการประพฤติปฏิบัติด้านการมีค่านิยมที่พึงประสงค์ มีความกล้าหาญทางจริยธรรม มีจิตสำนึกเพื่อส่วนรวม มีจิตใจประชาธิปไตย มีความภูมิฐาน มีสมรรถภาพที่ดีทั้งสุขภาพกายและสุขภาพจิตและมีจรรยาบรรณวิชาชีพ

บุณทริก บุตรราช (2551 : 37) กล่าวว่า ผู้บริหารซึ่งเป็นผู้นำในสถานศึกษาจำเป็นที่จะต้องประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดีทั้งต่อบุคคลและทีมงาน การประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดีจะก่อให้เกิดความไว้วางใจต่อกัน การทำงานเป็นทีมจะมีประสิทธิภาพก็ต่อเมื่อบุคลากรมีความไว้วางใจส่วนบุคคลระหว่างกัน การประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดีส่วนบุคคลหรือระหว่างบุคคลนี้เกี่ยวข้องกับ การขอกยกย่อง ความเข้าใจ และความร่วมมืออย่างสร้างสรรค์ ความไว้วางใจดังกล่าวมีพื้นฐานจากการที่บุคคลดำเนินชีวิตอย่างซื่อตรงต่อค่านิยม และเป้าหมาย และความเชื่อมั่นจะพัฒนาขึ้นในองค์กร และการประพฤติตนแบบอย่างที่ดีจะทำให้มีอำนาจทางศีลธรรม

สุนีย์ นิ่มเอ็ง (2554 : 13) กล่าวว่า ผู้บริหารจะต้องเป็นแบบอย่างให้แก่บุคลากร ความเอาใจจริงเอาใจในการปฏิบัติงานของผู้บริหาร ย่อมทำให้บุคลากรไม่อาจละเลยต่อหน้าที่ ถ้าหากผู้บริหารปราศจากความจริงใจ องค์กรหรือหน่วยงานนั้นย่อมจะไร้ซึ่งความสงบ ปราศจากความสุข และยังทำให้บุคลากรที่รู้สึกเบื่อหน่ายต่องาน

จากการศึกษาอัลกุรอาน อัลสุนนะฮ์ อัลนาบาวียะฮ์ (แนวทางของท่านนบี ﷺ) แบบอย่างของเสาะหาบะฮ์และแนวคิดข้างต้น สรุปได้ว่า ผู้บริหารจะต้องการวางตัวที่น่ายกย่องชื่นชม มีความเป็นอยู่ที่เรียบง่าย ใช้วาจาสุภาพมีเหตุผล มีความสุภาพนอบน้อม ไม่สูบบุหรี่และสิ่งมีนเมา อีกทั้งมีคุณธรรม จริยธรรมอิสลามเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้ร่วมงาน ผู้บริหารจะได้รับความเชื่อถือเชื่อมั่นจากผู้ร่วมงาน ตลอดจนได้รับความร่วมมืออย่างจริงจังจากผู้ร่วมงานซึ่งจะทำให้การปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพ และบรรลุเป้าประสงค์ในที่สุด

2.2.3.4 ด้านมนุษยสัมพันธ์

ความหมายของมนุษยสัมพันธ์ นักวิชาการและหน่วยงานทางการศึกษาต่างๆ ได้ให้คำจำกัดความของมนุษยสัมพันธ์ ดังนี้

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525 ฉบับพิมพ์ครั้งที่ 4 (2531 : 615) ได้ให้ความหมายคำว่า มนุษย์สัมพันธ์ หมายถึง ความสัมพันธ์ในทางสังคมระหว่างมนุษย์ ซึ่งก่อให้เกิดความเข้าใจอันดีต่อกัน

Davis (1968 : 5 อ้างถึงในจรูญ เกหา, 2554 : 27) กล่าวว่า มนุษย์สัมพันธ์ หมายถึง การกระตุ้นหรือเร่งเร้าผู้ร่วมงานให้พัฒนาการทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ โดยสามารถสนองเป้าประสงค์ของตนเองและหน่วยงาน

บรรเจิด อินทร์กล้า (2549 : 55) กล่าวว่า มนุษย์สัมพันธ์ หมายถึง ความสามารถของ ผู้บริหารในการทำงานร่วมกับบุคคลอื่น ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ได้แก่ ความสามารถในการ ประสานงาน ประสานความร่วมมือ จากผู้ร่วมงาน ตลอดจนการสร้างภาพพจน์ที่ดีให้กับหน่วยงาน เพื่อให้เกิดความเชื่อถือและไว้วางใจ

อรวรรณ เอี่ยมศิริ (2550 : 21) กล่าวว่า มนุษย์สัมพันธ์ หมายถึง การติดต่อพุดจา มีความผูกพันเกี่ยวข้องซึ่งกันและกัน ซึ่งเป็นพฤติกรรมที่มนุษย์แสดงออกต่อผู้อื่น

อะหมัด อิบรอฮีม อนูชิน (2553 : 221) กล่าวว่า มนุษย์สัมพันธ์ หมายถึง ความสามารถของผู้นำในการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับปัจเจกบุคคลและสังคม

จรรยา เกหา (2554 : 27) กล่าวว่า มนุษย์สัมพันธ์เป็นพฤติกรรมด้านการติดต่อ สัมพันธ์ระหว่างบุคคลกับบุคคล หรือบุคคลกับหมู่คณะซึ่งเป็นทั้งศาสตร์และศิลป์โดยใช้การ ติดต่อสื่อสารที่เหมาะสม เพื่อสร้างความสัมพันธ์ ร่วมมือ ช่วยเหลือ รับฟังความเห็นซึ่งกันและกัน ก่อให้เกิดความพึงพอใจ การร่วมมือประสานงานเพื่อทำงานให้บรรลุผล โดยคำนึงถึงความรู้สึกนึก คิดและความต้องการของบุคคล

จากความหมายดังกล่าวสรุปได้ว่า มนุษย์สัมพันธ์ หมายถึง ความสามารถของ ผู้บริหารในการทำงานร่วมกับบุคคลและหน่วยงาน เพื่อบรรลุเป้าประสงค์ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ความสำคัญของมนุษย์สัมพันธ์และการสร้างมนุษย์สัมพันธ์

มนุษย์สัมพันธ์ที่มีพื้นฐานมาจากหลักการอิสลามนั้น จะทำให้บุคคลมีความรักและ เคารพซึ่งกันและกัน หน่วยงานหรือองค์กรใดก็ตามไม่อาจที่จะบรรลุเป้าประสงค์ได้หากไม่สามารถ สร้างความสัมพันธ์ที่ดีให้เกิดกับบุคคลในหน่วยงานหรือองค์กรได้ อิสลามถือเป็นศาสนาแห่งการ ดำเนินชีวิต จึงสนับสนุนและส่งเสริมให้มีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน โดยเฉพาะบุคคลที่ปฏิบัติงาน เพื่อให้บรรลุเป้าประสงค์ของหน่วยงานหรือองค์กร (Saleh, J., 2551 : 69) อิสลามได้กล่าวถึง ความสัมพันธ์ของเศาะหาบะฮ์ ดังที่อัลลอฮ์ ﷻ ทรงตรัสในอัลกุรอานว่า

﴿ مُحَمَّدٌ رَسُولُ اللَّهِ وَالَّذِينَ مَعَهُ أَشِدَّاءُ عَلَى الْكُفَّارِ رُحَمَاءُ بَيْنَهُمْ ﴾ (الفتح : 29)

ความว่า “มุฮัมมัด คือร่อซูลของอัลลอฮ์อย่างแท้จริง และบรรดาศ่อฮาบะฮ์ผู้ทรงคุณธรรมเป็น ผู้แสดงออกซึ่งความเข้มแข็งและแข็งแกร่งต่อผู้ที่ขัดแย้งต่อศาสนาของพวกเขา และมีความ เมตตาสงสารต่อผู้ที่มีความคิดเห็นตรงกันในเรื่องศาสนา”(อัล-ฟัตหฺ : 29)

มนุษย์สัมพันธ์ในอิสลามนั้นถือเป็นการปฏิบัติต่อบุคลากรผู้ร่วมงานและบุคคล ทั่วไปตามพระบัญชาแห่งอัลลอฮ์ ﷻ ดังที่อัลลอฮ์ ﷻ ทรงตรัสในอัลกุรอานว่า

﴿وَاعْبُدُوا اللَّهَ وَلَا تُشْرِكُوا بِهِ شَيْئًا وَبِالْوَالِدَيْنِ إِحْسَانًا وَبِذِي الْقُرْبَىٰ وَالْيَتَامَىٰ وَالْمَسْكِينِ وَالْجَارِ ذِي الْقُرْبَىٰ وَالْجَارِ الْجُنُبِ وَالصَّاحِبِ بِالْجَنبِ وَابْنِ السَّبِيلِ وَمَا مَلَكَتْ أَيْمَانُكُمْ إِنَّ اللَّهَ لَا يُحِبُّ مَن كَانَ مُخْتَالًا فَخُورًا﴾ (النساء: 36)

ความว่า “และจงเคารพสักการะอัลลอฮ์เถิด และอย่าให้มีสิ่งหนึ่งสิ่งใดเป็นภาคีกับพระองค์ และจงทำดีต่อผู้บังเกิดเกล้าทั้งสองและต่อผู้เป็นญาติที่ใกล้ชิด และเด็กกำพร้าและผู้ขัดสน และเพื่อนบ้านใกล้เคียงและเพื่อนที่ห่างไกล และเพื่อนเคียงข้าง และผู้เดินทาง และผู้ที่มีมือขวาของพวกเขาเจ้าครอบครอง แท้จริงอัลลอฮ์ ไม่ทรงชอบผู้ยะโส ผู้โอ้อวด”(อัล-นิซาอ : 36)

เช่นเดียวกันมนุษย์สัมพันธ์ถือเป็นอัสสุนนะฮ์ อัล-นาบาวิยะฮ์ (แนวทางของท่านนบี ﷺ) ดังที่นบีมุฮัมมัด ﷺ ได้กล่าวไว้ว่า

((المؤمن للمؤمن كالبيان يشد بعضه بعضاً))

ความว่า “ผู้ศรัทธากับผู้ศรัทธาเปรียบเสมือนอาคารที่บางส่วนจะยึดกับอีกบางส่วนอย่างเหนียวแน่น” (บันทึกโดยอัลบุคอรีย์)

((المسلم أخو المسلم))

ความว่า “มุสลิมเป็นพี่น้องกัน”(บันทึกโดยมุสลิม)

เคาะลีฟะฮ์อุมร์ถือเป็นแบบอย่างการเป็นผู้บริหารที่ตระหนักดีว่า จะต้องเข้าถึงผู้ใต้บังคับบัญชา เพราะหากเข้าถึงพวกเขาได้มากเท่าใด เขาก็ยิ่งจะเข้าใจผู้ใต้บังคับบัญชามากเท่านั้น ทำให้ได้รับรู้และเข้าใจปัญหา ท่านเป็นผู้บริหารที่เข้าถึงและมีความสัมพันธ์อย่างเป็นกันเองกับผู้ใต้บังคับบัญชา ท่านถือว่าการปฏิบัติหน้าที่จะประสบผลสำเร็จได้ก็เพราะการได้รับความร่วมมือจากผู้ใต้บังคับบัญชา ท่านใช้ชีวิตทั้งการลงไปหาพวกเขาและการเปิดโอกาสให้พวกเขามาหาท่าน เพื่อให้สามารถเข้าถึงพวกเขาได้ ดังสังเกตเห็นว่าในเวลาค่ากินท่านมักจะออกไปสวดสองดูแลทุกข์สุขของพวกเขาตามสถานที่ต่างๆ อยู่เสมอ นอกจากนี้เวลาเกิดปัญหาใหญ่ ๆ ท่านมักจะลงไปแก้ปัญหาด้วยตัวเอง (ซุกรีย์ นูร์, 2010 : ระบบออนไลน์) จะเห็นได้จากครั้งที่ท่านอุมร์ได้รับการแต่งตั้งให้เป็นเคาะลีฟะฮ์ ท่านได้ออกเยี่ยมเยียนผู้ยากไร้ สอบถามความต้องการของพวกเขา และท่านเคยแบกกระสอบแป้งบนหลังเพื่อนำไปแจกจ่ายให้แก่พวกเขา (Al-Banna & Al-Anani อ้างถึงใน Saleh, J., 2551 : 70)

มนุษย์สัมพันธ์ถือเป็นความจำเป็นที่ผู้นำหรือผู้บริหารจะต้องมีและขาดไม่ได้ในทุกๆ การงานที่เกี่ยวข้องกับบุคคลจำนวนมาก ผู้นำหรือผู้บริหารจะต้องมีความเข้าใจร่วมกันกับผู้ร่วมงานและจะต้องมีอำนาจในการสั่งการและขับเคลื่อนงานต่างๆ เพื่อผลประโยชน์ของหน่วยงาน

ผู้ร่วมงานจะต้องปฏิบัติตามคำสั่งของผู้นำหรือผู้บริหารด้วยความเต็มใจและบริสุทธิ์ใจ ความสามารถในการติดต่อสื่อสารของผู้นำหรือผู้บริหารจะสังเกตได้จากการปฏิบัติงานของผู้ร่วมงาน (อะหมัด อิบรอฮีม อูซุน, 2553 : 221)

บุณทริก บุตราช (2551 : 31) กล่าวว่า มนุษย์สัมพันธ์ถือเป็นองค์ประกอบ คุณลักษณะของผู้บริหารที่มีประสิทธิผล โดยผู้บริหารที่ประสบผลสำเร็จนั้นจะต้องตระหนักอยู่เสมอว่า งานที่สำเร็จนั้นจะต้องมีบุคคลอื่นช่วย ดังนั้นผู้บริหารจะต้องพัฒนาความเข้าใจและทักษะด้านสังคมที่จะทำงานร่วมกับบุคคลอื่น ผู้บริหารจะต้องให้ความเคารพต่อบุคคลอื่นและจะต้องระลึกอยู่เสมอว่า ความสำเร็จในการเป็นผู้บริหารนั้นขึ้นอยู่กับความร่วมมือและการติดต่อกับบุคคลอื่น ผู้บริหารจะต้องยอมรับในศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์และมีความเข้าใจร่วมกับผู้บุคคลอื่น

วิจิตร วรุตบางกูร และสุพิชญา ชีระกุล (อ้างถึงในเฉลียว สุขภร, 2545 : 18-19) ได้ให้ความเห็นเกี่ยวกับมนุษยสัมพันธ์ว่า เป็นคุณสมบัติของผู้บริหารเพราะผู้บริหารจะต้องทำงานร่วมกับบุคคลอื่น ทั้งในและนอกองค์กร ดังนั้นผู้บริหารจำเป็นต้องมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี ซึ่งประกอบด้วยลักษณะสำคัญ คือ การยิ้มแย้มแจ่มใส มีความเสมอต้นเสมอปลาย ยกย่อง รับฟังความคิดเห็น และมีความเป็นกันเอง

จิต แก้วทิพย์ (2534, 66) ได้สรุปคุณลักษณะสำคัญเกี่ยวกับมนุษยสัมพันธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาประกอบด้วยพฤติกรรมต่างๆ คือ มีความสามารถสร้างความสัมพันธ์กับบุคคลอื่น ได้อย่างเหมาะสม มีความสามารถในการทำงานร่วมกับบุคคลอื่น ใจกว้างยอมรับฟังความคิดเห็นของบุคคลอื่น รู้จักยกย่องบุคคลที่ทำความดี มีความสม่ำเสมอในการปฏิบัติตนต่อบุคคลอื่น ให้เกียรติและเคารพสิทธิของบุคคลผู้ร่วมงาน ปฏิบัติต่อผู้ร่วมงานด้วยไมตรีจิต มีความจำดี ยิ้มแย้มแจ่มใส และมองโลกในแง่ดี อารมณ์ขัน

สัมฤทธิ์ สุเพ็ญศิลป์ (2546 : 39) ได้เสนอแนะเกี่ยวกับพฤติกรรมที่ผู้บริหารควรแสดงออกเกี่ยวกับการร่วมมือกับชุมชนและหน่วยงานไว้ คือ ช่วยเหลือ และแนะนำเกี่ยวกับปัญหาของชุมชน ให้ความร่วมมือกับหน่วยงานต่างๆ ได้อย่างเหมาะสม พัฒนาความรู้และคุณภาพชีวิตร่วมกับชุมชน ให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาสถานศึกษา ให้บุคลากรสถานศึกษาเข้าร่วมกิจกรรมกับชุมชน ยอมรับข้อเสนอแนะของชุมชนในการพัฒนาสถานศึกษา และจัดกิจกรรมเพื่อสนับสนุนการจัดการศึกษาร่วมกับชุมชนและหน่วยงาน

Saleh J. (2551 : 112-113) ได้เสนอแนะเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลที่ดีที่ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถสร้างได้ด้วยวิธีการ คือ สร้างความรักและความเป็นพี่น้องระหว่างผู้บริหาร ครู และนักเรียน ปฏิบัติต่อบุคลากรด้วยความสุภาพอ่อนโยน หลีกเลี่ยงพฤติกรรมที่แสดงออกถึงความหยิ่งยโส ความเป็นเจ้านาย ส่งเสริมความร่วมมือระหว่างบุคลากรกับนักเรียน และ

ให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการอภิปรายเกี่ยวกับสภาพของโรงเรียน และเอาใจใส่ต่อสุขภาพและความ เป็นอยู่ของบุคลากรและนักเรียน ผู้บริหารควรที่จะสอบถามทุกข์สุขของบุคลากร และควรเอาใจใส่ ต่อปัญหาของบุคลากรทั้งในและนอกสถานศึกษา และจะต้องให้ความช่วยเหลือเมื่อมีโอกาส

จากการศึกษาอัลกุรอาน อัลสุนนะฮ์ อัลนาบาวียะฮ์ (แนวทางของท่านบี ﷺ) แบบอย่างของเศาะหาบะฮ์ และแนวคิดข้างต้น สรุปได้ว่า ผู้บริหารต้องให้ความสนใจดูแลเอาใจใส่ รู้จักผู้ร่วมงานอย่างทั่วถึง ให้เกียรติ เคารพสิทธิ และสร้างบรรยากาศให้เกิดความร่วมมือร่วมใจใน กลุ่มผู้ร่วมงาน สนับสนุนให้ผู้ร่วมงานมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานตลอดกระบวนการ อีกทั้ง สามารถสร้างความสัมพันธ์และสร้างความร่วมมือกับหน่วยงานต่างได้อย่างเหมาะสม

2.2.3.5 ความเป็นอิสลามาธิปไตย

ความหมายของอิสลามาธิปไตย นักวิชาการและหน่วยงานทางการศึกษาได้ให้คำ จำกัดความของความเป็นประชาธิปไตยและอิสลามาธิปไตย ดังนี้

Lewin Lippitt & White (อ้างถึงในนฤมล จิตเวศพงศ์, 2539 : 13) กล่าวว่า การเป็น ผู้นำแบบประชาธิปไตย คือ ลักษณะของผู้นำที่จะให้โอกาสแก่บุคลากรผู้ร่วมงานได้แสดง ความคิดเห็น นโยบายและการตัดสินใจใดๆ เกิดจากการปรึกษาหารือร่วมกัน โดยได้รับการช่วยเหลือ สนับสนุนอย่างดีจากผู้นำ เมื่อบุคลากรต้องการคำแนะนำทางด้านกลวิธี ผู้นำจะเสนอแนะ หลากหลายวิธีเพื่อให้มีโอกาสเลือกที่จะกระทำ บุคลากรมีอิสระในการเลือกที่จะทำงานกับบุคคลที่ เขาเลือก มีการแบ่งงานกันทำระหว่างบุคลากร ผู้นำมีความยุติธรรมในการวิพากษ์วิจารณ์ผลงาน และมีส่วนร่วมกับบุคลากร

กระทรวงศึกษาธิการ (2544 : 41) กล่าวว่า ความเป็นประชาธิปไตย หมายถึง ความสัมพันธ์ลักษณะหนึ่งของมนุษย์ซึ่งมีการเคารพซึ่งกันและกัน มีการแบ่งปันกัน มีการ ประสานงานกันและมีการเชื่อมั่นในวิถีทางแห่งปัญญา

สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) (2547 : 10-13) กล่าวว่า ผู้บริหารมีความเป็นประชาธิปไตย หมายถึง ผู้บริหารที่สามารถทำงานร่วมกับคณะ ครู ผู้ปกครอง ชุมชน และหน่วยงานต่างๆ ได้ในลักษณะของการยอมรับในความสามารถของตนเอง อย่างเต็มศักยภาพ ตลอดจนปฏิบัติตามข้อตกลงที่พิจารณาร่วมกัน สามารถสร้างทีมงานโดยการนำ ครูเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารในลักษณะร่วมคิด ร่วมวางแผน ร่วมปฏิบัติ ร่วมประเมิน ร่วม พัฒนา และร่วมชื่นชมในผลงาน

จรูญ เกหา (2554 : 25) กล่าวว่า ความเป็นประชาธิปไตย หมายถึง แนวทางการ ดำเนินชีวิตและการปกครองที่ยึดถือความเท่าเทียมกันของสมาชิกทุกคนและยึดถือประโยชน์สุขของ

ส่วนรวมเป็นสิ่งสำคัญ ความหมายของประชาธิปไตยมีทั้งที่เป็นอุดมการณ์ ที่เป็นระบบการเมืองการปกครอง และฐานะที่เป็นวิถีชีวิต

อับดุลอะซิซ ดินอะ (2549 : ระบบออนไลน์) กล่าวว่า อิสลามประชาธิปไตยเป็นการเอาความจริง ความถูกต้องดีงาม เหตุผล ประโยชน์ที่แท้จริงของชีวิตและสังคม ภายใต้หลักการชารีอะฮ์ เป็นเกณฑ์ตัดสินใจ โดยใช้ปัญญาหาข้อมูลตรวจสอบข้อเท็จจริงอีกชั้นตอนหนึ่ง และความคิดเห็นที่รับฟังอย่างกว้างขวาง ให้ถ้อยแท้ ชัดเจน และพิจารณาอย่างดีที่สุด เต็มขีดแห่งสติปัญญาภายใต้บทบัญญัติแห่งอิสลาม

จากความหมายข้างต้น สรุปได้ว่า ความเป็นอิสลามประชาธิปไตย หมายถึง ความสามารถของผู้บริหารในการพิจารณาปัญหาด้วยวิจาร์ณญาณ โดยการปรึกษาหารือร่วมกัน(ชुरอ)ก่อนที่จะตัดสินใจ รับฟังความคิดเห็น เคารพสิทธิ และเสรีภาพของผู้ร่วมงานภายใต้หลักการอิสลาม ตลอดจนยึดถือประโยชน์ของส่วนรวมเป็นสิ่งสำคัญ

ความสำคัญของความเป็นอิสลามประชาธิปไตย

คุณลักษณะของผู้บริหารที่มีความเป็นอิสลามประชาธิปไตยที่สำคัญอย่างหนึ่งคือ การรับฟังความคิดเห็นของบุคลากรผู้ร่วมงาน ตลอดจนเข้าใจและเคารพสิทธิของผู้ร่วมงานที่มีความคิดเห็นแตกต่าง ซึ่งหากผู้บริหารหรือผู้นำรับฟังความคิดเห็นของบุคลากรผู้งาน ก็จะสามารเลือกความคิดเห็นที่ดีที่สุดมาดำเนินการซึ่งจะเป็นประโยชน์กับองค์กร ขณะเดียวกันหากผู้บริหารหรือผู้นำไม่รับฟังความคิดเห็นของผู้ร่วมงานหรือมองว่าความคิดของตนมีความถูกต้อง สมบูรณ์แล้ว ทั้งยังไม่เคารพสิทธิของผู้ร่วมงานที่มีความคิดเห็นแตกต่าง อาจจะทำให้ผู้บริหารและองค์กรเสียโอกาสที่จะได้รับจากผู้ร่วมงานก็เป็นได้ (ซุกรีย์ นูร์, 2010 : ระบบออนไลน์) หลักการอิสลามถือว่าการรับฟังความคิดเห็นและการเคารพสิทธิของบุคลากรที่มีความเห็นแตกต่าง เป็นสิ่งสำคัญในการบริหารงาน เพราะอัลลอฮ์ ﷻ ได้ทรงกำหนดให้ผู้บริหารหรือผู้นำมีการปรึกษาหารือกันเกี่ยวกับทุกกิจการงานกับผู้ร่วมงาน ดังที่อัลลอฮ์ ﷻ ทรงตรัสในอัลกุรอานว่า

﴿ وَشَاوِرْهُمْ فِي الْأَمْرِ ﴾ (آل عمران : 159)

ความว่า “และจงปรึกษาหารือกับพวกเขาในกิจการทั้งหลาย” (อาละ-อิมรอน : 159)

อิสลามไม่ยอมรับผู้บริหารหรือผู้นำที่ไม่รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น แม้ท่านมีมุฮัมมัด ﷺ เองเป็นผู้ที่ปราศจากความผิด แต่ท่านก็ยังปรึกษาหารือกับเศาะหาบะฮ์ ดังที่อัลลอฮ์ ﷻ ทรงตรัสในอัลกุรอานว่า

﴿ وَأَمْرُهُمْ شُورَىٰ بَيْنَهُمْ ﴾ (الشورى : 38)

ความว่า “และกิจการของพวกเขามีการปรึกษาหารือระหว่างพวกเขา” (อซ-ซุรอ : 38)

ดังนั้นหากผู้บริหารหรือผู้นำมีหน้าที่ต้องรับผิดชอบต่อองค์กร การปรึกษาหารือกับผู้ร่วมงานถือเป็นสิ่งที่จะต้องปฏิบัติ จะเห็นได้ว่าเคาะลีฟะฮ์อุมัยยะฮ์มีบุคลากรผู้ร่วมงานและที่ปรึกษาที่เป็นสะหาบะฮ์ผู้ทรงเกียรติจำนวนมาก ท่านไม่เคยเพิกเฉยต่อการปรึกษาหารือ ขณะเดียวกันท่านส่งเสริมให้หัวหน้างานนำหลักการปรึกษาหารือไปใช้ในทุกกิจการงาน ดังที่ครั้งหนึ่งท่านได้สั่งการให้อัมรฺ อิบน์ุ อาศ ในฐานะผู้นำกองทัพทำการปรึกษาหารือกับผู้ใต้บังคับบัญชา โดยอุมัยยะฮ์ กล่าว “จงปฏิบัติตนเสมือนเป็นส่วนหนึ่งของผู้ใต้บังคับบัญชา และจงปรึกษาหารือกับพวกเขาในกิจการงานที่ต้องการ” (Abu Sin อ้างถึงใน Saleh,J., 2551 : 87) เคาะลีฟะฮ์อุมัยยะฮ์ก็ไม่ละเลยต่อการปรึกษาหารือ ท่านกำหนดไม่ให้สะหาบะฮ์อุมัยยะฮ์เดินทางหรือย้ายที่อยู่อย่างอิสระ โดยให้พวกเขาอยู่ที่นครมาดีนะฮ์เพื่อทำหน้าที่เป็นที่ปรึกษา นอกจากนี้เคาะลีฟะฮ์อุมัยยะฮ์ยังสั่งให้ประชาชนเมืองกุฟะฮ์ บัศเราะฮ์และซีเรียทำการคัดสรรบุคคลที่มีความซื่อสัตย์ น่าเชื่อถือ เพื่อปฏิบัติหน้าที่ผู้เก็บภาษี โดยพวกเขาได้นำรายชื่อผู้สมัครมอบให้เคาะลีฟะฮ์อุมัยยะฮ์ หลังจากนั้นท่านได้สัมภาษณ์ และได้แต่งตั้งแต่ละคนให้เป็นผู้เก็บภาษีในเมืองต่างๆ โดยผ่านความเห็นชอบจากที่ปรึกษา (Al-Buraey อ้างถึงใน Saleh, J., 2551 : 87-88)

Saleh J. (2551 : 88) กล่าวว่า นักวิชาการมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการปรึกษาหารือที่แตกต่างกันในประเด็นที่ว่า ผู้นำหรือผู้บริหารไม่มีข้อผูกมัดเกี่ยวกับการปรึกษาหารือ แต่ผู้นำหรือผู้บริหารอาจนำความคิดเห็นที่แตกต่างมาเป็นประโยชน์ในการตัดสินใจ ส่วนนักวิชาการอีกกลุ่มหนึ่งมีความคิดเห็นว่า โครงสร้างของการปรึกษาหารือชี้ให้เห็นว่า ความคิดเห็นที่จำเป็นนั้นเป็นข้อผูกมัด เนื่องจากความคิดเห็นของคนส่วนมากย่อมมีน้ำหนักกว่าความคิดเห็นของบุคคล ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของอิบน์ุ คัยมียะฮ์ (1992 : 6) ที่ว่า “ผู้นำหรือผู้บริหารมีหน้าที่ที่จะต้องรับฟังความคิดเห็นของที่ปรึกษา หากความเห็นดังกล่าวสอดคล้องกับอัลกุรอาน อัลสุนนะฮ์ อัลนาบาวียะฮ์ (แนวทางของท่านนบี) หรือมติเอกฉันท์” ซึ่งเป็นที่รับรู้ว่ หลักการอิสลามมิได้กำหนดหลักและวิธีการปรึกษาหารือที่เฉพาะเจาะจงทั้งนี้ให้ขึ้นอยู่กับมติเอกฉันท์

ในส่วนของกระทรวงศึกษาธิการ (2545 : 396-398) กล่าวว่า คุณลักษณะที่แสดงถึงความ เป็นประชาธิปไตย คือ การรู้จักบทบาทหน้าที่ การยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่น การมีความรับผิดชอบ ความเป็นผู้มีวินัย การคำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าส่วนตน การมีส่วนร่วมทั้งความคิด การกระทำ และน้ำใจ การให้เกียรติซึ่งกันและกันตามความเหมาะสม การยอมรับและเคารพสิทธิและหน้าที่ของบุคคล การใช้ปัญญาหรือเหตุผลในการตัดสินใจ การรู้จักเป็นผู้นำและ

ผู้ตามที่ดี การยึดมั่นในความกตัญญู เชิดชูชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และการยึดหลักคุณธรรมในการดำเนินชีวิต

จากการศึกษาอัลกุรอาน อัสสุนนะฮ์ อัลนาบาวียะฮ์ (แนวทางของท่านบี ﷺ) แบบอย่างของเศาะหาบะฮ์ และแนวคิดข้างต้น สรุปได้ว่า ผู้บริหารต้องสามารถรับฟังคำวิพากษ์วิจารณ์ เคารพในความเป็นปัจเจกบุคคลและการตัดสินใจของผู้ร่วมงาน ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้ร่วมงานได้ใช้ความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงาน ใช้หลักชูรอ(ปรึกษาหารือ) และปฏิบัติงานโดยคำนึงถึงประโยชน์ของสถานศึกษามากกว่าปัจเจกบุคคล

2.2.3.6 ด้านการตัดสินใจ

ความหมายของการตัดสินใจ นักวิชาการหลายท่านและหน่วยงานทางการศึกษาได้ให้ความหมายของการตัดสินใจในไว้ ดังนี้

Barnard (1969 : 305) กล่าวว่า การตัดสินใจ หมายถึง กระบวนการทางตรรกวิทยาในการพิจารณาวิเคราะห์และคิดทางเลือกต่างๆ โดยอาศัยเหตุผลและความเป็นจริงเกี่ยวกับทางเลือกเหล่านั้น

รังสรรค์ ประเสริฐศรี (2548 : 276) กล่าวว่า การตัดสินใจ หมายถึง การตอนการเลือกจากหลายทางเลือก โดยมีความคาดหวังว่าจะนำไปสู่ผลลัพธ์ที่พึงพอใจ หรือเป็นกระบวนการในการเลือกรูปแบบของการปฏิบัติเพื่อจัดการกับปัญหาหรือโอกาสที่เกิดขึ้น

ศิริพร พงศ์ศรี โรจน์ (2550 : 187) กล่าวว่า การตัดสินใจ หมายถึง การเลือกปฏิบัติหรืองดเว้นการปฏิบัติที่เห็นว่าดีที่สุดในทางใดทางหนึ่งจากทางเลือกหลายๆทาง เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามที่ต้องการ

สร้อยตระกูล อรรถมานะ (2550 : 387) กล่าวว่า การตัดสินใจ หมายถึง การเลือกระหว่างทางเลือกที่เป็นไปได้ทั้งหลาย ทั้งนี้เพื่อบรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายที่ได้กำหนดไว้

ณัฐพันธ์ เขจรันท์ (2551 : 138) กล่าวว่า การตัดสินใจ หมายถึง กระบวนการของการใช้ความคิดและการกระทำในการรับรู้ ศึกษา และวิเคราะห์ปัญหาหรือโอกาส กำหนดและประเมินทางเลือก รวมถึงเลือกทางเลือกที่เหมาะสม เพื่อจัดการกับปัญหาหรือโอกาสที่เกิดขึ้น

จรรยา เคหา (2554 : 28) กล่าวว่า การตัดสินใจ หมายถึง การที่ผู้บริหารใช้ข้อมูลสารสนเทศที่ถูกต้องในการตัดสินใจแก้ปัญหาโดยสร้างทางเลือกที่ดีที่สุด

Pfifner & Presthus (อ้างถึงในรุสนี จุกอ, 2554 : 8) กล่าวว่า การตัดสินใจ หมายถึง การเลือกระหว่างทางเลือกต่างๆ ทั้งในเรื่องของวัตถุประสงค์ขององค์กร และการสนับสนุนเอาวิถีทางที่ดีที่สุดที่จะทำให้บรรลุวัตถุประสงค์นั้น

จากความหมายดังกล่าวสรุปได้ว่า การตัดสินใจ หมายถึง กระบวนการคิดของผู้บริหาร เพื่อเลือกแนวทางในการปฏิบัติที่ดีที่สุด เหมาะสมกับปัญหาหรือโอกาส เพื่อบรรลุเป้าประสงค์ที่วางไว้

ความสำคัญของการตัดสินใจและกระบวนการตัดสินใจ

การตัดสินใจถือเป็นหลักการพื้นฐานของการบริหาร ดังนั้นการตัดสินใจที่ดีของผู้บริหารหรือผู้นำจะต้องตัดสินใจให้ถูกต้องตามหลักการอิสลาม ซึ่งมีที่มาจากอัลกุรอาน อัซซุนนะฮ์ อัล-นาบาวียะฮ์ (แนวทางของท่านนบี ﷺ) แต่หากไม่ปรากฏหลักฐานดังกล่าว ผู้บริหารหรือผู้นำสามารถที่จะวินิจฉัยได้ (อาเรฟ หะยีหามะ, 2554 : 45) ผู้บริหารหรือผู้นำจะต้องสามารถตัดสินใจในการแก้ปัญหาต่างๆที่เกิดขึ้นทันด่วนและอาจเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา รวมทั้งสิ่งที่หลักการอิสลามและแนวคิดของปวงปราชญ์หรือคำวินิจฉัยต่างๆก่อนหน้านี้ไม่สามารถหยั่งถึง ผู้บริหารหรือผู้นำต้องเข้าใจหลักการอิสลามจึงจะสามารถวินิจฉัยต่อการตัดสินใจแก้ปัญหาต่างๆ (อับดุลหะซัน อาลี อัลนัจดี, 2548 : 165) ดังที่นบีมุฮัมมัด ﷺ ได้กล่าวไว้ ความว่า “และขณะที่ท่านนบี ﷺ ได้ส่งมูอาซ ไปยังเมืองเยเมน ท่านได้กล่าวแก่มูอาซว่า ท่านจะตัดสินใจอย่างไร มูอาซตอบว่า ฉันจะตัดสินใจตามหลักการที่มีอยู่ในอัลกุรอาน ท่านได้ถามว่า หากไม่ปรากฏในอัลกุรอาน เขาตอบว่า ฉันจะตัดสินใจตามแนวทางของรอซูล ﷺ ท่านได้ถามว่า หากไม่ปรากฏในแนวทางของรอซูล ﷺ เขาตอบว่า ฉันจะวินิจฉัยโดยความคิดของตนเอง ท่านได้กล่าวว่า ขอขอบคุณพระองค์อัลลอฮ์ ﷻ ที่ได้ชี้แนะแนวทางที่ถูกต้องแก่ผู้แทนของรอซูล ﷺ” (บันทึกโดยอัคริมิซีย์และอบูดาวูด)

Saleh J. (2551 : 85-86) ได้กล่าวถึงการตัดสินใจว่า เป็นหนึ่งในหลักการพื้นฐานของการบริหารการศึกษา ดังนั้นผู้บริหารการศึกษาควรที่จะต้องพิจารณาสิ่งต่อไปนี้เมื่อต้องการทำการตัดสินใจ การตัดสินใจทุกอย่างของผู้บริหารต้องเป็นไปตามหลักการอิสลาม และจะต้องไม่นำไปสู่การฝ่าฝืนอัลกุรอาน และอัซซุนนะฮ์ อัล-นาบาวียะฮ์ (แนวทางของท่านนบี ﷺ) อย่างไรก็ตามหากเป้าประสงค์มีความถูกต้อง การตัดสินใจเพื่อบรรลุเป้าประสงค์ดังกล่าวก็ควรที่จะถูกต้องด้วย การตัดสินใจของผู้บริหารควรที่จะเข้าใจสถานการณ์และสภาพการณ์ของบุคลากรและทำความเข้าใจเกี่ยวกับความต้องการของบุคลากรก่อนที่จะกำหนดกฎระเบียบต่างๆ ทั้งนี้เพื่อลดความขัดแย้งและความแตกแยก นอกจากนี้แล้วการสั่งการใดๆควรที่จะเป็นสิ่งที่บุคลากรสามารถปฏิบัติได้ ดังที่นบีมุฮัมมัด ﷺ ได้กล่าวไว้บันทึกโดย อัลบุคอรีย์ ความว่า “คนรับใช้ของท่านคือพี่น้องของท่าน อัลลอฮ์ ﷻ ได้ทรงกำหนดให้พวกเขาอยู่ภายใต้ความรับผิดชอบของท่าน ดังนั้นอย่ามอบหมายภาระงานที่หนักเกินกว่าสิ่งที่พวกเขาจะปฏิบัติได้ แต่หากจำเป็นต้องทำ ท่านก็ควรที่จะช่วยเหลือพวกเขา” การตัดสินใจของผู้บริหารจะต้องคำนึงถึงความเหมาะสมกับความสามารถและตำแหน่งของบุคลากร ผู้บริหารไม่ควรมอบหมายงานกับบุคลากรที่ไม่มีความสามารถในงานนั้นๆ อิสลามถือว่านั่น

เปรียบเสมือนการทำนาบนหลังคน การตัดสินใจของผู้บริหารควรที่จะมาการประชุมปรึกษาหารือกับผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งสิ่งดังกล่าวจะช่วยป้องกันความผิดพลาดที่จะเกิดขึ้น และจะช่วยให้ได้รับการสนับสนุนจากบุคลากร และเมื่อตัดสินใจแล้วผู้บริหารไม่ควรนำผลมากำหนดในรูปแบบราชการ แต่ควรนำผลไปปฏิบัติในลักษณะที่จูงใจและให้เกียรติต่อกัน ซึ่งนั่นคือวิถีทางแบบอิสลาม

สมยศ นาวิการ (2545 : 86) กล่าวว่า การตัดสินใจไม่ใช่เรื่องง่าย แต่หากมีวิธีการที่เป็นระบบ จะทำให้การตัดสินใจเกิดประสิทธิภาพมากขึ้น ซึ่งวิธีการประกอบด้วยขั้นตอน คือ ระบุปัญหาและพิจารณาสาเหตุของปัญหา ระบุทางเลือกในการแก้ปัญหาและเลือกทางที่ดีที่สุด และตัดสินใจและติดตามผล

วิรัช สงวนวงษ์วาน (2546 : 50) กล่าวว่า กระบวนการตัดสินใจประกอบด้วยขั้นตอน คือ ระบุปัญหา (Identify a Problem) ปัญหาคือความแตกต่างระหว่างสิ่งที่เป็นอยู่กับสิ่งที่ต้องการจะเป็น เช่น ครัวต้องการเปลี่ยนคอมพิวเตอร์ เพราะคอมพิวเตอร์ที่ใช้อยู่ล่าช้าและความจำไม่พอกับงานที่เพิ่มมากขึ้น ระบุเกณฑ์ที่จะใช้ตัดสินใจ (Identifying Decision Criteria) ปัจจัยที่เป็นเหตุสัมพันธ์กับการตัดสินใจ (Relevant in Making a Decision) กำหนดน้ำหนักให้กับเกณฑ์ดังกล่าว (Allocation Weights to the Criteria) เป็นการกำหนดน้ำหนักให้กับเกณฑ์ที่กำหนดมากขึ้นอยู่กับความสำคัญต่อการตัดสินใจ กำหนดทางเลือก (Developing Alternatives) ซึ่งอาจมีหลายทางเลือกในการแก้ไขปัญหา นั้น วิเคราะห์ทางเลือก (Analyzing Alternatives) นำทางเลือกดังกล่าวมาวิเคราะห์ถึงข้อดีข้อเสียโดยละเอียด เพื่อเป็นข้อมูลประกอบในการตัดสินใจ เลือกทางเลือก (Selecting an Alternative) ที่ดีที่สุดจากทางเลือกดังกล่าว ดำเนินการตามทางเลือก (Implementing the Alternative) การตัดสินใจจะไม่สมบูรณ์หากไม่มีการติดตาม และประเมินผลการตัดสินใจ (Evaluation Decision Effectiveness) เพื่อประเมินว่าทางเลือกที่เลือกนั้นสามารถแก้ปัญหาได้

วิรัช โสสุวรรณจินดา (2546 : 135) กล่าวว่า การตัดสินใจที่ดีควรเป็นไปตามขั้นตอน คือ กำหนดวัตถุประสงค์ในการตัดสินใจอย่างชัดเจน โดยจะต้องรู้ว่าตัดสินใจเพื่ออะไร และมีเป้าหมายเพื่ออะไร พิจารณาประเด็นต่างๆที่เกี่ยวข้อง หากเป็นการตัดสินใจเพื่อแก้ปัญหา ก็ต้องแยกแยะตัวปัญหา หาข้อมูลที่เกี่ยวข้อง ประเมินค่าข้อมูลว่าข้อมูลใดมีความน่าเชื่อถือ และกำหนดประเด็น กำหนดทางเลือก โดยต้องมีทางเลือกมากกว่าหนึ่งทางเลือก และมีผลที่คาดว่าจะได้รับจากแต่ละทางเลือก การสร้างทางเลือกเป็นกระบวนการสร้างสรรค์ ซึ่งต้องมีการคิดทางเลือกใหม่ๆ โดยอาจมาจากการระดมสมอง หรือการคิดค้น หรือการศึกษาจากประสบการณ์ และตัดสินใจเลือกแนวทางในการตัดสินใจอาจใช้เกณฑ์นี้ คือ เกณฑ์หาจุดสูงสุด เช่น ทางเลือกไหนแก้ปัญหาได้ดีที่สุด ขจัดปัญหาได้หมดสิ้นก็เลือกทางนั้น หรือทางเลือกไหนให้ประโยชน์ได้มากที่สุดก็เลือกทางนั้น เป็นต้น เกณฑ์หาจุดสูงสุดของทางเลือกที่ต่างๆ เช่น หัวหน้างานอาจมีข้อจำกัดในเรื่อง

งบประมาณที่ใช้ ดังนั้นด้วยกับขอบเขตของงบประมาณที่มีอยู่ มีทางเลือกใดให้ผลสูงสุด ก็ตัดสินใจเลือกทางเลือกนั้น เกณฑ์ที่จะสร้างความเสียใจน้อยที่สุด เป็นเกณฑ์ในการตัดสินใจที่จะก่อให้เกิดผลกระทบในทางลบน้อยที่สุด เช่น เสียค่าใช้จ่ายน้อยที่สุด เสียเวลาน้อยที่สุด หรือจ้างคนใหม่ น้อยที่สุด เป็นต้น เกณฑ์การสร้างความพึงพอใจ ในบางกรณีหัวหน้างานอาจเสียค่าใช้จ่ายมากขึ้นเพื่อให้ทุกฝ่ายพอใจ ซึ่งอาจเป็นการประนีประนอมระหว่างผู้ที่เกี่ยวข้องก็ได้

สมาน อัสวภูมิ (2551 : 224) กล่าวว่า กระบวนการตัดสินใจ คือ ตระหนักถึงความต้องการหรือความจำเป็นในการตัดสินใจ หรือกำหนดวัตถุประสงค์ในการตัดสินใจระบุปัญหาที่ต้องตัดสินใจ กำหนดเกณฑ์ที่ต้องตัดสินใจ พัฒนาและกำหนดทางเลือก ประเมินทางเลือก เลือกทางเลือก และใช้ทางเลือกและประเมินผล

ณัฐพันธ์ เชนันท์ (2551 : 142) กล่าวว่า กระบวนการตัดสินใจประกอบด้วย 5 ขั้นตอนสำคัญ คือ ตระหนักถึงปัญหา (Problem Awareness) ผู้บริหารจะรับรู้ถึงปัญหาหรือโอกาสขององค์กร โดยปัญหานั้นอาจจะเกิดขึ้นโดยตรงหรืออาจจะพิจารณาจากสภาพแวดล้อม ซึ่งผู้บริหารสามารถพิจารณาว่า การดำเนินการขององค์กรอาจจะเกิดปัญหาจากเหตุการณ์ต่อไปนี้ คือ เมื่อเกิดความเบี่ยงเบนจากอดีต เมื่อเกิดความเบี่ยงเบนจากแผน เมื่อมีผู้มาร้องเรียนหรือแจ้งปัญหา และเมื่อคู่แข่งมีผลการดำเนินการที่ดีกว่า นิยามปัญหา (Problem Definition) กำหนดขอบเขตของปัญหาให้ชัดเจน เพื่อให้ผู้เกี่ยวข้องทราบขอบเขต สามารถรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับปัญหาได้อย่างชัดเจนและตรงประเด็น มิเช่นนั้นทำให้ไม่สามารถหาสาเหตุที่แท้จริงของปัญหาได้ การนิยามปัญหามีขั้นตอนสำคัญสองประการ คือ การวิเคราะห์ปัญหา (Analyze Problems) และการตัดสินใจแก้ปัญหา (Agree on Problem to be Solve) ตัดสินใจ (Decision Making) เป็นขั้นตอนสำคัญในการเลือกผลลัพธ์ที่เหมาะสม ซึ่งกำหนดความถูกต้องและความสำเร็จในการนำผลการตัดสินใจไปปฏิบัติ โดยผู้ตัดสินใจจะต้องทำตามสี่ขั้นตอนต่อไปนี้ คือ กำหนดเกณฑ์ในการตัดสินใจ (Set Decision Criteria) พัฒนาทางเลือก (Develop Action Alternatives) ประเมินผลประโยชน์และความเสี่ยงของทางเลือก (Evaluate Benefits and Risks of Alternatives) และออกแบบแผน (Decide on a Plan) ปฏิบัติตามแผน (Action Plan Implementation) นำทางเลือกที่เลือกไว้ไปวางแผนและดำเนินการปฏิบัติ โดยเฉพาะการจัดสรรบุคลากรและทรัพยากรอย่างเหมาะสม ซึ่งมีสามขั้นตอน คือ มอบหมายงานและความรับผิดชอบ (Assign Tasks and Responsibilities) สร้างตารางการปฏิบัติงาน (Establish and Implementation Schedule) และส่งเสริมและกระตุ้นการดำเนินงาน (Support and Stimulate the Operations) และประเมินผล (Evaluation) เป็นขั้นตอนสุดท้ายในการแก้ไขปัญหา โดยที่ผู้บริหารจะทำการติดตาม ตรวจสอบ ประเมิน และวิเคราะห์ปัญหาที่เกิดขึ้น เพื่อปรับปรุงการดำเนินงานให้สอดคล้องกับแผนหรือสถานการณ์ ตลอดจนทำการปรับปรุงให้การดำเนินงานมีประสิทธิภาพมาก

ขึ้น โดยการประเมินผลจะมีสามขั้นตอน คือ กำหนดเกณฑ์และมาตรฐานในการวัดความสำเร็จ (Establish and Standard for Measuring Success) ติดตามและตรวจสอบผลการดำเนินงาน (Monitoring Results) และแก้ไขผลการปฏิบัติงานให้ถูกต้อง (Take Corrective Action)

จากการศึกษาข้างต้น สรุปได้ว่า ผู้บริหารต้องวินิจฉัยสั่งการในเรื่องต่างๆอย่างมีหลักการและเหตุผล ใช้ข้อมูลสารสนเทศที่ถูกต้องและเป็นปัจจุบัน โดยคำนึงถึงความถูกต้องตามหลักการอิสลาม และเปิดโอกาสให้ผู้ร่วมงานมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ อีกทั้งสามารถตัดสินใจได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2.2.3.7 ด้านวิสัยทัศน์

ความหมายของวิสัยทัศน์ นักวิชาการหลายท่านและหน่วยงานทางการศึกษาได้ให้คำจำกัดความของวิสัยทัศน์ ดังนี้

รุ่ง แก้วแดง (2541 : 125) ได้กล่าวว่า วิสัยทัศน์ หมายถึง ภาพในอนาคตขององค์กรที่ผู้นำและสมาชิกทุกคนร่วมกันวาดฝันหรือจินตนาการขึ้น และมีพื้นฐานอยู่บนความจริงในปัจจุบัน เชื่อมโยงกับวัตถุประสงค์ ภารกิจ ค่านิยม และความเชื่อมั่นเข้าด้วยกัน พร้อมอธิบายให้เห็นทิศทางและความเป็นไปได้ขององค์กรอย่างชัดเจน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (อ้างถึงในพงศ์เพ็ญ ศรีทอง, 2546 : 38) กล่าวว่า วิสัยทัศน์ของผู้บริหารในการจัดการศึกษาให้ทันกับการเปลี่ยนแปลง หมายถึง ความสามารถของผู้บริหารในการวิเคราะห์ สังเคราะห์ข้อมูลในปัจจุบันเพื่อคาดการณ์อนาคต สามารถชี้แนะ ร่วมกำหนดทิศทางและวางแผนการศึกษาได้สอดคล้องกับความต้องการของสังคม และปฏิบัติได้จริง

บุญทริก บุตรราช (2551 : 39) กล่าวว่า วิสัยทัศน์ หมายถึง จินตนาการที่นำไปประยุกต์ เช่น ความมีอุดมคติ มองการณ์ไกล รู้จักคาดการณ์ เชื่อมมั่นในความสามารถของผู้อื่น ตั้งความหวัง คิดเชิงกลยุทธ์ คิดนอกกรอบ และมีความหวังเสมอ

จรรยา เกหา (2554 : 18) กล่าวว่า วิสัยทัศน์ หมายถึง ความสามารถของผู้บริหารสถานศึกษาที่คาดการณ์ภาพขององค์กรในอนาคตที่แตกต่างจากปัจจุบัน อย่างเป็นระบบ มีความเฉพาะเจาะจง เชื่อมโยงอดีตสู่อนาคต โดยที่ภาพนั้นมีความชัดเจน และเป็นไปได้ มีเป้าหมายที่เด่นชัด สามารถวางแผน กำหนดแนวทางในการปฏิบัติให้บรรลุเป้าหมาย

รุสนานี ยาโม (2556 : 71) กล่าวว่า วิสัยทัศน์ หมายถึง การสร้างภาพความต้องการของผู้นำและสมาชิกในองค์กร ที่สะท้อนให้เห็นถึงจุดมุ่งหมายปลายทางที่เชื่อมโยงกับภารกิจที่ต้องปฏิบัติ ค่านิยมและความเชื่อเข้าด้วยกัน และมุ่งมั่นทุกวิถีทางที่จะทำให้ภาพนั้นเป็นจริง

จากความหมายดังกล่าวสรุปได้ว่า วิสัยทัศน์ หมายถึง ความสามารถของผู้บริหาร ในการคาดการณ์ภาพในอนาคตขององค์กร ซึ่งมีความเป็นไปได้ มีภารกิจที่ชัดเจน และสอดคล้อง กับเป้าประสงค์ขององค์กร

ความสำคัญของวิสัยทัศน์

อัลลอฮ์ ﷻ ทรงบังเกิดมนุษย์มาอีกทั้งยังทรงประทานสติปัญญา และทรง สร้างสรรพสิ่งทั้งมวลเพื่ออำนวยความสะดวกแก่มนุษย์ ดังที่อัลลอฮ์ ﷻ ได้ตรัสในอัลกุรอานว่า

﴿ قُلْ هُدَىٰ سَبِيلِي أَدْعُو إِلَى اللَّهِ عَلَىٰ بَصِيرَةٍ أَنَا وَمَنِ اتَّبَعِيَ وَسُبْحَانَ اللَّهِ وَمَا مِنَّا مِنَ الْمُشْرِكِينَ ﴾ (يوسف : 108)

ความว่า “จงกล่าวเถิดมุฮัมมัด “นี่คือแนวทางของฉัน ฉันเรียกร้องไปสู่อัลลอฮ์อย่างประจักษ์ แข็งทั้งตัวฉันและผู้ปฏิบัติตามฉัน และมหาบริสุทธิ์แห่งอัลลอฮ์ ฉันมิได้อยู่ในหมู่ตั้งภาคี” (ยู ซุบ : 108)

ผู้บริหารหรือผู้นำจะต้องเป็นผู้ที่มีวิสัยทัศน์ มีความชาญฉลาดและสร้างสรรค์ มีความเข้าใจเกี่ยวกับบุคลากรในองค์กรอย่างลึกซึ้ง และยังคงตระหนกอยู่เสมอว่าจะต้องพัฒนาและยกระดับองค์กร ซึ่งสิ่งเหล่านี้เคยขึ้นในยุคสมัยของท่านนบีมุฮัมมัด ﷺ และเศาะหาบะฮ์ (อับดุลฮุซัยน, 2553 : 253)

ซุกรีย์ นูร์ (2010 : ระบบออนไลน์) กล่าวว่า ผู้บริหารหรือผู้นำจะต้องมีวิสัยทัศน์ เป็นของตัวเอง ประเมินสังคมถูกต้องตามเป็นจริงได้ สามารถคาดการณ์ทิศทางของสังคมทั้งในระยะสั้นและระยะยาวพร้อมทั้งวางแผนเพื่อแก้ปัญหาและผลักดันให้สังคมดำเนินไปสู่อนาคตที่สดใสได้ เขาคาดหมายได้ จะได้จากท่านอุมร์เมื่อได้รับการแต่งตั้งให้เป็นเคาะลีฟะฮ์ ท่านเป็นผู้นำที่มีวิสัยทัศน์ โดยการตัดสินใจแก้ปัญหาหรือเริ่มสิ่งใหม่ ๆ ที่ไม่เคยมีบุคคลใดปฏิบัติมาก่อน เช่นกรณีเมื่อเกิดปัญหาภัยแล้งที่แคว้นหิญาซทำให้สินค้าขาดแคลนและมีราคาแพง ท่านตัดสินใจสั่งให้อัมร อิบนุ อาศ เข้าหลวงประจำแคว้นอียิปต์ทำการขุดคลองเพื่อเชื่อมต่อระหว่างแม่น้ำไนล์กับทะเลแดง เพื่อแก้ปัญหาสินค้าขาดแคลนและมีราคาแพงอย่างถาวรเนื่องจากอียิปต์ถือเป็นอู่ข้าวอู่น้ำของตะวันออกกลางตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน โดยคลองใหม่นี้ถูกขุดขึ้นเริ่มจากริมฝั่งแม่น้ำไนล์ในกรุงไคโรจนถึงอ่าวสุเอซ มีระยะทางประมาณ 80 กิโลเมตรซึ่งหลังจากใช้เวลาขุดประมาณแปดเดือน คลองใหม่ที่มีชื่อว่า “คลองอะมิรุลมุมินีน” ก็ใช้งานได้ และเมื่อเรือสามารถแล่นจากอียิปต์มายังทะเลแดง ปราภฏว่าราคาสินค้าในตลาดมะดีนะฮ์ก็ลดลงเท่ากับราคาสินค้าในตลาดอียิปต์ จึงทำให้เกิดผลดีทางเศรษฐกิจแก่ทั้งสองเมือง เพราะอียิปต์สามารถระบายสินค้าได้อย่างรวดเร็วในขณะที่ชาวหิญาซสามารถบริโภคสินค้าในราคาถูก

เคาะลิฟะฮ์อุมม์ยังเป็นผู้ริเริ่มวางปฏิทินอิสลาม การกำหนดให้จัดการประชุมสัมมนาเพื่อตรวจสอบและศึกษาปัญหาและแนวทางแก้ไขเป็นแคว้น ๆ ซึ่งคล้ายคลึงกับการประชุมสามัญในปัจจุบัน การกำหนดให้มีการประชุมสามัญประจำปี ณ เมืองมักกะฮ์ในช่วงเทศกาลหัจญ์ อันเป็นการประชุมร่วมระหว่างเคาะลิฟะฮ์กับข้าหลวงทั้งหมด การเริ่มมีการประกาศของรัฐเป็นลายลักษณ์อักษรและแจกจ่ายทั่วทุกแคว้น การจัดตั้งค่ายทหารถาวรพร้อมกับกำหนดให้มีการเกณฑ์ทหารภาคบังคับ การก่อตั้งโรงผลิตเหรียญดิรฮัมเพื่อให้มีเงินสกุลอิสลาม การเน้นให้ประชาชนศึกษาวิชาชีพ การเน้นให้ประชาชนเรียนวิชาดาราศาสตร์ การบันทึกทรัพย์สินของข้าหลวงก่อนดำรงตำแหน่งและให้คืนทรัพย์สินครึ่งหนึ่งของจำนวนที่เหลือเมื่อพ้นตำแหน่งหากเห็นว่าร้ายวผิดปกติ ตลอดจนการกำหนดเวลาทดลองปฏิบัติงานแก่ข้าหลวง 1 ปี ซึ่งหากทำดี ก็จะต่ออายุถึง 4 ปี ทั้งหมดนี้ย่อมเป็นสิ่งที่แสดงให้เห็นถึงวิสัยทัศน์ของท่านทั้งสิ้น

Saleh J. (2551 : 82-84) กล่าวว่า ผู้บริหารหรือผู้นำควรตระหนักถึงความสำเร็จของท่านนั้นมีมุฮัมมัด ซึ่งเป็นที่ประจักษ์แล้วว่าความสำเร็จของท่านนั้นขึ้นอยู่กับ การวางแผนในการปฏิบัติงานอย่างชาญฉลาดในการเผยแพร่อิสลามอย่างลับๆในช่วงแรก จนเล็ดรอดจากการสืบทราบของพวกปฏิเสธ โดยท่านสามารถพบปะกับผู้ที่ศรัทธาได้ตลอดเวลา เช่นเดียวกันกับความสามารถของท่านนั้นมีมุฮัมมัดในเหตุการณ์ที่ท่านเลือกสถานที่ประชุม สามารถลวงบรรดาผู้ปฏิเสธได้ โดยเลือกบ้านของอัลอัครอม อิบну อัลอัครอม เป็นสถานที่ประชุม เพราะอัลอัครอม อิบну อัลอัครอมเป็นชนเผ่ามักกะฮ์ที่มีอิทธิพลที่สุดในนครมักกะฮ์ ซึ่งชนเผ่านี้ไม่เคยเห็นด้วยกับท่านนบีมุฮัมมัด ทำให้บรรดาผู้ปฏิเสธคิดไม่ถึงว่า ท่านจะเลือกใช้สถานที่ดังกล่าว รวมถึงอัลอัครอมเองก็ยังเป็นเด็กหนุ่มอายุเพียง 16 ปี และไม่มีผู้ใคร่รู้เรื่องการเข้ารับอิสลามของเขา ดังนั้นจึงทำให้บรรดาผู้ปฏิเสธไม่เกิดความสงสัย เช่นเดียวกันอัลลอฮ์ได้ทรงสั่งใช้มุสลิมให้มีการพิจารณาโอกาสและอุปสรรคที่เป็นไปได้ในอนาคตเพื่อที่จะวางแผนการปฏิบัติโดยใช้ทุกวิธีการที่เป็นไปได้ ดังนั้นอาจกล่าวได้ว่า การวางแผนในการปฏิบัติงานถือเป็นสิ่งที่จำเป็นสำหรับผู้บริหารหรือผู้นำ และที่สำคัญสำหรับผู้บริหารสถานศึกษาอิสลามเมื่อได้ปฏิบัติตามแผนที่วางไว้แผนแล้วก็ควรที่จะขอพรเพื่อที่จะให้ได้รับความช่วยเหลือจากอัลลอฮ์ได้

บุญเจือ จุฑาพรรณนาชาติ (2544 : 16) กล่าวว่า วิสัยทัศน์มีความสำคัญในการช่วยกระตุ้นให้บุคคลเกิดความรักความผูกพัน เกิดความพยายามมุ่งมั่นปฏิบัติด้วยความเต็มใจ เสียสละ มุ่งมั่นที่จะปฏิบัติงานตามเป้าประสงค์ เพื่อความเจริญก้าวหน้าและความเป็นเลิศขององค์กร

Mahathir อดีตผู้นำมาเลเซีย (อ้างถึงในNaceur Jabnoun, 2548 : 120) กล่าวว่า ผู้นำที่ดีจะต้องเป็นนักวางแผนที่มองการณ์ไกล และไม่ควรมองเพียงเพื่อหวังผลแบบทันทีทันใด และ Mahathir ยังกล่าวเสริมอีกว่า ผู้นำจะต้องมีความฉลาดปราดเปรื่อง และมีความสามารถพิเศษ มิฉะนั้นแล้วเขาจะไม่ได้รับการยอมรับว่าเป็นผู้นำ

จรรยา เกหา (2554 : 19) กล่าวว่า วิสัยทัศน์มีความสำคัญในการกระตุ้นให้บุคลากรในองค์กรเกิดความรัก ความผูกพัน ทำงานอย่างมีเป้าหมาย โดยมุ่งเน้นที่คุณภาพของงาน และความเป็นเลิศขององค์กร

วันทนา เมืองจันทร์ (อ้างถึงในรุสนานี ยาโม, 2556 : 70-71) กล่าวว่า ผู้บริหารหรือผู้นำจะต้องรู้จักสร้างวิสัยทัศน์และกำหนดวิสัยทัศน์ที่เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมขององค์กร ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องสามารถกำหนดวิสัยทัศน์ คือรู้จักสร้างภาพอนาคตที่เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมของสถานศึกษาของตน และมุ่งผลักดันทุกวิถีทางที่จะทำให้ภาพอนาคตนั้นเป็นจริงเพื่อเกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการบริหารสถานศึกษา การรู้จักกำหนดวิสัยทัศน์จะทำให้เห็นทิศทาง เป้าหมายในการทำงานให้สำเร็จตามแผนที่วางไว้ เป็นตัวกำหนดขอบข่ายของงานและภาระหน้าที่ ทำให้บุคลากรทำงานสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐาน มีการสร้างขวัญและกำลังใจให้แก่บุคลากรผู้ร่วมงาน และอีกทั้งยังทำให้เกิดการสร้างทีมงาน

ดังนั้นจากการศึกษาอัลกุรอาน อัลสุนวนะฮ์ อัลนาบาวียะฮ์ (แนวทางของท่านนบี ﷺ) แบบอย่างของเสาะหาบะฮ์และแนวคิดข้างต้น สรุปได้ว่า ผู้บริหารต้องมีความคิดริเริ่ม กล้าคิดกล้าแสดงออก สามารถกำหนดวิสัยทัศน์ และความสามารถสื่อสารให้ผู้ร่วมงานรู้เป้าหมายและวิสัยทัศน์ของโรงเรียน ตลอดจนการพัฒนาวิสัยทัศน์ให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลง

2.2.3.8 ด้านการเป็นผู้นำทางวิชาการ

ความหมายของการเป็นผู้นำทางวิชาการ นักวิชาการและหน่วยงานทางการศึกษาได้ให้ความหมายของการเป็นผู้นำทางวิชาการ ดังนี้

สมคิด สร้อยน้ำ (2547 : 41) กล่าวว่า การเป็นผู้นำทางวิชาการ หมายถึง ผู้ที่มีความรู้ความเข้าใจในทฤษฎีและปรัชญาของหลักสูตร ให้ความสำคัญกับหลักสูตร ตระหนักว่าไม่มีวิธีการสอนแบบใดที่ดีที่สุด เป็นแบบอย่างเชิงวิชาการ พัฒนาผู้เรียนให้เป็นผู้รับการเปลี่ยนแปลง การพัฒนาความเป็นมนุษย์ ดำเนินการให้เป็นไปตามแผนการสอน และยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ

ประยูร อาคม (2548 : 13) กล่าวว่า การเป็นผู้นำทางวิชาการ หมายถึง การปฏิบัติงานและการบริหารจัดการของผู้บริหารสถานศึกษาใน 8 ด้าน ประกอบด้วย พฤติกรรมการเป็นผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา การพัฒนาและการใช้หลักสูตร การนิเทศการศึกษา การจัดการเรียนการสอน

การจูงใจ การสนับสนุนการจัดการในชั้นเรียน การสนับสนุนการประเมินผลการเรียนของนักเรียน และบรรยากาศในโรงเรียน

สุรพงษ์ สุทธิศักดิ์ (2551 : 5) กล่าวว่า การเป็นผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีความสามารถในการปฏิบัติงานเกี่ยวกับงานวิชาการ 5 ด้าน คือ งานพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา งานพัฒนากระบวนการเรียนรู้ งานพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ งานนิเทศการศึกษา งานพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา

สถาบันพัฒนาความก้าวหน้า (2553 : 188-190) กล่าวว่า การเป็นผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง พฤติกรรมการทำหน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษาอย่างสร้างสรรค์ในการโน้มน้าวหรือจูงใจข้าราชการครู และบุคลากรทางการศึกษา ตลอดจนผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายให้เข้าใจและตระหนักในการรวมพลัง ประสานความสัมพันธ์เพื่อพัฒนางานวิชาการและวิชาชีพที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับการส่งเสริมและพัฒนาการเรียนรู้ให้กับผู้เรียน เพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้อย่างมีคุณภาพ ซึ่งเป็นภารกิจหลักของสถานศึกษา ประกอบด้วยพฤติกรรม 7 ด้าน ดังนี้ การอำนวยความสะดวกในการพัฒนาวิสัยทัศน์ การนิเทศและติดตามการนำหลักสูตร ไปใช้ การสร้างความมั่นใจในเกณฑ์การประเมินผล การใช้เทคโนโลยีและข้อมูลที่หลากหลายในการพัฒนา การสนับสนุนการพัฒนาวิชาชีพ โดยใช้การวิจัยเป็นฐาน การสร้างและพัฒนาศักยภาพการเป็นผู้นำของบุคลากร และการสร้างเสริมความร่วมมือกับผู้ที่เกี่ยวข้อง

ปฐม ปริพนังกูร (2554 : 22) กล่าวว่า การเป็นผู้นำทางวิชาการ หมายถึง ผู้ที่มีความรู้ความสามารถในการบริหารงานวิชาการ ดังต่อไปนี้ คือ การบริหารจัดการหลักสูตร การจัดการเรียนรู้ การพัฒนาสื่อการเรียนรู้ การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ การวัดประเมินผลและการวิจัย การนิเทศการศึกษา และการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายใน

จากแนวคิดข้างต้น สรุปได้ว่า การเป็นผู้นำทางวิชาการ หมายถึง ความสามารถของผู้บริหารในการบริหารงานวิชาการ รวมทั้งชี้นำ ส่งเสริม สนับสนุน และโน้มน้าว จูงใจบุคลากรให้เกิดความตระหนักในการรวมพลังและประสานความสัมพันธ์เพื่อพัฒนางานวิชาการ ซึ่งประกอบด้วยการบริหารจัดการหลักสูตร การจัดการเรียนรู้ การพัฒนาสื่อการเรียนรู้ การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ การวัดประเมินผลและการวิจัย การนิเทศการศึกษา และการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายใน

ความสำคัญของการเป็นผู้นำทางวิชาการและคุณลักษณะการเป็นผู้นำทางวิชาการ การเป็นผู้นำทางวิชาการมีความจำเป็นอย่างยิ่งต่อผู้บริหารสถานศึกษา เนื่องจากการปฏิบัติงานด้านบริหารต้องการผู้บริหารหรือผู้นำที่มีความสามารถในการบริหารงานวิชาการ มี

ความสามารถในการคิด มีความรอบรู้ และสามารถในการสร้างความเข้าใจให้แก่บุคลากร ทำให้
นำไปสู่การประสานงานเพื่อบรรลุเป้าประสงค์ขององค์กรร่วมกัน อาจกล่าวได้ว่า การเป็นผู้นำทาง
วิชาการของผู้บริหารสถานศึกษานั้น ผู้บริหารต้องมีความรู้ และมีความสามารถในการนำความรู้
เทคนิค วิธีการที่มีประสิทธิภาพต่อการศึกษามาใช้ในการบริหารงานวิชาการ ในสถานศึกษา ตาม
บทบาท หน้าที่ ทำให้บรรลุเป้าประสงค์อย่างมีคุณภาพ (จรูญ เกษา, 2554 : 21-22) ซึ่งในอิสลามถือ
ว่าบุคคลที่มีความรู้ที่แตกต่างจากบุคคลที่ไม่มีความรู้ ดังที่อัลลอฮ์ ﷻ ได้ตรัสในอัลกุรอานว่า

﴿ هَلْ يَسْتَوِي الَّذِينَ يَعْلَمُونَ وَالَّذِينَ لَا يَعْلَمُونَ ﴾ (الرمر : 9)

ความว่า “บรรดาผู้รู้และบรรดาผู้ไม่รู้จะเท่าเทียมกันหรือ?” (อัล-ซุมร์ : 9)

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2545 : 111) กล่าวว่า งานหลัก
ที่สำคัญที่สุดในการบริหารและการจัดการศึกษาในสถานศึกษาคืองานวิชาการ ดังนั้นผู้บริหาร
สถานศึกษาต้องมีความรู้ เข้าใจขอบข่ายเนื้อหาและหลักการบริหารงานด้านวิชาการอย่างลึกซึ้ง
เกี่ยวกับขอบข่ายงานด้านวิชาการ ดังต่อไปนี้ ด้านหลักสูตรและการบริหารหลักสูตร ด้านการจัดการ
เรียนการสอน ด้านการนิเทศภายใน ด้านการวัดและประเมินผลการศึกษา และด้านการประกัน
คุณภาพการศึกษา

Coleman & Adams (อ้างถึงในปฐม ปริบูรณ์ฉกร, 2554 : 21-22) กล่าวว่า หลักการ
สำคัญในการเป็นผู้นำทางวิชาการประกอบด้วยหลักสำคัญ 3 ประการ ดังนี้ การเป็นผู้ที่มีความรู้
ประกอบด้วยการศึกษา ค้นคว้าวิจัยเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษา กลวิธีการสอน การบริหารงาน
วิชาการ และการเตรียมความพร้อมสำหรับการเปลี่ยนแปลง สิ่งสำคัญอย่างหนึ่งที่ต้องรู้ คือ ความรู้
ความเข้าใจในหลักปรัชญาการศึกษา รวมทั้งจุดอ่อน จุดแข็งของนักปรัชญา การเป็นผู้ที่มีความเข้าใจ
ในภาระงานของการเป็นผู้นำทางวิชาการประกอบด้วย การกำกับดูแล การนิเทศ และการประเมินผล
การจัดการเรียนการสอน พัฒนาคณาจารย์ พัฒนาหลักสูตร และกิจกรรมส่งเสริมการทำงานร่วมกัน
ทำวิจัยส่งเสริมบรรยากาศ และเจตคติที่ดีในสถานศึกษา และสัมพันธ์ชุมชน และการเป็นผู้ที่มีทักษะ
ที่เหมาะสม การมีทักษะที่เหมาะสมจำเป็นสำหรับการเป็นผู้นำทางวิชาการ ประกอบด้วย การสร้าง
ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและเทคนิคในการทำงาน การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล
ประกอบด้วย การสื่อสาร การโน้มน้าว การสร้างแรงจูงใจ การตัดสินใจแก้ปัญหา และการจัดการกับ
ความขัดแย้ง ส่วนเทคนิคในการทำงานนั้นประกอบด้วย การกำหนดเป้าหมาย การเตรียมการ
วางแผน การสังเกตกิจกรรมการสอน และการประเมินผล

สถาบันพัฒนาผู้บริหารการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ (2547 : 2) ได้จัดทำ
หลักสูตร ผู้บริหารสถานศึกษามืออาชีพ โดยกำหนดคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษามืออาชีพ

เกี่ยวกับการเป็นผู้นำทางวิชา (Instructional Leadership) ไว้ดังนี้ การพัฒนาหลักสูตรเพื่อความเป็นเลิศ การพัฒนารูปแบบการเรียนรู้ การพัฒนาครูตามแนวปฏิรูปการศึกษา การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพ และการประเมินผลเพื่อพัฒนาผู้เรียน

รุ่งนภา นุตราวังศ์ (2552 : 57) กล่าวว่า การเป็นผู้นำทางวิชาถือเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา อีกทั้งต้องมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องมาตรฐานและหลักสูตร ซึ่งเป็นหัวใจสำคัญของการพัฒนาคุณภาพการศึกษา เพื่อที่จะสามารถให้ความช่วยเหลือและให้คำปรึกษาแก่ครูและบุคลากรที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนการตัดสินใจในทิศทางที่ถูกต้อง เพื่อการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาอย่างมีคุณภาพและเหมาะสมกับบริบทความต้องการของโรงเรียน นอกจากนี้ผู้บริหารจะต้องมีความรู้ความเข้าใจเรื่องการตรวจสอบและการประกันคุณภาพเป็นข้อมูลในการตัดสินใจและปรับปรุงการจัดการศึกษาเพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่วางไว้

สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา (2553 : 30-31) ได้กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการพัฒนาข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาก่อนแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการสถานศึกษา เพื่อให้เป็นไปตามมาตรา 80 แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พุทธศักราช 2547 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2551 และมาตรฐานตำแหน่งผู้อำนวยการสถานศึกษาที่สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษากำหนด ทั้งนี้ผู้ที่เข้ารับการพัฒนาจะต้องผ่านการคัดเลือกเพื่อบรรจุและแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการสถานศึกษาตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษากำหนด ซึ่งหลักเกณฑ์และวิธีการดังกล่าวมีสาระสำคัญเกี่ยวข้องกับการเป็นผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ซึ่งประกอบด้วย การเป็นผู้นำทางวิชาการและสามารถส่งเสริมให้ครูและบุคลากรทางการศึกษามีความเป็นผู้นำทางวิชาการ มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักปรัชญาการศึกษาของชาติ และหลักการจัดการเรียนรู้ สามารถบริหารจัดการหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สามารถจัดระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา สามารถสร้างและพัฒนานวัตกรรมทางการศึกษา ให้มีความสำคัญและสามารถส่งเสริมให้มีการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา สามารถบริหารจัดการสถานศึกษา เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ สามารถจูงใจให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาทุ่มเทความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงานให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด สามารถใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารและประเด็นอื่นๆที่เกี่ยวข้อง

Anderson & Pigford (อ้างถึงในจรูญ เลหา, 2554 : 22-23) ศาสตราจารย์ทางการบริหารการศึกษาแห่งมหาวิทยาลัยเซาท์คาโรไลนา ได้เสนอแนวทางปฏิบัติเพื่อให้ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถพัฒนาตนเองให้เป็นผู้ผู้นำทางวิชาการไว้ คือ ผู้บริหารสถานศึกษาต้องมุ่งมั่นและ

เจตนาอย่างแน่วแน่ที่จะเป็นผู้นำทางวิชาการ ด้วยวิญญูญของการแสวงหาการเปลี่ยนแปลงให้เกิดขึ้นในสถานศึกษา เพราะความมุ่งมั่นและเจตนาที่แน่วแน่จะก่อให้เกิดการปฏิบัติที่ดี ผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีการกระจายอำนาจความรับผิดชอบเกี่ยวกับงานให้ตรงกับความสามารถของแต่ละบุคคล ผู้บริหารสถานศึกษาควรเปิดโอกาสให้ครูมีการสังเกตการสอนระหว่างเพื่อนครู เพราะจะช่วยให้รู้ว่าครูที่ดีควรจะมีบทบาททางวิชาการหรือสอนอย่างไร และจะช่วยให้ผู้บริหารได้รับความร่วมมือจากครู ความรู้สึกประทับใจต่อการที่มีผู้มาสังเกตการสอน เช่นนี้จะช่วยเพิ่มพูนความรู้ความสามารถและทักษะการเป็นผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาได้เป็นอย่างดี ผู้บริหารสถานศึกษาต้องสร้างความคาดหวังให้แก่ครูทุกคนว่าผู้บริหารสามารถสอนหนังสือได้มีโชคนัดแต่บริหารเท่านั้น ผู้บริหารสถานศึกษาควรสังเกตการณ์สอนของครูในห้องเรียน ผู้บริหารสถานศึกษาต้องสื่อสารให้ครูเข้าใจว่า เวลาของผู้บริหารนั้นมีค่ายิ่ง การประชุมครูจึงควรมีเท่าที่จำเป็น ผู้บริหารสถานศึกษาต้องใช้เวลาว่างเข้าร่วมกิจกรรมกับคณะครู ผู้บริหารสถานศึกษาควรฝึกความเป็นตัวของตัวเอง โดยไม่ยอมอยู่ใต้อิทธิพลของใคร ผู้บริหารสถานศึกษาควรอ่านหนังสือที่เกี่ยวข้องกับประสิทธิภาพของการสอน เพราะจะช่วยให้เข้าใจเนื้อหาและมโนทัศน์ทางวิชาการ ได้ดีขึ้น และผู้บริหารสถานศึกษาควรปฏิบัติงานด้านทักษะต่างๆที่จำเป็นในการส่งเสริมการเป็นผู้นำทางวิชาการ ให้มีคุณค่าต่อวิชาชีพ เช่น การสังเกตการสอนในชั้นเรียน การนิเทศแบบคลินิกการรู้จักบริหารเวลา และการเสริมสร้างทักษะระหว่างบุคคล

ดังนั้นจากการศึกษาอัครุอาณ และแนวคิดดังกล่าว สรุปได้ว่า ผู้บริหารต้องมีความรู้ความเข้าใจและสามารถปฏิบัติงานเกี่ยวกับการจัดการหลักสูตร การนิเทศ ดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา และกระบวนการต่างๆ ตลอดจนส่งเสริมและสนับสนุนครูด้านการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน

2.2.3.9 ความสามารถทางการบริหาร

ความหมายของความสามารถทางการบริหาร นักวิชาการและหน่วยงานทางการศึกษาได้ให้ความหมายของความสามารถทางการบริหารไว้ ดังนี้

กิตติมา ปรีดีติลล (อ้างถึงในบรรเจิด อินทร์กล้า, 2549 : 37) กล่าวว่า ทักษะทางการบริหาร (Administrative Skills) หมายถึง ความรู้ ความชำนาญ และความสามารถในการดำเนินกิจกรรมการบริหาร เพื่อให้การปฏิบัติงานบรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ ผู้บริหารหรือผู้นำที่มีความสามารถในการบริหารงานต้องมีทักษะเกี่ยวกับการบริหารงานที่ตนรับผิดชอบ จึงจะทำให้การบริหารงานนั้นประสบผลสำเร็จได้ด้วยดี

กรมวิชาการ (2554 : 36-39) กล่าวว่า ความสามารถในการปฏิบัติงาน หมายถึง ความสามารถในการจัดการ มีความกระตือรือร้นที่จะทำงานให้สำเร็จตามเป้าหมาย มีนิสัยรักการ

ทำงาน มีความปรารถนาให้งานที่ทำก้าวหน้า มีความคิดริเริ่มสิ่งใหม่ สามารถยืดหยุ่นวิธีการเพื่อความ
ความสำเร็จของงาน ศึกษาค้นคว้าวิธีการทำงานที่มีประสิทธิภาพ รู้วิธีการทำงานให้สำเร็จ มีความ
เชื่อมั่นต่อตนเอง ตื่นตัวและเข้าใจสถานการณ์ ให้ความร่วมมือ มีใจกว้าง มีความสามารถในการพูด
กับผู้ร่วมงานและผู้อื่น รู้จักแก้ไขปัญหาต่างๆ รู้ถูกรู้ผิด มีความเป็นเลิศทางปัญญา ทำงานอย่างมี
คุณภาพ ให้ความร่วมมือกับผู้ใต้บังคับบัญชา มีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานกับเพื่อนร่วมงาน และมี
ส่วนร่วมในการวางแผนการปฏิบัติงาน

จากแนวคิดข้างต้น สรุปได้ว่า ความสามารถในการบริหาร หมายถึง ความรู้
ความสามารถของผู้บริหารในการดำเนินกิจกรรมทางการบริหาร ด้วยความมุ่งมั่น มุ่งผลสำเร็จ มี
ความตั้งใจปฏิบัติงาน ยืดหยุ่นวิธีการ สามารถแก้ปัญหาต่างๆ ได้ สามารถวางแผนและร่วมงานกับ
บุคคลอื่น มีการประเมินผลและปรับปรุงการปฏิบัติงาน เพื่อให้การปฏิบัติงานบรรลุเป้าประสงค์ที่
วางไว้

ความสำคัญของความสามารถทางการบริหาร

ผู้บริหารสถานศึกษาอิสลามมีภาระงานที่จะต้องรับผิดชอบ ฉะนั้นการใช้ความ
พยายามถือเป็นสิ่งจำเป็นเพื่อให้งานบรรลุเป้าประสงค์ อย่างไรก็ตามการใช้ความพยายามจะไม่
บรรลุเป้าประสงค์หากผู้บริหารหรือผู้นำขาดความรู้และทักษะในการบริหาร ดังนั้นการปฏิบัติงาน
ให้มีผลงานที่ดีนั้นผู้บริหารหรือผู้นำจะต้องมีความรู้และทักษะในการปฏิบัติงานที่เหนือกว่าบุคคล
อื่น ดังที่นบีมุฮัมมัด ﷺ ได้กล่าวไว้บันทึกโดย อัลบานี ความว่า “อัลลอฮ์จะทรงรักบุคคลที่เมื่อเขา
ปฏิบัติงานแล้ว เขาจะปฏิบัติอย่างเป็นเลิศ”

เบื้องหลังความสำเร็จของงานนั้น ขึ้นอยู่กับผู้บริหารหรือผู้นำ จำเป็นอย่างยิ่งที่
ผู้บริหารหรือผู้นำจะต้องเผชิญกับปัญหาต่างๆ ในการบริหาร หรือเกิดสถานการณ์ไม่สอดคล้องกับเวลา
บุคลากร และงบประมาณ ผู้บริหารหรือผู้นำที่มีความสามารถย่อมสามารถแก้ไขปัญหาต่างๆ ได้อย่าง
มีศิลปะ โดยใช้ความเป็นมืออาชีพจนสามารถสร้างความมั่นคงให้เกิดขึ้นกับองค์กรหรือหน่วยงานได้
(อบูซัน, 2553 : 252-253) อิสลามได้สนับสนุนใช้ประโยชน์จากความสามารถในการคิดและความรู้
ของมนุษย์เพื่อการปฏิบัติงานที่ดีและเพื่อผลประโยชน์ของสังคมโดยรวม ดังที่อัลลอฮ์ ﷻ ได้ตรัส
ในอัลกุรอานว่า

﴿ قُلْ لَا أَقُولُ لَكُمْ عِندِي خَزَائِنُ اللَّهِ وَلَا أَعْلَمُ الْغَيْبَ وَلَا أَقُولُ لَكُمْ إِنِّي مَلَكٌ إِنَّمَا مَا يُوحَىٰ إِلَيَّ قُلْ هَلْ
يَسْتَوِي الْأَعْمَىٰ وَالْبَصِيرُ أَفَلَا تَتَفَكَّرُونَ ﴾ (الأنعام : 50)

ความว่า “จงกล่าวเถิด (มุฮัมมัด)ว่า ฉันจะไม่กล่าวแก่พวกท่านว่า ที่ฉันมีบรรดาคลังสมบัติ
ของอัลลอฮ์และทั้งฉันก็ไม่รู้สิ่งเร้นลับ และฉันก็จะไม่กล่าวแก่พวกท่านว่า ฉันคือมะลัก ฉัน

จะไม่ปฏิบัติตาม นอกจากสิ่งที่ถูกให้เป็น โองการแก่นั้นเท่านั้นจงกล่าวเถิด คนตาบอดกับคนตาดีนั้นจะเท่าเทียมกันหรือ? พวกท่านไม่ใคร่ศรัทธาหรือ?” (อัล-อาม : 50)

Salah J. (2551 : 74-80) กล่าวว่า วิธีการที่ผู้บริหารการศึกษาใช้ในการทำงานเพื่อให้งานบรรลุเป้าประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพนั้นจะต้องเกี่ยวข้องกับหลักการบริหารเหล่านี้ คือ การเสริมพลัง (Empowerment) ถือเป็นกรอบหมายอำนาจหน้าที่ในการปฏิบัติงานจากระดับบนสู่ระดับล่าง หรือการที่ผู้บริหารหรือผู้นำแต่งตั้งบุคคลให้ปฏิบัติงาน โดยสามารถที่จะตัดสินใจได้ด้วยตนเอง ซึ่งในความเป็นจริงไม่มีผู้บริหารหรือผู้นำในองค์กรใดที่สามารถบริหารงานได้ทุกอย่างเพียงลำพัง ดังนั้นกรอบหมายอำนาจในการปฏิบัติงานให้บุคคลอื่นทำจึงเป็นสิ่งจำเป็น ดังที่อิบน์ คอลดูน ได้กล่าวไว้ในหนังสืออัลมุออดดีมะฮฺ ว่า “การมอบหมายอำนาจเป็นสิ่งที่มีความสำคัญและมีความจำเป็นอย่างยิ่ง เพราะไม่มีบุคคลใดสามารถปฏิบัติงานทุกอย่างโดยตัวคนเดียว” และอัลมาวัรดี ได้ชี้ให้เห็นถึงความสำคัญของการมอบหมายอำนาจในการปฏิบัติงาน โดยอ้างคำรัสแห่งอัลลอฮ์ ﷻ ว่า

﴿وَاجْعَلْ لِي وِزِيرًا مِّنْ أَهْلِي﴾ (طه : 29)

ความว่า “และทรงโปรดให้คนในครอบครัวของข้าพระองค์ เป็นผู้ช่วยแก่ข้าพระองค์ด้วย”

(คอฮา : 29)

นบีมุฮัมมัด ﷺ ได้มอบอำนาจความรับผิดชอบในการปฏิบัติงานให้กับเศาะหาบะฮฺ เมื่อท่านต้องออกจากเมืองมาดีนะฮฺไปสู่สมรภูมิรบก็จะแต่งตั้งให้คนหนึ่งจากเศาะหาบะฮฺทำหน้าที่แทน บางครั้งได้เลือกท่านอดี อิบน์ อับดุลิบบ และบางทีได้แต่งตั้งท่านอัลคุดลอส อิบน์ อุมมิมักตูม ให้บริหารกิจการในเมืองมาดีนะฮฺ เคาะลีฟะฮฺอุมร์ ก็เป็นบุคคลหนึ่งที่แสดงให้เห็นถึงการเป็นผู้บริหารหรือผู้นำที่มีอำนาจหน้าที่รับผิดชอบมากมายและได้มอบอำนาจในการปฏิบัติงานให้กับ อญูอับยะฮฺ ในการเป็นผู้กำกับดูแลบัญชีตุลมาล(กองคลังทรัพย์สิน) เพราะเคาะลีฟะฮฺอุมร์ตระหนักดีว่าการควบคุม ตรวจสอบการงานทุกอย่างโดยคนเดียวนั้นเป็นสิ่งที่ไม่สามารถทำได้ อย่างไรก็ตามผู้บริหารหรือผู้นำต้องนิเทศและติดตามการปฏิบัติงานของผู้ที่ได้รับมอบหมาย อัลมาวัรดี กล่าวว่า “ผู้บริหารหรือผู้นำต้องตรวจสอบ ประเมินผลการปฏิบัติและการบริหารงานของบุคคลที่ได้รับมอบหมาย เพื่อที่จะยกย่องการงานที่ดีและปรับปรุงการงานที่มีความผิดพลาด ทั้งนี้เพราะการบริหารจัดการนั้นควรที่จะมอบหมายอำนาจหน้าที่นี้ให้กับบุคคลที่มีความมุ่งมั่นในการทำงาน” เคาะลีฟะฮฺอุมร์ได้ใช้วิธีการนี้ โดยได้กล่าวไว้อย่างชัดเจนว่า “จงบอกฉัน หากฉันมอบอำนาจหน้าที่ในการปฏิบัติงานให้กับบุคคลหนึ่งที่คุณคิดว่ามีความเหมาะสมที่สุดเพื่อบริหารจัดการกิจการของพวกเขา และฉันได้สั่งการให้เขาปฏิบัติงานด้วยความยุติธรรม ฉันก็ไม่จำเป็นต้องรับผิดชอบต่อสิ่งนี้แล้วไซ้

ใหม่ พวกเขาถามตอบว่า ใช่ เคาะลีพะฮุฎูมร์จึงกล่าวว่า ไม่ใช่ เว้นแต่ฉันได้ทำการตรวจสอบในสิ่ง
ที่ฉันได้มอบหมายว่าบุคคลดังกล่าวปฏิบัติถูกต้องหรือไม่ ฉันจึงถือว่าฉันทำหน้าที่ของฉันอย่าง
สมบูรณ์แล้ว” นอกจากนี้ผู้บริหารหรือผู้นำจะต้องกำหนดขอบเขตของอำนาจหน้าที่ที่จะมอบหมาย
เคาะลีพะฮุฎูฮารุน รอซิด ได้ส่งจดหมายไปยังยะฮูยา อิบนู คอลิด อัลบรัมากี โดยได้ระบุขอบเขต
อำนาจหน้าที่อย่างชัดเจนว่า “ฉันได้มอบอำนาจหน้าที่ในการปฏิบัติไว้กับท่านแล้ว โดยฉันจะไม่ก้าว
ก้าวต่องานดังกล่าว ดังนั้นจึงใช้อำนาจในการบริหารจัดการตามแต่เห็นควร และจงแต่งตั้งบุคคลที่
ท่านพิจารณาเห็นว่ามีความสามารถ ขณะเดียวกันก็จงถอดถอดเขาหากท่านพิจารณาเห็นว่าไม่มี
ความสามารถ แต่การบริหารจัดการงานจะต้องดำเนินต่อไป” การจูงใจและการกระตุ้น (Motivation
and Encouragement) ถือว่ามีบทบาทสำคัญในชีวิตมนุษย์ ดังนั้นจำเป็นสำหรับบุคลากรในแต่ละ
องค์กรจะต้องได้รับการจูงใจ โดยผู้บริหารการศึกษาควรกระตุ้นบุคลากรให้ปฏิบัติงานอย่างเต็ม
ความสามารถ อิสลามถือว่า การจูงใจหลัก คือ การได้รับความโปรดปรานจากอัลลอฮ์ การได้รับการ
อภัยโทษจากพระองค์ และการเข้าสู่สวรรค์ของพระองค์ ดังที่อัลลอฮ์ ﷻ ได้ตรัสในอัลกุรอานว่า

﴿مَنْ عَمِلَ صَالِحًا مِّنْ ذَكَرٍ أَوْ أَنَّىٰ وَهُوَ مُؤْمِنٌ فَلَنُحْيِيَنَّهٗ حَيَاةً طَيِّبَةً وَلَنَجْزِيَنَّهُمْ أَجْرَهُمْ بِأَحْسَنِ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ﴾

(النحل : 97)

ความว่า “ผู้ใดปฏิบัติความดีไม่ว่าจะเป็นเพศชายหรือเพศหญิงก็ตาม โดยที่เขาเป็นผู้ศรัทธา
ดังนั้นเราจะให้เขาดำรงชีวิตที่ดี และแน่นอนเราจะตอบแทนพวกเขาซึ่งรางวัลของพวกเขา ที่ดี
ยิ่งกว่าที่พวกเขาได้เคยกระทำไว้” (อัล-นะหฺลุ : 97)

ผู้บริหารหรือผู้นำก็ไม่ควรที่จะละเลยรางวัลเชิงวัตถุ เพราะถือว่าเป็นสิ่งจำเป็น
สำหรับการดำรงชีวิต ดังนั้นผู้บริหารหรือผู้นำต้องให้ความสำคัญทั้งรางวัลเชิงวัตถุและรางวัลทาง
จิตใจรวมทั้งรางวัลในวันแห่งการพิพากษา และความเป็นอิสระ (Autonomy) ความรู้สึกแห่งความ
เป็นอิสระถือเป็นคุณลักษณะสำคัญที่บุคลากรทุกต้องการ อย่างไรก็ตามความเป็นอิสระไม่ได้
หมายถึงการละเมิดต่อหลักการอิสลาม และการสร้างความวุ่นวายในสังคม ดังนั้นบุคลากรควรที่จะ
ได้รับการปฏิบัติในลักษณะที่ทำให้รู้สึกได้ว่ามีความเป็นอิสระในการที่แสดงความคิดเห็น เมื่อครั้ง
ที่อบูบักร์ ได้รับการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งเคาะลีพะฮุ ท่านได้เรียกร้องให้ประชาชาติมุสลิม
ตักเตือนเพื่อแก้ไขข้อผิดพลาด และหากมีบุคคลใดไม่พอใจก็ให้แจ้งแก่ท่าน เช่นเดียวกันเคาะลีพะฮุ
ฮุฎูมร์ เมื่อครั้งที่เคยกล่าวว่า “ขออัลลอฮ์ จงประทานความเมตตาแก่บุคคลที่ให้อภัยแก่ฉัน โดยการ
บอกถึงความผิดพลาดของฉัน” การที่เคาะลีพะฮุฮุฎูมร์กล่าวเช่นนี้ก็เพื่อกระตุ้นให้ประชาชาติมุสลิมมี
ความเป็นอิสระในการแสดงความคิดเห็น เพราะสิ่งดังกล่าวจะส่งผลต่อการทำให้ประชาชาติมุสลิม
กลับคืนสู่แนวทางที่เที่ยงตรง

ประทุม รอดประเสริฐ (2539 : 315-317) กล่าวว่า ความสามารถในการปฏิบัติงานของผู้บริหารในการบูรณาการสิ่งต่างๆ 4 ด้าน คือ การบูรณาการดำเนินกิจกรรมในการดำเนินงาน (Operation and Activities) ผู้บริหารหรือผู้นำจะต้องมีความสามารถในการบูรณาการกิจกรรมในการดำเนินงานมากกว่าบุคลากรทั่วไป เพราะความสลับซับซ้อนของกิจกรรมในการดำเนินงานถือเป็นหน้าที่ของผู้บริหารระดับสูง เนื่องจากบุคลากรทั่วไปอาจมีความสามารถในการบูรณาการไม่มาก กล่าวคือบุคลากรทั่วไปต้องการปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายให้เป็นกิจวัตรเท่านั้น การบูรณาการประเภทความรู้ (Type of Knowledge) ผู้บริหารหรือผู้นำจะต้องมีความรู้หลากหลายในการบริหารงาน คือความรู้เกี่ยวกับจิตวิทยา สังคมวิทยา มนุษยวิทยา ภาษาศาสตร์ เศรษฐศาสตร์ การบัญชี คณิตศาสตร์ และวิศวกรรมศาสตร์ แต่ก็ไม่มีความจำเป็นที่ผู้บริหารจะต้องมีความเชี่ยวชาญในแต่ละสาขาวิชาดังกล่าว อย่างไรก็ตามผู้บริหารหรือผู้นำก็ต้องสามารถบูรณาการวิชาต่างๆ เพื่อการบริหาร เพราะการปฏิบัติงานอย่างมีความรู้นั้นจะทำให้มีความรู้กว้างขวาง การบูรณาการหน้าที่และกระบวนการ (Function and Process) การวางแผน การจัดองค์กร การบริหารงานบุคคล การควบคุม และอื่นๆ ล้วนเป็นกระบวนการที่ผู้บริหารหรือผู้นำจะต้องรับผิดชอบ ซึ่งสิ่งดังกล่าวทั้งหมดขึ้นอยู่กับ การวางแผนที่ดี ผู้บริหารหรือผู้นำที่ดีจะต้องสามารถบูรณาการความรับผิดชอบต่อกระบวนการบริหารไปพร้อมๆ กันอย่างมีสมดุล และการบูรณาการทักษะและความสนใจ (Skills and Interests) การปฏิบัติงานให้ได้ผลดีนั้นต้องอาศัยทักษะและความสนใจในงาน หากบุคลากรมีความชำนาญในการทำงานหนึ่ง แต่ขาดความสนใจหรือมีทัศนคติที่ไม่ดีต่องาน ดังนั้นย่อมต้องบูรณาการทักษะและความสนใจของบุคลากรผู้ร่วมงานอย่างดี เพื่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน ผู้บริหารที่มีความสามารถในการบูรณาการสิ่งต่างๆ จะช่วยให้การบริหารงานบรรลุตามเป้าหมายได้

จรรยา เคาหา (2554 : 21) กล่าวว่า ความสามารถในการปฏิบัติงานของผู้บริหารสถานศึกษาประกอบด้วยคุณลักษณะ ดังนี้คือ ความสามารถในการสั่งการ ความรอบรู้ในหน้าที่ ความรับผิดชอบต่อ ความสามารถในการวางแผน ความสามารถในการจัดองค์กร ความสามารถในการประสานงาน ความสามารถในการบังคับผู้ใต้บังคับบัญชา ความสามารถในการบริหารงานบุคคล ความสามารถในการแก้ปัญหา ความสามารถในการควบคุมงบประมาณ ความสามารถในการใช้เทคนิคและเครื่องมือในการบริหาร ความสามารถในการปรับปรุงและพัฒนางาน ความสามารถในการปฏิบัติงานกลุ่ม และเป็นคนทันสมัย มีความรู้ทันต่อเหตุการณ์และสามารถบูรณาการความคิดและการปฏิบัติงาน

ดังนั้นจากการศึกษาอัลกุรอาน อัซสุนนะฮ์ อัลนาบาวียะฮ์ (แนวทางของท่านนบี ﷺ) แบบอย่างของเสาะหะบะฮ์ และแนวคิดข้างต้น สรุปได้ว่า ผู้บริหารต้องมีความสามารถในการทำความเข้าใจต่อปัญหา วิเคราะห์ปัญหาและแก้ปัญหาได้ จัดบุคคลเข้าทำงานตามความรู้ความสามารถ

เสริมสร้างขวัญและกำลังใจให้กับผู้ร่วมงาน ควบคุมบริหารงบประมาณแบบเน้นผลงานและการพัฒนาโรงเรียนให้ได้มาตรฐานเป็นที่ยอมรับของสังคม และที่สำคัญสำหรับผู้บริหารสถานศึกษาอิสลามเมื่อสามารถดำเนินกิจกรรมทางการบริหารแล้วก็ควรที่จะขอพรเพื่อที่จะให้ได้รับความช่วยเหลือจากอัลลอฮ์ ด้วย

2.3 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จากการศึกษาเรื่อง คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารตามทัศนะของครูผู้สอนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดพัทลุง ผู้วิจัยได้สืบค้นงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

งานวิจัยในประเทศ

จิต แก้วทิพย์ (2534) ได้วิจัยเรื่อง คุณลักษณะของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานตามกระบวนการนิเทศภายในโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพัทลุง ซึ่งได้ศึกษาคุณลักษณะของผู้บริหาร 7 ด้าน คือ คุณลักษณะด้านบุคลิกภาพ คุณลักษณะด้านคุณธรรม คุณลักษณะด้านความเป็นผู้นำ คุณลักษณะด้านมนุษยสัมพันธ์ คุณลักษณะด้านความรู้ความสามารถในการบริหาร คุณลักษณะด้านความรู้ความสามารถในการนิเทศ และคุณลักษณะด้านส่วนตัวและครอบครัว ผลการวิจัยพบว่า คุณลักษณะของผู้บริหารโรงเรียนตามทัศนะของผู้บริหารและครูอาจารย์โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณารายด้านก็อยู่ในระดับมาก

ธีระ หมวดจัทร์ (2544) ได้วิจัยเรื่อง การศึกษาคุณลักษณะของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช ซึ่งได้ศึกษาคุณลักษณะของผู้บริหาร 5 ด้าน คือ คุณลักษณะด้านความสามารถ คุณลักษณะด้านความสำเร็จ คุณลักษณะด้านความรับผิดชอบ คุณลักษณะด้านคุณธรรม และคุณลักษณะด้านสถานะทางเศรษฐกิจและสังคม ผลการวิจัยพบว่า คุณลักษณะของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณารายด้านก็อยู่ในระดับมาก

พงศ์เพ็ญ ศรีทอง (2545) ได้วิจัยเรื่อง คุณลักษณะของผู้บริหารตามเกณฑ์มาตรฐานการประกันคุณภาพการศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษาจังหวัดกาญจนบุรี ซึ่งได้ศึกษาคุณลักษณะของผู้บริหารตามเกณฑ์มาตรฐานการประกันคุณภาพการศึกษา 2 มาตรฐาน คือ มาตรฐานที่ 19 ผู้บริหารมีคุณธรรม จริยธรรม เป็นแบบอย่างที่ดี และมาตรฐานที่ 20 ผู้บริหารมีภาวะผู้นำ และมีความสามารถในการบริหารจัดการ ผลการวิจัยพบว่า คุณลักษณะของผู้บริหารตามเกณฑ์มาตรฐานการประกันคุณภาพการศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัด

กรมสามัญศึกษาจังหวัดกาญจนบุรี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณารายด้านก็อยู่ในระดับมาก

เจลิยว ศุภษร (2545) ได้วิจัยเรื่อง คุณลักษณะของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาที่สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ตามทัศนะของผู้บริหาร ครู และศึกษานิเทศก์ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุบลราชธานี ซึ่งได้ศึกษาคุณลักษณะของผู้บริหาร 4 ด้าน คือ คุณลักษณะด้านความเป็นผู้นำ คุณลักษณะด้านความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงานในหน้าที่ คุณลักษณะด้านบุคลิกภาพ และคุณลักษณะด้านวิสัยทัศน์ ผลการวิจัยพบว่า คุณลักษณะของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาที่สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ตามทัศนะของผู้บริหาร ครู และศึกษานิเทศก์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณารายด้านอยู่ในระดับมาก โดยเรียงตามลำดับ คือ คุณลักษณะด้านบุคลิกภาพ คุณลักษณะด้านความเป็นผู้นำ คุณลักษณะด้านความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงานในหน้าที่ และคุณลักษณะด้านวิสัยทัศน์

บรรเจิด อินทร์กล้า (2549) ได้วิจัยเรื่อง คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษา ตามทัศนะของครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศุพรรณบุรี ซึ่งได้ศึกษาคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาที่กำหนดตามหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตการบริหารการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษา 6 ด้าน คือ คุณลักษณะด้านการเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง คุณลักษณะด้านการมีจิตวิญญาณนักบริหาร คุณลักษณะด้านการเป็นผู้นำทางการศึกษา คุณลักษณะด้านความรู้ความสามารถในการบริหาร คุณลักษณะด้านการมีผลงานที่แสดงถึงความชำนาญการในการบริหารสถานศึกษา และคุณลักษณะด้านการนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการบริหาร ผลการวิจัยพบว่า คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษามีอาชีพตามที่กำหนดตามหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตการบริหารการศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณารายด้านอยู่ในระดับมาก โดยเรียงตามลำดับ คือ คุณลักษณะด้านการนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการบริหาร คุณลักษณะด้านความรู้ความสามารถในการบริหาร คุณลักษณะด้านการมีผลงานที่แสดงถึงความชำนาญการในการบริหารสถานศึกษา คุณลักษณะด้านการเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง คุณลักษณะด้านการเป็นผู้นำทางการศึกษา และคุณลักษณะด้านการมีจิตวิญญาณนักบริหาร

ก่าจัด ชลสวัสดิ์ (2549) ได้วิจัยเรื่อง คุณลักษณะของผู้บริหารที่เป็นจริงและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารตามความคิดเห็นของครูผู้สอนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ะยอง เขต 1 ซึ่งได้ศึกษาคุณลักษณะของผู้บริหาร 4 ด้าน คือ ด้านวิชาการ ด้านคุณสมบัตส่วนตัว ด้านสังคม และด้านการบริหารงาน ผลการวิจัย พบว่า คุณลักษณะของผู้บริหารที่

เป็นจริงและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารตามความคิดเห็นของครูผู้สอนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ราชอง เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมาก

อรวรรณ เอี่ยมศิริ (2550) ได้วิจัยเรื่อง ความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับคุณลักษณะของผู้บริหาร โรงเรียนประถมศึกษา อำเภอบางใหญ่ เขตพื้นที่การศึกษานนทบุรี เขต 2 ซึ่งได้คุณลักษณะของผู้บริหาร 7 ด้าน คือ คุณลักษณะด้านภาวะผู้นำ คุณลักษณะด้านบุคลิกภาพ คุณลักษณะด้านคุณธรรมจริยธรรม คุณลักษณะด้านมนุษยสัมพันธ์ คุณลักษณะด้านวิชาการและวิชาชีพ คุณลักษณะด้านความรู้ความสามารถ และคุณลักษณะด้านพื้นฐานครอบครัวและส่วนตัว ผลการวิจัยพบว่า ความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับคุณลักษณะของผู้บริหาร โรงเรียนประถมศึกษา อำเภอบางใหญ่ เขตพื้นที่การศึกษานนทบุรี เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณารายด้านอยู่ในระดับมาก โดยเรียงตามลำดับ คือ คุณลักษณะด้านบุคลิกภาพ คุณลักษณะด้านมนุษยสัมพันธ์ คุณลักษณะด้านความรู้ความสามารถ คุณลักษณะด้านพื้นฐานครอบครัวและส่วนตัว คุณลักษณะด้านคุณธรรมจริยธรรม คุณลักษณะด้านวิชาการและวิชาชีพ และคุณลักษณะด้านภาวะผู้นำ

กนกวรรณ บุญอ้อม (2550) ได้วิจัยเรื่อง คุณลักษณะของผู้บริหารตามความคิดเห็นของครูผู้สอน โรงเรียนประถมศึกษา อำเภอบางใหญ่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานนทบุรี เขต 2 ซึ่งได้ศึกษาคุณลักษณะของผู้บริหาร 4 ด้าน คือ ด้านภาวะผู้นำ ด้านคุณธรรมจริยธรรม ด้านวิชาการและวิชาชีพ และด้านความสามารถในการบริหารงาน ผลการวิจัย พบว่า คุณลักษณะของผู้บริหารตามความคิดเห็นของครูผู้สอน โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก

พรพิมล นิยมพันธุ์ (2550) ได้วิจัยเรื่อง คุณลักษณะของผู้บริหารมีอาชีพตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 1 ซึ่งได้ศึกษาคุณลักษณะของผู้บริหาร 6 ด้านของสถาบันพัฒนาผู้บริหารกระทรวงศึกษาธิการ คือ ด้านการเป็นผู้นำที่มีคุณธรรม จริยธรรม ด้านการเป็นผู้นำการจัดระบบ ด้านการเป็นผู้นำวิชาการ ด้านการเป็นผู้นำการบริหารจัดการ ด้านการเป็นผู้นำสังคมและชุมชน และด้านการเป็นผู้นำพัฒนาตนเองเชิงบริหาร ผลการวิจัย พบว่า คุณลักษณะของผู้บริหารมีอาชีพตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมาก

บุญทริก บุตรราช (2551) ได้วิจัยเรื่อง คุณลักษณะของผู้บริหาร โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดสกลนคร ซึ่งได้ศึกษาคุณลักษณะของผู้บริหาร 3 ด้าน คือ เสรีภาพและอำนาจในการเลือก กฎธรรมชาติหรือหลักการ และความฉลาดหรือสมรรถนะ 4 ประการ ได้แก่ ความฉลาดทางสติปัญญา ความฉลาดทางอารมณ์ ความฉลาดทางกาย และความฉลาดทางจิตวิญญาณ ผลการวิจัยพบว่า คุณลักษณะของผู้บริหาร โรงเรียนมัธยมศึกษาอยู่ในระดับมาก และเมื่อเปรียบเทียบคุณลักษณะของผู้บริหาร โรงเรียนมัธยมศึกษาตามความคิดเห็นของ

ผู้บริหารและครู พบว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยความคิดเห็นของผู้บริหารสูงกว่าครู

บุญธรรม ไวยมิตร (2553) ได้วิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะของผู้บริหารโรงเรียนตามการรับรู้ของครูกับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 และเขต 2 ซึ่งได้ศึกษาคุณลักษณะของผู้บริหารโรงเรียนตามแนวคิดของนักวิชาการและหน่วยงานทางการศึกษา 6 ด้าน คือ ด้านวิสัยทัศน์และความคิดสร้างสรรค์ ด้านความรู้ความสามารถทางการบริหาร ด้านความเป็นผู้นำทางวิชาการ ด้านการอุทิศตนและการเป็นแบบอย่างที่ดีในการทำงาน ด้านความเป็นประชาธิปไตย และด้านมนุษยสัมพันธ์ และการร่วมมือกับชุมชน ผลการวิจัย พบว่า คุณลักษณะของผู้บริหารโรงเรียนตามการรับรู้ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 และเขต 2 ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ดังนี้ ด้านมนุษยสัมพันธ์และการร่วมมือกับชุมชน ด้านความเป็นประชาธิปไตย ด้านการอุทิศตนและการเป็นแบบอย่างที่ดีในการทำงาน ด้านความเป็นผู้นำทางวิชาการ ด้านวิสัยทัศน์และความคิดสร้างสรรค์ ด้านความรู้ความสามารถทางการบริหาร

อารพ หะยิหามะ (2554) ได้วิจัยเรื่อง คุณลักษณะของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ซึ่งได้ศึกษาคุณลักษณะของผู้บริหารตามการประมวลของสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา เกี่ยวกับคุณลักษณะของผู้บริหารที่เอื้อต่อการจัดการและบริหารการศึกษาตามแนวพระราชบัญญัติการศึกษา พุทธศักราช 2545 5 ด้าน คือ คุณลักษณะด้านสติปัญญา คุณลักษณะด้านร่างกาย คุณลักษณะด้านการงาน และคุณลักษณะด้านสังคม ผลการวิจัยพบว่า คุณลักษณะของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ผู้บริหารมีคุณลักษณะด้านบุคลิกภาพและคุณธรรมจริยธรรม มากที่สุด รองลงมาคือ คุณลักษณะด้านสังคม คุณลักษณะด้านร่างกาย และคุณลักษณะด้านการงาน ตามลำดับ ส่วนคุณลักษณะของผู้บริหารที่มีน้อยที่สุด คือ คุณลักษณะด้านสติปัญญาและความรู้

จรรยา เกหา (2554) ได้วิจัยเรื่อง คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาด้านผู้เรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 ซึ่งได้ศึกษาคุณลักษณะของผู้บริหาร 7 ด้าน คือ คุณลักษณะด้านวิสัยทัศน์ คุณลักษณะด้านความรู้ความสามารถทางการบริหาร คุณลักษณะด้านความเป็นผู้นำทางวิชาการ คุณลักษณะด้านความรับผิดชอบ การอุทิศตนและเป็นตัวอย่างที่ดีในการทำงาน คุณลักษณะด้านความเป็นประชาธิปไตย คุณลักษณะด้านมนุษยสัมพันธ์ และคุณลักษณะด้านการตัดสินใจ ผลการวิจัยพบว่า คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อ

พิจารณาราด้าน พบว่า อยู่ในระดับมาก โดยด้านความเป็นผู้นำทางวิชาการอยู่ในระดับสูงสุด และด้านความเป็นประชาธิปไตยอยู่ในระดับต่ำสุด

งานวิจัยต่างประเทศ

Magnuson (1971) ได้วิจัยเรื่อง คุณลักษณะของผู้บริหาร ผลการวิจัยพบว่า คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาที่ประสบความสำเร็จในการบริหารจะต้องมีคุณลักษณะด้านส่วนตัวและด้านอาชีพ คือ คุณลักษณะด้านส่วนตัว ประกอบด้วย มีความยุติธรรม มีความรู้ มีอารมณ์มั่นคง เปิดเผย เข้าใจง่าย มีความคงเส้นคงวา และเห็นใจผู้อื่น และคุณลักษณะอาชีพ ประกอบด้วย มีความรู้ด้านการบริหาร รู้วิธีการมอบหมายงาน รู้การวางแผนและการจัดหน่วยงาน สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ ใช้อำนาจอย่างเหมาะสม สามารถตัดสินใจ และสามารถประสานงานกับบุคคลอื่น

Stogdill (1974) ได้สรุปผลการวิจัยเกี่ยวกับคุณลักษณะของผู้นำที่ประสบความสำเร็จ พบว่า ผู้นำจะมีคุณลักษณะทางสติปัญญา การศึกษาเล่าเรียน ความรับผิดชอบ การมีส่วนร่วม เข้าใจสังคม มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ อดทน ทำงานให้สำเร็จ เชื่อมมั่นในตัวเอง ตื่นตัว ร่วมมือกับบุคลากร มีชื่อเสียง สามารถปรับตัว และสามารถในการพูด มากกว่าบุคคลอื่น

Benjamin (1976) ได้วิจัยเรื่อง เกณฑ์การคัดเลือกครูใหญ่โรงเรียนประถมศึกษาในนิวเจอร์ซีย์ ผลการวิจัยพบว่า คณะกรรมการศึกษาและผู้ปกครองนักเรียนต้องการครูใหญ่ที่มีการศึกษาสูงและมีประกาศนียบัตรผ่านการทดสอบจากคณะกรรมการของรัฐ และผู้ที่จะเป็นครูใหญ่ควรมีประสบการณ์ในการสอนและเคยเป็นผู้ช่วยครูใหญ่มาก่อน มีความซื่อสัตย์ สามารถคิด ส่วนอายุ เพศและศาสนาของครูใหญ่นั้น ไม่เป็นปัจจัยสำคัญในการเลือก

Eckhart (1978 อ้างถึงในบรรเจิด อินทร์กล้า, 2549 : 62) ได้วิจัยเรื่อง เกณฑ์การคัดเลือกครูใหญ่โรงเรียนระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาของคณะกรรมการการศึกษาในรัฐอิลลินอยส์ ผลการวิจัยพบว่า คณะกรรมการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาและมัธยมศึกษา มีเกณฑ์การคัดเลือกครูใหญ่ไม่แตกต่างกันและมีความต้องการครูใหญ่ที่มีคุณสมบัติ 10 ประการ คือ รู้ตำแหน่งหน้าที่ มีอารมณ์มั่นคง มีความสามารถในการตัดสินใจ มีความสามารถในการสื่อสาร มีบุคลิกภาพดี สามารถปรับตัว มีคุณธรรม สติปัญญาดี มีสุขภาพดี และมีมนุษยสัมพันธ์

Rice (1991) ได้วิจัยเรื่อง พฤติกรรมของอาจารย์ใหญ่ในโรงเรียนประถมศึกษาตามทัศนคติของอาจารย์ใหญ่และครู โรงเรียนประถมศึกษา เขตแม่น้ำซาวานนาห์ ตอนกลางรัฐจอร์เจีย โดยทดสอบนัยสำคัญของความแตกต่างของทัศนคติของอาจารย์ใหญ่และครูที่มีต่อพฤติกรรมของผู้บริหาร คือ การเป็นแบบอย่าง การประนีประนอม อดทนต่อความไม่แน่นอน สามารถโน้มน้าวจิตใจ สามารถวางแผน อดทนต่อการขาดระเบียบ รู้หน้าที่ มีวิจารณ์ญาณ เน้นผลงาน สามารถ

คาดการณ์ สามารถบูรณาการ มุ่งหวังความเจริญก้าวหน้า ผลการวิจัยพบว่า มีความแตกต่างกันอย่าง มีนัยสำคัญระหว่างทักษะของอาจารย์ใหญ่และครูประถมศึกษาที่มีต่อพฤติกรรมของอาจารย์ใหญ่ใน ด้านความสามารถในการโน้มน้าว การมีวิจารณ์ญาณ การเน้นผลงาน และความสามารถในการบูรณาการ

จากการศึกษางานวิจัยเกี่ยวกับคุณลักษณะของผู้บริหาร สรุปได้ว่า การวิจัยเกี่ยวกับคุณลักษณะของผู้บริหารจะศึกษาเกี่ยวกับคุณลักษณะ ดังนี้ คือ คุณลักษณะด้านบุคลิกภาพ คุณลักษณะด้านคุณธรรม คุณลักษณะด้านความเป็นผู้นำ คุณลักษณะด้านมนุษยสัมพันธ์ คุณลักษณะด้านความรู้ความสามารถในการบริหาร คุณลักษณะด้านความรู้ความสามารถในการนิเทศ และคุณลักษณะด้านส่วนตัวและครอบครัว คุณลักษณะด้านบุคลิกภาพ และคุณลักษณะด้านวิสัยทัศน์ คุณลักษณะด้านการเป็นผู้นำทางการศึกษา คุณลักษณะด้านการมีผลงานที่แสดงถึงความชำนาญการในการบริหารสถานศึกษา และคุณลักษณะด้านการนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการบริหาร คุณลักษณะด้านคุณธรรมจริยธรรม คุณลักษณะด้านวิชาการและวิชาชีพ คุณลักษณะด้านความรับผิดชอบ การอุทิศตนและเป็นตัวอย่างที่ดีในการทำงาน คุณลักษณะด้านความเป็นประชาธิปไตย ซึ่งผลการวิจัยพบว่าคุณลักษณะของผู้บริหารทุกด้านอยู่ในระดับมาก

Prince of Songkhro
Pattani Campus

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยใช้วิธีการวิเคราะห์องค์ประกอบและการสำรวจ โดยมุ่งศึกษาองค์ประกอบคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารตามทัศนะของครูผู้สอน โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดพัทลุง ระดับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารตามทัศนะของครูผู้สอน โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดพัทลุง และการเปรียบเทียบระดับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารตามทัศนะของครูผู้สอนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดพัทลุงระหว่างเพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่ง และประสบการณ์ในการทำงาน ผู้วิจัยได้ดำเนินการ โดยมีรายละเอียด ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ศึกษาองค์ประกอบคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารตามทัศนะของครูผู้สอน โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดพัทลุง

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร คือ ครูผู้สอน โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดพัทลุง จำนวน 21 โรงเรียน จำนวน 523 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง คือ ครูผู้สอน โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยพิจารณาอัตราส่วนขั้นต่ำสุด คือ 1 ตัวแปรต่อขนาดกลุ่มตัวอย่าง 5 คน (Hair et al., 1984 : 111) โดยมี 45 ตัวแปร ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Sampling) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 225 คน

2. ศึกษาระดับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารตามทัศนะของครูผู้สอนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดพัทลุง และศึกษาเปรียบเทียบระดับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารตามทัศนะของครูผู้สอน โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดพัทลุงระหว่าง เพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่ง และประสบการณ์ในการทำงาน

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1 ประชากร คือ ครูผู้สอนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดพัทลุง จำนวน 21 โรงเรียน จำนวน 523 คน

2.2 กลุ่มตัวอย่าง คือ ครูผู้สอนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางของยามานะ (Yamane, 1960 : 1088-1089 อ้างถึงในพิสนุ พองศรี, 2554 : 110) และใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิ (Proportional Stratified Sampling) และการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Sampling) ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างตามสัดส่วนจำนวน 222 คน โดยมีขั้นตอน ดังนี้

1) รวบรวมรายชื่อโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดพัทลุง โดยแบ่งโรงเรียนเป็นรายชื่อรายชื่อ ดังนี้

Prince of Songkla University
Pattani Campus

ตารางที่ 3.1 รายชื่อ โรงเรียนจำแนกตามเครือข่าย

เครือข่าย	โรงเรียน	จำนวนครูผู้สอน
เอกภาพ	1. ศึกษาธรรมอิสลามมูลนิธิ	21
	2. สันติธรรมวิทยามูลนิธิ	22
	3. พัฒนาวิทยามูลนิธิ	14
	4. บ้านนาบอน(อิสลามศึกษา)มูลนิธิ	37
	5. บำรุงอิสลามมูลนิธิ	27
	6. دارุณศาสตร์สหวิทยามูลนิธิ	21
	7. อิสลามศาสตร์มูลนิธิ	78
	8. ศาสนาวิทยามูลนิธิ	31
	9. ธรรมศาสตร์วิทยามูลนิธิ	17
	10. อิสลามิยะฮ์สหวิทยามูลนิธิ	10
	11. สตรีดารุสลีย์ดาเยห์	9
	12. วิทยปัญญา	8
รวม	12	295
พลังศาสตร์	1. ศาสนูปถัมภ์ปากพะยูนมูลนิธิ	53
	2. ประทีปศาสนวิทยามูลนิธิ	20
	3. บางแก้วอิสลามศึกษา(หนองบ่อ)	18
	4. ดารุสลามมูลนิธิ	21
	5. นูรุลอิสลามมูลนิธิ	35
	6. กักตือนุสรณ์	8
	7. อะมาดียะมูลนิธิ	39
	8. มุสลิมวิทยามูลนิธิ(ประชาอุปถัมภ์)	28
	9. อิรซาร์ดศาสนวิทยา	6
รวม	9	228
รวมทั้งหมด	21	523

ที่มา : แผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาโรงเรียนเอกชน ปีการศึกษา 2555-2558 งานการศึกษาเอกชน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 2

2) รวบรวมรายชื่อประชากรที่เป็นครูผู้สอนของแต่ละโรงเรียนในแต่ละเครือข่าย

3) กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างใช้ตารางของยามานะ (Yamane, 1960 : 1088-1089 อ้างถึงในพิสนุ พงศ์ศรี, 2554 : 110) ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่าง 222 คน

4) คำนวณสัดส่วนในการสุ่มตัวอย่างในแต่ละเครือข่ายโดยวิธีเทียบบัญญัติไตรยางศ์ได้กลุ่มตัวอย่างดังนี้

ตารางที่ 3.2 ขนาดประชากรและกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามเครือข่าย

ชั้นภูมิ	ครูผู้สอน	
	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
เครือข่ายเอกภาพ	295	125
เครือข่ายพลังศาสตร์	228	97
รวม	523	222

5) สุ่มตัวอย่างจากโรงเรียนในแต่ละเครือข่าย โดยการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Sampling) โดยวิธีการจับสลากแบบไม่ใส่กลับ ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 222 คน

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยได้กำหนดเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ดังนี้

1. แบบสอบถามเพื่อศึกษาองค์ประกอบคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารตามทัศนะของครูผู้สอนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดพัทลุง เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scales) แบบลิเคิร์ต (Likert Scale) โดยแบบสอบถาม 1 ฉบับ แบ่งเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบเลือกตอบ (Check List) ประกอบด้วยคำถามเกี่ยวกับ เพศ และตำแหน่ง

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบริหารตามทัศนะของครูผู้สอนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดพัทลุง จำนวน 45 ข้อคำถาม ลักษณะแบบสอบถามเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scales) แบบลิเคิร์ต (Likert Scale) โดยกำหนดน้ำหนักคะแนนออกเป็น 5 ระดับ ได้แก่ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด และได้กำหนดเกณฑ์การให้คะแนนแต่ละระดับ ดังนี้

ระดับ 5 หมายถึง ผู้บริหารมีคุณลักษณะอยู่ในระดับมากที่สุด

ระดับ 4 หมายถึง ผู้บริหารมีคุณลักษณะอยู่ในระดับมาก

ระดับ 3 หมายถึง ผู้บริหารมีคุณลักษณะอยู่ในระดับปานกลาง

ระดับ 2 หมายถึง ผู้บริหารมีคุณลักษณะอยู่ในระดับน้อย

ระดับ 1 หมายถึง ผู้บริหารมีคุณลักษณะอยู่ในระดับน้อยที่สุด

2. แบบสอบถามเพื่อศึกษาระดับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารตามทัศนะของครูผู้สอน โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดพัทลุง และศึกษาเปรียบเทียบระดับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารตามทัศนะของครูผู้สอน โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดพัทลุง ระหว่าง เพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่ง และประสบการณ์ในการทำงาน เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scales) แบบลิเคิร์ต (Likert Scale) โดยแบบสอบถาม 1 ฉบับ แบ่งเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบเลือกตอบ (Check List) ประกอบด้วยคำถามเกี่ยวกับ เพศ อายุ การศึกษา ตำแหน่ง และประสบการณ์ในการทำงาน

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบริหารตามทัศนะของครูผู้สอน โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดพัทลุง จำนวน 33 ข้อคำถาม ลักษณะแบบสอบถามเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scales) แบบลิเคิร์ต (Likert Scale) โดยกำหนดน้ำหนักคะแนนออกเป็น 5 ระดับ ได้แก่ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด และได้กำหนดเกณฑ์การให้คะแนนแต่ละระดับ ดังนี้

ระดับ 5 หมายถึง ผู้บริหารมีคุณลักษณะอยู่ในระดับมากที่สุด

ระดับ 4 หมายถึง ผู้บริหารมีคุณลักษณะอยู่ในระดับมาก

ระดับ 3 หมายถึง ผู้บริหารมีคุณลักษณะอยู่ในระดับปานกลาง

ระดับ 2 หมายถึง ผู้บริหารมีคุณลักษณะอยู่ในระดับน้อย

ระดับ 1 หมายถึง ผู้บริหารมีคุณลักษณะอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ขั้นตอนการสร้างและพัฒนาเครื่องมือ มีดังนี้

1. ศึกษาอัลกุรอานและฮัสสุนนะฮ์ อัลนาบาวียะฮ์ (แนวทางของท่านนบี ﷺ) เอกสาร แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับคุณลักษณะของผู้บริหารเพื่อกำหนดแนวทางในการศึกษา และรวบรวมตัวแปรเพื่อสร้างคำถามโดยแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง

2. นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นให้อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อขอคำแนะนำ ตรวจสอบความถูกต้อง ตรงกับขอบข่ายและเนื้อหาที่กำหนด

3. นำแบบสอบถามที่ได้รับคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ไปปรับปรุงแก้ไข
4. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขเรียบร้อยแล้วให้ผู้เชี่ยวชาญ 3 คนตรวจสอบความเหมาะสมทางด้านเนื้อหา ภาษา และสำนวน โดยใช้การตรวจสอบความตรงเชิงพิณิจ (Face Validity)
5. ปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ
6. นำแบบสอบถามให้อาจารย์ปรึกษาวิทยานิพนธ์พิจารณาอีกครั้ง แล้วทำการจัดพิมพ์
7. นำแบบสอบถามไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 225 คน เพื่อวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ (Exploratory Factor Analysis) และหาค่าความเที่ยง (Reliability) ของแบบสอบถามโดยตรวจสอบความสอดคล้องภายใน (Internal Consistency) ด้วยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ใช้สูตรของครอนบาค (Cronbach, 1951: 297-334) และควรมีค่าไม่ต่ำกว่า 0.70
8. ทำการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ (Exploratory Factor Analysis) ด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป เพื่อสำรวจองค์ประกอบคุณลักษณะของผู้บริหารตามทัศนคติของครูผู้สอน โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดพัทลุง
9. จัดพิมพ์แบบสอบถามที่ผ่านการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารแล้ว เพื่อนำไปเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 222 คนต่อไป

3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอน ดังนี้

1. ขอนหนังสือแนะนำผู้วิจัยจากวิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ และทำหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลถึงผู้อำนวยการ โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดพัทลุงที่เป็นหน่วยงานต้นสังกัดของครูผู้สอนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง
2. นำแบบสอบถามผ่านการทดลองใช้และวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารแล้วไปดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล จำนวนทั้งสิ้น 222 ชุด
3. นำแบบสอบถามที่ได้มาทำการตรวจสอบความถูกต้อง สมบูรณ์
4. ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป

3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลตามขั้นตอน ดังนี้

1. วิเคราะห์องค์ประกอบคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารตามทัศนะของครูผู้สอนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดพัทลุง

1.1 วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยใช้สถิติค่าร้อยละ (Percentage) ด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป

1.2 วิเคราะห์องค์ประกอบคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารตามทัศนะของครูผู้สอนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดพัทลุงโดยสกัดองค์ประกอบเชิงสำรวจด้วยวิธีการหาค่าองค์ประกอบหลัก (Principal Component Analysis) และนำองค์ประกอบที่มีค่าไอแกน (Eigenvalue) เกิน 1 ไปใช้หมุนแกนออร์โธกอนอล (Orthogonal) ด้วยวิธีวารีแมกซ์ (Varimax) ด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป โดยใช้เกณฑ์คัดเลือกข้อคำถามที่มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบตั้งแต่ .50 ขึ้นไป ต้องมีอย่างน้อย 3 ตัวขึ้นไปจึงถือว่าเป็น 1 องค์ประกอบ และพิจารณาความหมายของข้อคำถามในแต่ละองค์ประกอบว่าสอดคล้องกับกรอบแนวคิดการวิจัยหรือไม่ และตั้งชื่อองค์ประกอบของคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหาร โดยพิจารณาจากข้อคำถามที่อยู่ในแต่ละองค์ประกอบ

2. วิเคราะห์ระดับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารตามทัศนะของครูผู้สอนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดพัทลุง และวิเคราะห์เปรียบเทียบระดับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารตามทัศนะของครูผู้สอนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดพัทลุง

2.1 วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยใช้สถิติค่าร้อยละ (Percentage) ด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป

2.2 วิเคราะห์ระดับคุณลักษณะของผู้บริหารที่มีประสิทธิภาพตามทัศนะของครูผู้สอนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดพัทลุงโดยใช้ค่าเฉลี่ยเลขคณิต (Arithmetic Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป

ผู้วิจัยได้กำหนดเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scales) แบบลิเคิร์ต (Likert Scale) โดยกำหนดน้ำหนักคะแนนออกเป็น 5 ระดับ โดยกำหนดเกณฑ์การให้คะแนนแต่ละระดับ ดังนี้

ระดับ 5 หมายถึง ผู้บริหารมีคุณลักษณะอยู่ในระดับมากที่สุด

ระดับ 4 หมายถึง ผู้บริหารมีคุณลักษณะอยู่ในระดับมาก

ระดับ 3 หมายถึง ผู้บริหารมีคุณลักษณะอยู่ในระดับปานกลาง

ระดับ 2 หมายถึง ผู้บริหารมีคุณลักษณะอยู่ในระดับน้อย

ระดับ 1 หมายถึง ผู้บริหารมีคุณลักษณะอยู่ในระดับน้อยที่สุด และผู้วิจัยได้กำหนดเกณฑ์ในการแปรผลตามแนวคิดของเบสท์ (Best, 1970 : 240-248) ดังนี้

- 4.50-5.00 หมายถึง ผู้บริหารมีคุณลักษณะอยู่ในระดับมากที่สุด
- 3.50-4.49 หมายถึง ผู้บริหารมีคุณลักษณะอยู่ในระดับมาก
- 2.50-3.49 หมายถึง ผู้บริหารมีคุณลักษณะอยู่ในระดับปานกลาง
- 1.50-2.49 หมายถึง ผู้บริหารมีคุณลักษณะอยู่ในระดับน้อย
- 1.00-1.49 หมายถึง ผู้บริหารมีคุณลักษณะอยู่ในระดับน้อยที่สุด

2.3 วิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบระดับความแตกต่างคุณลักษณะของผู้บริหารที่มีประสิทธิภาพตามทัศนะของครูผู้สอน โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดพัทลุง ระหว่าง เพศ อายุ การศึกษา ตำแหน่ง และประสบการณ์ในการทำงาน โดยใช้สถิติ t-test และ F-test

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล มีดังนี้

1. ค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage) วิเคราะห์ข้อมูลสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ด้วยการแจกแจงความถี่และวิเคราะห์ค่าร้อยละ
2. ค่าองค์ประกอบหลัก (Principal Component Analysis) วิเคราะห์องค์ประกอบคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบริหารตามทัศนะของครูผู้สอน โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ด้วยค่าองค์ประกอบหลัก
3. ค่าเฉลี่ยเลขคณิต (Arithmetic Mean) วิเคราะห์ระดับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบริหารตามทัศนะของครูผู้สอน โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัด ด้วยค่าเฉลี่ยเลขคณิต
4. ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) วิเคราะห์ข้อมูลของค่าเฉลี่ยเลขคณิตแต่ละข้อ ที่วัดการกระจายของคะแนน แนวโน้มสู่ส่วนกลางด้วยค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของแต่ละข้อ
5. t-test ใช้เปรียบเทียบระดับความแตกต่างของกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่ม
6. F-test ใช้เปรียบเทียบระดับความแตกต่างของกลุ่มตัวอย่างมากกว่า 2 กลุ่ม

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาองค์ประกอบคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารตามทัศนะของครูผู้สอน โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดพัทลุง ศึกษาในระดับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารตามทัศนะของครูผู้สอนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดพัทลุง และศึกษาเปรียบเทียบระดับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารตามทัศนะของครูผู้สอนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดพัทลุง ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยจำแนกผลการวิเคราะห์ข้อมูลโดยมีรายละเอียด ดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารตามทัศนะของครูผู้สอน โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดพัทลุง
2. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม
3. ผลการวิเคราะห์ระดับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารตามทัศนะของครูผู้สอน โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดพัทลุง
4. ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบระดับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารตามทัศนะของครูผู้สอน โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดพัทลุง ระหว่างเพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่ง และประสบการณ์ในการทำงาน

4.1 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารตามทัศนะของครูผู้สอนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดพัทลุง

ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ

การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจได้ใช้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 225 คน เป็นครูผู้สอนหญิงมากกว่าครูผู้สอนชาย คิดเป็นร้อยละ 60.0 และ 40.0 ตามลำดับ ตำแหน่งครูสอนวิชาสามัญ ครูสอนวิทยาศาสตร์ และอื่นๆ คิดเป็นร้อยละ 68.4, 25.3 และ 6.2 ตามลำดับ

ในขั้นต้นก่อนการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ ผู้วิจัยได้พิจารณาว่าข้อมูลที่นำมาใช้ในการวิเคราะห์มีความเหมาะสมที่จะใช้ในการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจหรือไม่ โดยพิจารณาจากค่าต่างๆ คือ ค่าดัชนีไกเซอร์-ไมเยอร์-โอลคิน (Kaiser-Meyer-Olkin Measure of Sampling Adequacy) และค่า Bartlett's Test of sphericity ซึ่งผลการพิจารณาปรากฏผลดังตารางที่

ตารางที่ 4.1 ค่า KMO และ Bartlett's Test

Kaiser-Meyer-Olkin Measure of Sampling Adequacy.		.972
Bartlett's Test of Sphericity	Approx. Chi-Square	10118.625
	df	990
	Sig.	.000

จากตารางที่ 4.1 เมื่อพิจารณาค่าดัชนีไกเซอร์-ไมเยอร์-ออลกิน (Kaiser-Meyer-Olkin Measure of Sampling Adequacy) พบว่า มีค่าเท่ากับ .972 ซึ่งมีค่าเข้าใกล้หนึ่ง แสดงว่า ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้สูงเหมาะสมที่จะทำการวิเคราะห์องค์ประกอบมาก และค่า Bartlett's Test of sphericity พบว่า มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติคือ $\chi^2 = 10118.62$, $p < .001$ แสดงว่าเมทริกซ์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ไม่เป็นเมทริกซ์เอกลักษณ์ (Identity Matrix) ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กันสามารถนำมาวิเคราะห์องค์ประกอบได้

ดังนั้นข้อมูลจึงเหมาะสมที่จะนำมาวิเคราะห์องค์ประกอบ จากนั้นได้นำข้อมูลมาสกัดองค์ประกอบด้วยวิธีการหาองค์ประกอบหลัก (Principal Component Analysis) และนำองค์ประกอบที่มีค่าไอแกน (Eigenvalue) เกิน 1 ไปใช้หมุนแกนอโรทอนอล (Orthogonal Rotation) ด้วยวิธีวาริเมกซ์ (Varimax Method) โดยใช้เกณฑ์คัดเลือกข้อคำถามที่มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบ (Factor Loading) ตั้งแต่ .50 ขึ้นไป จำนวนตัวแปรในแต่ละองค์ประกอบต้องมีอย่างน้อย 3 ตัวแปรขึ้นไปจึงถือว่าเป็น 1 องค์ประกอบ (Hair et al., 1984) และพิจารณาความหมายของข้อคำถามในแต่ละองค์ประกอบว่าสอดคล้องกับกรอบแนวคิดการวิจัยหรือไม่

ผลการสกัดองค์ประกอบด้วยวิธีหาองค์ประกอบหลัก ได้จำนวนองค์ประกอบ (Factor) ค่าไอแกน (Eigenvalue) ร้อยละความแปรปรวน (Percentage of Variance) และร้อยละของความแปรปรวนสะสม (Cumulative Percentage of Variance) ปรากฏผลดังตารางที่ 4.2

ตารางที่ 4.2 ค่าไอแกน ร้อยละของความแปรปรวนและร้อยละของความแปรปรวนสะสม

องค์ประกอบ	ค่าไอแกน	ร้อยละของความแปรปรวน	ร้อยละของความแปรปรวนสะสม
1	26.905	59.788	59.788
2	1.701	3.780	63.568
3	1.255	2.788	66.357
4	1.140	2.533	68.889
5	1.108	2.463	71.352

จากตารางที่ 4.2 เมื่อพิจารณาองค์ประกอบที่มีค่าไอแกนเกิน 1 พบว่า มีทั้งหมด 5 องค์ประกอบ โดยมีค่าของความแปรปรวนสะสมเท่ากับร้อยละ 71.352

ผลการหมุนแกนหลังการสกัดองค์ประกอบจำนวน 5 องค์ประกอบ โดยวิธีการหมุนแกนอโรทอนอล (Orthogonal Rotation) ด้วยวิธีวาริแมกซ์ (Varimax Method) เพื่อให้ตัวแปรสัมพันธ์กับองค์ประกอบในลักษณะที่ชัดเจนขึ้นแล้วจึงคัดเลือกตัวแปรที่มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบ (Factor Loading) ตั้งแต่ .50 ขึ้นไป โดยไม่คำนึงว่าจะเป็นจำนวนบวกหรือลบ ปรากฏผลดังตารางที่

4.3

ตารางที่ 4.3 ตัวแปรที่มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบตั้งแต่ .50 ขึ้นไป

ตัวแปร	องค์ประกอบ				
	1	2	3	4	5
23	.734				
16	.731				
30	.723				
24	.707				
26	.687				
22	.675				
15	.669				
31	.668	.510			
19	.667				
27	.662				
25	.648				
17	.647				
18	.646				
29	.636				
14	.614				
42	.589				
20	.588				
12	.586				
3	.568				
28	.537				
45					
36		.743			
33		.741			
35		.738			
37		.727			
39		.726			
34		.702			

ตารางที่ 4.3 ตัวแปรที่มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบตั้งแต่ .50 ขึ้นไป(ต่อ)

ตัวแปร	องค์ประกอบ				
	1	2	3	4	5
38		.660			
44		.657			
40		.629			
43		.617			
41		.580			
32		.562			
21					
6			.669		
2			.614		
5			.611		
1			.584		
9	.563		.581		
7			.564		
8			.508		
4					
10					
11				.730	
13					.916

จากตารางที่ 4.3 ค่าน้ำหนักองค์ประกอบของตัวแปรภายหลังการหมุนแกนออกซิคอนอล ด้วยวิธีวาริแมกซ์ ที่มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบตั้งแต่ .50 ขึ้นไป มีจำนวนทั้งหมด 5 องค์ประกอบ โดยมีองค์ประกอบที่ตัวแปรมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบตั้งแต่ .50 ขึ้นไป ไม่ถึง 3 ตัวแปร ได้แก่ องค์ประกอบที่ 4 ประกอบด้วยตัวแปรที่ 11 และองค์ประกอบที่ 5 ประกอบด้วยตัวแปรที่ 13 ส่วนตัวแปรที่ 3, 4, 9, 10, 21, 31, 45 มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบไม่ถึง .50 หรือมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบใกล้เคียงกันมากกว่าหนึ่งองค์ประกอบ ดังนั้นผู้วิจัยจึงตัดองค์ประกอบและตัวแปรดังกล่าวออกไป และทำการวิเคราะห์ห้้องค์ประกอบในครั้งที่ 2

ผลการสกัดองค์ประกอบครั้งที่ 2 ด้วยวิธีหาองค์ประกอบหลัก ได้จำนวนองค์ประกอบ(Factor) ค่าไอแกน (Eigenvalue) ร้อยละความแปรปรวน (Percentage of Variance) และร้อยละของความแปรปรวนสะสม (Cumulative Percentage of Variance) ปรากฏผลดังตารางที่ 4.4

ตารางที่ 4.4 ค่าไอแกน ร้อยละของความแปรปรวนและร้อยละของความแปรปรวนสะสม ครั้งที่ 2

องค์ประกอบ	ค่าไอแกน	ร้อยละของความแปรปรวน	ร้อยละของความแปรปรวนสะสม
1	22.467	62.407	62.407
2	1.621	4.503	66.910
3	1.040	2.888	69.798

จากตารางที่ 4.4 เมื่อพิจารณาองค์ประกอบที่มีค่าไอแกนเกิน 1 ครั้งที่ 2 พบว่า มีทั้งหมด 3 องค์ประกอบ โดยมีค่าของความแปรปรวนสะสมเท่ากับร้อยละ 69.798

ผลการหมุนแกนหลังการสกัดองค์ประกอบครั้งที่ 2 จำนวน 3 องค์ประกอบ โดยวิธีการหมุนแกนออร์ทोगอนอล (Orthogonal Rotation) ด้วยวิธีวาริแมกซ์ (Varimax Method) เพื่อให้ตัวแปรสัมพันธ์กับองค์ประกอบในลักษณะที่ชัดเจนขึ้นแล้วจึงคัดเลือกตัวแปรที่มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบ(Factor Loading) ตั้งแต่ .50 ขึ้นไป โดยไม่คำนึงว่าจะเป็นจำนวนบวกหรือลบ ปรากฏผลดังตารางที่ 4.5

ตารางที่ 4.5 ตัวแปรที่มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบตั้งแต่ .50 ขึ้นไป ครั้งที่ 2

ตัวแปร	องค์ประกอบ		
	1	2	3
16	.756		
23	.754		
30	.731		
24	.730		
19	.726		
22	.710		
15	.710		
26	.705		
17	.702		
18	.700		
27	.686		
29	.677		
25	.670		
14	.666		
20	.651		
12	.641		
42	.597		
28	.561		
36		.751	
33		.746	
35		.741	
39		.734	
37		.728	
34		.703	
38		.668	
44		.658	
40		.644	

ตารางที่ 4.5 ตัวแปรที่มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบตั้งแต่ .50 ขึ้นไป ครั้งที่ 2 (ต่อ)

ตัวแปร	องค์ประกอบ		
	1	2	3
43		.627	
41		.601	
32		.572	
7			.692
2			.654
6			.652
1			.641
8			.623
5	.501		.541

จากตารางที่ 4.5 ค่าน้ำหนักองค์ประกอบของตัวแปรภายหลังการหมุนแกนออกซิ
กอนอล ด้วยวิธีวาริแมกซ์ ที่มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบตั้งแต่ .50 ขึ้นไป ครั้งที่ 2 มีจำนวนทั้งหมด 3
องค์ประกอบ โดยมีตัวแปรที่ 5 มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบใกล้เคียงกันมากกว่าหนึ่งองค์ประกอบ
ดังนั้นผู้วิจัยจึงตัดตัวแปรดังกล่าวออก และทำการวิเคราะห์องค์ประกอบครั้งที่ 3

ผลการสกัดองค์ประกอบครั้งที่ 3 ด้วยวิธีหาองค์ประกอบหลัก ได้จำนวน
องค์ประกอบ(Factor) ค่าไอแกน (Eigenvalue) ร้อยละของความแปรปรวน (Percentage of Variance)
และร้อยละของความแปรปรวนสะสม (Cumulative Percentage of Variance) ปรากฏผลดังตารางที่
4.6

ตารางที่ 4.6 ค่าไอแกน ร้อยละของความแปรปรวนและร้อยละของความแปรปรวนสะสม ครั้งที่ 3

องค์ประกอบ	ค่าไอแกน	ร้อยละของความ แปรปรวน	ร้อยละของความ แปรปรวนสะสม
1	21.920	62.629	62.629
2	1.612	4.607	67.236
3	1.008	2.879	70.115

จากตารางที่ 4.6 เมื่อพิจารณาองค์ประกอบที่มีค่าไอแกนเกิน 1 ครั้งที่ 3 พบว่า มีทั้งหมด 3 องค์ประกอบ โดยมีค่าของความแปรปรวนสะสมเท่ากับร้อยละ 70.115

ผลการหมุนแกนหลังการสกัดองค์ประกอบครั้งที่ 3 จำนวน 3 องค์ประกอบ โดยวิธีการหมุนแกนอโรทอนอล (Orthogonal Rotation) ด้วยวิธีวาริแมกซ์ (Varimax Method) เพื่อให้ตัวแปรสัมพันธ์กับองค์ประกอบในลักษณะที่ชัดเจนขึ้นแล้วจึงคัดเลือกตัวแปรที่มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบ (Factor Loading) ตั้งแต่ .50 ขึ้นไป โดยไม่คำนึงว่าจะเป็นจำนวนบวกหรือลบ ปรากฏผลดังตารางที่ 4.7

Prince of Songkla University
Pattani Campus

ตารางที่ 4.7 ตัวแปรที่มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบตั้งแต่ .50 ขึ้นไป ครั้งที่ 3

ตัวแปร	องค์ประกอบ		
	1	2	3
16	.759		
23	.757		
24	.734		
30	.733		
19	.730		
15	.713		
22	.711		
26	.710		
17	.709		
18	.707		
27	.690		
29	.677		
25	.671		
14	.670		
20	.655		
12	.642		
42	.603	.506	
28	.564		
36		.756	
35		.744	
39		.740	
33		.734	
37		.731	
34		.702	
38		.671	
44		.652	

ตารางที่ 4.7 (ต่อ)

ตัวแปร	องค์ประกอบ		
	1	2	3
40		.643	
43		.621	
41		.592	
32		.554	
7			.719
2			.643
1			.629
8			.628
6			.614

จากตารางที่ 4.7 ค่าน้ำหนักองค์ประกอบของตัวแปรภายหลังการหมุนแกนอโรทอนอล ด้วยวิธีวาริแมกซ์ ที่มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบตั้งแต่ .50 ขึ้นไป ครั้งที่ 3 มีจำนวนทั้งหมด 3 องค์ประกอบ โดยมีตัวแปรที่ 42 มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบใกล้เคียงกันมากกว่าหนึ่งองค์ประกอบ ดังนั้นผู้วิจัยจึงตัดตัวแปรดังกล่าวออก และทำการวิเคราะห์องค์ประกอบครั้งที่ 4

ผลการหมุนแกนหลังการสกัดองค์ประกอบครั้งที่ 4 จำนวน 3 องค์ประกอบ โดยวิธีการหมุนแกนอโรทอนอล (Orthogonal Rotation) ด้วยวิธีวาริแมกซ์ (Varimax Method) เพื่อให้ตัวแปรสัมพันธ์กับองค์ประกอบในลักษณะที่ชัดเจนขึ้นแล้วจึงคัดเลือกตัวแปรที่มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบ (Factor Loading) ตั้งแต่ .50 ขึ้นไป โดยไม่คำนึงว่าจะเป็นจำนวนบวกหรือลบ ปรากฏผลดังตารางที่ 4.8

ตารางที่ 4.8 ค่าไอแกน ร้อยละของความแปรปรวนและร้อยละของความแปรปรวนสะสม ครั้งที่ 4

องค์ประกอบ	ค่าไอแกน	ร้อยละของความแปรปรวน	ร้อยละของความแปรปรวนสะสม
1	21.261	62.534	62.534
2	1.612	4.741	67.275
3	1.001	2.943	70.218

จากตารางที่ 4.8 เมื่อพิจารณาองค์ประกอบที่มีค่าไอแกเนเกิน 1 ครั้งที่ 4 พบว่า มีทั้งหมด 3 องค์ประกอบ โดยมีค่าของความแปรปรวนสะสมเท่ากับร้อยละ 70.218

ผลการหมุนแกนหลังการสกัดองค์ประกอบครั้งที่ 4 จำนวน 3 องค์ประกอบ โดยวิธีการหมุนแกนอโรทอนอล (Orthogonal Rotation) ด้วยวิธีวาริแมกซ์ (Varimax Method) เพื่อให้ตัวแปรสัมพันธ์กับองค์ประกอบในลักษณะที่ชัดเจนขึ้นแล้วจึงคัดเลือกตัวแปรที่มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบ (Factor Loading) ตั้งแต่ .50 ขึ้นไป โดยไม่คำนึงว่าจะเป็นจำนวนบวกหรือลบ ปรากฏผลดังตารางที่ 4.9

Prince of Songkla University
Pattani Campus

ตารางที่ 4.9 ตัวแปรที่มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบตั้งแต่ .50 ขึ้นไป ครั้งที่ 4

ตัวแปร	องค์ประกอบ		
	1	2	3
16	.759		
23	.758		
24	.733		
19	.730		
30	.729		
15	.716		
22	.714		
26	.708		
17	.707		
18	.704		
27	.692		
29	.684		
25	.671		
14	.670		
20	.656		
12	.644		
36		.757	
35		.746	
39		.741	
33		.741	
37		.727	
34		.707	
38		.672	
44		.658	
40		.639	
43		.623	

ตารางที่ 4.9 (ต่อ)

ตัวแปร	องค์ประกอบ		
	1	2	3
41		.591	
32		.570	
7			.709
2			.656
1			.645
8			.622
6			.618

จากตารางที่ 4.9 เมื่อหมุนแกนออร์โธกอนอล (Orthogonal Rotation) ด้วยวิธีวาริแมกซ์ (Varimax Method) ทั้ง 4 ครั้ง เพื่อหาองค์ประกอบคุณลักษณะของผู้บริหารที่มีประสิทธิภาพตามทัศนะของครูผู้สอนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดพัทลุง โดยพิจารณาตัวแปรที่มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบ (Factor Loading) ตั้งแต่ .50 ขึ้นไป จำนวนตัวแปรแต่ละองค์ประกอบต้องมีอย่างน้อย 3 ตัวแปร จึงถือว่าเป็น 1 องค์ประกอบ และความหมายของตัวแปรในแต่ละองค์ประกอบสอดคล้องกับแนวคิดการวิจัย ดังนั้นจากการวิเคราะห์องค์ประกอบครั้งนี้ทำให้ได้องค์ประกอบทั้งสิ้น 3 องค์ประกอบ ซึ่งแต่ละองค์ประกอบประกอบด้วยตัวแปร ดังนี้

องค์ประกอบที่ 1 มี 16 ตัวแปร คือ ตัวแปรที่ 16, 23, 24, 19, 30, 15, 22, 26, 17, 18, 27, 29, 25, 14, 20 และ 12

องค์ประกอบที่ 2 มี 12 ตัวแปร คือ ตัวแปรที่ 36, 35, 39, 33, 37, 34, 38, 44, 40, 43, 41 และ 32

องค์ประกอบที่ 3 มี 5 ตัวแปร คือ ตัวแปรที่ 7, 2, 1, 8 และ 6

โดยแต่ละองค์ประกอบมีรายละเอียดข้อความและค่าน้ำหนักองค์ประกอบปรากฏดังตารางที่ 4.10, 4.11 และ 4.12

ตารางที่ 4.10 ค่าน้ำหนักองค์ประกอบของตัวแปรในองค์ประกอบที่ 1

ตัวแปร	ข้อความ	น้ำหนัก องค์ประกอบ
16	ผู้บริหารให้เกียรติและเคารพสิทธิของผู้ร่วมงาน	.759
23	ผู้บริหารเปิดใจรับฟังคำวิพากษ์วิจารณ์ของผู้ร่วมงาน	.758
24	ผู้บริหารเคารพในปัจเจกบุคคลและการตัดสินใจของผู้ร่วมงาน	.733
19	ผู้บริหารให้ความสนใจดูแลเอาใจใส่และรู้จักผู้ร่วมงานอย่างทั่วถึง	.730
30	ผู้บริหารเปิดโอกาสให้ผู้ร่วมงานมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ	.729
15	ผู้บริหารมีคุณธรรม จริยธรรมเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้ร่วมงาน	.716
22	ผู้บริหารใช้หลักสูตร(ปรึกษาหารือ)ในการปฏิบัติงานของสถานศึกษา โดยเปิดโอกาสให้ผู้ร่วมงานได้แสดงความคิดเห็น เสนอแนะแนวทาง ปฏิบัติในเรื่องต่างๆ	.714
26	ผู้บริหารส่งเสริมและสนับสนุนการมีส่วนร่วมในทุกขั้นตอน	.708
17	ผู้บริหารสามารถสร้างบรรยากาศให้เกิดความร่วมมือร่วมใจในกลุ่ม ผู้ร่วมงานได้เป็นอย่างดี	.707
18	ผู้บริหารสนับสนุนให้ผู้ร่วมงานมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานตลอด กระบวนการได้เป็นอย่างดี	.704
27	ผู้บริหารปฏิบัติงาน โดยคำนึงถึงประโยชน์ของสถานศึกษามากกว่า ปัจเจกบุคคล	.692
29	ผู้บริหารวินิจฉัยสั่งการในเรื่องต่างๆอย่างมีหลักการและเหตุผลโดย คำนึงถึงความถูกต้องตามหลักการอิสลาม	.684
25	ผู้บริหารส่งเสริมและสนับสนุนให้ผู้ร่วมงานได้ใช้ความรู้ ความสามารถในการปฏิบัติงานอย่างเต็มความสามารถ	.671
14	ผู้บริหารวางตัวเป็นที่น่ายกย่องและมีความเป็นอยู่ที่เรียบง่ายเป็น แบบอย่างได้	.670
20	ผู้บริหารมีความสามารถในการสร้างสัมพันธ์กับผู้ปกครองและชุมชน	.656
12	ผู้บริหารใช้วาจาสุภาพ	.644

จากตารางที่ 4.10 องค์ประกอบที่ 1 มี 16 ตัวแปร มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบอยู่ระหว่าง .790 - .644 เรียกชื่อองค์ประกอบนี้ว่า การปฏิสัมพันธ์กับผู้ร่วมงาน ประกอบด้วยตัวแปรดังต่อไปนี้ ผู้บริหารให้เกียรติและเคารพสิทธิของผู้ร่วมงาน (ตัวแปรที่ 16) ผู้บริหารเปิดใจรับฟังคำวิพากษ์วิจารณ์ของผู้ร่วมงาน (ตัวแปรที่ 23) ผู้บริหารเคารพในปัจเจกบุคคลและการตัดสินใจของผู้ร่วมงาน (ตัวแปรที่ 24) ผู้บริหารให้ความสนใจดูแลเอาใจใส่และรู้จักผู้ร่วมงานอย่างทั่วถึง (ตัวแปรที่ 19) ผู้บริหารเปิดโอกาสให้ผู้ร่วมงานมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ (ตัวแปรที่ 30) ผู้บริหารมีคุณธรรม จริยธรรมเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้ร่วมงาน (ตัวแปรที่ 15) ผู้บริหารใช้หลักสูตร(ปรึกษาหารือ) ในการปฏิบัติงานของสถานศึกษา โดยเปิดโอกาสให้ผู้ร่วมงานได้แสดงความคิดเห็น เสนอแนะแนวทางปฏิบัติในเรื่องต่างๆ (ตัวแปรที่ 22) ผู้บริหารส่งเสริมและสนับสนุนการมีส่วนร่วมในทุกขั้นตอน (ตัวแปรที่ 26) ผู้บริหารสามารถสร้างบรรยากาศให้เกิดความร่วมมือร่วมใจในกลุ่มผู้ร่วมงานได้เป็นอย่างดี (ตัวแปรที่ 17) ผู้บริหารสนับสนุนให้ผู้ร่วมงานมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานตลอดกระบวนการได้เป็นอย่างดี (ตัวแปรที่ 18) ผู้บริหารปฏิบัติงาน โดยคำนึงถึงประโยชน์ของสถานศึกษามากกว่าปัจเจกบุคคล (ตัวแปรที่ 27) ผู้บริหารวินิจฉัยสั่งการในเรื่องต่างๆอย่างมีหลักการและเหตุผล โดยคำนึงถึงความถูกต้องตามหลักการอิสลาม (ตัวแปรที่ 29) ผู้บริหารส่งเสริมและสนับสนุนให้ผู้ร่วมงานได้ใช้ความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงานอย่างเต็มความสามารถ (ตัวแปรที่ 25) ผู้บริหารวางตัวเป็นที่น่ายกย่องและมีความเป็นอยู่ที่เรียบง่ายเป็นแบบอย่างได้ (ตัวแปรที่ 14) ผู้บริหารมีความสามารถในการสร้างสัมพันธ์กับผู้ปกครองและชุมชน (ตัวแปรที่ 20) ผู้บริหารใช้วาจาสุภาพ (ตัวแปรที่ 12)

ตารางที่ 4.11 ค่าน้ำหนักองค์ประกอบของตัวแปรในองค์ประกอบที่ 2

ตัวแปร	ข้อความ	น้ำหนัก องค์ประกอบ
36	ผู้บริหารมีความสามารถในการบริหารจัดการหลักสูตร	.757
35	ผู้บริหารพัฒนาวิสัยทัศน์ของสถานศึกษาให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลง	.746
39	ผู้บริหารมีการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาได้ครบถ้วนและมีประสิทธิภาพ	.741
33	ผู้บริหารสามารถกำหนดทิศทางของสถานศึกษาที่ชัดเจน	.741
37	ผู้บริหารส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนาครูผู้สอนด้านการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน	.727
34	ผู้บริหารมีความสามารถในการสื่อสารให้ผู้ร่วมงานรู้เป้าหมายและเข้าใจวิสัยทัศน์ของสถานศึกษา	.707
38	ผู้บริหารมีความสามารถในการนิเทศเพื่อการพัฒนาการเรียนการสอนอย่างเป็นระบบ	.672
44	ผู้บริหารมีความคิดสร้างสรรค์สามารถพัฒนาสถานศึกษาให้ได้มาตรฐานเป็นที่ยอมรับของชุมชนและสังคม	.658
40	ผู้บริหารมีความสามารถในการทำความเข้าใจต่อปัญหา วินิจฉัยปัญหา และแก้ปัญหาได้ดี (อิจญติฮาด)	.639
43	ผู้บริหารมีความสามารถในการควบคุมและบริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน	.623
41	ผู้บริหารจัดบุคคลเข้าทำงานได้อย่างเหมาะสมตามความรู้ความสามารถและความถนัด	.591
32	ผู้บริหารมีความคิดริเริ่ม กล้าคิด กล้าแสดงออก	.570

จากตารางที่ 4.11 องค์ประกอบที่ 2 มี 12 ตัวแปร มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบอยู่ระหว่าง .757 - .570 เรียกชื่อองค์ประกอบนี้ว่า การปฏิบัติงานแบบมีเป้าหมาย ประกอบด้วยตัวแปรดังต่อไปนี้ ผู้บริหารมีความสามารถในการบริหารจัดการหลักสูตร (ตัวแปรที่ 36) ผู้บริหารพัฒนาวิสัยทัศน์ของสถานศึกษาให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลง (ตัวแปรที่ 35) ผู้บริหารมีการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาได้ครบถ้วนและมีประสิทธิภาพ (ตัวแปรที่ 39) ผู้บริหารสามารถ

กำหนดทิศทางของสถานศึกษาที่ชัดเจน (ตัวแปรที่ 33) ผู้บริหารส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนาครูผู้สอนด้านการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน (ตัวแปรที่ 37) ผู้บริหารมีความสามารถในการสื่อสารให้ผู้ร่วมงานรู้เป้าหมายและเข้าใจวิสัยทัศน์ของสถานศึกษา (ตัวแปรที่ 34) ผู้บริหารมีความสามารถในการนิเทศเพื่อการพัฒนาการเรียนการสอนอย่างเป็นระบบ (ตัวแปรที่ 38) ผู้บริหารมีความคิดสร้างสรรค์สามารถพัฒนาสถานศึกษาให้ได้มาตรฐานเป็นที่ยอมรับของชุมชนและสังคม (ตัวแปรที่ 44) ผู้บริหารมีความสามารถในการทำความเข้าใจต่อปัญหา วิเคราะห์ปัญหา และแก้ปัญหาได้ดี (อิจญติฮาด) (ตัวแปรที่ 40) ผู้บริหารมีความสามารถในการควบคุมและบริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน (ตัวแปรที่ 43) ผู้บริหารจัดบุคคลเข้าทำงานได้อย่างเหมาะสมตามความรู้ความสามารถและความถนัด (ตัวแปรที่ 41) ผู้บริหารมีความคิดริเริ่ม กล้าคิด กล้าแสดงออก (ตัวแปรที่ 32)

ตารางที่ 4.12 ค่าน้ำหนักองค์ประกอบของตัวแปรในองค์ประกอบที่ 3

ตัวแปร	ข้อความ	น้ำหนักองค์ประกอบ
7	ผู้บริหารมีความกระฉับกระเฉงว่องไวในการปฏิบัติงาน	.709
2	ผู้บริหารปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ด้วยความเรียบร้อย	.656
1	ผู้บริหารมีความรู้ความเข้าใจต่อบทบาทหน้าที่	.645
8	ผู้บริหารปฏิบัติงานโดยไม่ย่อท้อต่ออุปสรรค	.622
6	ผู้บริหารปฏิบัติงานโดยให้ความสำคัญต่อหน้าที่มากกว่าภารกิจส่วนตัว	.618

จากตารางที่ 4.12 องค์ประกอบที่ 3 มี 5 ตัวแปร มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบอยู่ระหว่าง .709 - .618 เรียกชื่อองค์ประกอบนี้ว่า ความรับผิดชอบและการอุทิศตนต่องาน ประกอบด้วยตัวแปรดังต่อไปนี้ ผู้บริหารมีความกระฉับกระเฉงว่องไวในการปฏิบัติงาน (ตัวแปรที่ 7) ผู้บริหารปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ด้วยความเรียบร้อย (ตัวแปรที่ 2) ผู้บริหารมีความรู้ความเข้าใจต่อบทบาทหน้าที่ (ตัวแปรที่ 1) ผู้บริหารปฏิบัติงานโดยไม่ย่อท้อต่ออุปสรรค (ตัวแปรที่ 8) ผู้บริหารปฏิบัติงานโดยให้ความสำคัญต่อหน้าที่มากกว่าภารกิจส่วนตัว (ตัวแปรที่ 6)

ตารางที่ 4.13 แสดงค่าความเที่ยง (Reliability) ของแต่ละองค์ประกอบ

องค์ประกอบ	ค่าความเที่ยง
1	.973
2	.957
3	.885
รวม	.981

จากตารางที่ 4.13 ผลการวิเคราะห์ค่าความเที่ยง (Reliability) ขององค์ประกอบโดยรวม พบว่า มีค่าเท่ากับ .981 เมื่อพิจารณาเป็นรายองค์ประกอบ พบว่า องค์ประกอบที่ 1, 2 และ 3 มีค่าเท่ากับ .973, .957 และ .885 ตามลำดับ ซึ่งทั้งหมดมีค่ามากกว่า .70 หรือมีค่าเข้าใกล้ 1 แสดงว่ามีค่าความเที่ยงสูง

4.2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 222 คน เกี่ยวกับ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่ง และประสบการณ์ในการทำงาน ปรากฏผลดังตารางที่ 4.14

ตารางที่ 4.14 แสดงจำนวนและร้อยละเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม	จำนวน	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	87	39.2
หญิง	135	60.8
รวม	222	100

ตารางที่ 4.14(ต่อ)

สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม	จำนวน	ร้อยละ
อายุ		
ต่ำกว่า 31 ปี	128	57.7
31-40 ปี	67	30.2
41-50 ปี	20	9.0
51-60 ปี	7	3.2
รวม	222	100
ระดับการศึกษา		
ต่ำกว่าปริญญาตรี	38	17.1
ปริญญาตรี	170	76.6
อื่นๆ	14	6.3
รวม	222	100
ตำแหน่ง		
ครูสอนวิชาศาสนา	56	25.2
ครูสอนวิชาสามัญ	152	68.5
อื่นๆ	14	6.3
รวม	222	100
ประสบการณ์ในการทำงาน		
ต่ำกว่า 6 ปี	130	58.6
6-10 ปี	60	27.0
11-15 ปี	20	9.0
16-20 ปี	4	1.8
มากกว่า 20 ปี	8	3.6
รวม	222	100

จากตารางที่ 4.14 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม
ปรากฏผลดังนี้

เพศ

ครูผู้สอนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดพัทลุงส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 135 คน คิดเป็นร้อยละ 60.8 เพศชายจำนวน 87 คน คิดเป็นร้อยละ 39.2

อายุ

ครูผู้สอนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดพัทลุงมีอายุต่ำกว่า 31 ปีมากที่สุด จำนวน 128 คน คิดเป็นร้อยละ 57.7 รองลงมามีอายุ 31-40 ปี จำนวน 67 คน คิดเป็นร้อยละ 30.2 มีอายุ 41-50 ปี จำนวน 20 คน คิดเป็นร้อยละ 9.0 และมีอายุ 51-60 ปี น้อยที่สุด จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 3.2

ระดับการศึกษา

ครูผู้สอนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดพัทลุงจบการศึกษาระดับปริญญาตรีมากที่สุด จำนวน 170 คน คิดเป็นร้อยละ 76.6 รองลงมามีระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี จำนวน 38 คน คิดเป็นร้อยละ 17.1 และอื่นๆ น้อยที่สุด จำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 6.3

ตำแหน่ง

ครูผู้สอนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดพัทลุงเป็นครูสอนวิชาสามัญมากที่สุด จำนวน 152 คน คิดเป็นร้อยละ 68.5 รองลงมาเป็นครูสอนวิชาศาสนาจำนวน 56 คน คิดเป็นร้อยละ 25.2 และอื่นๆ น้อยที่สุด จำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 6.3

ประสบการณ์ในการทำงาน

ครูผู้สอนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดพัทลุงมีประสบการณ์ในการทำงานต่ำกว่า 6 ปี มากที่สุด จำนวน 130 คน คิดเป็นร้อยละ 58.6 รองลงมามีประสบการณ์ในการทำงาน 6-10 ปี จำนวน 60 คน คิดเป็นร้อยละ 27.0 มีประสบการณ์ในการทำงาน 11-15 ปี จำนวน 20 คน คิดเป็นร้อยละ 9.0 มีประสบการณ์ในการทำงานมากกว่า 20 ปี จำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 3.6 และน้อยที่สุด มีประสบการณ์ในการทำงาน 16-20 ปี จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 1.8

4.3 ผลการวิเคราะห์ระดับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารตามทัศนะของครูผู้สอนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดพัทลุง

ผลการวิเคราะห์ระดับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารตามทัศนะของครูผู้สอนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดพัทลุง ปรากฏผลดังตารางที่ 4.15

ตารางที่ 4.15 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานในภาพรวมระดับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารตามทัศนะของครูผู้สอน โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดพัทลุง

คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหาร	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1. ด้านการปฏิสัมพันธ์กับผู้ร่วมงาน	3.96	.80	มาก
2. ด้านการปฏิบัติงานแบบมีเป้าหมาย	4.01	.72	มาก
3. ด้านความรับผิดชอบและการอุทิศตนต่องาน	4.11	.68	มาก
รวม	4.02	.69	มาก

จากตารางที่ 4.15 พบว่า ระดับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารตามทัศนะของครูผู้สอนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดพัทลุง โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารตามทัศนะของครูผู้สอนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดพัทลุงด้านความรับผิดชอบและการอุทิศตนต่องาน ($\bar{X} = 4.11$, S.D. = .68) มากที่สุด รองลงมาคือ ด้านการปฏิบัติงานแบบมีเป้าหมาย ($\bar{X} = 4.01$, S.D. = .72) ส่วนคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารตามทัศนะของครูผู้สอนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดพัทลุงน้อยที่สุด คือ ด้านการปฏิสัมพันธ์กับผู้ร่วมงาน ($\bar{X} = 3.96$, S.D. = .80) เมื่อพิจารณารายข้อในแต่ละด้านปรากฏผล ดังนี้

1) คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารตามทัศนะของครูผู้สอนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดพัทลุงด้านการปฏิสัมพันธ์กับผู้ร่วมงาน ปรากฏผลดังตารางที่ 4.16

ตารางที่ 4.16 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานในภาพรวมระดับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารตามทัศนะของครูผู้สอน โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดพัทลุง ด้านการปฏิสัมพันธ์กับผู้ร่วมงาน

ด้านการปฏิสัมพันธ์กับผู้ร่วมงาน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1. ผู้บริหารให้เกียรติและเคารพสิทธิ์ของผู้ร่วมงาน	3.98	.95	มาก
2. ผู้บริหารเปิดใจรับฟังคำวิพากษ์วิจารณ์ของผู้ร่วมงาน	3.85	1.07	มาก
3. ผู้บริหารเคารพในปัจเจกบุคคลและการตัดสินใจของผู้ร่วมงาน	3.86	1.02	มาก
4. ผู้บริหารให้ความสนใจดูแลเอาใจใส่และรู้จักผู้ร่วมงานอย่างทั่วถึง	3.85	1.04	มาก

ตารางที่ 4.16 (ต่อ)

ด้านการปฏิสัมพันธ์กับผู้ร่วมงาน	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ
5. ผู้บริหารเปิดโอกาสให้ผู้ร่วมงานมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ	3.92	1.02	มาก
6. ผู้บริหารมีคุณธรรม จริยธรรมเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้ร่วมงาน	4.14	.90	มาก
7. ผู้บริหารใช้หลักชูรอ(ปรึกษาหารือ)ในการปฏิบัติงานของสถานศึกษา โดยเปิดโอกาสให้ผู้ร่วมงานได้แสดงความคิดเห็น เสนอแนะแนวทางปฏิบัติในเรื่องต่างๆ	4.05	1.01	มาก
8. ผู้บริหารส่งเสริมและสนับสนุนการมีส่วนร่วมในทุกขั้นตอน	3.86	.97	มาก
9. ผู้บริหารสามารถสร้างบรรยากาศให้เกิดความร่วมมือร่วมใจในกลุ่มผู้ร่วมงานได้เป็นอย่างดี	3.83	.96	มาก
10. ผู้บริหารสนับสนุนให้ผู้ร่วมงานมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานตลอดกระบวนการได้เป็นอย่างดี	3.91	.92	มาก
11. ผู้บริหารปฏิบัติงานโดยคำนึงถึงประโยชน์ของสถานศึกษามากกว่าปัจเจกบุคคล	4.04	.93	มาก
12. ผู้บริหารวินิจฉัยสั่งการในเรื่องต่างๆอย่างมีหลักการและเหตุผล โดยคำนึงถึงความถูกต้องตามหลักการอิสลาม	3.99	.91	มาก
13. ผู้บริหารส่งเสริมและสนับสนุนให้ผู้ร่วมงานได้ใช้ความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงานอย่างเต็มความสามารถ	4.06	.89	มาก
14. ผู้บริหารวางตัวเป็นที่น่ายกย่องและมีความเป็นอยู่ที่เรียบง่ายเป็นแบบอย่างได้	4.12	.90	มาก
15. ผู้บริหารมีความสามารถในการสร้างสัมพันธ์กับผู้ปกครองและชุมชน	3.86	1.02	มาก

ตารางที่ 4.16 (ต่อ)

ด้านการปฏิสัมพันธ์กับผู้ร่วมงาน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
16. ผู้บริหารใช้วาจาสุภาพ	4.08	.90	มาก
รวม	3.96	.80	มาก

จากตารางที่ 4.16 พบว่า ระดับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารตามทัศนะของครูผู้สอนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดพัทลุง ด้านการปฏิสัมพันธ์กับผู้ร่วมงาน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารตามทัศนะของครูผู้สอน ผู้บริหารมีคุณธรรม จริยธรรมเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้ร่วมงาน ($\bar{X} = 4.14$, S.D. = .90) มากที่สุด รองลงมาคือ ผู้บริหารวางตัวเป็นที่น่ายกย่องและมีความเป็นอยู่ที่เรียบง่ายเป็นแบบอย่างได้ ($\bar{X} = 4.12$, S.D. = .90) ผู้บริหารใช้วาจาสุภาพ ($\bar{X} = 4.08$, S.D. = .90) ผู้บริหารส่งเสริมและสนับสนุนให้ผู้ร่วมงานได้ใช้ความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงานอย่างเต็มความสามารถ ($\bar{X} = 4.06$, S.D. = .89) ผู้บริหารใช้หลักชุรอ(ปรีภษาหาหรือ)ในการปฏิบัติงานของสถานศึกษา โดยเปิดโอกาสให้ผู้ร่วมงานได้แสดงความคิดเห็น เสนอแนะแนวทางปฏิบัติในเรื่องต่างๆ ($\bar{X} = 4.05$, S.D. = 1.01) ผู้บริหารปฏิบัติงานโดยคำนึงถึงประโยชน์ของสถานศึกษามากกว่าปัจเจกบุคคล ($\bar{X} = 4.04$, S.D. = .93) ผู้บริหารวินิจฉัยสั่งการในเรื่องต่างๆอย่างมีหลักการและเหตุผลโดยคำนึงถึงความถูกต้องตามหลักการอิสลาม ($\bar{X} = 3.99$, S.D. = .91) ผู้บริหารให้เกียรติและเคารพสิทธิของผู้ร่วมงาน ($\bar{X} = 3.98$, S.D. = .95) ผู้บริหารเปิดโอกาสให้ผู้ร่วมงานมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ($\bar{X} = 3.92$, S.D. = 1.02) ผู้บริหารสนับสนุนให้ผู้ร่วมงานมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานตลอดกระบวนการได้เป็นอย่างดี ($\bar{X} = 3.91$, S.D. = .92) ผู้บริหารเคารพในปัจเจกบุคคลและการตัดสินใจของผู้ร่วมงาน ($\bar{X} = 3.86$, S.D. = 1.02) ผู้บริหารส่งเสริมและสนับสนุนการมีส่วนร่วมในทุกขั้นตอน ($\bar{X} = 3.86$, S.D. = .97) ผู้บริหารมีความสามารถในการสร้างสัมพันธ์กับผู้ปกครองและชุมชน ($\bar{X} = 3.86$, S.D. = 1.02) และผู้บริหารเปิดใจรับฟังคำวิพากษ์วิจารณ์ของผู้ร่วมงาน ($\bar{X} = 3.85$, S.D. = 1.07) ผู้บริหารให้ความสนใจดูแลเอาใจใส่และรู้จักผู้ร่วมงานอย่างทั่วถึง ($\bar{X} = 3.85$, S.D. = 1.04) ตามลำดับ ส่วนคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารตามทัศนะของครูผู้สอนน้อยที่สุดคือ ผู้บริหารสามารถสร้างบรรยากาศให้เกิดความร่วมมือร่วมใจในกลุ่มผู้ร่วมงานได้เป็นอย่างดี ($\bar{X} = 3.83$, S.D. = .96)

2) คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารตามทัศนะของครูผู้สอนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดพัทลุงด้านการปฏิบัติงานแบบมีเป้าหมาย ปรากฏผลดังตารางที่ 4.17

ตารางที่ 4.17 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานในภาพรวมระดับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารตามทัศนะของครูผู้สอน โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดพัทลุง ด้านการปฏิบัติงานแบบมีเป้าหมาย

ด้านการปฏิบัติงานแบบมีเป้าหมาย	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ
1. ผู้บริหารมีความสามารถในการบริหารจัดการหลักสูตร	4.00	.86	มาก
2. ผู้บริหารพัฒนาวิสัยทัศน์ของสถานศึกษาให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลง	4.01	.84	มาก
3. ผู้บริหารมีการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาได้ครบถ้วนและมีประสิทธิภาพ	4.00	.92	มาก
4. ผู้บริหารสามารถกำหนดทิศทางของสถานศึกษาที่ชัดเจน	4.01	.87	มาก
5. ผู้บริหารส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนาครูผู้สอนด้านการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน	4.03	.88	มาก
6. ผู้บริหารมีความสามารถในการสื่อสารให้ผู้ร่วมงานรู้เป้าหมายและเข้าใจวิสัยทัศน์ของสถานศึกษา	4.06	.87	มาก
7. ผู้บริหารมีความสามารถในการนิเทศเพื่อการพัฒนาการเรียนการสอนอย่างเป็นระบบ	3.86	.87	มาก
8. ผู้บริหารมีความคิดสร้างสรรค์สามารถพัฒนาสถานศึกษาให้ได้มาตรฐานเป็นที่ยอมรับของชุมชนและสังคม	4.08	.83	มาก
9. ผู้บริหารมีความสามารถในการทำความเข้าใจต่อปัญหา วิเคราะห์ปัญหา และแก้ปัญหาได้ดี (อิจญติฮาด)	3.89	.87	มาก
10. ผู้บริหารมีความสามารถในการควบคุมและบริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน	4.01	.88	มาก

ตารางที่ 4.17 (ต่อ)

ด้านการปฏิบัติงานแบบมีเป้าหมาย	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
11. ผู้บริหารจัดบุคคลเข้าทำงานได้อย่างเหมาะสมตาม ความรู้ความสามารถและความถนัด	3.96	.87	มาก
12. ผู้บริหารมีความคิดริเริ่ม กล้าคิด กล้าแสดงออก	4.23	.85	มาก
รวม	4.01	.722	มาก

จากตารางที่ 4.17 พบว่า ระดับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารตามทัศนะของครูผู้สอนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดพัทลุง ด้านการปฏิบัติงานแบบมีเป้าหมาย โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายชื่อ พบว่า คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารตามทัศนะของครูผู้สอน ผู้บริหารมีความคิดริเริ่ม กล้าคิด กล้าแสดงออก ($\bar{X} = 4.23$, S.D. = .85) มากที่สุด รองลงมาคือ ผู้บริหารมีความคิดสร้างสรรค์สามารถพัฒนาสถานศึกษาให้ได้มาตรฐานเป็นที่ยอมรับของชุมชนและสังคม ($\bar{X} = 4.08$, S.D. = .83) ผู้บริหารมีความสามารถในการสื่อสารให้ผู้ร่วมงานรู้เป้าหมายและเข้าใจวิสัยทัศน์ของสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.06$, S.D. = .87) ผู้บริหารส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนาครูผู้สอนด้านการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ($\bar{X} = 4.03$, S.D. = .88) ผู้บริหารพัฒนาวิสัยทัศน์ของสถานศึกษาให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลง ($\bar{X} = 4.01$, S.D. = .84) ผู้บริหารสามารถกำหนดทิศทางของสถานศึกษาที่ชัดเจน เปลี่ยนแปลง ($\bar{X} = 4.01$, S.D. = .87) ผู้บริหารมีความสามารถในการควบคุมและบริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน ($\bar{X} = 4.01$, S.D. = .88) ผู้บริหารมีความสามารถในการบริหารจัดการหลักสูตร ($\bar{X} = 4.00$, S.D. = .86) ผู้บริหารมีการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาได้ครบถ้วนและมีประสิทธิภาพ ($\bar{X} = 4.00$, S.D. = .92) ผู้บริหารจัดบุคคลเข้าทำงานได้อย่างเหมาะสมตามความรู้ความสามารถและความถนัด ($\bar{X} = 3.96$, S.D. = .87) และผู้บริหารมีความสามารถในการทำความเข้าใจต่อปัญหา วิเคราะห์ปัญหา และแก้ปัญหาได้ดี (อิจยุติฮาด) ($\bar{X} = 3.89$, S.D. = .87) ตามลำดับ ส่วนคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารตามทัศนะของครูผู้สอนน้อยที่สุดคือ ผู้บริหารมีความสามารถในการพัฒนาการเรียนการสอนอย่างเป็นระบบ ($\bar{X} = 3.86$, S.D. = .87)

3) คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารตามทัศนะของครูผู้สอนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดพัทลุงด้านความรับผิดชอบและการอุทิศตนต่องาน ปรากฏผลดังตารางที่ 4.18

ตารางที่ 4.18 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานในภาพรวมระดับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารตามทัศนะของครูผู้สอน โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดพัทลุง ด้านความรับผิดชอบและการอุทิศตนต่องาน

ด้านความรับผิดชอบและการอุทิศตนต่องาน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1. ผู้บริหารมีความกระตือรือร้นกระตือรือร้นว่องไวในการปฏิบัติงาน	4.04	.91	มาก
2. ผู้บริหารปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ด้วยความเรียบร้อย	4.02	.80	มาก
3. ผู้บริหารมีความรู้ความเข้าใจต่อบทบาทหน้าที่	4.10	.78	มาก
4. ผู้บริหารปฏิบัติงานโดยไม่ย่อท้อต่ออุปสรรค	4.23	.80	มาก
5. ผู้บริหารปฏิบัติงานโดยให้ความสำคัญต่อหน้าที่มากกว่าภารกิจส่วนตัว	4.11	.83	มาก
รวม	4.10	.68	มาก

จากตารางที่ 4.18 พบว่า ระดับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารตามทัศนะของครูผู้สอนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดพัทลุง ด้านความรับผิดชอบและการอุทิศตนต่องาน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารตามทัศนะของครูผู้สอน ผู้บริหารปฏิบัติงานโดยไม่ย่อท้อต่ออุปสรรค ($\bar{X} = 4.23$, S.D. = .80) มากที่สุด รองลงมาคือ ผู้บริหารปฏิบัติงานโดยให้ความสำคัญต่อหน้าที่มากกว่าภารกิจส่วนตัว ($\bar{X} = 4.11$, S.D. = .83) ผู้บริหารมีความรู้ความเข้าใจต่อบทบาทหน้าที่ ($\bar{X} = 4.10$, S.D. = .78) และ ผู้บริหารมีความกระตือรือร้นกระตือรือร้นว่องไวในการปฏิบัติงาน ($\bar{X} = 4.04$, S.D. = .91) ตามลำดับ ส่วนคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารตามทัศนะของครูผู้สอนน้อยที่สุดคือ ผู้บริหารปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ด้วยความเรียบร้อย ($\bar{X} = 4.02$, S.D. = .80)

4.4 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบระดับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารตามทัศนะของครูผู้สอนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดพัทลุง ระหว่างเพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่ง และประสบการณ์ในการทำงาน

1) ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบระดับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารที่ตามทัศนะของครูผู้สอนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดพัทลุง จำแนกตามเพศ ปรากฏผลดังตารางที่ 4.19

ตารางที่ 4.19 การเปรียบเทียบระดับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารตามทัศนนะของครูผู้สอน
โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดพัทลุง จำแนกตามเพศ

คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหาร	เพศ				t-test	p-value
	ชาย		หญิง			
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
1. ด้านการปฏิสัมพันธ์กับผู้ร่วมงาน	4.02	.92	3.92	.72	.83	.40
2. ด้านการปฏิบัติงานแบบมีเป้าหมาย	4.05	.86	3.98	.61	.65	.51
3. ด้านความรับผิดชอบและการอุทิศตน ต่องาน	4.11	.75	4.08	.64	.33	.73
รวม	4.06	.81	3.99	.60	.63	.52

จากตารางที่ 4.19 พบว่า ผลการเปรียบเทียบระดับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารตามทัศนนะของครูผู้สอน โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดพัทลุง ที่มีเพศต่างกัน โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

2) ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบระดับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารตามทัศนนะของครูผู้สอน โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดพัทลุง จำแนกตามอายุ ปรากฏผลดังตารางที่ 4.20

ตารางที่ 4.20 การเปรียบเทียบระดับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารตามทัศนคติของครูผู้สอน
โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดพัทลุง จำแนกตามอายุ

คุณลักษณะที่พึงประสงค์ ของผู้บริหาร	แหล่งความ แปรปรวน	SS	df	MS	F-test	P-value
1. ด้านการปฏิสัมพันธ์กับ ผู้ร่วมงาน	ระหว่างกลุ่ม	8.92	3	2.97	4.78	.00*
	ภายในกลุ่ม	135.63	218	.62		
	รวม	144.56	221			
2. ด้านการปฏิบัติงานแบบ มีเป้าหมาย	ระหว่างกลุ่ม	5.45	3	1.81	3.60	.01*
	ภายในกลุ่ม	109.98	218	.50		
	รวม	115.43	221			
3. ด้านความรับผิดชอบ และการอุทิศตนต่องาน	ระหว่างกลุ่ม	3.84	3	1.28	2.77	.04*
	ภายในกลุ่ม	100.69	218	.46		
	รวม	104.54	221			
รวม	ระหว่างกลุ่ม	5.86	3	1.95	4.22	.00*
	ภายในกลุ่ม	100.87	218	.46		
	รวม	106.73	221			

* $p \leq .05$

จากตารางที่ 4.20 พบว่า ผลการเปรียบเทียบระดับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของ
ผู้บริหารตามทัศนคติของครูผู้สอน โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดพัทลุงที่มีอายุต่างกัน
โดยรวมและรายด้านแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.5 จึงทดสอบความแตกต่างเป็น
รายคู่ ด้วยวิธีของ Schaffe ปรากฏผลดังตารางที่ 4.21

ตารางที่ 4.21 การเปรียบเทียบระดับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารตามทัศนคติของครูผู้สอน
โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดพัทลุง โดยภาพรวมและรายด้านตามตัวแปรอายุเป็นรายคู่

คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหาร / อายุ			P-value
1. ด้านการปฏิสัมพันธ์กับผู้ร่วมงาน	ต่ำกว่า 31 ปี	31-40 ปี	.03*
		41-50 ปี	.31
		51-60 ปี	.12
31-40 ปี	ต่ำกว่า 31 ปี	31-40 ปี	.03*
		41-50 ปี	1.0
		51-60 ปี	.68
41-50 ปี	ต่ำกว่า 31 ปี	31-40 ปี	.31
		31-40 ปี	1.0
		51-60 ปี	.75
51-60 ปี	ต่ำกว่า 31 ปี	31-40 ปี	.12
		31-40 ปี	.68
		41-50 ปี	.75
2. ด้านการปฏิบัติงานแบบมีเป้าหมาย	ต่ำกว่า 31 ปี	31-40 ปี	.08
		41-50 ปี	.40
		51-60 ปี	.25
31-40 ปี	ต่ำกว่า 31 ปี	31-40 ปี	.08
		41-50 ปี	1.00
		51-60 ปี	.80
41-50 ปี	ต่ำกว่า 31 ปี	31-40 ปี	.40
		31-40 ปี	1.00
		51-60 ปี	.86
51-60 ปี	ต่ำกว่า 31 ปี	31-40 ปี	.25
		31-40 ปี	.80
		41-50 ปี	.86

* $p \leq .05$

ตารางที่ 4.21 (ต่อ)

คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหาร / อายุ		P-value
3. ด้านความรับผิดชอบและการอุทิศตนต่องาน	ต่ำกว่า 31 ปี	.09
	31-40 ปี	.68
	41-50 ปี	.49
31-40 ปี	ต่ำกว่า 31 ปี	.09
	41-50 ปี	.98
	51-60 ปี	.95
41-50 ปี	ต่ำกว่า 31 ปี	.68
	31-40 ปี	.98
	51-60 ปี	.92
51-60 ปี	ต่ำกว่า 31 ปี	.49
	31-40 ปี	.95
	41-50 ปี	.92
รวม	ต่ำกว่า 31 ปี	.04*
	31-40 ปี	.39
	41-50 ปี	.20
31-40 ปี	ต่ำกว่า 31 ปี	.04*
	41-50 ปี	1.00
	51-60 ปี	.80
41-50 ปี	ต่ำกว่า 31 ปี	.39
	31-40 ปี	1.00
	51-60 ปี	.82
51-60 ปี	ต่ำกว่า 31 ปี	.20
	31-40 ปี	.80
	41-50 ปี	.82

*p ≤ .05

จากตารางที่ 4.21 พบว่า ผลการทดสอบเปรียบเทียบระดับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารตามทัศนะของครูผู้สอน โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดพัทลุงที่มีอายุต่างกัน โดยรวมและรายด้านแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.5 โดยภาพรวมระดับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารตามทัศนะของครูผู้สอน โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดพัทลุงที่มีอายุต่ำกว่า 31 ปี แตกต่างกับอายุ 31-40 ปี อย่างมีนัยทางสถิติที่ระดับ 0.5 โดยที่อายุ 31-40 ปี มีทัศนะโดยภาพรวม มากกว่าอายุต่ำกว่า 31 ปี และยังพบว่า ระดับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารตามทัศนะของครูผู้สอน โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดพัทลุงที่มีอายุ 31-40 ปี แตกต่างกับอายุต่ำกว่า 31 ปี อย่างมีนัยทางสถิติที่ระดับ 0.5 โดยที่อายุ 31-40 ปี มีทัศนะด้านการปฏิสัมพันธ์กับผู้ร่วมงาน มากกว่าอายุต่ำกว่า 31 ปี แต่เมื่อทำการทดสอบรายด้านตามตัวแปรอายุเป็นรายคู่ ไม่พบรายคู่ใดในด้านการปฏิบัติงานแบบมีเป้าหมาย และด้านความรับผิดชอบและการอุทิศตนต่องานแตกต่างกันอย่างมีนัยทางสถิติที่ระดับ 0.5

ตารางที่ 4.22 การเปรียบเทียบระดับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารตามทัศนะของครูผู้สอนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดพัทลุง จำแนกตามระดับการศึกษา

คุณลักษณะที่พึงประสงค์ ของผู้บริหาร	แหล่งความ แปรปรวน	SS	df	MS	F-test	P-value
1. ด้านการปฏิสัมพันธ์กับ ผู้ร่วมงาน	ระหว่างกลุ่ม	2.95	2	1.47	2.28	.10
	ภายในกลุ่ม	141.61	219	.64		
	รวม	144.56	221			
2. ด้านการปฏิบัติงานแบบ มีเป้าหมาย	ระหว่างกลุ่ม	1.44	2	.72	1.39	.25
	ภายในกลุ่ม	113.99	219	.52		
	รวม	115.43	221			
3. ด้านความรับผิดชอบ และการอุทิศตนต่องาน	ระหว่างกลุ่ม	0.19	2	.09	.20	.81
	ภายในกลุ่ม	104.34	219	.47		
	รวม	104.54	221			
รวม	ระหว่างกลุ่ม	1.10	2	.55	1.14	.32
	ภายในกลุ่ม	105.63	219	.48		
	รวม	106.73	221			

* $p \leq .05$

จากตารางที่ 4.22 พบว่า ผลการเปรียบเทียบระดับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารตามทัศนคติของครูผู้สอน โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดพัทลุงที่มีระดับการศึกษาต่างกัน โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.23 การเปรียบเทียบระดับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารตามทัศนคติของครูผู้สอน โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดพัทลุง จำแนกตามตำแหน่ง

คุณลักษณะที่พึงประสงค์ ของผู้บริหาร	แหล่งความ แปรปรวน	SS	df	MS	F-test	P-value
1. ด้านการปฏิสัมพันธ์กับ ผู้ร่วมงาน	ระหว่างกลุ่ม	.47	2	.23	.36	.69
	ภายในกลุ่ม	144.08	219	.65		
	รวม	144.56	221			
2. ด้านการปฏิบัติงานแบบ มีเป้าหมาย	ระหว่างกลุ่ม	.09	2	.04	.08	.91
	ภายในกลุ่ม	115.34	219	.52		
	รวม	115.43	221			
3. ด้านความรับผิดชอบ และการอุทิศตนต่องาน	ระหว่างกลุ่ม	1.17	2	.58	1.24	.29
	ภายในกลุ่ม	103.36	219	.47		
	รวม	104.54	221			
รวม	ระหว่างกลุ่ม	.34	2	.17	.35	.70
	ภายในกลุ่ม	106.38	219	.48		
	รวม	106.73	221			

* $p \leq .05$

จากตารางที่ 4.23 พบว่า ผลการเปรียบเทียบระดับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารตามทัศนคติของครูผู้สอน โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดพัทลุงที่มีตำแหน่งต่างกัน โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.24 การเปรียบเทียบระดับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารตามทัศนคติของครูผู้สอน โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดพัทลุง จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน

คุณลักษณะที่พึงประสงค์ ของผู้บริหาร	แหล่งความ แปรปรวน	SS	df	MS	F-test	P-value
1. ด้านการปฏิสัมพันธ์กับ ผู้ร่วมงาน	ระหว่างกลุ่ม	5.89	4	1.47	2.30	.05*
	ภายในกลุ่ม	138.66	217	.63		
	รวม	144.56	221			
2. ด้านการปฏิบัติงานแบบ มีเป้าหมาย	ระหว่างกลุ่ม	2.81	4	.70	1.35	.25
	ภายในกลุ่ม	112.62	217	.51		
	รวม	115.43	221			
3. ด้านความรับผิดชอบ และการอุทิศตนต่องาน	ระหว่างกลุ่ม	3.24	4	.81	1.73	.14
	ภายในกลุ่ม	101.29	217	.46		
	รวม	104.54	221			
รวม	ระหว่างกลุ่ม	3.65	4	.91	1.92	.10
	ภายในกลุ่ม	103.08	217	.47		
	รวม	106.73	221			

* $p \leq .05$

จากตารางที่ 4.24 พบว่า ผลการเปรียบเทียบระดับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารตามทัศนคติของครูผู้สอน โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดพัทลุงที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน โดยรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านการปฏิสัมพันธ์กับผู้ร่วมงานแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.5 จึงทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ ด้วยวิธีของ Scheffe ปรากฏผลดังตารางที่ 4.25

ตารางที่ 4.25 การเปรียบเทียบระดับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารตามทัศนคติของครูผู้สอน โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดพัทลุง รายด้านตามตัวแปรประสพการณ์ในการทำงาน เป็นรายคู่

คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหาร / ประสพการณ์ในการทำงาน			P-value
1. ด้านการปฏิสัมพันธ์กับผู้ร่วมงาน	ต่ำกว่า 6 ปี	6-10 ปี	.14
		11-15 ปี	1.00
		16-20 ปี	.86
		มากกว่า 20 ปี	.69
	6 -10 ปี	ต่ำกว่า 6 ปี	.14
		11-15 ปี	.68
		16-20 ปี	.99
		มากกว่า 20 ปี	.99
	11-15 ปี	ต่ำกว่า 6 ปี	1.00
		6 -10 ปี	.68
		16-20 ปี	.90
		มากกว่า 20 ปี	.81
	16-20 ปี	ต่ำกว่า 6 ปี	.86
		6 -10 ปี	.99
		11-15 ปี	.90
		มากกว่า 20 ปี	1.00
	มากกว่า 20 ปี	ต่ำกว่า 6 ปี	.69
		6 -10 ปี	.99
		11-15 ปี	.81
		16-20 ปี	1.00

*p ≤ .05

จากตารางที่ 4.25 พบว่า ผลการทดสอบเปรียบเทียบระดับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารตามทัศนคติของครูผู้สอน โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดพัทลุงที่มีประสพการณ์ในการทำงานต่างกัน ด้านการปฏิสัมพันธ์กับผู้ร่วมงานไม่แตกต่างกัน

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารตามทัศนะของครูผู้สอน โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดพัทลุง มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) องค์กรประกอบคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารตามทัศนะของครูผู้สอน โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดพัทลุง 2) ศึกษาระดับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารตามทัศนะของครูผู้สอน โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดพัทลุง 3) ศึกษาเปรียบเทียบระดับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารตามทัศนะของครูผู้สอน โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดพัทลุงระหว่างเพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่ง และประสบการณ์ในการทำงาน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้างนี้ เป็นครูผู้สอน โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดพัทลุง จำนวน 447 คน โดยแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มที่ 1 จำนวน 225 คน เป็นกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ กลุ่มที่ 2 จำนวน 222 คน เป็นกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาและเปรียบเทียบระดับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารตามทัศนะของครูผู้สอน โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดพัทลุง

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลค้างนี้ เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น จากการศึกษาอัลกุรอาน อัสสุนนะฮ์ อัลนาบาวียะฮ์ (แนวทางของท่านนบี ﷺ) เอกสาร แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และเป็นเครื่องมือที่ผู้วิจัยได้พัฒนาให้เหมาะสมกับการศึกษาในค้างนี้ โดยให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความเหมาะสมทางด้านเนื้อหา ภาษา และสำนวน โดยใช้การตรวจสอบความตรงเชิงพินิจ (Face Validity) และนำแบบสอบถามใช้กับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 225 คน เพื่อวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ (Exploratory Factor Analysis) ด้วยวิธีการหาค่าองค์ประกอบหลัก (Principal Component Analysis) และหาค่าความเที่ยง (Reliability) และนำองค์ประกอบที่มีค่าไอแกน (Eigenvalue) เกิน 1 ไปใช้หมุนแกนออร์ทอกอนอล (Orthogonal) ด้วยวิธีวารีแมกซ์ (Varimax) โดยใช้เกณฑ์คัดเลือกข้อคำถามที่มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบต้องมียังน้อย 3 ตัวขึ้นไปจึงถือว่าเป็น 1 องค์ประกอบ และพิจารณาความหมายของข้อคำถามในแต่ละองค์ประกอบว่าสอดคล้องกับกรอบแนวคิดการวิจัยหรือไม่ และตั้งชื่อองค์ประกอบของคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหาร โดยพิจารณาจากข้อคำถามที่อยู่ในแต่ละองค์ประกอบ โดยแบบสอบถาม 1 ฉบับแบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบเลือกตอบ (Check List) ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบริหาร

ตามทัศนะของครูผู้สอน โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดพัทลุง ลักษณะแบบสอบถามเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scales) แบบลิเคิร์ต (Likert Scale)

การวิเคราะห์ข้อมูลแบ่งออกเป็น 4 ขั้นตอน ดังนี้ ตอนที่ 1 วิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารตามทัศนะของครูผู้สอน โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดพัทลุง โดยใช้ค่าองค์ประกอบหลัก (Principal Component Analysis) ตอนที่ 2 วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยใช้สถิติค่าร้อยละ (Percentage) ตอนที่ 3 วิเคราะห์ระดับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารตามทัศนะของครูผู้สอน โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดพัทลุง โดยใช้ค่าเฉลี่ยเลขคณิต (Arithmetic Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation) ตอนที่ 4 วิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบระดับความแตกต่างคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารตามทัศนะของครูผู้สอนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดพัทลุง ระหว่าง เพศ อายุ การศึกษา ตำแหน่ง และประสบการณ์ในการทำงาน โดยใช้สถิติ t-test และ F-test

5.1 สรุปผลการวิจัย

สรุปผลการวิจัยเรื่อง คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารตามทัศนะของครูผู้สอน โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดพัทลุง ตามวัตถุประสงค์ ดังนี้

5.1.1 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารตามทัศนะของครูผู้สอนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดพัทลุง

องค์ประกอบคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารตามทัศนะของครูผู้สอนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดพัทลุง ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบ ได้แก่ ด้านการปฏิสัมพันธ์กับผู้ร่วมงาน ด้านการปฏิบัติงานแบบมีเป้าหมาย และด้านความรับผิดชอบและการอุทิศตนต่องาน สอดคล้องกับกรอบแนวคิดที่ผู้วิจัยได้ศึกษา คือ ประมวลคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามที่สอดคล้องกับมาตรฐานผู้บริหารการศึกษาของไทย และครอบคลุมคุณลักษณะของผู้บริหารในอิสลาม 9 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านความรับผิดชอบ 2) ด้านการอุทิศตน 3) ด้านการเป็นแบบอย่างที่ดี 4) ด้านมนุษยสัมพันธ์ 5) ด้านความเป็นอิสลามาธิปไตย 6) ด้านการตัดสินใจ 7) ด้านวิสัยทัศน์ 8) ด้านการเป็นผู้นำทางวิชาการ และ 9) ด้านความสามารถทางการบริหาร เมื่อพิจารณาผลการวิจัยเป็นรายองค์ประกอบ พบว่า องค์ประกอบด้านการปฏิสัมพันธ์กับผู้ร่วมงาน สอดคล้องกับประมวลคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารในด้านการเป็นแบบอย่างที่ดี ด้านมนุษยสัมพันธ์ ด้านความเป็นอิสลามาธิปไตย และด้านการตัดสินใจ เพราะทั้ง 4 คุณลักษณะนั้นมีเนื้อหาของตัวแปรสังเกตได้ไปในทางการปฏิสัมพันธ์กับผู้ร่วมงานจึงสามารถ

รวมกันเป็น 1 องค์ประกอบได้ ส่วนองค์ประกอบด้านการปฏิบัติงานแบบมีเป้าหมาย สอดคล้องกับประมวลคุณลักษณะของผู้บริหารที่มีประสิทธิภาพในด้านวิสัยทัศน์ ด้านการเป็นผู้นำทางวิชาการ และด้านความสามารถทางการบริหาร เพราะเนื้อหาของตัวแปรสังเกตได้ในองค์ประกอบนี้มีความสอดคล้องกับความหมายด้านการปฏิบัติงานแบบมีเป้าหมายและตัวแปรมีความสัมพันธ์กันสูง และองค์ประกอบด้านความรับผิดชอบและการอุทิศตนต่องาน สอดคล้องกับประมวลคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารในด้านความรับผิดชอบ และด้านการอุทิศตน เพราะตัวแปรสังเกตได้ในคุณลักษณะด้านความรับผิดชอบ และการอุทิศตนมีเนื้อหาที่สามารถรวมกับองค์ประกอบด้านความรับผิดชอบและการอุทิศตนต่องานได้และตัวแปรมีความสัมพันธ์กันสูงจึงทำให้รวมกันเป็น 1 องค์ประกอบ

5.1.2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

กลุ่มตัวอย่างเป็นครูผู้สอน โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดพัทลุง จำนวน 222 คน ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงจำนวน 135 คน คิดเป็นร้อยละ 60.8 เพศชายจำนวน 87 คน คิดเป็นร้อยละ 39.2 มีอายุต่ำกว่า 31 ปีมากที่สุด จำนวน 128 คน คิดเป็นร้อยละ 57.7 รองลงมา มีอายุ 31-40 ปี จำนวน 67 คน คิดเป็นร้อยละ 30.2 มีอายุ 41-50 ปี จำนวน 20 คน คิดเป็นร้อยละ 9.0 และมีอายุ 51-60 ปี น้อยที่สุด จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 3.2 จบการศึกษาระดับปริญญาตรีมากที่สุด จำนวน 170 คน คิดเป็นร้อยละ 76.6 รองลงมา มีระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี จำนวน 38 คน คิดเป็นร้อยละ 17.1 และอื่นๆ น้อยที่สุด จำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 6.3 เป็นครูสอนวิชาสามัญมากที่สุด จำนวน 152 คน คิดเป็นร้อยละ 68.5 รองลงมา เป็นครูสอนวิชาศาสนาจำนวน 56 คน คิดเป็นร้อยละ 25.2 และอื่นๆ น้อยที่สุด จำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 6.3 มีประสบการณ์ในการทำงานต่ำกว่า 6 ปี มากที่สุด จำนวน 130 คน คิดเป็นร้อยละ 58.6 รองลงมา มีประสบการณ์ในการทำงาน 6-10 ปี จำนวน 60 คน คิดเป็นร้อยละ 27.0 มีประสบการณ์ในการทำงาน 11-15 ปี จำนวน 20 คน คิดเป็นร้อยละ 9.0 มีประสบการณ์ในการทำงานมากกว่า 20 ปี จำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 3.6 และน้อยที่สุด มีประสบการณ์ในการทำงาน 16-20 ปี จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 1.8

5.1.3 ผลการวิเคราะห์ระดับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารตามทัศนคติของครูผู้สอนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดพัทลุง

ระดับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารตามทัศนคติของครูผู้สอน โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดพัทลุง โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า

คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารตามทัศนะของครูผู้สอนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดพัทลุงด้านความรับผิดชอบและการอุทิศตนต่องาน ($\bar{X} = 4.11, S.D. = .68$) มากที่สุด รองลงมาคือ ด้านการปฏิบัติงานแบบมีเป้าหมาย ($\bar{X} = 4.01, S.D. = .72$) ส่วนคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารตามทัศนะของครูผู้สอนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดพัทลุงน้อยที่สุด คือ ด้านการปฏิสัมพันธ์กับผู้ร่วมงาน ($\bar{X} = 3.96, S.D. = .80$)

เมื่อพิจารณารายข้อในแต่ละด้านปรากฏผล ดังนี้

1) ระดับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารตามทัศนะของครูผู้สอนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดพัทลุง ด้านการปฏิสัมพันธ์กับผู้ร่วมงาน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ระดับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารตามทัศนะของครูผู้สอนข้อที่ ผู้บริหารมีคุณธรรม จริยธรรมเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้ร่วมงาน ($\bar{X} = 4.14, S.D. = .90$) มากที่สุด รองลงมาคือ ผู้บริหารวางตัวเป็นที่น่ายกย่องและมีความเป็นอยู่ที่เรียบง่ายเป็นแบบอย่างได้ ($\bar{X} = 4.12, S.D. = .90$) ผู้บริหารใช้วาจาสุภาพ ($\bar{X} = 4.08, S.D. = .90$) ผู้บริหารส่งเสริมและสนับสนุนให้ผู้ร่วมงานได้ใช้ความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงานอย่างเต็มความสามารถ ($\bar{X} = 4.06, S.D. = .89$) ผู้บริหารใช้หลักชวรอ(ปรึกษาหารือ)ในการปฏิบัติงานของสถานศึกษา โดยเปิดโอกาสให้ผู้ร่วมงานได้แสดงความคิดเห็น เสนอแนะแนวทางปฏิบัติในเรื่องต่างๆ ($\bar{X} = 4.05, S.D. = 1.01$) ผู้บริหารปฏิบัติงานโดยคำนึงถึงประโยชน์ของสถานศึกษามากกว่าปัจเจกบุคคล ($\bar{X} = 4.04, S.D. = .93$) ผู้บริหารวินิจฉัยสั่งการในเรื่องต่างๆอย่างมีหลักการและเหตุผลโดยคำนึงถึงความถูกต้องตามหลักการอิสลาม ($\bar{X} = 3.99, S.D. = .91$) ผู้บริหารให้เกียรติและเคารพสิทธิของผู้ร่วมงาน ($\bar{X} = 3.98, S.D. = .95$) ผู้บริหารเปิดโอกาสให้ผู้ร่วมงานมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ($\bar{X} = 3.92, S.D. = 1.02$) ผู้บริหารสนับสนุนให้ผู้ร่วมงานมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานตลอดกระบวนการได้เป็นอย่างดี ($\bar{X} = 3.91, S.D. = .92$) ผู้บริหารเคารพในปัจเจกบุคคลและการตัดสินใจของผู้ร่วมงาน ($\bar{X} = 3.86, S.D. = 1.02$) ผู้บริหารส่งเสริมและสนับสนุนการมีส่วนร่วมในทุกขั้นตอน ($\bar{X} = 3.86, S.D. = .97$) ผู้บริหารมีความสามารถในการสร้างสัมพันธ์กับผู้ปกครองและชุมชน ($\bar{X} = 3.86, S.D. = 1.02$) และ ผู้บริหารเปิดใจรับฟังคำวิพากษ์วิจารณ์ของผู้ร่วมงาน ($\bar{X} = 3.85, S.D. = 1.07$) ผู้บริหารให้ความสนใจดูแลเอาใจใส่และรู้จักผู้ร่วมงานอย่างทั่วถึง ($\bar{X} = 3.85, S.D. = 1.04$) ตามลำดับ ส่วนคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารตามทัศนะของครูผู้สอนน้อยที่สุดคือ ผู้บริหารสามารถสร้างบรรยากาศให้เกิดความร่วมมือร่วมใจในกลุ่มผู้ร่วมงานได้เป็นอย่างดี ($\bar{X} = 3.83, S.D. = .96$)

2) ระดับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารตามทัศนะของครูผู้สอนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดพัทลุง ด้านการปฏิบัติงานแบบมีเป้าหมาย โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ระดับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารตามทัศนะของ

ครูผู้สอนข้อที่ ผู้บริหารมีความคิดริเริ่ม กล้าคิด กล้าแสดงออก ($\bar{X} = 4.23, S.D. = .85$) มากที่สุด รองลงมาคือ ผู้บริหารมีความคิดสร้างสรรค์สามารถพัฒนาสถานศึกษาให้ได้มาตรฐานเป็นที่ยอมรับของชุมชนและสังคม ($\bar{X} = 4.08, S.D. = .83$) ผู้บริหารมีความสามารถในการสื่อสารให้ผู้ร่วมงานรู้เป้าหมายและเข้าใจวิสัยทัศน์ของสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.06, S.D. = .87$) ผู้บริหารส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนาครูผู้สอนด้านการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ($\bar{X} = 4.03, S.D. = .88$) ผู้บริหารพัฒนาวิสัยทัศน์ของสถานศึกษาให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลง ($\bar{X} = 4.01, S.D. = .84$) ผู้บริหารสามารถกำหนดทิศทางของสถานศึกษาที่ชัดเจน เปลี่ยนแปลง ($\bar{X} = 4.01, S.D. = .87$) ผู้บริหารมีความสามารถในการควบคุมและบริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน ($\bar{X} = 4.01, S.D. = .88$) ผู้บริหารมีความสามารถในการบริหารจัดการหลักสูตร ($\bar{X} = 4.00, S.D. = .86$) ผู้บริหารมีการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาได้ครบถ้วนและมีประสิทธิภาพ ($\bar{X} = 4.00, S.D. = .92$) ผู้บริหารจัดบุคคลเข้าทำงานได้อย่างเหมาะสมตามความรู้ความสามารถและความถนัด ($\bar{X} = 3.96, S.D. = .87$) และผู้บริหารมีความสามารถในการทำความเข้าใจต่อปัญหา วิเคราะห์ปัญหา และแก้ปัญหาได้ดี (อิจญติฮาด) ($\bar{X} = 3.89, S.D. = .87$) ตามลำดับ ส่วนคุณลักษณะของผู้บริหารที่มีประสิทธิภาพตามทัศนะของครูผู้สอนน้อยที่สุดคือ ผู้บริหารมีความสามารถในการนิเทศเพื่อการพัฒนาการเรียนการสอนอย่างเป็นระบบ ($\bar{X} = 3.86, S.D. = .87$)

3) ระดับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารตามทัศนะของครูผู้สอนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดพัทลุง ความรับผิดชอบและการอุทิศตนต่องาน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ระดับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารตามทัศนะของครูผู้สอนข้อที่ ผู้บริหารปฏิบัติงานโดยไม่ย่อท้อต่ออุปสรรค ($\bar{X} = 4.23, S.D. = .80$) มากที่สุด รองลงมาคือ ผู้บริหารปฏิบัติงานโดยให้ความสำคัญต่อหน้าที่มากกว่าภารกิจส่วนตัว ($\bar{X} = 4.11, S.D. = .83$) ผู้บริหารมีความรู้ความเข้าใจต่อบทบาทหน้าที่ ($\bar{X} = 4.10, S.D. = .78$) และผู้บริหารมีความกระตือรือร้นกระตือรือร้นใจในการปฏิบัติงาน ($\bar{X} = 4.04, S.D. = .91$) ตามลำดับ ส่วนคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารตามทัศนะของครูผู้สอนน้อยที่สุดคือ ผู้บริหารปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ด้วยความเรียบร้อย ($\bar{X} = 4.02, S.D. = .80$)

5.1.4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบระดับความแตกต่างคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารตามทัศนะของครูผู้สอนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดพัทลุง ระหว่าง เพศ อายุ การศึกษา ตำแหน่ง และประสบการณ์ในการทำงาน

1) ผลการเปรียบเทียบระดับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารที่สนะของครูผู้สอนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดพัทลุงที่มีเพศต่างกัน โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

2) ผลการเปรียบเทียบระดับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารตามที่สนะของครูผู้สอนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดพัทลุงที่มีอายุต่างกัน โดยรวมและรายด้านแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.5 จึงทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ ด้วยวิธีของ Scheffe ผลการทดสอบเปรียบเทียบระดับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารตามที่สนะของครูผู้สอนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดพัทลุงที่มีอายุต่างกัน โดยรวมและรายด้านแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.5 โดยภาพรวมระดับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารตามที่สนะของครูผู้สอนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดพัทลุงที่มีอายุ 31-40 ปี แตกต่างกับอายุต่ำกว่า 31 ปี อย่างมีนัยทางสถิติที่ระดับ 0.5 โดยที่อายุ 31-40 ปี มีที่สนะโดยภาพรวมมากกว่าอายุต่ำกว่า 31 ปี และยังพบว่า ระดับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารตามที่สนะของครูผู้สอนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดพัทลุงที่มีอายุ 31-40 ปี แตกต่างกับอายุต่ำกว่า 31 ปี อย่างมีนัยทางสถิติที่ระดับ 0.5 โดยที่อายุ 31-40 ปี มีที่สนะด้านการปฏิสัมพันธ์กับผู้ร่วมงานมากกว่าอายุต่ำกว่า 31 ปี แต่เมื่อทำการทดสอบรายด้านตามตัวแปรอายุเป็นรายคู่ ไม่พบรายคู่ใดในด้านการปฏิบัติงานแบบมีเป้าหมาย และความรับผิดชอบและการอุทิศตนต่องานแตกต่างกันอย่างมีนัยทางสถิติที่ระดับ 0.5

3) ผลการเปรียบเทียบระดับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารตามที่สนะของครูผู้สอนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดพัทลุงที่มีระดับการศึกษาต่างกัน โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.5

4) ผลการเปรียบเทียบระดับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารตามที่สนะของครูผู้สอนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดพัทลุงที่มีตำแหน่งต่างกัน โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.5

5) ผลการเปรียบเทียบระดับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารตามที่สนะของครูผู้สอนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดพัทลุงที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน โดยรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.5

5.2 การอภิปรายผล

จากผลการวิจัยคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารตามที่สนะของครูผู้สอนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดพัทลุง สามารถอภิปรายผลได้ ดังนี้

5.1.1 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารตามทัศนะของครูผู้สอนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดพัทลุง

1) องค์ประกอบด้านการปฏิสัมพันธ์กับผู้ร่วมงาน ผลการวิจัยพบว่า การปฏิสัมพันธ์กับผู้ร่วมงานเป็นองค์ประกอบของคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารตามทัศนะของครูผู้สอนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดพัทลุง มีตัวแปรสังเกตได้ 16 ตัวแปร ได้แก่ ผู้บริหารให้เกียรติและเคารพสิทธิของผู้ร่วมงาน ผู้บริหารเปิดใจรับฟังคำวิพากษ์วิจารณ์ของผู้ร่วมงาน ผู้บริหารเคารพในปัจเจกบุคคลและการตัดสินใจของผู้ร่วมงาน ผู้บริหารให้ความสนใจดูแลเอาใจใส่และรู้จักผู้ร่วมงานอย่างทั่วถึง ผู้บริหารเปิดโอกาสให้ผู้ร่วมงานมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ผู้บริหารมีคุณธรรม จริยธรรมเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้ร่วมงาน ผู้บริหารใช้หลักชูรอ (ปรึกษาหารือ) ในการปฏิบัติงานของสถานศึกษา โดยเปิดโอกาสให้ผู้ร่วมงานได้แสดงความคิดเห็น เสนอแนะแนวทางปฏิบัติในเรื่องต่างๆ ผู้บริหารส่งเสริมและสนับสนุนการมีส่วนร่วมในทุกขั้นตอน ผู้บริหารสามารถสร้างบรรยากาศให้เกิดความร่วมมือร่วมใจในกลุ่มผู้ร่วมงานได้เป็นอย่างดี ผู้บริหารสนับสนุนให้ผู้ร่วมงานมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานตลอดกระบวนการได้เป็นอย่างดี ผู้บริหารปฏิบัติงานโดยคำนึงถึงประโยชน์ของสถานศึกษามากกว่าปัจเจกบุคคล ผู้บริหารวินิจฉัยสั่งการในเรื่องต่างๆอย่างมีหลักการและเหตุผลโดยคำนึงถึงความถูกต้องตามหลักการอิสลาม ผู้บริหารส่งเสริมและสนับสนุนให้ผู้ร่วมงานได้ใช้ความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงานอย่างเต็มความสามารถ ผู้บริหารวางตัวเป็นที่น่ายกย่องและมีความเป็นอยู่ที่เรียบง่ายเป็นแบบอย่างได้ ผู้บริหารมีความสามารถในการสร้างสัมพันธ์กับผู้ปกครองและชุมชน และผู้บริหารใช้วาจาสุภาพจากตัวแปรสังเกตได้ขององค์ประกอบด้านการปฏิสัมพันธ์กับผู้ร่วมงานเห็นได้ว่าเป็นการรวมตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กันสูงของคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารด้านการเป็นแบบอย่างที่ดี ด้านมนุษยสัมพันธ์ ด้านความเป็นอิสลามาชิปไตย และด้านการตัดสินใจของประมวลคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามที่สอดคล้องกับมาตรฐานผู้บริหารการศึกษาของไทยและครอบคลุมคุณลักษณะของผู้บริหารในอิสลามที่ผู้วิจัยใช้เป็นกรอบแนวคิดในการวิจัยครั้งนี้ อีกทั้งยังมีแนวคิดที่สนับสนุนองค์ประกอบด้านนี้ คือ Saleh J. (2551 : 69 -70) ได้กล่าวเกี่ยวกับเรื่องนี้ไว้ว่า มนุษย์สัมพันธ์ที่มีพื้นฐานมาจากหลักการอิสลามจะทำให้บุคคลมีความรักและเคารพซึ่งกันและกัน อิสลามถือเป็นศาสนาแห่งการดำเนินชีวิต จึงสนับสนุนและส่งเสริมให้มีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน โดยเฉพาะบุคคลที่ปฏิบัติงานเพื่อให้บรรลุเป้าประสงค์ของหน่วยงานหรือองค์กร เคาละลีฟะฮ์มุอ์ตัมมิดือเป็นผู้บริหารที่ตระหนักดีว่า จะต้องเข้าถึงผู้ร่วมงาน เพราะหากเข้าถึงพวกเขาได้มากเท่าใด เขาก็ยิ่งจะเข้าใจผู้ร่วมงานมากเท่านั้น ทำให้ได้รับรู้และเข้าใจปัญหา ท่านเป็นผู้บริหารที่เข้าถึงและมีความสัมพันธ์อย่างเป็นกันเองกับผู้ร่วมงาน โดยถือว่าการปฏิบัติหน้าที่จะ

ประสบผลสำเร็จได้ก็เพราะการได้รับความร่วมมือจากพวกเขา อิสลามได้กล่าวถึงความสัมพันธ์ของ
เศาะหาบะฮ์ ดังที่อัลลอฮ์ ﷻ ทรงตรัสในอัลกุรอานว่า

﴿ مُحَمَّدٌ رَسُولُ اللَّهِ وَالَّذِينَ مَعَهُ أَشِدَّاءُ عَلَى الْكُفَّارِ رُحَمَاءُ بَيْنَهُمْ ﴾ (الفتح : 29)

ความว่า “มุฮัมมัด คือร่อซูลของอัลลอฮ์อย่างแท้จริง และบรรดาเศาะหาบะฮ์ผู้ทรงคุณธรรมเป็น
ผู้แสดงออกซึ่งความเข้มแข็งและแข็งกร้าวต่อผู้ที่ขัดแย้งต่อศาสนาของพวกเขา และมีความ
เมตตาต่องานต่อผู้ที่มีความคิดเห็นตรงกันในเรื่องศาสนา”(อัล-ฟัตหฺ : 29)

ส่วนความเป็นอิสลามาธิปไตย สอดคล้องกับแนวคิดของซุกกรีย์ นูร์ (2010 : ระบบ
ออนไลน์) คือ การรับฟังความคิดเห็นของบุคลากรผู้ร่วมงาน ตลอดจนเข้าใจและเคารพสิทธิของ
บุคลากรผู้ร่วมงานที่มีความคิดเห็นแตกต่าง และหลักการอิสลามถือว่าการรับฟังความคิดเห็นและ
การเคารพสิทธิของบุคลากรที่มีความเห็นแตกต่าง เป็นสิ่งสำคัญในการบริหารงาน เพราะอัลลอฮ์ ﷻ
ได้ทรงกำหนดให้ผู้บริหารมีการปรึกษาหารือกันเกี่ยวกับทุกกิจการงานกับผู้ร่วมงาน ดังที่อัลลอฮ์ ﷻ
ทรงตรัสในอัลกุรอานว่า

﴿ وَشَاوِرْهُمْ فِي الْأَمْرِ ﴾ (آل عمران : 159)

ความว่า “และจงปรึกษาหารือกับพวกเขาในกิจการทั้งหลาย” (อาละ-อิมรอน : 159)

และสอดคล้องกับคุณลักษณะของเคาะลีฟะฮ์อุมัยยะฮ์ ซึ่งท่านส่งเสริมให้หัวหน้า
งานนำหลักการปรึกษาหารือไปใช้ในทุกกิจการงาน ดังที่ครั้งหนึ่งท่าน ได้สั่งการให้อัมรฺ อิบนุ อาศ
ในฐานะผู้นำกองทัพทำการปรึกษาหารือกับผู้ใต้บังคับบัญชา โดยอุมัยยะฮ์ กล่าว “จงปฏิบัติตน
เสมือนเป็นส่วนหนึ่งของผู้ใต้บังคับบัญชา และจงปรึกษาหารือกับพวกเขาในกิจการงานที่ต้องการ”
(Abu Sin อ้างถึงใน Saleh, J., 2551 : 87) เช่นเดียวกับเคาะลีฟะฮ์อุมัยยะฮ์ก็ไม่ละเลยต่อการปรึกษาหารือ
ท่านสั่งให้ประชาชนเมืองกูฟะฮ์ บัสเราะฮ์และซีเรียทำการคัดสรรบุคคลที่มีความซื่อสัตย์ น่าเชื่อถือ
เพื่อปฏิบัติหน้าที่ผู้เก็บภาษี โดยพวกเขาได้นำรายชื่อผู้สมัครมอบให้เคาะลีฟะฮ์อุมัยยะฮ์ หลังจากนั้นท่าน
ได้สัมภาษณ์ และได้แต่งตั้งแต่ละคนให้เป็นผู้เก็บภาษีในเมืองต่างๆ โดยผ่านความเห็นชอบจากที่
ปรึกษา (Al-Buraey อ้างถึงใน Saleh, J., 2551 : 87-88) และยังสอดคล้องกับกระทรวงศึกษาธิการ
(2545 : 396-398) กล่าวว่า ส่วนหนึ่งของคุณลักษณะที่แสดงถึงความเป็นประชาธิปไตย คือ การ
คำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าส่วนตน การมีส่วนร่วมทั้งความคิด การกระทำ การยอมรับและ
เคารพสิทธิและหน้าที่ของบุคคล การรู้จักเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี ส่วนการตัดสินใจสอดคล้องกับ
แนวคิดของอุมัลหะซัน อาลี อัลนัจวี (2548 : 165) คือ การตัดสินใจที่ดีของผู้บริหารจะต้อง

ตัดสินใจให้ถูกต้องตามหลักการอิสลาม ซึ่งมีที่มาจากอัลกุรอาน อัสสุนนะฮ์ อัล-นาบาวียะฮ์ (แนวทางของท่านนบี ﷺ) แต่หากไม่ปรากฏหลักฐานดังกล่าว ผู้บริหารหรือผู้นำสามารถที่จะวินิจฉัยได้ ผู้บริหารหรือผู้นำจะต้องสามารถตัดสินใจในการแก้ปัญหาต่างๆที่เกิดขึ้นทันด่วน และอาจเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา รวมทั้งสิ่งที่หลักการอิสลามและแนวคิดของปวงประชาญ์หรือคำวินิจฉัยต่างๆก่อนหน้านี้ไม่สามารถหยั่งถึง ผู้บริหารหรือผู้นำต้องเข้าใจหลักการอิสลามจึงจะสามารถวินิจฉัยต่อการตัดสินใจแก้ปัญหาต่างๆ ดังที่นบีมุฮัมมัด ﷺ ได้กล่าวไว้ความว่า “และขณะที่ท่านนบี ﷺ ได้ส่งมุอาซ ไปยังเมืองเยเมน ท่านได้กล่าวแก่มุอาซว่า ท่านจะตัดสินใจอย่างไร มุอาซตอบว่า ฉันจะตัดสินใจตามหลักการที่มีอยู่ในอัลกุรอาน ท่านได้ถามว่า หากไม่ปรากฏในอัลกุรอาน เขาตอบว่า ฉันจะตัดสินใจตามแนวทางของรอซูล ﷺ ท่านได้ถามว่า หากไม่ปรากฏในแนวทางของรอซูล ﷺ เขาตอบว่า ฉันจะวินิจฉัยโดยความคิดของตนเอง ท่านได้กล่าวว่า ขอขอบคุณพระองค์อัลลอฮ์ ﷻ ที่ได้ชี้แนะแนวทางที่ถูกต้องแก่ผู้แทนของรอซูล ﷺ” (บันทึกโดยอัครมิรซีย์และอบูดาวูด) และยังคงสอดคล้องกับแนวคิดของ Saleh J. (2551 : 85-86) คือ การตัดสินใจทุกอย่างของผู้บริหารต้องเป็นไปตามหลักการอิสลาม การตัดสินใจของผู้บริหารควรที่จะเข้าใจสถานการณ์และสภาพการณ์ของบุคลากรและทำความเข้าใจเกี่ยวกับความต้องการของผู้ร่วมงาน และการตัดสินใจของผู้บริหารควรที่จะมาการประชุมปรึกษาหารือกับผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งสิ่งดังกล่าวจะช่วยป้องกันความผิดพลาดที่จะเกิดขึ้น และจะช่วยทำให้ได้รับการสนับสนุนจากผู้ร่วมงาน ส่วนการเป็นแบบอย่างที่ดีนั้นสอดคล้องกับคุณลักษณะของเคาะลีฟะฮ์ผู้ทรงคุณธรรม (อัล-คุลละฟอาฮ์ อัล-รอซิดีน) ซึ่งได้บริหารกิจการของประชาชาติอิสลามโดยเจริญรอยตามอัสสุนนะฮ์ อัล-นาบาวียะฮ์ (แนวทางของท่านนบี ﷺ) โดยที่พวกเขามีคุณธรรมจริยธรรม มีความถ่อมตน และมีจุดยืนที่มั่นคงตามแบบฉบับของท่านนบีมุฮัมมัด ﷺ เคาะลีฟะฮ์จะไม่แสดงถึงความแตกต่างไปจากบุคคลอื่นๆ ทั้งเรื่องการเงิน การดื่ม การนอนและการแต่งกาย เมื่อถูกเชิญร่วมงานทุกครั้ง เคาะลีฟะฮ์จะนั่งพร้อมกับบุคคลทั่วไปโดยไม่ได้แบ่งชนชั้นแต่อย่างใด และสอดคล้องกับแนวคิดของบุณซริก บุตราซ (2551 : 37) คือ การประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดีส่วนบุคคลหรือระหว่างบุคคล เกี่ยวข้องกับการยกย่อง ความเข้าใจ และความร่วมมืออย่างสร้างสรรค์ ความไว้วางใจดังกล่าวมีพื้นฐานจากการที่บุคคลดำเนินชีวิตอย่างซื่อตรงต่อคำนิยามและเป้าหมาย และความเชื่อมั่นจะพัฒนาขึ้นในองค์กร และการประพฤติตนแบบอย่างที่ดีจะทำให้มีอำนาจทางศีลธรรม

2) องค์ประกอบด้านการปฏิบัติงานแบบมีเป้าหมาย ผลการวิจัย พบว่า การปฏิบัติงานแบบมีเป้าหมายเป็นองค์ประกอบของคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารตามทัศนะของครูผู้สอน โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดพัทลุง มีตัวแปรสังเกตได้ 12 ตัวแปร ได้แก่ ผู้บริหารมีความสามารถในการบริหารจัดการหลักสูตร ผู้บริหารพัฒนาวิสัยทัศน์ของสถานศึกษาให้

สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลง ผู้บริหารมีการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาได้ครบถ้วนและมีประสิทธิภาพ ผู้บริหารสามารถกำหนดทิศทางของสถานศึกษาที่ชัดเจน ผู้บริหารส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนาครูผู้สอนด้านการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ผู้บริหารมีความสามารถในการสื่อสารให้ผู้ร่วมงานรู้เป้าหมายและเข้าใจวิสัยทัศน์ของสถานศึกษา ผู้บริหารมีความสามารถในการนิเทศเพื่อการพัฒนาการเรียนการสอนอย่างเป็นระบบ ผู้บริหารมีความคิดสร้างสรรค์สามารถพัฒนาสถานศึกษาให้ได้มาตรฐานเป็นที่ยอมรับของชุมชนและสังคม ผู้บริหารมีความสามารถในการทำความเข้าใจต่อปัญหา วิจัยปัญหา และแก้ปัญหาได้ดี (อิจฉติฮาด) ผู้บริหารมีความสามารถในการควบคุมและบริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน ผู้บริหารจัดบุคคลเข้าทำงานได้อย่างเหมาะสมตามความรู้ความสามารถและความถนัด ผู้บริหารมีความคิดริเริ่มกล้าคิด กล้าแสดงออก จากตัวแปรสังเกตได้ขององค์ประกอบด้านการปฏิบัติงานแบบมีเป้าหมาย เห็นได้ว่าเป็นการรวมตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กันสูงของคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารด้านวิสัยทัศน์ ด้านการเป็นผู้นำทางวิชาการ และด้านความสามารถทางการบริหารของ ประมวลคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหาร ในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามที่สอดคล้องกับมาตรฐานผู้บริหารการศึกษาของไทยและครอบคลุมคุณลักษณะของผู้บริหารในอิสลามที่ผู้วิจัยใช้เป็นกรอบแนวคิดในการวิจัยครั้งนี้ อีกทั้งยังมีแนวคิดที่สนับสนุนองค์ประกอบด้านนี้ คือ ชุกรีย์ นูร์ (2010 : ระบบออนไลน์) ได้กล่าวเกี่ยวกับวิสัยทัศน์ไว้ว่า ท่านอุมร์เมื่อได้รับการแต่งตั้งให้เป็นเคาะลีฟะฮ์ ท่านเป็นผู้นำที่มีวิสัยทัศน์ โดยการตัดสินใจแก้ปัญหาหรือเริ่มสิ่งใหม่ ๆ ที่ไม่เคยมีบุคคลใดปฏิบัติมาก่อน และยังเป็นผู้ริเริ่มวางปฏิทินอิสลาม การกำหนดให้จัดการประชุมสัมมนาเพื่อตรวจสอบและศึกษาปัญหาและแนวทางแก้ไขเป็นแคว้น ๆ ซึ่งคล้ายคลึงกับการประชุมสัญจรในปัจจุบัน และยังสอดคล้องกับแนวคิดของ วันทนา เมืองจันทร์ (อ้างถึงในรุตานานี ยาโม, 2556 : 70-71) คือ ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องสามารถกำหนดวิสัยทัศน์ เพราะการรู้จักกำหนดวิสัยทัศน์จะทำให้เห็นทิศทาง เป้าหมายในการทำงานให้สำเร็จตามแผนที่วางไว้ เป็นตัวกำหนดขอบข่ายของงาน และภาระหน้าที่ ทำให้บุคลากรทำงานสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐาน มีการสร้างขวัญและกำลังใจแก่บุคลากรผู้ร่วมงาน และอีกทั้งยังทำให้เกิดการสร้างทีมงาน และการเป็นผู้นำทางวิชาการ สอดคล้องกับสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2545 : 111) ซึ่งได้กล่าวไว้ว่า สถานศึกษาต้องมีความรู้ เข้าใจในด้านหลักสูตรและการบริหารหลักสูตร ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการนิเทศภายใน ด้านการวัดและประเมินผลการศึกษา และด้านการประกันคุณภาพการศึกษา และยังสอดคล้องกับสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา (2553 : 30-31) ได้กำหนดหลักเกณฑ์ที่เกี่ยวข้องกับการเป็นผู้นำทางวิชาการ คือ ผู้บริหารสามารถบริหารจัดการหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ส่วนด้านความสามารถทางการบริหารนั้น

สอดคล้องกับแนวคิดของอะหมัด อิบรอฮีม อูซุซัน (2553 : 252-253) ซึ่งได้กล่าวไว้ว่า จำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้บริหารหรือผู้นำจะต้องเผชิญกับปัญหาต่างๆในการบริหาร หรือเกิดสถานการณ์ไม่สอดคล้องกับเวลา บุคลากร และงบประมาณ ผู้บริหารหรือผู้นำที่มีความสามารถย่อมสามารถแก้ไขปัญหาต่างๆได้อย่างมีศิลปะโดยใช้ความเป็นมืออาชีพจนสามารถสร้างความมั่นคงให้เกิดขึ้นกับองค์กรหรือหน่วยงานได้ และอิสลามได้สนับสนุนใช้ประโยชน์จากความสามารถในการคิดและความรู้ของมนุษย์เพื่อการปฏิบัติงานที่ดีและเพื่อผลประโยชน์ของสังคมโดยรวม ดังที่อัลลอฮ์ ﷻ ได้ตรัสในอัลกุรอานว่า

﴿ قُلْ لَا أَقُولُ لَكُمْ عِندِي خَزَائِنُ اللَّهِ وَلَا أَعْلَمُ الْغَيْبَ وَلَا أَقُولُ لَكُمْ إِنِّي مَلَكٌ إِنَّمَا تَتَّبِعُونَ إِلَّا مَا يُوحَىٰ إِلَيَّ قُلْ هَلْ يَسْتَوِي الْأَعْمَىٰ وَالْبَصِيرُ أَفَلَا تَتَفَكَّرُونَ ﴾ (الأنعام : 50)

ความว่า “จงกล่าวเถิด (มุฮัมมัด)ว่า ฉันจะไม่กล่าวแก่พวกท่านว่า ที่ฉันมีบรรดาคลังสมบัติของอัลลอฮ์และที่ฉันก็ไม่รู้สิ่งเร้นลับ และฉันก็จะไม่กล่าวแก่พวกท่านว่า ฉันคือมะลัก ฉันจะไม่ปฏิบัติตาม นอกจากสิ่งที่ถูกให้เป็นโองการแก่ฉันเท่านั้นจงกล่าวเถิด คนตาบอดกับคนตาดีนั้นจะเท่าเทียมกันหรือ? พวกท่านไม่ใคร่ครวญดอกหรือ?” (อัล-อาม : 50)

และสอดคล้องกับแนวคิดของ Saleh J. (2551 : 74-80) ซึ่งได้กล่าวว่า การที่ผู้บริหารหรือผู้นำแต่งตั้งบุคคลให้ปฏิบัติงานโดยสามารถที่จะตัดสินใจได้ด้วยตนเอง ซึ่งในความเป็นจริงไม่มีผู้บริหารหรือผู้นำในองค์กรใดที่สามารถบริหารงานได้ทุกอย่างเพียงลำพัง ดังนั้นการมอบหมายอำนาจในการปฏิบัติงานให้บุคคลอื่นทำจึงเป็นสิ่งจำเป็น ดังที่อิบนู คอลดูน ได้กล่าวไว้ในหนังสืออัลมุกอตติมาฮ์ ว่า “การมอบหมายอำนาจเป็นสิ่งที่มิหะตุผลและมีความจำเป็นอย่างยิ่ง เพราะไม่มีบุคคลใดสามารถปฏิบัติงานทุกอย่างโดยตัวคนเดียว” และการที่นบีมุฮัมมัด ﷺ ได้มอบอำนาจความรับผิดชอบในการปฏิบัติงานให้กับเศาะหาบะฮ์เมื่อท่านต้องออกจากเมืองมาดีนะฮ์ไปสู่สมรภูมิรบก็จะแต่งตั้งให้คนหนึ่งจากเศาะหาบะฮ์ทำหน้าที่แทน บางครั้งได้เลือกท่านอลี อิบนู อบีตอลิบ และบางที่ได้แต่งตั้งท่านอัลคัลลอบ อิบนู อุมมีมกตูม ให้บริหารกิจการในเมืองมาดีนะฮ์ ทั้งนี้เพื่อความเหมาะสมต่อหน้าที่ที่จะต้องรับผิดชอบ และยังคงสอดคล้องกับแนวคิดของจรรยา เคาหา (2554 : 21) โดยกล่าวถึงความสามารถในการปฏิบัติงานของผู้บริหารสถานศึกษาประกอบด้วยคุณลักษณะบางประการคือ ความสามารถในการสั่งการ ความสามารถในการแก้ปัญหา ความสามารถในการควบคุมงบประมาณ และเป็นคนทันสมัย มีความรู้ทันต่อเหตุการณ์และสามารถบูรณาการความคิดและการปฏิบัติงาน

3) องค์ประกอบด้านความรับผิดชอบและการอุทิศตนต่องาน ผลการวิจัย พบว่าความรับผิดชอบและการอุทิศตนต่องาน เป็นองค์ประกอบของคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารตามทัศนะของครูผู้สอน โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดพัทลุง มีตัวแปรสังเกต

ได้ 5 ตัวแปร ได้แก่ ผู้บริหารมีความกระฉับกระเฉงว่องไวในการปฏิบัติงาน ผู้บริหารปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ด้วยความเรียบร้อย ผู้บริหารมีความรู้ความเข้าใจต่อบทบาทหน้าที่ที่ผู้บริหารปฏิบัติงาน โดยไม่ย่อท้อต่ออุปสรรค ผู้บริหารปฏิบัติงานโดยให้ความสำคัญต่อหน้าที่มากกว่าภารกิจส่วนตัว จากตัวแปรสังเกตได้ขององค์ประกอบด้านความรับผิดชอบและการอุทิศตนต่องานเห็นได้ว่าเป็นการรวมตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กันสูงของคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารด้านความรับผิดชอบ และด้านการอุทิศตนของประมวลคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามที่สอดคล้องกับมาตรฐานผู้บริหารการศึกษาของไทยและครอบคลุมคุณลักษณะของผู้บริหารในอิสลามที่ผู้วิจัยใช้เป็นกรอบแนวคิดในการวิจัยครั้งนี้ อีกทั้งยังมีแนวคิดที่สนับสนุนองค์ประกอบด้านนี้ คือ Al-Banna (1985 อ้างถึงใน Saleh, J., 2551 : 67) ได้กล่าวถึงคุณลักษณะการเป็นผู้นำของเคาะลีฟะฮ์สุลฎันว่า เป็นผู้นำที่แสดงให้เห็นถึงความรู้ ความเข้าใจ และความสำคัญของความรับผิดชอบต่อหน้าที่ได้เป็นอย่างดี เพราะท่านระลึกเสมอว่าท่านจะต้องถูกสอบสวนในวันกิยามะฮ์ ทั้งนี้ด้วยความตระหนักต่อภาระหน้าที่ของท่าน ทำให้เคาะลีฟะฮ์สุลฎันไม่มีเวลาพักผ่อนตอนกลางคืน เพื่อทำหน้าที่เพื่อประชาชน โดยท่านจะทำด้วยตัวเองก่อนที่จะสั่งใช้ผู้ใต้บังคับบัญชา โดยวันหนึ่งช่วงฤดูร้อนเคาะลีฟะฮ์สุลฎันได้ตามหาอุฐูตัวหนึ่งที่หนีไปเพื่อนำกลับมายังกองคลังของรัฐหรือบัยตุลมาล เมื่ออาลี บิน อับดุลิบได้กล่าวแก่ท่านว่า “ท่านได้ทำในสิ่งที่จะทำให้เคาะลีฟะฮ์สุลฎันหลังจากท่านเสื่อมเสียเกียรติ” เคาะลีฟะฮ์สุลฎันได้กล่าวตอบว่า “อย่าตำนิฉัน ขอสาบานต่ออัลลอฮ์ ﷻ ผู้ทรงแต่งตั้งมุฮัมมัด ﷺ เป็นศาสนทูต หากแพะตัวหนึ่งได้หนีไปยังแม่น้ำยูเฟรติส ฉันก็ต้องถูกสอบสวนในการแห่งการพิพากษา” และด้านการอุทิศตนสอดคล้องกับอัลลอฮ์ ﷻ ที่ทรงตรัสในอัลกุรอานว่า

﴿وَالَّذِينَ جَاهَدُوا فِينَا لَنَهْدِيَنَّهُمْ سُبُلَنَا وَإِنَّ اللَّهَ لَمَعَ الْمُحْسِنِينَ﴾ (العنكبوت : 69)

ความว่า“และบรรดาผู้ต่อสู้ดิ้นรนในทางของเราแน่นอนเราจะชี้แนะแนวทางที่ถูกต้องแก่พวกเขาผู้ทางของเราและแท้จริงอัลลอฮ์ทรงอยู่ร่วมกับผู้กระทำความดีทั้งหลาย” (อัล-อังกาบุต : 69)

และสอดคล้องกับแนวคิดของซุกรีย์ นูร์ (2010 : ระบบออนไลน์) ได้กล่าวถึงคุณลักษณะบางประการเคาะลีฟะฮ์สุลฎัน ว่า ท่านเป็นผู้ที่มีการอุทิศตนเพื่อส่วนรวมเป็นอย่างมาก เคาะลีฟะฮ์สุลฎันถือว่า การทำงานเพื่อส่วนรวมนั้นผู้นำจะต้องปฏิบัติให้มากที่สุด ด้วยเหตุนี้ จึงทำให้บทบาทในชีวิตของเคาะลีฟะฮ์สุลฎันเป็นบทบาทในฐานะผู้นำของประชาชนมากกว่าผู้นำของครอบครัวเพียงไม่กี่คน เคาะลีฟะฮ์สุลฎันยอมเสียสละความสุขส่วนตัวเพื่อความสุขของส่วนรวม ยอมใช้ชีวิตด้วยความลำบากเมื่อประชาชนส่วนใหญ่อยู่ในภาวะยากลำบาก จะเห็นได้ว่า เมื่อเกิดวิกฤติภัย

แล้งที่แคว้นหิญาช ในปีที่จระสาสุกักราชที่ 8 เคาะลีฟะฮ์ฮุฎัยรฺ ได้สาบานว่าจะไม่รับประทานอาหารดี ๆ ทรายใดที่ประชาชนยังอยู่ในภาวะวิกฤติ โดยเคาะลีฟะฮ์ฮุฎัยรฺประทังชีวิตเพียงด้วยการรับประทานขนมปังหยาบกับน้ำส้มเท่านั้น ซึ่งการรับประทานอย่างนี้ในเวลานานติดต่อกันเป็นแรมปีทำให้ใบหน้าท่านหมองคล้ำไปตลอดชีวิต ในยามค่ำคืนขณะที่ประชาชนกำลังนอนพักผ่อนอย่างมีความสุขกับครอบครัว เคาะลีฟะฮ์ฮุฎัยรฺกลับสละความสุขของตนเพื่อออกตรวจตราความสงบเรียบร้อยของประชาชน หรือเมื่อมีกองคาราวานจากต่างเมืองเข้ามานครมะดีนะฮ์ เคาะลีฟะฮ์ฮุฎัยรฺก็จะออกไปเป็นยามช่วยเฝ้าดูแลกองคาราวานนั้นด้วยตนเอง นอกจากนี้เมื่อเคาะลีฟะฮ์ฮุฎัยรฺได้เดินทางพร้อมกับประชาชนเคาะลีฟะฮ์ฮุฎัยรฺจะทำหน้าที่ให้บริการประชาชนอยู่เสมอ และยังคงคล้อยกับสำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษา (2547 : 19-29) ได้กล่าวถึงคุณลักษณะทางจิตวิญญาณของนักบริหารบางประการว่า ผู้บริหารจะต้องมีความรับผิดชอบต่อหน้าที่และมีความเต็มใจที่จะเสียสละอุทิศตนเพื่อหน้าที่ ห่มเทศาภิบาลและจิตใจทำงานในหน้าที่ผู้บริหาร

5.2.2 ผลการวิเคราะห์ระดับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารตามทัศนะของครูผู้สอนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดพัทลุง

คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารตามทัศนะของครูผู้สอน โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดพัทลุง ด้านการปฏิสัมพันธ์กับผู้ร่วมงาน ด้านการปฏิบัติงานแบบมีเป้าหมาย และด้านความรับผิดชอบและการอุทิศตนต่องาน ทั้งภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับบรรเจิด อินทร์กล้า (2549) ได้วิจัยเรื่อง คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษา ตามทัศนะของครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุพรรณบุรี ซึ่งได้ศึกษาคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาที่กำหนดตามหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตการบริหารการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษา 6 ด้าน คือ คุณลักษณะด้านการเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง คุณลักษณะด้านการมีจิตวิญญาณนักบริหาร คุณลักษณะด้านการเป็นผู้นำทางการศึกษา คุณลักษณะด้านความรู้ความสามารถในการบริหาร คุณลักษณะด้านการมีผลงานที่แสดงถึงความชำนาญการในการบริหารสถานศึกษา และคุณลักษณะด้านการนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการบริหาร ผลการวิจัยพบว่า คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษามีอาชีพตามทัศนะของครูโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณารายด้านอยู่ในระดับมาก โดยเรียงตามลำดับ คือ คุณลักษณะด้านการนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการบริหาร คุณลักษณะด้านความรู้ความสามารถในการบริหาร คุณลักษณะด้านการมีผลงานที่แสดงถึงความชำนาญการในการบริหารสถานศึกษา คุณลักษณะด้านการเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง คุณลักษณะด้านการเป็นผู้นำทางการศึกษา และคุณลักษณะด้านการมีจิตวิญญาณนักบริหาร และสอดคล้องกับ

อรวรรณ เอี่ยมศิริ (2550) ได้วิจัยเรื่อง ความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับคุณลักษณะของผู้บริหารโรงเรียน ประถมศึกษา อำเภอบางใหญ่ เขตพื้นที่การศึกษานนทบุรี เขต 2 ซึ่งได้คุณลักษณะของผู้บริหาร 7 ด้าน คือ คุณลักษณะด้านภาวะผู้นำ คุณลักษณะด้านบุคลิกภาพ คุณลักษณะด้านคุณธรรมจริยธรรม คุณลักษณะด้านมนุษยสัมพันธ์ คุณลักษณะด้านวิชาการและวิชาชีพ คุณลักษณะด้านความรู้ ความสามารถ และคุณลักษณะด้านพื้นฐานครอบครัวและส่วนตัว ผลการวิจัยพบว่า ความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับคุณลักษณะของผู้บริหาร โรงเรียนประถมศึกษานนทบุรี เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณารายด้านอยู่ในระดับมาก โดยเรียงตามลำดับ คือ คุณลักษณะด้านบุคลิกภาพ คุณลักษณะด้านมนุษยสัมพันธ์ คุณลักษณะด้านความรู้ ความสามารถ คุณลักษณะด้านพื้นฐานครอบครัวและส่วนตัว คุณลักษณะด้านคุณธรรมจริยธรรม คุณลักษณะด้านวิชาการและวิชาชีพ และคุณลักษณะด้านภาวะผู้นำ สอดคล้องกับกนกวรรณ บุญอ้อม (2550) ได้วิจัยเรื่อง คุณลักษณะของผู้บริหารตามความคิดเห็นของครูผู้สอน โรงเรียนประถมศึกษานนทบุรี เขต 2 ซึ่งได้ศึกษาคุณลักษณะของผู้บริหาร 4 ด้าน คือ ด้านภาวะผู้นำ ด้านคุณธรรมจริยธรรม ด้านวิชาการและวิชาชีพ และด้านความสามารถในการบริหารงาน ผลการวิจัย พบว่า คุณลักษณะของผู้บริหารตามความคิดเห็นของครูผู้สอน โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก และยังสอดคล้องกับอาเรฟ หะยีหามะ (2554) ได้วิจัยเรื่อง คุณลักษณะของผู้บริหาร โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ซึ่งได้ศึกษาคุณลักษณะของผู้บริหารตามการประมวลของสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา เกี่ยวกับคุณลักษณะของผู้บริหารที่เอื้อต่อการจัดการและบริหารการศึกษาตามแนวพระราชบัญญัติการศึกษา พุทธศักราช 2545 ทั้ง 5 ด้าน คือ คุณลักษณะด้านสติปัญญา คุณลักษณะด้านร่างกาย คุณลักษณะด้านการงาน และคุณลักษณะด้านสังคม ผลการวิจัยพบว่า คุณลักษณะของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ผู้บริหารมีคุณลักษณะด้านบุคลิกภาพและคุณธรรมจริยธรรม มากที่สุด รองลงมาคือ คุณลักษณะด้านสังคม คุณลักษณะด้านร่างกาย และคุณลักษณะด้านการงาน ตามลำดับ ส่วนคุณลักษณะของผู้บริหารที่มีน้อยที่สุด คือ คุณลักษณะด้านสติปัญญาและความรู้ เช่นเดียวกับ จรุงญ์ เคหา (2554) ได้วิจัยเรื่อง คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาด้านผู้เรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปทุมธานี เขต 1 ซึ่งได้ศึกษาคุณลักษณะของผู้บริหาร 7 ด้าน คือ คุณลักษณะด้านวิสัยทัศน์ คุณลักษณะด้านความรู้ ความสามารถทางการบริหาร คุณลักษณะด้านความเป็นผู้นำทางวิชาการ คุณลักษณะด้านความรับผิดชอบ การอุทิศตนและเป็นตัวอย่างที่ดีในการทำงาน คุณลักษณะด้านความเป็นประชาธิปไตย คุณลักษณะด้านมนุษยสัมพันธ์ และคุณลักษณะด้านการตัดสินใจ ผลการวิจัยพบว่า คุณลักษณะของ

ผู้บริหารสถานศึกษาโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาราด้าน พบว่า อยู่ในระดับมาก โดยด้านความเป็นผู้นำทางวิชาการอยู่ในระดับสูงสุด และด้านความเป็นประชาธิปไตยอยู่ในระดับต่ำสุด

เมื่อพิจารณา ระดับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารตามทัศนะของครูผู้สอน โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดพัทลุง รายชื่อในแต่ละด้าน พบว่า

1) คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารตามทัศนะของครูผู้สอนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดพัทลุงด้านการปฏิสัมพันธ์กับผู้ร่วมงาน โดยเมื่อพิจารณารายชื่อ พบว่า ทุกชื่ออยู่ในระดับมากทั้งหมด โดยชื่อที่มีระดับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารตามทัศนะของครูผู้สอนมากที่สุดคือ ผู้บริหารมีคุณธรรม จริยธรรมเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้ร่วมงาน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะครูผู้สอนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามเห็นว่าผู้บริหารเป็นผู้เจริญรอยตามอัสฮุน อัลนาบาวียะฮฺ (แนวทางของท่านนบี) ซึ่งท่านมีคุณธรรม จริยธรรม สามารถเป็นแบบอย่างที่ดีให้แก่เศาะหาบะฮฺ และเป็นแนวทางให้กับประชาชาติทุกคน ดังที่อัลลอฮ์ ﷻ ทรงตรัสในอัลกุรอานว่า

﴿ لَقَدْ كَانَ لَكُمْ فِي رَسُولِ اللَّهِ أُسْوَةٌ حَسَنَةٌ ﴾ (الأحزاب : 21)

ความว่า “โดยแน่นอน ในร่อซูลของอัลลอฮ์มีแบบฉบับอันดีงามสำหรับพวกเจ้าแล้ว” (อัลอะหฺซาบ : 21)

สอดคล้องกับพงศ์เพ็ญ ศรีทอง (2545) ได้วิจัยเรื่อง คุณลักษณะของผู้บริหารตามเกณฑ์มาตรฐานการประกันคุณภาพการศึกษาของผู้บริหาร โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษาจังหวัดกาญจนบุรี ซึ่งได้ศึกษาคุณลักษณะของผู้บริหารตามเกณฑ์มาตรฐานการประกันคุณภาพการศึกษา 2 มาตรฐาน คือ มาตรฐานที่ 19 ผู้บริหารมีคุณธรรม จริยธรรม เป็นแบบอย่างที่ดี และมาตรฐานที่ 20 ผู้บริหารมีภาวะผู้นำ และมีความสามารถในการบริหารจัดการ ผลการวิจัยพบว่า คุณลักษณะของผู้บริหารตามเกณฑ์มาตรฐานการประกันคุณภาพการศึกษาของผู้บริหาร โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษาจังหวัดกาญจนบุรี มาตรฐานที่ 19 ผู้บริหารมีคุณธรรม จริยธรรม เป็นแบบอย่างที่ดีโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ส่วนชื่อที่มีระดับคุณลักษณะของผู้บริหารที่มีประสิทธิภาพตามทัศนะของครูผู้สอนน้อยที่สุดคือ ผู้บริหารสามารถสร้างบรรยากาศให้เกิดความร่วมมือร่วมใจในกลุ่มผู้ร่วมงาน ได้เป็นอย่างดี ทั้งนี้อาจเป็นเพราะครูผู้สอนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามเห็นว่าผู้บริหารยังไม่สามารถเข้าถึงผู้ร่วมงาน เพราะหากผู้บริหารเข้าถึงผู้ร่วมงานมากเท่าใดก็จะเข้าใจผู้ร่วมงานมากเท่านั้นอีกทั้งทำให้รับรู้และเข้าใจปัญหา เสมือนที่เคาะลิฟะฮ์อุมร์ซึ่งท่านเป็นบริหารที่เข้าถึงและมีความสัมพันธ์อย่างเป็นกันเองกับผู้ร่วมงาน โดยท่านใช้วิธีการลงไปหาพวกเขาและเปิดโอกาสให้พวกเขามาหาท่านเพื่อให้สามารถเข้าถึงพวกเขาได้

2) คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารตามทัศนะของครูผู้สอนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดพัทลุงด้านการปฏิบัติงานแบบมีเป้าหมาย โดยเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่าทุกข้ออยู่ในระดับมากทั้งหมด โดยข้อที่มีระดับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารตามทัศนะของครูผู้สอนมากที่สุดคือ ผู้บริหารมีความคิดริเริ่ม กล้าคิด กล้าแสดงออก ทั้งนี้อาจเป็นครูผู้สอนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามเห็นว่าผู้บริหารมีความศรัทธาว่า อัลลอฮ์ ﷻ ทรงบังเกิดมนุษย์มาอีกทั้งยังทรงประทานสติปัญญา ดังที่อัลลอฮ์ ﷻ ได้ตรัสในอัลกุรอานว่า

﴿ قُلْ هُدِيَ سَبِيلِي أَدْعُو إِلَى اللَّهِ عَلَىٰ بَصِيرَةٍ أَنَا وَمَنِ اتَّبَعِيَ وَسُبْحَانَ اللَّهِ وَمَا أَنَا مِنَ الْمُشْرِكِينَ ﴾ (يوسف : 108)

ความว่า “จงกล่าวเถิดมุฮัมมัด “นี่คือแนวทางของฉัน ฉันเรียกร้องไปสู่อัลลอฮ์อย่างประจักษ์แจ้งทั้งตัวฉันและผู้ปฏิบัติตามฉัน และมหาบริสุทธิ์แห่งอัลลอฮ์ ฉันมิได้อยู่ในหมู่ตั้งภาคี” (ยูซุบ : 108)

จึงทำให้ผู้บริหารมีวิสัยทัศน์ มีความชาญฉลาดและสร้างสรรค์ สอดคล้องกับ Stogdill (1974) ได้สรุปผลการวิจัยเกี่ยวกับคุณลักษณะของผู้นำที่ประสบความสำเร็จ พบว่า ผู้นำจะมีคุณลักษณะทางสติปัญญา การศึกษาเล่าเรียน ความรับผิดชอบ การมีส่วนร่วม เข้าใจสังคม มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ อดทน ทำงานให้สำเร็จ เชื่อมั่นในตัวเอง ตื่นตัว ร่วมมือกับบุคลากร มีชื่อเสียง สามารถปรับตัว และสามารถในการพูด มากกว่าบุคคลอื่น สอดคล้องกับจรูญ เกหา (2554) ได้วิจัยเรื่อง คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาด้านผู้เรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาด้านวิสัยทัศน์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ส่วนข้อที่มีระดับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารตามทัศนะของครูผู้สอนน้อยที่สุดคือ ผู้บริหารมีความสามารถในการนิเทศเพื่อการพัฒนาการเรียนการสอนอย่างเป็นระบบ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะครูผู้สอนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามเห็นว่า ผู้บริหารยังไม่เข้าใจขอบข่ายเนื้อและหลักการบริหารงานวิชาการด้านการจัดการเรียนการสอน และด้านการนิเทศภายในอย่างลึกซึ้ง

3) คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารตามทัศนะของครูผู้สอนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดพัทลุงด้านความรับผิดชอบและการอุทิศตนต่องาน โดยเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ทุกข้ออยู่ในระดับมากทั้งหมด โดยข้อที่มีระดับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารตามทัศนะของครูผู้สอนมากที่สุดคือ ผู้บริหารปฏิบัติงานโดยไม่ย่อท้อต่ออุปสรรค ทั้งนี้อาจเป็นเพราะครูผู้สอนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามเห็นว่า ผู้บริหารทุ่มเทแรงกายแรงใจในการปฏิบัติหน้าที่ เสียสละเวลาส่วนตัวให้กับงาน และมีความกระตือรือร้นกับงานเพื่อประโยชน์และความก้าวหน้า

ของโรงเรียน อีกทั้งยังมุ่งหวังในความยินดีจากอัลลอฮ์ ซึ่งสอดคล้องกับคำรัสแห่งที่อัลลอฮ์
ที่ทรงตรัสในอัลกุรอานว่า

﴿وَالَّذِينَ جَاهَدُوا فِينَا لَنَهْدِيَنَّهُمْ سُبُلَنَا وَإِنَّ اللَّهَ لَمَعَ الْمُحْسِنِينَ﴾ (العنكبوت : 69)

ความว่า“และบรรดาผู้ต่อสู้ดิ้นรนในทางของเราแน่นอนเราจะชี้แนะแนวทางที่ถูกต้องแก่พวกเขาผู้ทางของเราและแท้จริงอัลลอฮ์ทรงอยู่ร่วมกับผู้กระทำความดีทั้งหลาย” (อัล-อังกาบุต : 69)

ส่วนข้อที่มีระดับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารตามทัศนะของครูผู้สอนน้อยที่สุดคือ ผู้บริหารปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ด้วยความเรียบร้อย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะครูผู้สอนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามเห็นว่าผู้บริหารยังไม่แสดงให้เห็นถึงการให้ความสำคัญต่อความรับผิดชอบต่อบทบาทหน้าที่ แต่อย่างไรก็ตามคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารตามทัศนะของครูผู้สอนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามโดยภาพรวมด้านความรับผิดชอบและการอุทิศตนต่องานยังอยู่ในระดับมาก

5.2.3 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบระดับความแตกต่างคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารตามทัศนะของครูผู้สอนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดพัทลุง ระหว่าง เพศ อายุ การศึกษา ตำแหน่ง และประสบการณ์ในการทำงาน

1) ผลการเปรียบเทียบระดับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารตามทัศนะของครูผู้สอนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดพัทลุงที่มีเพศต่างกัน โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ชัดแจ้งกับเฉลียว สุขขจร (2545) ได้วิจัยเรื่อง คุณลักษณะของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาที่สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ตามทัศนะของผู้บริหาร ครู และศึกษานิเทศก์ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุบลราชธานี ซึ่งได้ศึกษาคุณลักษณะของผู้บริหาร 4 ด้าน คือ คุณลักษณะด้านความเป็นผู้นำ คุณลักษณะด้านความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงานในหน้าที่ คุณลักษณะด้านบุคลิกภาพ และคุณลักษณะด้านวิสัยทัศน์ พบว่า เมื่อเปรียบเทียบตัวแปรครูผู้สอนที่มีเพศต่างกันมีทัศนะต่อคุณลักษณะของผู้บริหาร ด้านความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงานในหน้าที่ และด้านบุคลิกภาพ แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะครูผู้สอนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามมีเพศต่างกัน แต่บทบาทหน้าที่ไม่แตกต่างกัน ดังนั้นไม่ว่าครูผู้สอนจะเป็นเพศชายหรือเพศหญิงจึงมีทัศนะที่ไม่แตกต่างกัน

2) ผลการเปรียบเทียบระดับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารตามทัศนะของครูผู้สอนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดพัทลุงที่มีอายุต่างกัน โดยรวมและรายด้าน

แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาผลการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ ด้วยวิธีของ Scheffe ผลการทดสอบเปรียบเทียบระดับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารตามทัศนระของครูผู้สอน โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดพัทลุงที่มีอายุต่างกัน โดยรวมและรายด้านแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.5 โดยภาพรวมระดับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารตามทัศนระของครูผู้สอนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดพัทลุงที่มีอายุ 31-40 ปี แตกต่างกับอายุต่ำกว่า 31 ปี อย่างมีนัยทางสถิติที่ระดับ 0.5 โดยที่อายุ 31-40 ปี มีทัศนระโดยภาพรวม มากกว่าอายุต่ำกว่า 31 ปี ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ครูผู้สอนที่มีอายุต่ำกว่า 31 ปียังไม่ค่อยมีความเห็นว่าคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหาร แตกต่างกับครูผู้สอนที่มีอายุ 31-40 ปี ที่ได้ผ่านการทำงานร่วมกับผู้บริหารโรงเรียนซึ่งย่อมรู้ว่าผู้บริหารมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหาร สอดคล้องกับพรพิมล นิยมพันธ์ (2550) ได้ทำวิจัยเรื่อง คุณลักษณะของผู้บริหารมีอาชีพตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 1 ได้ศึกษาคุณลักษณะของผู้บริหารของสถาบันพัฒนาผู้บริหาร กระทรวงศึกษาธิการคือ การเป็นผู้นำที่มีคุณธรรม จริยธรรม การเป็นผู้นำด้านการจัดระบบ การเป็นผู้นำด้านวิชาการ การเป็นผู้นำด้านการบริหารจัดการ การเป็นผู้นำด้านสังคมและชุมชน และการเป็นผู้นำด้านการพัฒนาตนเองในเชิงบริหาร พบว่า เมื่อเปรียบเทียบตัวแปรครูผู้สอนที่มีอายุต่างกันมีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะของผู้บริหารมีอาชีพโดยรวมต่างกัน ซึ่งขัดแย้งกับเฉลียว สุภษร (2545) ได้วิจัยเรื่อง คุณลักษณะของผู้บริหาร โรงเรียนประถมศึกษาที่สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ตามทัศนระของผู้บริหาร ครู และศึกษานิเทศก์ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุบลราชธานี ซึ่งได้ศึกษาคุณลักษณะของผู้บริหาร 4 ด้านคือ คุณลักษณะด้านความเป็นผู้นำ คุณลักษณะด้านความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงานในหน้าที่ คุณลักษณะด้านบุคลิกภาพ และคุณลักษณะด้านวิสัยทัศน์ พบว่า เมื่อเปรียบเทียบตัวแปรครูผู้สอนที่มีอายุต่างกันมีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะของผู้บริหาร โดยรวมไม่แตกต่างกัน และยังพบว่า ระดับคุณลักษณะของผู้บริหารที่มีประสิทธิภาพตามทัศนระของครูผู้สอน โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดพัทลุงที่มีอายุ 31-40 ปี แตกต่างกับอายุต่ำกว่า 31 ปี อย่างมีนัยทางสถิติที่ระดับ 0.5 โดยที่อายุ 31-40 ปี มีทัศนระด้านการปฏิสัมพันธ์กับผู้ร่วมงาน มากกว่าอายุต่ำกว่า 31 ปี ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ครูผู้สอนที่มีอายุน้อยเพิ่งจบมา เป็นคนรุ่นใหม่อาจมีทัศนระหรือมุมมองต่างจากครูผู้สอนที่มีอายุมากกว่าก็ได้ แต่เมื่อทำการทดสอบรายด้านตามตัวแปรอายุเป็นรายคู่ ไม่พบรายคู่ใดในด้านการปฏิบัติงานแบบมีเป้าหมาย และความรับผิดชอบและการอุทิศตนต่องานแตกต่างกันอย่างมีนัยทางสถิติที่ระดับ 0.5

3) ผลการเปรียบเทียบระดับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารตามทัศนระของครูผู้สอนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดพัทลุงที่มีระดับการศึกษาต่างกัน โดยรวมและ

รายด้านไม่แตกต่างกัน ชัดแย้งกับพรพิมล นิยมพันธุ์ (2550) ได้ทำวิจัยเรื่อง คุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 ได้ศึกษาคุณลักษณะของผู้บริหารของสถาบันพัฒนาผู้บริหาร กระทรวงศึกษาธิการคือ การเป็นผู้นำที่มีคุณธรรม จริยธรรม การเป็นผู้นำด้านการจัดระบบ การเป็นผู้นำด้านวิชาการ การเป็นผู้นำด้านการบริหารจัดการ การเป็นผู้นำด้านสังคมและชุมชน และการเป็นผู้นำด้านการพัฒนาตนเองในเชิงบริหาร พบว่า เมื่อเปรียบเทียบตัวแปรครูผู้สอนที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพรายด้านแตกต่างกัน และยังขัดแย้งกับเฉลียว สุภयर (2545) ได้วิจัยเรื่อง คุณลักษณะของผู้บริหาร โรงเรียนประถมศึกษาที่สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ตามทัศนะของผู้บริหาร ครู และศึกษานิเทศก์ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุบลราชธานี ซึ่งได้ศึกษาคุณลักษณะของผู้บริหาร 4 ด้าน คือ คุณลักษณะด้านความเป็นผู้นำ คุณลักษณะด้านความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงานในหน้าที่ คุณลักษณะด้านบุคลิกภาพ และคุณลักษณะด้านวิสัยทัศน์ พบว่า เมื่อเปรียบเทียบตัวแปรครูผู้สอนที่มีวุฒิการศึกษาต่างกันมีทัศนะต่อคุณลักษณะของผู้บริหารด้านความเป็นผู้นำแตกต่างกันอย่างมีนัยทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะครูผู้สอน โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามมีระดับการศึกษาต่างกัน แต่มีพื้นฐานเกี่ยวกับอิสลามศึกษา จึงมีทัศนะที่ไม่แตกต่างกัน

4) ผลการเปรียบเทียบระดับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารตามทัศนะของครูผู้สอน โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดพัทลุงที่มีตำแหน่งต่างกัน โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะครูผู้สอน โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามมีตำแหน่งต่างกันแต่ทำงานร่วมกัน จึงทำให้มีทัศนะที่ไม่แตกต่างกัน

5) ผลการเปรียบเทียบระดับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารตามทัศนะของครูผู้สอน โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดพัทลุงที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน โดยรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่าด้านการปฏิสัมพันธ์กับผู้ร่วมงานแตกต่างกัน เมื่อพิจารณาผลการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ ด้วยวิธีของ Scheffe ผลการทดสอบเปรียบเทียบระดับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารตามทัศนะของครูผู้สอน โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดพัทลุงที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน ด้านการปฏิสัมพันธ์กับผู้ร่วมงานพบว่าไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.5 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะครูผู้สอน โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามที่มีประสบการณ์ต่างแต่มีหลักในการคิดเหมือนกัน จึงทำให้มีทัศนะที่ไม่แตกต่างกัน

5.3 ข้อเสนอแนะ

5.3.1 ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

1) จากการศึกษาระดับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารตามทัศนะของครูผู้สอนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดพัทลุง ด้านการปฏิสัมพันธ์กับผู้ร่วมงาน พบว่าคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารตามทัศนะของครูที่น้อยที่สุด คือ ผู้บริหารสามารถสร้างบรรยากาศให้เกิดความร่วมมือร่วมใจในกลุ่มผู้ร่วมงานได้เป็นอย่างดี ดังนั้นผู้บริหารโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดพัทลุงควรให้ความสำคัญกับการสร้างบรรยากาศที่ดีระหว่างผู้ร่วมงานมากยิ่งขึ้น

2) จากการศึกษาระดับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารตามทัศนะของครูผู้สอนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดพัทลุง ด้านการปฏิบัติงานแบบมีเป้าหมาย พบว่าคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารตามทัศนะของครูที่น้อยที่สุด คือ ผู้บริหารมีความสามารถในการนิเทศเพื่อการพัฒนาการเรียนการสอนอย่างเป็นระบบ ดังนั้นผู้บริหารโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดพัทลุงควรให้ความสำคัญกับการนิเทศติดตามและประเมินผลการจัดการเรียนการสอน

3) จากการศึกษาระดับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารตามทัศนะของครูผู้สอนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดพัทลุง ด้านความรับผิดชอบและการอุทิศตนต่องาน พบว่าคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารตามทัศนะของครูที่น้อยที่สุด คือ ผู้บริหารปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ด้วยความเรียบร้อย ดังนั้นผู้บริหารโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดพัทลุงควรตระหนักต่อบทบาทหน้าที่มากยิ่งขึ้นเพื่อให้การปฏิบัติงานบรรลุเป้าประสงค์ของโรงเรียน

5.3.2 ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1) ควรมีการศึกษาวิเคราะห์องค์ประกอบคุณลักษณะของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในด้านอื่นๆ

2) ควรมีการศึกษาคุณลักษณะของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามด้วยการวิจัยเชิงคุณภาพ เพื่อจะได้ค้นพบปรากฏการณ์เชิงลึก

3) ควรมีการศึกษาคุณลักษณะของผู้บริหารเชิงอิสลาม เพื่อเป็นแนวทางในการบริหารและการจัดการการศึกษาอิสลาม

Prince of Songkla University
Pattani Campus

Prince of Songkla University
Pattani Campus

Prince of Songkla University
Pattani Campus

Prince of Songkla University
Pattani Campus

Prince of Songkla University
Pattani Campus

Prince of Songkla University
Pattani Campus

บรรณานุกรม

หนังสือ

- กวี วงศ์พุ่ม. 2542. ภาวะผู้นำ. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ ; บี. เค. อินเตอร์พริ้นท์.
- กระทรวงศึกษาธิการ. 2546. พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และ (แก้ไขเพิ่มเติม).
พ.ศ. 2545 กรุงเทพฯ : องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.).
- _____ .2544. การสร้างสรรค์ประชาธิปไตย. กรุงเทพฯ : อรุณสภาคลาดพร้าว.
- _____ .2545. แนวทางการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาประชาธิปไตย. กรุงเทพฯ :
กรมศาสนา.
- กรมวิชาการ. 2551. หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. กรุงเทพฯ :
โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- กล้า ทองขาว ทองอินทร์ วงศ์โสธร และเสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์. 2546. หน่วยที่ 4
การบริหารการเปลี่ยนแปลง ในประมวลสาระชุดวิชาประสบการณ์วิชาชีพประกาศนียบัตร
บัณฑิตทางการบริหารการศึกษา. นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ศิริบุญ สุวรรณศิริ และคณะ. 2532. การวิจัยการประเมินผลโครงการพัฒนาวิชาชีพในโรงเรียน
เอกชน สอนศาสนาอิสลาม. กรุงเทพฯ : มูลนิธิอาเซีย.
- ซอลีซะห์ หะยีสะมะแอ. 2551. มโนทัศน์การศึกษาในอิสลาม. สงขลา : โรงพิมพ์خانเมือง.
- ณัฐพันธ์ เขจรนันท์. 2551. พฤติกรรมองค์กร. กรุงเทพฯ : ซีเอ็ดดูเคชั่น.
- ไทรภพ จตุรพานิชย์. 2548. การรับรู้ความยุติธรรมในองค์กร กับการอุทิศตนและความผูกพัน
ต่อองค์กรของพนักงาน. กรุงเทพฯ : สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ.
- ถวิล มาตรฐาน. 2545. ผู้บริหารโรงเรียน: กุญแจแห่งความสำเร็จ การปฏิรูปการศึกษา โรงเรียน
เป็นฐานการบริหารจัดการ SBM. กรุงเทพฯ : เสมอธรรม.
- เทพพนม เมืองแมน และคณะ. 2540. พฤติกรรมองค์กร. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.
- ทองใบ สุดซารี. 2543. ภาวะผู้นำการจูงใจ. พิมพ์ครั้งที่ 2. อุบลราชธานี : มหาวิทยาลัย
ราชภัฏอุบลราชธานี.
- ธนิกานต์ มามะศิรินันท์ และกานต์สุดา มามะศิรินันท์ . 2544. คู่มือสำหรับหัวหน้างานยุคใหม่
เล่ม 1. กรุงเทพฯ : Be Bright Books.
- ธีระ รุญเจริญ. 2550. ความเป็นมืออาชีพในการจัดการและการบริหารการศึกษายุคปฏิรูปการ
ศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ : ข้าวฟ่าง.

- ธงชัย สันติวงษ์. 2531. **องค์การและการบริหาร**. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.
- พิสนุ ฟองศรี. 2552. **การสร้างและพัฒนาเครื่องมือวิจัย**. กรุงเทพฯ : บริษัทด้านสุทธาการพิมพ์จำกัด.
- _____. 2554. **วิจัยทางการศึกษา**. พิมพ์ครั้งที่ 8. กรุงเทพฯ : บริษัทด้านสุทธาการพิมพ์จำกัด
- ประชุม รอดประเสริฐ. 2539. **นโยบายและการวางแผนหลักสูตร**. กรุงเทพฯ : เนติกุลการพิมพ์.
- เปรม กิรติวงศ์ชัชวาล. 2552. **กฎทองแห่งผู้นำ**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ห้างหุ้นส่วนจำกัด.
- มานิชญ์ บุญญาวัตร. 2529. **เขตการศึกษา 2 กับเขตการศึกษา 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้**.
ยะลา : เสริมการพิมพ์.
- โมฮัมมัด อับดุลกาเดร์. 2528 . “สถานการณ์ปัจจุบันจังหวัดชายแดนใต้”. **รัฐมีแล** ปีที่ 8 ฉบับที่ 3
พฤษภาคม-สิงหาคม, 2528.
- ราชบัณฑิตยสถาน. 2531. **พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525**. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ
: อักษรเจริญทัศน์.
- รังสรรค์ ประเสริฐศรี. 2548. **พฤติกรรมองค์การ**. กรุงเทพฯ : บริษัทธรรมสารจำกัด.
- รุ่ง แก้วแดง. 2541. **ประวัติการศึกษาไทย**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : พิมพ์แชนพริ้นดิงเซนเตอร์.
- รุ่งนภา นุตราวงศ์. 2552. **หลักสูตรอิงมาตรฐาน การพัฒนาสู่คุณภาพ**. วารสารวิชาการ. 4
(ตุลาคม-ธันวาคม 2552), 60.
- วิชัย โสสุวรรณจินดา. 2546. **หัวหน้างานพันธุ์แท้**. กรุงเทพฯ : เอเชียเพรสจำกัด.
- วิรัช สงวนวงศาน. 2546. **การจัดการและพฤติกรรมองค์การ**. กรุงเทพฯ : เพียร์สัน เอ็ดดูเคชั่น
อินโดไชน่า จำกัด.
- ศิริพร พงศ์ศรีโรจน์. 2550. **องค์การและการจัดการ**. พิมพ์ครั้งที่ 9. กรุงเทพฯ : ห้างหุ้นส่วน
จำกัด เทคนิค.
- สถาบันพัฒนาความก้าวหน้า. 2553. **ยุทธศาสตร์การพัฒนาวิชาชีพผู้บริหารสถานศึกษา
ตามหลักเกณฑ์ใหม่**. กรุงเทพฯ : เอส.พี. เอ็น. การพิมพ์.
- สถาบันพัฒนาผู้บริหารการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. 2547. **เอกสารประกอบการสัมมนาประ
ชุมเชิงปฏิบัติการการจัดทำหลักสูตรผู้บริหารสถานศึกษามีอาชีพ**. นครปฐม : ส.ประ
จักษ์ นครปฐม
- สมาคมนักศึกษาเก่าอาหรับแห่งประเทศไทย. สศ. 1419. **พระมหาคัมภีร์อัลกุรอาน พร้อมความ
หมายภาษาไทย**. ซาอุดีอาระเบีย ศูนย์กษัตริย์ฟะฮัด เพื่อการพิมพ์อัลกุรอาน.
- สมาน อัสวภูมิ . 2551. **การบริหารการศึกษาสมัยใหม่ แนวคิด ทฤษฎีและการปฏิบัติ**. พิมพ์ครั้งที่
4. อุบลราชธานี : อุบลกิจออฟเซตการพิมพ์.

- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเขต 2. 2554. **แผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาโรงเรียน เอกชน ปีการศึกษา 2555-2558**. พัทลุง : งานการศึกษาเอกชน.
- สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2545. **การนำมาตรฐานสู่โรงเรียนและ ห้องเรียน**. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ.
- สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2543. **แนวทางการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา : เพื่อพร้อมรับการประเมินคุณภาพการศึกษาภายนอก**. กรุงเทพฯ : พิมพ์ดี.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน. 2528. **การพัฒนาโรงเรียนเอกชนสอนศาสนา อิสลามในช่วงแผนพัฒนาการศึกษา ระยะที่ 1-5**. กรุงเทพฯ.
- สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา. 2553. **หลักเกณฑ์และ วิธีการพัฒนาข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาก่อนแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการสถานศึกษา**. วารสารข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา. 30 (เมษายน-พฤษภาคม) 2553, 30-32.
- สำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษา. 2547. **ผู้บริหารสถานศึกษามีอาชีพ**. กรุงเทพฯ : เอส แอนด์ จี กราฟฟิค.
- สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน). 2547. **มาตรฐานการศึกษา ตัวบ่งชี้และเกณฑ์การพิจารณาคุณภาพภายนอกในรอบแรก: ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ฉบับปรับปรุง พุทธศักราช 2547**. กรุงเทพฯ : องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.).
- สมยศ นาวิการ. 2546. **การบริหารพฤติกรรมองค์กร**. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : ตะวันออก.
- อิบราฮีม ณรงค์รักษาเขต. 2551. **“มลายูกับรัฐไทยในมิติประวัติศาสตร์และอารยธรรมกับความ เป็นธรรม”**, รายงานการประชุมทางวิชาการ. หน้า 198-200. ปีถัดมา : โรงพิมพ์มิตรภาพ.
- สุเทพ พงศ์ศรีวัฒน์. 2544. **ภาวะผู้นำ: ทฤษฎีและปฏิบัติ**. เชียงราย : มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.
- สุพล วังสินธ์. 2545. **การบริหารโรงเรียนตามแนวการปฏิรูปการศึกษา** วารสารวิชาการ. 5,6 มิถุนายน : 29-30.
- สุนีย์ บุญทิม. 2550. **การติดตามผลการดำเนินงานตามนโยบายของกระทรวง ศึกษาธิการ ปีงบประมาณ 2550 เขตตรวจราชการที่ 5**. ลพบุรี : กลุ่มติดตามและประเมินผลสำนักตรวจราชการประจำเขตตรวจราชการที่ 5.
- สร้อยตระกูล อรรถมานะ. 2550. **พฤติกรรมองค์กร: ทฤษฎีและการประยุกต์**. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

al-Kutub al-Ilmiyyah.

Abu Dawud, Sulaiman Bin al-Ashath al-Sajastani al-Azdi. 1969. **Sunan Abi Dawud**.

Beirut : Dar al-Hadith.

Al-Nawawi, Abi Zakariya Yahya Bin charaf. 1987. **Sahih Muslim bi Sharh al-Nawawi**.

Beirut : Dar al-kitab al-Arabi.

Al-Tirmidhi Abi Isa Muhammad Bin Saurah. 1987. **Al-Jami al-Sahih wa Hua Sunan**

al- Tirmidhiy. Misr : Sharkah Maktabah wa Tabaah Mutafa Babi al-Halabi wa Awladul bi Misr.

Barnard, Chestre I. 1969. **Original and Management**. Cambridge, Massachusetts :

Harvard University Press.

Best, John W. 1970. **Research in Education** (2nd ed.). Englewood Cliffs. New Jersey: Prentice Hall.

Benjamin, Albert W. 1976. Criteria of the selection of principals for elementary school with predominantly minority group enrollment as perceived by four referent groups.

Dissertation Abstracts International. 32. 718-719-A.

Cronbach, L. J. 1951. Coefficient Alpha and the Internal Structure of Tests. **Psychometrika**. 6, 297-334.

Hair, J. F., Black, W.C., Babin, B.J., Anderson, R.E., Tatham, R.L. 1984. **Multivariate data analysis** (5th ed.) Upper Saddle River, NJ: Prentice -Hall.

Magnuson, W.G. 1971. The characteristics of successful school business managers. **Dissertation Abstracts International**. 8 (Octorber 1971): 78-91.

Muslim, Abu al-Husein Muslim Bin Hujjaj al-Qushairi al-Naisaburi. 1996. **Sahih Muslim**.

Al-riyad : Dar Alam al-Kutub.

Rice, Wilson L. 1991. Leadership behavior of elementary school principals and teachers in five central Savannah River Area School Districts in Georgia. **Dissertation Abstracts**, Acc No. acc9717271.

Stogdill, Rahlp M. 1981. **Handbook of Leadership**. New York : Free Press.

หนังสือแปล

ชัยคุลชะดิษ เมาลานา มุฮัมมัด ชะกาเรีย กันคะฮ์ละวี. 2555. **คุณค่าอะมัล**. โดย มูลนิธิสร้าง

สรรค์ศรัทธาชน. กรุงเทพฯ : เอดิชั่นเพรสโปรดัก .

ชัยยิด สุลัยมาน อัลนัควี. 2546. **คุณธรรมอิสลามสำหรับชีวิตที่แสวงหาความบริสุทธิ์ ความสงบ**

และความสำเร็จ . โดย บรรจง บินกาซัน. กรุงเทพมหานคร : อัล-อะมีน.

มุฮัมมัด เอียะห์ดีซามูล ฮาซัน. 2450. **ยาวนานเอกกับโรคความเสื่อมโทรมของมุสลิม**. โดยมูล

นิธิสร้างสรรค์ศรัทธาชน. กรุงเทพฯ : เอดิชั่นเพรสโปรดัก.

อบุลหะซัน อาลี อัลนัควี. 2554. **โลกสูญเสียวะไรจากความตกต่ำของประชาชาติมุสลิม**

ภาคที่ 1. โดย นัศรุลลอฮ์ หมัดตะพงค์. ยะลา : มหาวิทยาลัยอิสลามยะลา.

ศ.ดร.มุฮัมมัด อะฎีเยฮ์ อัล-อิบรอฮีม. 2554. **การศึกษาในอิสลาม**. โดย บรรจง บินกาซัน.

กรุงเทพฯบ้านอรัคม.

Ahmad Ibrahim Abusin. 2553. **การบริหารจัดการในอิสลาม**. แปลจาก Islam Management. โดย

ฮาเราะ เจ๊ะโด. สงขลา : ไอคิว มีเดีย.

Naceur Jabnoun. 2548. **อิสลามและการจัดการ**. แปลจาก Islam and Management. โดย นิเลาะ

แวอุเซ็ง. ปัตตานี : โรงพิมพ์มิตรภาพ.

Saleh J. 2551. **การบริหารการศึกษาในอิสลาม**. แปลจาก Educational Administration : An Islamic

Perspective. โดย นิเลาะ แวอุเซ็ง. สงขลา : ห้างหุ้นส่วนจำกัดหาดใหญ่กราฟฟิก .

วิทยานิพนธ์

กนกวรรณ บุญอิม. 2550. **คุณลักษณะของผู้บริหารโรงเรียนตามความคิดเห็นของครูผู้สอนโรงเรียน**

ประถมศึกษา อำเภอบางใหญ่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานนทบุรี เขต 2 ภาค

นิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม.

กัจฉ ชลสวัสดิ์. 2549. **ศึกษาคุณลักษณะของผู้บริหารที่เป็นจริงและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของ**

ผู้บริหารตามความคิดเห็นของครูผู้สอนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

ระยอง เขต 1 วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัย

ราชภัฏรำไพพรรณี.

- จรรยา เคาหา. 2554. **คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการประกันคุณภาพภายใน**
สถานศึกษาด้านผู้เรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ประจวบคีรีขันธ์
เขต 1 วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราช
 ภัฏเพชรบุรี.
- จักรพรรดิ วัฒนา . 2539. **คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารข้าราชการครู** ปรินญาณิพนธ์
 การศึกษามหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนรินทรวิโรฒประสาน
 มิตร.
- จิต แก้วทิพย์. 2534. **คุณลักษณะของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงาน**
ตามกระบวนการนิเทศภายในโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด
พัทลุง วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการ
 ศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- เฉลิมพล และชนัน. 2550. **สภาพและปัญหาการเรียนการสอนอิสลามศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอน**
ต้นในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามเขตภาคกลาง วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหา
 บัณฑิต สาขาวิชาอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- เจลิยา ศุภษร. 2545. **คุณลักษณะของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาที่สอดคล้องกับพระราช**
บัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 ตามทัศนะของผู้บริหาร ครู และศึกษานิเทศก์
สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุบลราชธานี วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณ
 ฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.
- ซอฝิเยาะ หวังหลี. 2556. **การดำเนินงานวางแผนกลยุทธ์ของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม**
ในจังหวัดสตูล วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและการจัด
 การการศึกษาอิสลาม มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- ธีระ หมวดจักร์. 2544. **การศึกษาคุณลักษณะของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนัก**
งานการประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต
 สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช.
- ธีระพล บุญสุข. 2538. **พฤติกรรมที่เป็นแบบอย่างทางจริยธรรมของผู้บริหารโรงเรียนประถม**
ศึกษาตามทัศนะของครูและกรรมการศึกษาของโรงเรียนจังหวัดกระบี่ วิทยา
 นิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการ
 ศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.

- นฤมล จิตเวศพงศ์. 2539. การจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาความเป็นผู้นำแบบประชาธิปไตยให้แก่นักเรียนตามทัศนะของครูประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดยะลา วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาศึกษาศาสตร์เพื่อพัฒนาชุมชน มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- นิเลาะ แวอูเซ็ง. 2551. ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการสอนของครูในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนา อิสลามในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ รายงานการวิจัย วิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ (สำเนา).
- บรรเจิด อินทร์กล้า. 2549. คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษามีอาชีพ ตามทัศนะของครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศุพรรณบุรี วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี.
- บุญเจือ จุฑาพรรณนาชาติ. 2544. ความสัมพันธ์ระหว่างวิสัยทัศน์ของผู้บริหารสถานศึกษา บรรยากาศองค์การ กับความผูกพันต่อองค์การของครูผู้สอนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครราชสีมา ปริญญาโท พนธ์การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- บุญธรรม ไวยมิตร. 2553. ความสัมพันธ์ของคุณลักษณะของผู้บริหารโรงเรียนตามการรับรู้ของครูกับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษพระนครศรีอยุธยา เขต 1 และเขต 2 วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.
- บุญเทริก บุตราช. 2551. คุณลักษณะของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดสกลนคร วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี.
- ปฐม ปรีปนังกูร. 2554. ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะของครู สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 2 สารนิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- ประยูร อาคม. 2548. ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มเครือข่าย อำเภอสังขม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษหนองคาย เขต 1 วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยขอนแก่น (สำเนา).
- ปรีชา เพ็ชรกรรจ. 2547. คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษา ระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 1 ตามความคิดของครูใหญ่ในเขตอำเภอเมือง ปริญญาโท พนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา.

- พงศ์เพ็ญ ศรีทอง. 2546. คุณลักษณะของผู้บริหารตามเกณฑ์มาตรฐานการประกันคุณภาพการศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษาจังหวัดกาญจนบุรี วิทยานิพนธ์ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี.
- พรพิมล นิยมพันธุ์. 2550. คุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจะเขียงเทรา เขต 1 วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนครินทร์.
- มูฮำหมัด วาแม. 2555. การปฏิบัติการสอนตามแนวทางของท่านเราะฮูลของครูสอนศาสนา อิสลามในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในเขตพื้นที่การศึกษายะลา เขต 1 วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- รุสนานี ยาโม. 2556. ปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อสภาพการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- รุสนี จุกอ. 2554. การตัดสินใจของผู้ปกครองในการส่งบุตรหลานเข้าเรียนโรงเรียนเอกชนระดับประถมศึกษา ในจังหวัดปัตตานี สารนิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- เรวดี กระโหมวงศ์และคณะ. 2546. การศึกษาสภาพความต้องการและการพัฒนาทางวิชาการของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม: รายงานการวิจัย. คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ.
- ไอลา หรีมเพ็ง. 2551. องค์ประกอบทางจริยธรรมของนักศึกษามุสลิมในสถาบันอุดมศึกษา วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (อิสลามศึกษา) มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- สัมฤทธิ์ สุเพ็ญศิลป์. 2546. การศึกษาคุณลักษณะตามเกณฑ์มาตรฐานผู้บริหารการศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดกาฬสินธุ์. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยสารคาม.
- สุนีย์ นิ่มเฮ็ง. 2554. ศึกษาทัศนคติของผู้บริหารสถานศึกษาต่อการบริหารตามหลักการบริหารเชิงพุทธ สารนิพนธ์สังคมสงเคราะห์ศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและนโยบายสวัสดิการสังคม มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- สุรพงศ์ สุทธิศักดิ์. 2551. ความเป็นผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะของครู สังกัดเทศบาลนครยะลา สารนิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.

สมคิด สร้อยน้ำ. 2547. การพัฒนาตัวแบบขององค์กรแห่งการเรียนรู้ในโรงเรียนมัธยมศึกษา วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น (สำเนา).

อรรพรรณ เอี่ยมศิริ. 2550. ความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับคุณลักษณะของผู้บริหารโรงเรียน ประถมศึกษา อำเภอบางใหญ่ จังหวัดนนทบุรี เขต 2 วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม.

อาเรฟ หะยีหามะ. 2554. คุณลักษณะของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและการจัดการการศึกษาอิสลาม มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.

ระบบออนไลน์

ชุกรีย์ นูร์. 2010. บุคลิกและคุณลักษณะของผู้นำศึกษาจากชีวประวัติอุมัร อิบน์ อัล-ค็อฏฏอบ (ออนไลน์). สืบค้นจาก <http://www.e-daiyah.com/node/163>. [16 มีนาคม 2010].

สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา. 2539. แบบแผนพฤติกรรมตามจรรยาบรรณครู พ.ศ. 2539 (ออนไลน์). สืบค้นจาก http://www.baanjomut.com/library/etiquette_teacher/ [มิถุนายน 2541]

อับดุลอะซีส บินซาฟิอีย์ ดินอะ. 2549. การเมืองตามอุดมคติอิสลาม (ออนไลน์). สืบค้นจาก <https://www.gotoknow.org/posts/39931>. [26 พฤษภาคม 2549]

Prince of Songkla University
Pattani Campus
ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัยและหนังสือขอความอนุเคราะห์

Prince of Songkhla University
Pattani Campus

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ

1. รองศาสตราจารย์ ดร. อิบรอฮีม ณรงค์รักษาเขต วิทยาลัยอิสลามศึกษา
2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อะห์มัด ยี่สุนทรง วิทยาลัยอิสลามศึกษา
3. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สามารถ ทองเฝื่อ คณะรัฐศาสตร์

Prince of Songkla University
Pattani Campus

ที่ ศธ. 0521. 2. 08/ว

วิทยาลัยอิสลามศึกษา
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
ถนนเจริญประดิษฐ์ ตำบลรู่สะมิแล
อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี 94000

กันยายน 2557

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัย

เรียน รองศาสตราจารย์ ดร.อิบรอฮีม ณรงค์รักษาเขต

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามเรื่องคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารตามทัศนะของครูผู้สอน
โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดพัทลุง จำนวน 1 ชุด

ด้วยนายฮาฟิซ จำนวนรักษ์ นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารและการจัดการการศึกษาอิสลาม วิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี กำลังทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “เรื่องคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารตามทัศนะของครูผู้สอนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดพัทลุง” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นิเลาะ แวอุเซ็ง เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา

ในการนี้ วิทยาลัยอิสลามศึกษา พิจารณาเห็นว่าท่านเป็นผู้มีคุณสมบัติเหมาะสม จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านได้กรุณาเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบความถูกต้องผิวเผินของแบบสอบถาม ตลอดจนให้ข้อเสนอแนะอื่นๆ เพื่อเป็นข้อมูลสำหรับผู้วิจัยในการปรับปรุงเครื่องมือเพื่อการวิจัยต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์และขอขอบคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นิเลาะ แวอุเซ็ง)

ประธานคณะกรรมการบริหารหลักสูตรปริญญาโท
สาขาวิชาการบริหารและการจัดการการศึกษาอิสลาม

สำนักงานเลขานุการ

โทรศัพท์ 08 0708 1289

ที่ ศธ. 0521. 2. 08/ว

วิทยาลัยอิสลามศึกษา
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
ถนนเจริญประดิษฐ์ ตำบลรูสะมิแล
อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี 94000

กันยายน 2557

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัย

เรียน อาจารย์ ดร.อะห์มัด ยี่สุนทร

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามเรื่องคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารตามทัศนะของครูผู้สอน
โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดพัทลุง จำนวน 1 ชุด

ด้วยนายฮาฟิซ จ่านุรักษ์ นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารและการจัดการการศึกษาอิสลาม วิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี กำลังทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “เรื่องคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารตามทัศนะของครูผู้สอนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดพัทลุง” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นิเลาะ แวอุเซ็ง เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา

ในการนี้ วิทยาลัยอิสลามศึกษา พิจารณาเห็นว่าท่านเป็นผู้มีคุณสมบัติเหมาะสม จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านได้กรุณาเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบความถูกต้องผิวเผินของแบบสอบถาม ตลอดจนให้ข้อเสนอแนะอื่นๆ เพื่อเป็นข้อมูลสำหรับผู้วิจัยในการปรับปรุงเครื่องมือเพื่อการวิจัยต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์และขอขอบคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นิเลาะ แวอุเซ็ง)

ประธานคณะกรรมการบริหารหลักสูตรปริญญาโท
สาขาวิชาการบริหารและการจัดการการศึกษาอิสลาม

สำนักงานเลขานุการ

โทรศัพท์ 08 0708 1289

ที่ ศธ. 0521. 2. 08/ว

วิทยาลัยอิสลามศึกษา
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
ถนนเจริญประดิษฐ์ ตำบลรูสะมิแล
อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี 94000

กันยายน 2557

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัย

เรียน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สามารถ ทองเฟือ

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามเรื่องคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารตามทัศนะของครูผู้สอน
โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดพัทลุง จำนวน 1 ชุด

ด้วยนายฮาฟิซ จ่านุรักษ์ นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารและการจัดการการศึกษาอิสลาม วิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี กำลังทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “เรื่องคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารตามทัศนะของครูผู้สอนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดพัทลุง” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นิเลาะ แวอุเซ็ง เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา

ในการนี้ วิทยาลัยอิสลามศึกษา พิจารณาเห็นว่าท่านเป็นผู้มีคุณสมบัติเหมาะสม จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านได้กรุณาเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบความถูกต้องผิวเผินของแบบสอบถาม ตลอดจนให้ข้อเสนอแนะอื่นๆ เพื่อเป็นข้อมูลสำหรับผู้วิจัยในการปรับปรุงเครื่องมือเพื่อการวิจัยต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์และขอขอบคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นิเลาะ แวอุเซ็ง)

ประธานคณะกรรมการบริหารหลักสูตรปริญญาโท
สาขาวิชาการบริหารและการจัดการการศึกษาอิสลาม

สำนักงานเลขานุการ

โทรศัพท์ 08 0708 1289

ที่ ศธ. 0521. 2. 08/

วิทยาลัยอิสลามศึกษา
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
ถนนเจริญประดิษฐ์ ตำบลรุดะมีแล
อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี 94000

28 ตุลาคม 2557

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการ โรงเรียนศึกษาธรรมอิสลามมุณีธิ

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามเรื่องคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารตามทัศนะของครูผู้สอน
โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดพัทลุง จำนวน 21 ชุด

ด้วยนายฮาฟิซ ข่านุรักษ์ นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารและการจัดการการศึกษาอิสลาม วิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี กำลังทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารตามทัศนะของครูผู้สอนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดพัทลุง” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นิเลาะ แวอุเซ็ง เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา

ในการนี้ นักศึกษามีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถามกับครูผู้สอนในหน่วยงานของท่าน จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านได้โปรดอนุญาตให้ นายฮาฟิซ ข่านุรักษ์ ได้เก็บข้อมูลดังกล่าว เพื่อเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ด้วย จักขอบคุณอย่างยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(ดร.ยูโซะ ตาละ)

ผู้อำนวยการวิทยาลัยอิสลามศึกษา

สำนักงานเลขานุการ

โทรศัพท์ 08 0708 1289

ที่ ศธ. 0521. 2. 08/

วิทยาลัยอิสลามศึกษา
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
ถนนเจริญประดิษฐ์ ตำบลรู่สะมิแล
อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี 94000

28 ตุลาคม 2557

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนสันติธรรมมูลนิธิ

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามเรื่องคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารตามทัศนะของครูผู้สอน
โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดพัทลุง จำนวน 22 ชุด

ด้วยนายฮาฟิซ ข่านุรักษ์ นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารและการจัดการการศึกษาอิสลาม วิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี กำลังทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารตามทัศนะของครูผู้สอนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดพัทลุง” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นิเลาะ แวอุเซ็ง เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา

ในการนี้ นักศึกษามีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถามกับครูผู้สอนในหน่วยงานของท่าน จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านได้โปรดอนุญาตให้ นายฮาฟิซ ข่านุรักษ์ ได้เก็บข้อมูลดังกล่าว เพื่อเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ด้วย จักขอบคุณอย่างยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(ดร.ยูโซะ ตาละ)

ผู้อำนวยการวิทยาลัยอิสลามศึกษา

สำนักงานเลขานุการ

โทรศัพท์ 08 0708 1289

ที่ ศธ. 0521. 2. 08/

วิทยาลัยอิสลามศึกษา
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
ถนนเจริญประดิษฐ์ ตำบลรู่สะมิแล
อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี 94000

28 ตุลาคม 2557

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการ โรงเรียนพัฒนาวิद्याมูลนิธิ

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามเรื่องคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารตามทัศนะของครูผู้สอน
โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดพัทลุง จำนวน 14 ชุด

ด้วยนายฮาฟิซ ข่านุรักษ์ นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารและการ
จัดการการศึกษาอิสลาม วิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี
กำลังทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารตามทัศนะของครูผู้สอน โรงเรียน
เอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดพัทลุง” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นิเลาะ แวอุเซ็ง เป็นอาจารย์
ที่ปรึกษา

ในการนี้ นักศึกษามีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถามกับครูผู้สอนใน
หน่วยงานของท่าน จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านได้โปรดอนุญาตให้ นายฮาฟิซ ข่านุรักษ์ ได้
เก็บข้อมูลดังกล่าว เพื่อเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ด้วย จักขอบคุณอย่างยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(ดร.ยูโซะ ตาละ)

ผู้อำนวยการวิทยาลัยอิสลามศึกษา

สำนักงานเลขานุการ

โทรศัพท์ 08 0708 1289

ที่ ศธ. 0521. 2. 08/

วิทยาลัยอิสลามศึกษา
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
ถนนเจริญประดิษฐ์ ตำบลรู่สะมิแล
อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี 94000

28 ตุลาคม 2557

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนนาบอน(อิสลามศึกษา)มูลนิธิ

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามเรื่องคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารตามทัศนะของครูผู้สอน
โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดพัทลุง จำนวน 37 ชุด

ด้วยนายฮาฟิซ ข่านุรักษ์ นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารและการจัดการการศึกษาอิสลาม วิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี กำลังทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารตามทัศนะของครูผู้สอนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดพัทลุง” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นิเลาะ แวอุเซ็ง เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา

ในการนี้ นักศึกษามีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถามกับครูผู้สอนในหน่วยงานของท่าน จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านได้โปรดอนุญาตให้ นายฮาฟิซ ข่านุรักษ์ ได้เก็บข้อมูลดังกล่าว เพื่อเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ด้วย จักขอบคุณอย่างยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(ดร.ยูโซะ ตาละ)

ผู้อำนวยการวิทยาลัยอิสลามศึกษา

สำนักงานเลขานุการ

โทรศัพท์ 08 0708 1289

ที่ ศธ. 0521. 2. 08/

วิทยาลัยอิสลามศึกษา
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
ถนนเจริญประดิษฐ์ ตำบลรูสะมิแล
อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี 94000

28 ตุลาคม 2557

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนบำรุงอิสลามมูลนิธิ

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามเรื่องคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารตามทัศนะของครูผู้สอน
โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดพัทลุง จำนวน 27 ชุด

ด้วยนายฮาฟิซ ข่านุรักษ์ นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารและการจัดการการศึกษาอิสลาม วิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี กำลังทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารตามทัศนะของครูผู้สอนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดพัทลุง” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นิเลาะ แวอุเซ็ง เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา

ในการนี้ นักศึกษามีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถามกับครูผู้สอนในหน่วยงานของท่าน จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านได้โปรดอนุญาตให้ นายฮาฟิซ ข่านุรักษ์ ได้เก็บข้อมูลดังกล่าว เพื่อเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ด้วย จักขอบคุณอย่างยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(ดร.ยูโซะ ตาละ)

ผู้อำนวยการวิทยาลัยอิสลามศึกษา

สำนักงานเลขานุการ

โทรศัพท์ 08 0708 1289

ที่ ศธ. 0521. 2. 08/

วิทยาลัยอิสลามศึกษา
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
ถนนเจริญประดิษฐ์ ตำบลรูสะมิแล
อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี 94000

28 ตุลาคม 2557

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการ โรงเรียน دارุณศาสตร์สหวิทยามูลนิธิ

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามเรื่องคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารตามทัศนะของครูผู้สอน
โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดพัทลุง จำนวน 21 ชุด

ด้วยนายฮาฟิซ ข่านุรักษ์ นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารและการจัดการการศึกษาอิสลาม วิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี กำลังทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารตามทัศนะของครูผู้สอนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดพัทลุง” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นิเลาะ แวอุเซ็ง เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา

ในการนี้ นักศึกษามีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถามกับครูผู้สอนในหน่วยงานของท่าน จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านได้โปรดอนุญาตให้ นายฮาฟิซ ข่านุรักษ์ ได้เก็บข้อมูลดังกล่าว เพื่อเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ด้วย จักขอบคุณอย่างยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(ดร.ยูโซะ ตาละ)

ผู้อำนวยการวิทยาลัยอิสลามศึกษา

สำนักงานเลขานุการ

โทรศัพท์ 08 0708 1289

ที่ ศธ. 0521. 2. 08/

วิทยาลัยอิสลามศึกษา
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
ถนนเจริญประดิษฐ์ ตำบลรูสะมิแล
อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี 94000

28 ตุลาคม 2557

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการ โรงเรียนอิสลามศาสตร์มุณีนิธิ

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามเรื่องคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารตามทัศนะของครูผู้สอน
โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดพัทลุง จำนวน 78 ชุด

ด้วยนายฮาฟิซ ข่านุรักษ์ นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารและการจัดการการศึกษาอิสลาม วิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี กำลังทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารตามทัศนะของครูผู้สอนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดพัทลุง” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นิเลาะ แวอุเซ็ง เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา

ในการนี้ นักศึกษามีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถามกับครูผู้สอนในหน่วยงานของท่าน จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านได้โปรดอนุญาตให้ นายฮาฟิซ ข่านุรักษ์ ได้เก็บข้อมูลดังกล่าว เพื่อเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ด้วย จักขอบคุณอย่างยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(ดร.ยูโซะ ตาละ)

ผู้อำนวยการวิทยาลัยอิสลามศึกษา

สำนักงานเลขานุการ

โทรศัพท์ 08 0708 1289

ที่ ศธ. 0521. 2. 08/

วิทยาลัยอิสลามศึกษา
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
ถนนเจริญประดิษฐ์ ตำบลรูสะมิแล
อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี 94000

28 ตุลาคม 2557

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนศาสนวิทยามูลนิธิ

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามเรื่องคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารตามทัศนะของครูผู้สอน
โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดพัทลุง จำนวน 31 ชุด

ด้วยนายฮาฟิซ ข่านุรักษ์ นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารและการ
จัดการการศึกษาอิสลาม วิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี
กำลังทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารตามทัศนะของครูผู้สอน โรงเรียน
เอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดพัทลุง” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นิเลาะ แวอุเซ็ง เป็นอาจารย์
ที่ปรึกษา

ในการนี้ นักศึกษามีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถามกับครูผู้สอนใน
หน่วยงานของท่าน จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านได้โปรดอนุญาตให้ นายฮาฟิซ ข่านุรักษ์ ได้
เก็บข้อมูลดังกล่าว เพื่อเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ด้วย จักขอบคุณอย่างยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(ดร.ยูโซะ ตาละ)

ผู้อำนวยการวิทยาลัยอิสลามศึกษา

สำนักงานเลขานุการ

โทรศัพท์ 08 0708 1289

ที่ ศธ. 0521. 2. 08/

วิทยาลัยอิสลามศึกษา
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
ถนนเจริญประดิษฐ์ ตำบลรูสะมิแล
อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี 94000

28 ตุลาคม 2557

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนธรรมศาสตร์วิทยามูลนิธิ

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามเรื่องคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารตามทัศนะของครูผู้สอน
โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดพัทลุง จำนวน 17 ชุด

ด้วยนายฮาฟิซ ข่านุรักษ์ นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารและการจัดการการศึกษาอิสลาม วิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี กำลังทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารตามทัศนะของครูผู้สอนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดพัทลุง” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นิเลาะ แวอุเซ็ง เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา

ในการนี้ นักศึกษามีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถามกับครูผู้สอนในหน่วยงานของท่าน จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านได้โปรดอนุญาตให้ นายฮาฟิซ ข่านุรักษ์ ได้เก็บข้อมูลดังกล่าว เพื่อเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ด้วย จักขอบคุณอย่างยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(ดร.ยูโซะ ตาละ)

ผู้อำนวยการวิทยาลัยอิสลามศึกษา

สำนักงานเลขานุการ

โทรศัพท์ 08 0708 1289

ที่ ศธ. 0521. 2. 08/

วิทยาลัยอิสลามศึกษา
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
ถนนเจริญประดิษฐ์ ตำบลรูสะมิแล
อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี 94000

28 ตุลาคม 2557

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนอิสลามิยะห์สหวิทยามูลนิธิ

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามเรื่องคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารตามทัศนะของครูผู้สอน
โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดพัทลุง จำนวน 10 ชุด

ด้วยนายฮาฟิซ ข่านุรักษ์ นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารและการจัดการการศึกษาอิสลาม วิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี กำลังทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารตามทัศนะของครูผู้สอนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดพัทลุง” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นิเลาะ แวอุเซ็ง เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา

ในการนี้ นักศึกษามีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถามกับครูผู้สอนในหน่วยงานของท่าน จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านได้โปรดอนุญาตให้ นายฮาฟิซ ข่านุรักษ์ ได้เก็บข้อมูลดังกล่าว เพื่อเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ด้วย จักขอบคุณอย่างยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(ดร.ยูโซะ ตาละ)

ผู้อำนวยการวิทยาลัยอิสลามศึกษา

สำนักงานเลขานุการ

โทรศัพท์ 08 0708 1289

ที่ ศธ. 0521. 2. 08/

วิทยาลัยอิสลามศึกษา
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
ถนนเจริญประดิษฐ์ ตำบลรูสะมิแล
อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี 94000

28 ตุลาคม 2557

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการ โรงเรียนสตรีคารุณีย์ด้ายห่มมูลนิธิ

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามเรื่องคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารตามทัศนะของครูผู้สอน
โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดพัทลุง จำนวน 9 ชุด

ด้วยนายฮาฟิซ ข่านุรักษ์ นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารและการจัดการการศึกษาอิสลาม วิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี กำลังทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารตามทัศนะของครูผู้สอนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดพัทลุง” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นิเลาะ แวอุเซ็ง เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา

ในการนี้ นักศึกษามีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถามกับครูผู้สอนในหน่วยงานของท่าน จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านได้โปรดอนุญาตให้ นายฮาฟิซ ข่านุรักษ์ ได้เก็บข้อมูลดังกล่าว เพื่อเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ด้วย จักขอบคุณอย่างยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(ดร.ยูโซะ ตาละ)

ผู้อำนวยการวิทยาลัยอิสลามศึกษา

สำนักงานเลขานุการ

โทรศัพท์ 08 0708 1289

ที่ ศธ. 0521. 2. 08/

วิทยาลัยอิสลามศึกษา
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
ถนนเจริญประดิษฐ์ ตำบลรูสะมิแล
อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี 94000

28 ตุลาคม 2557

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนวิทย์ปัญญา

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามเรื่องคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารตามทัศนะของครูผู้สอน
โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดพัทลุง จำนวน 9 ชุด

ด้วยนายฮาฟิซ ข่านุรักษ์ นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารและการจัดการการศึกษาอิสลาม วิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี กำลังทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารตามทัศนะของครูผู้สอนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดพัทลุง” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นิเลาะ แวอุเซ็ง เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา

ในการนี้ นักศึกษามีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถามกับครูผู้สอนในหน่วยงานของท่าน จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านได้โปรดอนุญาตให้ นายฮาฟิซ ข่านุรักษ์ ได้เก็บข้อมูลดังกล่าว เพื่อเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ด้วย จักขอบคุณอย่างยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(ดร.ยูโซะ ตาละ)

ผู้อำนวยการวิทยาลัยอิสลามศึกษา

สำนักงานเลขานุการ

โทรศัพท์ 08 0708 1289

ที่ ศธ. 0521. 2. 08/

วิทยาลัยอิสลามศึกษา
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
ถนนเจริญประดิษฐ์ ตำบลรูสะมิแล
อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี 94000

28 ตุลาคม 2557

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนศึกษาธรรมอิสลามมุณีธิ

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามเรื่องคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารตามทัศนะของครูผู้สอน
โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดพัทลุง จำนวน 35 ชุด

ด้วยนายฮาฟิซ ข่านุรักษ์ นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารและการจัดการการศึกษาอิสลาม วิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี กำลังทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารตามทัศนะของครูผู้สอนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดพัทลุง” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นิเลาะ แวอุเซ็ง เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา

ในการนี้ นักศึกษามีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถามกับครูผู้สอนในหน่วยงานของท่าน จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านได้โปรดอนุญาตให้ นายฮาฟิซ ข่านุรักษ์ ได้เก็บข้อมูลดังกล่าว เพื่อเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ด้วย จักขอบคุณอย่างยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(ดร.ยูโซะ ตาละ)

ผู้อำนวยการวิทยาลัยอิสลามศึกษา

สำนักงานเลขานุการ

โทรศัพท์ 08 0708 1289

ที่ ศธ. 0521. 2. 08/

วิทยาลัยอิสลามศึกษา
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
ถนนเจริญประดิษฐ์ ตำบลรู่สะมิแล
อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี 94000

28 ตุลาคม 2557

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการ โรงเรียนศาสนูปถัมภ์ปากพะยูนมูลนิธิ

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามเรื่องคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารตามทัศนะของครูผู้สอน
โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดพัทลุง จำนวน 20 ชุด

ด้วยนายฮาฟิซ ข่านุรักษ์ นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารและการจัดการการศึกษาอิสลาม วิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี กำลังทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารตามทัศนะของครูผู้สอนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดพัทลุง” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นิเลาะ แวอุเซ็ง เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา

ในการนี้ นักศึกษามีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถามกับครูผู้สอนในหน่วยงานของท่าน จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านได้โปรดอนุญาตให้ นายฮาฟิซ ข่านุรักษ์ ได้เก็บข้อมูลดังกล่าว เพื่อเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ด้วย จักขอบคุณอย่างยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(ดร.ยูโซะ ตาละ)

ผู้อำนวยการวิทยาลัยอิสลามศึกษา

สำนักงานเลขานุการ

โทรศัพท์ 08 0708 1289

ที่ ศธ. 0521. 2. 08/

วิทยาลัยอิสลามศึกษา
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
ถนนเจริญประดิษฐ์ ตำบลรุดะมีแล
อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี 94000

28 ตุลาคม 2557

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนประทีปศาสน์วิทยามูลนิธิ

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามเรื่องคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารตามทัศนะของครูผู้สอน
โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดพัทลุง จำนวน 10 ชุด

ด้วยนายฮาฟิซ ข่านุรักษ์ นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารและการจัดการการศึกษาอิสลาม วิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี กำลังทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารตามทัศนะของครูผู้สอนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดพัทลุง” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นิเลาะ แวอุเซ็ง เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา

ในการนี้ นักศึกษามีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถามกับครูผู้สอนในหน่วยงานของท่าน จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านได้โปรดอนุญาตให้ นายฮาฟิซ ข่านุรักษ์ ได้เก็บข้อมูลดังกล่าว เพื่อเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ด้วย จักขอบคุณอย่างยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(ดร.ยูโซะ ตาละ)

ผู้อำนวยการวิทยาลัยอิสลามศึกษา

สำนักงานเลขานุการ

โทรศัพท์ 08 0708 1289

ที่ ศธ. 0521. 2. 08/

วิทยาลัยอิสลามศึกษา
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
ถนนเจริญประดิษฐ์ ตำบลรู่สะมิแล
อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี 94000

28 ตุลาคม 2557

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนบางแก้วอิสลาม(หนองบ่อ)มูลนิธิ

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามเรื่องคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารตามทัศนะของครูผู้สอน
โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดพัทลุง จำนวน 10 ชุด

ด้วยนายฮาฟิซ ข่านุรักษ์ นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารและการจัดการการศึกษาอิสลาม วิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี กำลังทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารตามทัศนะของครูผู้สอนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดพัทลุง” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นิเลาะ แวอุเซ็ง เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา

ในการนี้ นักศึกษามีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถามกับครูผู้สอนในหน่วยงานของท่าน จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านได้โปรดอนุญาตให้ นายฮาฟิซ ข่านุรักษ์ ได้เก็บข้อมูลดังกล่าว เพื่อเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ด้วย จักขอบคุณอย่างยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(ดร.ยูโซะ ตาละ)

ผู้อำนวยการวิทยาลัยอิสลามศึกษา

สำนักงานเลขานุการ

โทรศัพท์ 08 0708 1289

ที่ ศธ. 0521. 2. 08/

วิทยาลัยอิสลามศึกษา
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
ถนนเจริญประดิษฐ์ ตำบลรูสะมิแล
อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี 94000

28 ตุลาคม 2557

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการ โรงเรียนดารุสสลามมูลนิธิ

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามเรื่องคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารตามทัศนะของครูผู้สอน
โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดพัทลุง จำนวน 21 ชุด

ด้วยนายฮาฟิซ ข่านุรักษ์ นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารและการจัดการการศึกษาอิสลาม วิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี กำลังทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารตามทัศนะของครูผู้สอนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดพัทลุง” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นิเลาะ แวอุเซ็ง เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา

ในการนี้ นักศึกษามีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถามกับครูผู้สอนในหน่วยงานของท่าน จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านได้โปรดอนุญาตให้ นายฮาฟิซ ข่านุรักษ์ ได้เก็บข้อมูลดังกล่าว เพื่อเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ด้วย จักขอบคุณอย่างยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(ดร.ยูโซะ ตาละ)

ผู้อำนวยการวิทยาลัยอิสลามศึกษา

สำนักงานเลขานุการ

โทรศัพท์ 08 0708 1289

ที่ ศธ. 0521. 2. 08/

วิทยาลัยอิสลามศึกษา
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
ถนนเจริญประดิษฐ์ ตำบลรูสะมิแล
อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี 94000

28 ตุลาคม 2557

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนนурูลอิสลามมูลนิธิ

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามเรื่องคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารตามทัศนะของครูผู้สอน
โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดพัทลุง จำนวน 35 ชุด

ด้วยนายฮาฟิซ ข่านูร์กี นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารและการจัดการการศึกษาอิสลาม วิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี กำลังทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารตามทัศนะของครูผู้สอนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดพัทลุง” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นิเลาะ แวอุเซ็ง เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา

ในการนี้ นักศึกษามีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถามกับครูผู้สอนในหน่วยงานของท่าน จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านได้โปรดอนุญาตให้ นายฮาฟิซ ข่านูร์กี ได้เก็บข้อมูลดังกล่าว เพื่อเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ด้วย จักขอบคุณอย่างยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(ดร.ยูโซะ ตาละ)

ผู้อำนวยการวิทยาลัยอิสลามศึกษา

สำนักงานเลขานุการ

โทรศัพท์ 08 0708 1289

ที่ ศธ. 0521. 2. 08/

วิทยาลัยอิสลามศึกษา
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
ถนนเจริญประดิษฐ์ ตำบลรูสะมิแล
อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี 94000

28 ตุลาคม 2557

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนกักคืออนุสรณ์

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามเรื่องคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารตามทัศนะของครูผู้สอน
โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดพัทลุง จำนวน 8 ชุด

ด้วยนายฮาฟิซ ข่านุรักษ์ นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารและการจัดการการศึกษาอิสลาม วิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี กำลังทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารตามทัศนะของครูผู้สอนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดพัทลุง” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นิเลาะ แวอุเซ็ง เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา

ในการนี้ นักศึกษามีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถามกับครูผู้สอนในหน่วยงานของท่าน จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านได้โปรดอนุญาตให้ นายฮาฟิซ ข่านุรักษ์ ได้เก็บข้อมูลดังกล่าว เพื่อเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ด้วย จักขอบคุณอย่างยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(ดร.ยูโซะ ตาละ)

ผู้อำนวยการวิทยาลัยอิสลามศึกษา

สำนักงานเลขานุการ

โทรศัพท์ 08 0708 1289

ที่ ศธ. 0521. 2. 08/

วิทยาลัยอิสลามศึกษา
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
ถนนเจริญประดิษฐ์ ตำบลรู่สะมิแล
อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี 94000

28 ตุลาคม 2557

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนอะมาดียะมุลินี

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามเรื่องคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารตามทัศนะของครูผู้สอน
โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดพัทลุง จำนวน 39 ชุด

ด้วยนายฮาฟิซ ข่านุรักษ์ นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารและการจัดการการศึกษาอิสลาม วิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี กำลังทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารตามทัศนะของครูผู้สอนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดพัทลุง” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นิเลาะ แวอุเซ็ง เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา

ในการนี้ นักศึกษามีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถามกับครูผู้สอนในหน่วยงานของท่าน จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านได้โปรดอนุญาตให้ นายฮาฟิซ ข่านุรักษ์ ได้เก็บข้อมูลดังกล่าว เพื่อเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ด้วย จักขอบคุณอย่างยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(ดร.ยูโซะ ตาละ)

ผู้อำนวยการวิทยาลัยอิสลามศึกษา

สำนักงานเลขานุการ

โทรศัพท์ 08 0708 1289

ที่ ศธ. 0521. 2. 08/

วิทยาลัยอิสลามศึกษา
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
ถนนเจริญประดิษฐ์ ตำบลรูสะมิแล
อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี 94000

28 ตุลาคม 2557

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการ โรงเรียนมุสลิมวิทยาลัย(ประชาอุปถัมภ์)

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามเรื่องคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารตามทัศนะของครูผู้สอน
โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดพัทลุง จำนวน 28 ชุด

ด้วยนายฮาฟิซ ข่านุรักษ์ นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารและการจัดการการศึกษาอิสลาม วิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี กำลังทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารตามทัศนะของครูผู้สอนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดพัทลุง” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นิเลาะ แวอุเซ็ง เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา

ในการนี้ นักศึกษามีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถามกับครูผู้สอนในหน่วยงานของท่าน จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านได้โปรดอนุญาตให้ นายฮาฟิซ ข่านุรักษ์ ได้เก็บข้อมูลดังกล่าว เพื่อเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ด้วย จักขอบคุณอย่างยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(ดร.ยูโซะ ตาละ)

ผู้อำนวยการวิทยาลัยอิสลามศึกษา

สำนักงานเลขานุการ

โทรศัพท์ 08 0708 1289

ที่ ศธ. 0521. 2. 08/

วิทยาลัยอิสลามศึกษา
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
ถนนเจริญประดิษฐ์ ตำบลรูสะมิแล
อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี 94000

28 ตุลาคม 2557

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนอิรซาร์ดศาสนวิทยา

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามเรื่องคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารตามทัศนะของครูผู้สอน
โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดพัทลุง จำนวน 6 ชุด

ด้วยนายฮาฟิซ ข่านุรักษ์ นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารและการจัดการการศึกษาอิสลาม วิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี กำลังทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารตามทัศนะของครูผู้สอนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดพัทลุง” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นิเลาะ แวอุเซ็ง เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา

ในการนี้ นักศึกษามีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถามกับครูผู้สอนในหน่วยงานของท่าน จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านได้โปรดอนุญาตให้ นายฮาฟิซ ข่านุรักษ์ ได้เก็บข้อมูลดังกล่าว เพื่อเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ด้วย จักขอบคุณอย่างยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(ดร.ยูโซะ ตาละ)

ผู้อำนวยการวิทยาลัยอิสลามศึกษา

สำนักงานเลขานุการ

โทรศัพท์ 08 0708 1289

Prince of Songkla University
Pattani Campus

ภาคผนวก ข
แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

(สำหรับวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ)

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารตามทัศนะของครูผู้สอนโรงเรียนเอกชนสอน

ศาสนาอิสลามจังหวัดพัทลุง

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาองค์ประกอบคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารตามทัศนะของครูผู้สอนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดพัทลุง

2. แบบสอบถามมีทั้งหมด 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบริหารตามทัศนะของครูผู้สอน

3. แบบสอบถามนี้เป็นการศึกษาเชิงวิชาการ ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามนี้ใช้เพื่อการวิจัยเท่านั้น ข้อมูลทั้งหมดจะเป็นความลับและจะไม่มีผลกระทบต่อผู้ตอบแบบสอบถาม แต่จะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการวิจัย

ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่านด้วยดี ผู้วิจัยขอขอบคุณท่านเป็นอย่างสูง

นายฮาฟิซ จำนุรักษ์

นักศึกษาปริญญาโท สาขาการบริหารและการจัดการการศึกษาอิสลาม
วิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน ตรงกับข้อความที่ตรงกับความเป็นจริงของท่านมากที่สุด

1.เพศ

ชาย

หญิง

2.ตำแหน่ง

ครูสอนวิชาศาสนา

ครูสอนวิชาสามัญ

อื่นๆ (ระบุ).....

Prince of Songkla University
Pattani Campus

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารตามทัศนะของครูผู้สอน
คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารตามทัศนะ
ของท่าน โดยมีเกณฑ์การพิจารณาตามระดับคะแนน ดังนี้

ระดับ 5 หมายถึง ผู้บริหารมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ในข้อนั้นๆอยู่ในระดับมากที่สุด
ระดับ 4 หมายถึง ผู้บริหารมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ในข้อนั้นๆอยู่ในระดับมาก
ระดับ 3 หมายถึง ผู้บริหารมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ในข้อนั้นๆอยู่ในระดับปานกลาง
ระดับ 2 หมายถึง ผู้บริหารมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ในข้อนั้นๆอยู่ในระดับน้อย
ระดับ 1 หมายถึง ผู้บริหารมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ในข้อนั้นๆอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ข้อ	คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหาร	ระดับคุณลักษณะ				
		5	4	3	2	1
ด้านความรับผิดชอบ						
1.	ผู้บริหารมีความรู้ความเข้าใจต่อบทบาทหน้าที่					
2.	ผู้บริหารปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ด้วยความเรียบร้อย					
3.	ผู้บริหารยอมรับต่อข้อผิดพลาดที่เกิดจากการกระทำของตนเอง					
4.	ผู้บริหารยอมรับต่อข้อผิดพลาดที่เกิดจากการกระทำตามหน้าที่ของผู้ร่วมงาน					
5.	ผู้บริหารมีความตระหนักรู้เสมอว่าบทบาทหน้าที่ที่รับผิดชอบจะต้องถูกสอบสวนจากอัลลอฮ์					
ด้านการอุทิศตน						
6.	ผู้บริหารปฏิบัติงาน โดยให้ความสำคัญต่อหน้าที่มากกว่าภารกิจส่วนตัว					
7.	ผู้บริหารมีความกระตือรือร้นกระตือรือร้นในการปฏิบัติงาน					
8.	ผู้บริหารปฏิบัติงานโดยไม่ย่อท้อต่ออุปสรรค					

ข้อ	คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหาร	ระดับคุณลักษณะ				
		5	4	3	2	1
9.	ผู้บริหารมีความเสียสละ อุทิศตนและเวลา(มูญุฮาตะฮุ) ในการปฏิบัติงานโดยไม่แสวงหาผลประโยชน์					
10.	ผู้บริหารมีความวิริยะ อุตสาหะและใช้ความพยายามอย่างทุ่มเทในการปฏิบัติงานเพื่อให้ประสบผลสำเร็จ					
ด้านการเป็นแบบอย่างที่ดี						
11.	ผู้บริหารแต่งกายสุภาพเหมาะสมตามกาลเทศะ					
12.	ผู้บริหารใช้วาจาสุภาพ					
13.	ผู้บริหารไม่สูบบุหรี่และดื่มเมินเมา					
14.	ผู้บริหารวางตัวเป็นที่น่ายกย่องและมีความเป็นอยู่ที่เรียบง่ายเป็นแบบอย่างได้					
15.	ผู้บริหารมีคุณธรรม จริยธรรมเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้ร่วมงาน					
ด้านมนุษยสัมพันธ์						
16.	ผู้บริหารให้เกิดยรติ เคารพสิทธิของผู้ร่วมงาน					
17.	ผู้บริหารสามารถสร้างบรรยากาศให้เกิดความร่วมมือร่วมใจในกลุ่มผู้ร่วมงานได้เป็นอย่างดี					
18.	ผู้บริหารสนับสนุนให้ผู้ร่วมงานมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานตลอดกระบวนการได้เป็นอย่างดี					
19.	ผู้บริหารให้ความสนใจดูแลเอาใจใส่และรู้จักผู้ร่วมงานอย่างทั่วถึง					
20.	ผู้บริหารมีความสามารถในการสร้างสัมพันธ์กับผู้ปกครองและชุมชน					
21.	ผู้บริหารร่วมมือกับองค์กรภาครัฐ เอกชนและชุมชนได้อย่างเหมาะสม					

ข้อ	คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหาร	ระดับคุณลักษณะ				
		5	4	3	2	1
ด้านความเป็นอิสลามริปไตย						
22.	ผู้บริหารใช้หลักการชูรอ(ปรึกษาหารือ) ในการปฏิบัติงานของสถานศึกษา โดยการเปิดโอกาสให้ผู้ร่วมงานได้แสดงความคิดเห็น เสนอแนะแนวทางในการปฏิบัติงานในเรื่องต่างๆ					
23.	ผู้บริหารเปิดใจรับฟังคำวิพากษ์วิจารณ์ของผู้ร่วมงาน					
24.	ผู้บริหารเคารพในปัจเจกบุคคลและการตัดสินใจของผู้ร่วมงาน					
25.	ผู้บริหารส่งเสริมและสนับสนุนให้ผู้ร่วมงานได้ใช้ความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงานอย่างเต็มความสามารถ					
26.	ผู้บริหารส่งเสริมและสนับสนุนการมีส่วนร่วมของผู้ร่วมงานในทุกขั้นตอน					
27.	ผู้บริหารปฏิบัติงานโดยคำนึงถึงประโยชน์ของสถานศึกษามากกว่าประโยชน์ของปัจเจกบุคคล					
ด้านการตัดสินใจ						
28.	ผู้บริหารตัดสินใจโดยใช้ข้อมูลสารสนเทศที่ถูกต้องและเป็นปัจจุบัน					
29.	ผู้บริหารวินิจฉัยสั่งการในเรื่องต่างๆอย่างมีหลักการและเหตุผลโดยคำนึงถึงความถูกต้องตามหลักการอิสลาม					
30.	ผู้บริหารเปิดโอกาสให้ผู้ร่วมงานมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ					
31.	ผู้บริหารตัดสินใจได้อย่างมีประสิทธิภาพและเป็นที่ยอมรับของผู้ร่วมงาน					

ข้อ	คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหาร	ระดับคุณลักษณะ				
		5	4	3	2	1
ด้านวิสัยทัศน์						
32.	ผู้บริหารมีความคิดริเริ่ม กล้าคิด กล้าแสดงออก					
33.	ผู้บริหารสามารถกำหนดทิศทางของสถานศึกษาที่ชัดเจน					
34.	ผู้บริหารมีความสามารถในการสื่อสารให้ผู้ร่วมงานรู้เป้าหมายและเข้าใจวิสัยทัศน์ของสถานศึกษา					
35.	ผู้บริหารพัฒนาวิสัยทัศน์ของสถานศึกษาให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลง					
ด้านการเป็นผู้นำทางวิชาการ						
36.	ผู้บริหารมีความสามารถในการบริหารจัดการหลักสูตร					
37.	ผู้บริหารส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนาครูผู้สอนด้านการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน					
38.	ผู้บริหารมีความสามารถในการนิเทศเพื่อการพัฒนาการเรียนการสอนอย่างเป็นระบบ					
39.	ผู้บริหารมีการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาได้ครบถ้วนและมีประสิทธิภาพ					
ด้านความสามารถทางการบริหาร						
40.	ผู้บริหารมีความสามารถในการทำความเข้าใจต่อปัญหา วิเคราะห์ปัญหา และแก้ปัญหาได้ดี (อิจญติฮาด)					
41.	ผู้บริหารจัดบุคคลเข้าทำงานได้อย่างเหมาะสมตามความรู้ความสามารถและความถนัด					
42.	ผู้บริหารมีความสามารถในการเสริมสร้างขวัญและกำลังใจให้กับผู้ร่วมงาน					

ข้อ	คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหาร	ระดับคุณลักษณะ				
		5	4	3	2	1
43.	ผู้บริหารมีความสามารถในการควบคุมและบริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน					
44.	ผู้บริหารมีความคิดสร้างสรรค์สามารถพัฒนาสถานศึกษาให้ได้มาตรฐานเป็นที่ยอมรับของชุมชนและสังคม					
45.	ผู้บริหารใช้หลักการบริหารเน้นการบริการที่ดีโดยไม่มุ่งเน้นผลกำไร					

Prince of Songkla University
Pattani Campus

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารตามทัศนะของครูผู้สอนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนา
อิสลามจังหวัดพัทลุง

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารตาม
ทัศนะของครูผู้สอนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดพัทลุง และศึกษาเปรียบเทียบระดับ
คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารตามทัศนะของครูผู้สอนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม
จังหวัดพัทลุง

2. แบบสอบถามมีทั้งหมด 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบริหารตามทัศนะของ
ครูผู้สอน

3. แบบสอบถามนี้เป็นการศึกษาเชิงวิชาการ ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามนี้ใช้เพื่อการวิจัย
เท่านั้น ข้อมูลทั้งหมดจะเป็นความลับและจะไม่มีผลกระทบต่อผู้ตอบแบบสอบถาม แต่จะเป็น
ประโยชน์อย่างยิ่งต่อการวิจัย

ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่านด้วยดี ผู้วิจัยขอขอบคุณท่านเป็นอย่าง
สูง

นายฮาฟิซ ขำนุรักษ์

นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาการบริหารและการจัดการการศึกษาอิสลาม
วิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน ตรงกับข้อความที่ตรงกับความเป็นจริงของท่านมากที่สุด

1.เพศ

ชาย

หญิง

2.อายุ

ต่ำกว่า 31 ปี

31-40 ปี

41-50 ปี

51-60 ปี

3.ระดับการศึกษา

ต่ำกว่าปริญญาตรี

ปริญญาตรี

อื่นๆ (ระบุ).....

4.ตำแหน่ง

ครูสอนวิชาศาสนา

ครูสอนวิชาสามัญ

อื่นๆ (ระบุ).....

5.ประสบการณ์ในการทำงาน

ต่ำกว่า 6 ปี

6-10 ปี

11-15 ปี

16-20 ปี

มากกว่า 20 ปี

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารตามทัศนะของครูผู้สอน
คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับคุณลักษณะของผู้บริหารตามทัศนะของท่าน โดยมีเกณฑ์การพิจารณาตามระดับคะแนน ดังนี้

ระดับ 5 หมายถึง ผู้บริหารมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ในข้อนั้นๆอยู่ในระดับมากที่สุด
ระดับ 4 หมายถึง ผู้บริหารมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ในข้อนั้นๆอยู่ในระดับมาก
ระดับ 3 หมายถึง ผู้บริหารมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ในข้อนั้นๆอยู่ในระดับปานกลาง
ระดับ 2 หมายถึง ผู้บริหารมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ในข้อนั้นๆอยู่ในระดับน้อย
ระดับ 1 หมายถึง ผู้บริหารมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ในข้อนั้นๆอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ข้อ	คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหาร	ระดับคุณลักษณะ				
		5	4	3	2	1
ด้านการปฏิสัมพันธ์กับผู้ร่วมงาน						
1.	ผู้บริหารให้เกียรติและเคารพสิทธิของผู้ร่วมงาน					
2.	ผู้บริหารเปิดใจรับฟังคำวิพากษ์วิจารณ์ของผู้ร่วมงาน					
3.	ผู้บริหารเคารพในปัจเจกบุคคลและการตัดสินใจของผู้ร่วมงาน					
4.	ผู้บริหารให้ความสนใจดูแลเอาใจใส่และรู้จักผู้ร่วมงานอย่างทั่วถึง					
5.	ผู้บริหารเปิดโอกาสให้ผู้ร่วมงานมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ					
6.	ผู้บริหารมีคุณธรรม จริยธรรมเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้ร่วมงาน					
7.	ผู้บริหารใช้หลักชуро(ปรึกษาหารือ)ในการปฏิบัติงานของสถานศึกษา โดยเปิดโอกาสให้ผู้ร่วมงานได้แสดงความคิดเห็น เสนอแนะแนวทางปฏิบัติในเรื่องต่างๆ					
8.	ผู้บริหารส่งเสริมและสนับสนุนการมีส่วนร่วมในทุกชั้นตอน					

ข้อ	คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหาร	ระดับคุณลักษณะ				
		5	4	3	2	1
9.	ผู้บริหารสามารถสร้างบรรยากาศให้เกิดความร่วมมือร่วมใจในกลุ่มผู้ร่วมงานได้เป็นอย่างดี					
10.	ผู้บริหารสนับสนุนให้ผู้ร่วมงานมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานตลอดกระบวนการได้เป็นอย่างดี					
11.	ผู้บริหารปฏิบัติงานโดยคำนึงถึงประโยชน์ของสถานศึกษามากกว่าปัจเจกบุคคล					
12.	ผู้บริหารวินิจฉัยสั่งการในเรื่องต่างๆอย่างมีหลักการและเหตุผลโดยคำนึงถึงความถูกต้องตามหลักการอิสลาม					
13.	ผู้บริหารส่งเสริมและสนับสนุนให้ผู้ร่วมงานได้ใช้ความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงานอย่างเต็มความสามารถ					
14.	ผู้บริหารวางตัวเป็นที่น่ายกย่องและมีความเป็นอยู่ที่เรียบง่ายเป็นแบบอย่างได้					
15.	ผู้บริหารมีความสามารถในการสร้างสัมพันธ์กับผู้ปกครองและชุมชน					
16.	ผู้บริหารใช้วาจาสุภาพ					
ด้านการปฏิบัติงานแบบมีเป้าหมาย						
17.	ผู้บริหารมีความสามารถในการบริหารจัดการหลักสูตร					
18.	ผู้บริหารพัฒนาวิสัยทัศน์ของสถานศึกษาให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลง					
19.	ผู้บริหารมีการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาได้ครบถ้วนและมีประสิทธิภาพ					

ข้อ	คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหาร	ระดับคุณลักษณะ				
		5	4	3	2	1
20.	ผู้บริหารสามารถกำหนดทิศทางของสถานศึกษาที่ชัดเจน					
21.	ผู้บริหารส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนาครูผู้สอนด้านการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน					
22.	ผู้บริหารมีความสามารถในการสื่อสารให้ผู้ร่วมงานรู้เป้าหมายและเข้าใจวิสัยทัศน์ของสถานศึกษา					
23.	ผู้บริหารมีความสามารถในการนิเทศเพื่อการพัฒนาการเรียนการสอนอย่างเป็นระบบ					
24.	ผู้บริหารมีความคิดสร้างสรรค์สามารถพัฒนาสถานศึกษาให้ได้มาตรฐานเป็นที่ยอมรับของชุมชนและสังคม					
25.	ผู้บริหารมีความสามารถในการทำความเข้าใจต่อปัญหา วิเคราะห์ปัญหา และแก้ปัญหาได้ดี (อิจญติฮาด)					
26.	ผู้บริหารมีความสามารถในการควบคุมและบริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน					
27.	ผู้บริหารจัดบุคคลเข้าทำงานได้อย่างเหมาะสมตามความรู้ความสามารถและความถนัด					
28.	ผู้บริหารมีความคิดริเริ่ม กล้าคิด กล้าแสดงออก					
ด้านความรับผิดชอบและการอุทิศตนต่องาน						
29.	ผู้บริหารมีความกระตือรือร้นกระตือรือร้นใจในการปฏิบัติงาน					
30.	ผู้บริหารปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ด้วยความเรียบร้อย					
31.	ผู้บริหารมีความรู้ความเข้าใจต่อบทบาทหน้าที่					

ข้อ	คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหาร	ระดับคุณลักษณะ				
		5	4	3	2	1
32.	ผู้บริหารปฏิบัติงานโดยไม่ย่อท้อต่ออุปสรรค					
33.	ผู้บริหารปฏิบัติงานโดยให้ความสำคัญต่อหน้าที่มากกว่าภารกิจส่วนตัว					

Prince of Songkla University
Pattani Campus

Prince of Songkla University
Pattani Campus

ภาคผนวก ค
นิพนธ์ต้นฉบับ (Manuscript)

Desired Characteristics of Administrators as Perceived by Teachers in Islamic Private Schools in Phatthalung Province

Hafit Khamnurak¹ and Niloh Wea-u-seng²

¹Graduate (Islamic Educational Administration and Management)

²Ph.D. (Education), Associate Professor

Abstract

This study aimed to (1) conduct a factor analysis on desired characteristics of administrators as perceived by teachers in Islamic private schools in Phatthalung province, (2) examine the levels of desired characteristics of administrators as perceived by teachers in Islamic private schools in Phatthalung province, and (3) compare the differences of levels of desired characteristics of administrators as perceived by teachers in Islamic private schools in Phatthalung province based on gender, age, education of qualification, position, and work experience. The sample consisted of 447 teachers in Islamic private schools in Phatthalung province that were divided into 2 groups. The first group of 225 samples were selected for exploratory factor analysis. The second group comprising 222 samples were used to examine and compare the differences of levels of desired characteristics. The research instrument was the assessment scale of desired characteristics of administrators as perceived by teachers in Islamic private schools in Phatthalung province. Data was analyzed based on exploratory factor analysis, frequency, percentage, mean, standard deviation, and one-way ANOVA

The finding shows that desired characteristics of administrators as perceived by teachers in Islamic private schools in Phatthalung province is composed of 3 dimensions, i.e. interaction with co-workers, goal-oriented, and the commitment and dedication to work. The perceived levels of desired characteristics of administrators are high in both overall and each aspect of the three. The comparison of different levels of desired characteristics of administrators for five variables found that perceptions of teachers on different gender, education of qualification, position, and work experience considering overall and each aspect were not different, perceptions of teachers on different age considering overall and each aspect were different statistically significant.

Keywords: Islamic Private Schools, Desired Characteristics

คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารตามทัศนะของครูผู้สอนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดพัทลุง

ฮาฟิซ ขำนุรักษ์¹ และ นิเลาะ แวอุเซ็ง²

¹นักศึกษาระดับปริญญาโท (สาขาการบริหารและการจัดการการศึกษาอิสลาม)

²Ph.D. (Education), ผู้ช่วยศาสตราจารย์

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาองค์ประกอบคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารตามทัศนะของครูผู้สอนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดพัทลุง 2) ศึกษาว่าคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารตามทัศนะของครูผู้สอนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดพัทลุงและ 3) เพื่อศึกษาเปรียบเทียบระดับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารตามทัศนะของครูผู้สอนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดพัทลุงระหว่าง เพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่ง และประสบการณ์ในการทำงาน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้เป็นครูผู้สอนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดพัทลุง จำนวน 447 คน โดยแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มที่ 1 จำนวน 225 คน เป็นกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ กลุ่มที่ 2 จำนวน 222 คน เป็นกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาและเปรียบเทียบระดับคุณลักษณะ เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามประเมินคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารตามทัศนะของครูผู้สอนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดพัทลุง วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ การหาค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยเลขคณิต ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว

ผลการวิจัย พบว่า องค์ประกอบคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารตามทัศนะของครูผู้สอนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดพัทลุง ประกอบด้วย องค์ประกอบด้านการปฏิสัมพันธ์กับผู้ร่วมงาน ด้านการปฏิบัติงานแบบมีเป้าหมาย และด้านความรับผิดชอบและการอุทิศตนต่องาน ส่วนระดับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหาร โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก และผลการเปรียบเทียบระดับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหาร ทั้ง 5 ตัวแปร พบว่า ทัศนะของครูผู้สอนที่มีเพศ ระดับการศึกษา ตำแหน่ง และประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ทัศนะของครูผู้สอนที่มีอายุต่างกัน โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

คำสำคัญ: โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม, คุณลักษณะที่พึงประสงค์

บทนำ

ในปัจจุบันความเจริญก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ ซึ่งทำให้ประเทศเกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วทั้งด้านการเมือง สังคม เศรษฐกิจ และการศึกษา จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องปรับตัวให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว ดังนั้นเพื่อที่จะปรับตัวให้เข้ากับการเปลี่ยนแปลงและเสริมสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันจึงต้องมีการปฏิรูปการเมือง สังคม เศรษฐกิจ และการศึกษา การปฏิรูปการศึกษาของไทยถือเป็นการพยายามที่มีมาอย่างต่อเนื่องหลายยุคหลายสมัย พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2545 ถือเป็นกลไกสำคัญในการปฏิรูปการศึกษาของไทย ทำให้การบริหารจัดการศึกษามีการปฏิรูปทั้งระบบ คือ ปฏิรูปโครงสร้างระบบการบริหารการศึกษา ปฏิรูปการบริหารบุคลากร ปฏิรูปการเรียนการสอน และปฏิรูประบบการศึกษา จึงส่งผลให้การบริหารจัดการศึกษาของไทยมีการเปลี่ยนแปลง

อย่างไรก็ตามต้องยอมรับว่า ปัจจุบันแม้จะมีการปฏิรูปการศึกษาของไทยแต่การบริหารจัดการศึกษาอิสลามยังไม่สามารถตอบโจทย์ตามเป้าประสงค์ของอิสลาม นอกจากเพียงบางส่วนเท่านั้น แม้ในอิสลามถือว่าการศึกษามีส่วนสำคัญต่อความเจริญก้าวหน้าทางสังคมและเป็นวาระที่อัลกุรอานเลือกที่จะตอบปริศนาของการเป็นนบีของท่านนบีมุฮัมมัด ﷺ โดยการประทานโองการแรกเป็นโองการที่ระบุเรื่องของการศึกษา คือคำว่า “จงอ่าน” แต่เกือบจะไม่มีนักการศึกษาผู้บริหารสถานศึกษา และครู อาจารย์ที่ตระหนักและหันมาสนใจเรื่องการศึกษาอิสลามอย่างจริงจัง และวิเคราะห์ถึงสาระและรายละเอียดต่างๆแห่งโองการนี้อย่างที่ชาติตะวันตกได้ทำกันจนสามารถที่จะค้นพบพลังอำนาจและศักยภาพของประชาชาติของตนที่ซ่อนอยู่ในการศึกษาจนรู้จุดหน้าประชาชาติอิสลาม ในขณะที่เดียวกันมีการใช้การศึกษาเพื่อผลประโยชน์ทางพาณิชย์วิชาการ อาจกล่าวได้ว่าเกือบจะไม่มีสถานศึกษาที่เชิญชวน ฆราวาส และระดมนักวิชาการที่มีความเข้าใจเรื่องการศึกษาอิสลาม ให้ปรับปรุง แก้ไข และนำเสนอทางออกตามเจตนารมณ์แห่งอิสลาม ซึ่งการที่จะพัฒนาประชาชาติให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และมีคุณธรรม จริยธรรม และมีหลักในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุขนั้นขึ้นอยู่กับความมุ่งหมาย หลักการ และกระบวนการจัดการศึกษา โรงเรียนถือเป็นองค์การหนึ่งที่มีความสำคัญต่อการจัดการศึกษา โดยเฉพาะ โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามที่มีความต้องการและมีทิศทางในการพัฒนาที่แตกต่างจากบริบทของสถานศึกษาอื่นๆ บริบทของผู้บริหาร โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามย่อมอยู่ภายใต้บริบทแบบอิสลาม ผู้บริหารโรงเรียนต้องบริหารจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับของการจัดการศึกษาที่มีหลักสูตรอิสลามศึกษาและหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน ภายใต้บริบทของการจัดการศึกษาที่มีเอกลักษณ์เฉพาะสำหรับโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม

ย่อมจะส่งผลต่อผู้บริหาร โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม โดยจะต้องจัดการศึกษาให้อยู่ภายใต้ บริบทแบบอิสลาม

ผู้บริหาร โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามเป็นผู้มีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งในการ พัฒนาคุณภาพการศึกษาของ โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามให้มีประสิทธิผล เพราะผู้บริหาร เป็นบุคคลที่อำนาจและหน้าที่ในการกำหนดนโยบายและการตัดสินใจ ในการบริหารจัดการ โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามสิ่งที่มีความสำคัญและเป็นตัวบ่งชี้ว่า การบริหารจัดการศึกษา ประสบความสำเร็จมากน้อยเพียง คือประสิทธิผล ผู้บริหารสถานศึกษาต้องอาศัยปัจจัยที่จะทำให้การ บริหารจัดการศึกษาเกิดประสิทธิผล นั่นคือ คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหาร ซึ่งมีความสำคัญต่อ ผู้บริหารสถานศึกษา ซึ่งจะทำให้ผู้ร่วมงาน นักเรียน และผู้ปกครองมีความเชื่อถือ และมีความเชื่อมั่นใน การบริหารจัดการสถานศึกษา และได้รับความร่วมมือในการปฏิบัติงานจากผู้ร่วมงาน อย่างไรก็ตามแม้ ได้มีการศึกษาเกี่ยวกับคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาเป็นจำนวนมากแต่ความรู้เกี่ยวกับ คุณลักษณะของผู้บริหารในเรื่องดังกล่าวยังอยู่ในบริบทของสถานศึกษาทั่วไปเป็นส่วนมาก ดังนั้น ผู้วิจัยจึงเล็งเห็นถึงความสำคัญของคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารใน โรงเรียนเอกชนสอน ศาสนาอิสลาม จึงทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาเกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหาร ตามทัศนะของครูผู้สอน โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดพัทลุง

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาองค์ประกอบคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารตามทัศนะของ ครูผู้สอน โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดพัทลุง
2. เพื่อศึกษาระดับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารตามทัศนะของครูผู้สอน โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดพัทลุง
3. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบระดับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารตามทัศนะ ของครูผู้สอน โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดพัทลุงระหว่าง เพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่ง และประสบการณ์ในการทำงาน

ความสำคัญและประโยชน์ของการวิจัย

การวิจัยคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารตามทัศนะของครูผู้สอน โรงเรียน เอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดพัทลุงครั้งนี้มีความสำคัญและประโยชน์ต่อผู้บริหารและการ บริหารโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดพัทลุง ดังนี้

1. ทำให้ทราบถึงองค์ประกอบคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารตามทัศนะของครูผู้สอน โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดพัทลุง เพื่อนำไปสู่การสร้างแบบวัดคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารตามทัศนะของครูผู้สอนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม
2. ทำให้ทราบถึงระดับและความแตกต่างคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารตามทัศนะของครูผู้สอน โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดพัทลุงระหว่าง เพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่ง และประสบการณ์ในการทำงาน เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหาร โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดพัทลุง ให้การบริหารและการจัดการที่มีคุณภาพ
3. เป็นแนวทางในการทำวิจัยเกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารที่สำหรับหน่วยงานอื่นๆ

ขอบเขตของการวิจัย

ผู้วิจัยกำหนดขอบเขตของการวิจัยเกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารตามทัศนะของครูผู้สอน โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดพัทลุง ดังต่อไปนี้

1. ขอบเขตด้านประชากร ประชากรในการวิจัยเพื่อศึกษาองค์ประกอบคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารตามทัศนะของครูผู้สอน โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดพัทลุง ศึกษาในระดับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารตามทัศนะของครูผู้สอนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดพัทลุง และศึกษาเปรียบเทียบระดับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารตามทัศนะของครูผู้สอน โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดพัทลุง เป็นครูผู้สอนจำนวน 523 คน
2. ขอบเขตด้านเนื้อหา ผู้วิจัยได้มุ่งศึกษาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารตามทัศนะของครูผู้สอน โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดพัทลุง โดยจำแนกเป็น 9 ด้าน คือ ด้านความรับผิดชอบ ด้านการอุทิศตน ด้านการเป็นแบบอย่างที่ดี ด้านมนุษยสัมพันธ์ ด้านความเป็นอิสลามาริปไตย ด้านการตัดสินใจ ด้านวิสัยทัศน์ ด้านการเป็นผู้นำทางวิชาการ และด้านความสามารถทางการบริหาร
3. ขอบเขตด้านตัวแปร การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดตัวแปร โดยแยกออกเป็น 2 ตัวแปร คือ ตัวแปรต้น ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่ง และประสบการณ์ในการทำงานตัวแปรตาม ได้แก่ คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารตามทัศนะของครูผู้สอน โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดพัทลุง คือ ด้านความรับผิดชอบ ด้านการอุทิศตน ด้านการเป็นแบบอย่างที่ดี ด้านมนุษยสัมพันธ์ ด้านความเป็นอิสลามาริปไตย ด้านการตัดสินใจ ด้านวิสัยทัศน์ ด้านการเป็นผู้นำทางวิชาการ และด้านความสามารถทางการบริหาร

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ โดยใช้วิธีการสำรวจ โดยมุ่งศึกษาองค์ประกอบคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารตามทัศนะของครูผู้สอนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดพัทลุง ศึกษาระดับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารตามทัศนะของครูผู้สอนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดพัทลุง และศึกษาเปรียบเทียบระดับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารตามทัศนะของครูผู้สอนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดพัทลุง ระหว่างเพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่ง และประสบการณ์ในการทำงาน ผู้วิจัยได้ดำเนินการโดยมีรายละเอียด ดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ศึกษาองค์ประกอบคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารตามทัศนะของครูผู้สอนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดพัทลุง ประชากร คือ ครูผู้สอนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดพัทลุง จำนวน 21 โรงเรียน จำนวน 523 คน กลุ่มตัวอย่าง คือ ครูผู้สอนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยพิจารณาอัตราส่วนขั้นต่ำสุด คือ 1 ตัวแปรต่อขนาดกลุ่มตัวอย่าง 5 คน (Hair et al., 1984 : 111) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 225 คน

2. ศึกษาระดับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารตามทัศนะของครูผู้สอนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดพัทลุง และศึกษาเปรียบเทียบระดับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารตามทัศนะของครูผู้สอนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดพัทลุง ระหว่าง เพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่ง และประสบการณ์ในการทำงาน ประชากร คือ ครูผู้สอนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดพัทลุง จำนวน 21 โรงเรียน จำนวน 523 คน กลุ่มตัวอย่าง คือ ครูผู้สอนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางของยามานะ (Yamane, 1960 : 1088-1089 อ้างถึงในพิสนุ พองศรี, 2554 : 110) และใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิ (Proportional Stratified Sampling) และการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Sampling) ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างตามสัดส่วนจำนวน 222 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยได้กำหนดเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ดังนี้

1. แบบสอบถามเพื่อศึกษาองค์ประกอบคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารตามทัศนะของครูผู้สอนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดพัทลุง เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scales) แบบลิเคิร์ต (Likert scale) โดยแบบสอบถาม 1 ฉบับ แบ่งเป็น 2 ตอน คือ ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบ

เลือกตอบ (Check List) ประกอบด้วยคำถามเกี่ยวกับ เพศ และตำแหน่ง และตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบริหารตามทัศนะของครูผู้สอนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดพัทลุง จำนวน 45 ข้อคำถาม ลักษณะแบบสอบถามเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scales) แบบลิเคิร์ต (Likert scale) โดยกำหนดน้ำหนักคะแนนออกเป็น 5 ระดับ

2. แบบสอบถามเพื่อศึกษาระดับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารตามทัศนะของครูผู้สอนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดพัทลุง และศึกษาเปรียบเทียบระดับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารตามทัศนะของครูผู้สอนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดพัทลุง ระหว่าง เพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่ง และประสบการณ์ในการทำงาน เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scales) แบบลิเคิร์ต (Likert scale) โดยแบบสอบถาม 1 ฉบับ แบ่งเป็น 2 ตอน คือ ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบเลือกตอบ (Check List) ประกอบด้วยคำถามเกี่ยวกับ เพศ อายุ การศึกษา ตำแหน่ง และประสบการณ์ในการทำงาน และตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบริหารตามทัศนะของครูผู้สอนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดพัทลุง จำนวน 33 ข้อคำถาม ลักษณะแบบสอบถามเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scales) แบบลิเคิร์ต (Likert scale) โดยกำหนดน้ำหนักคะแนนออกเป็น 5 ระดับ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยขอหนังสือแนะนำผู้วิจัยจากวิทยาลัยอิสลามศึกษา และทำหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลถึงผู้อำนวยการโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดพัทลุงที่เป็นหน่วยงานต้นสังกัดของครูผู้สอนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง นำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบความถูกต้องผิวเผิน (Face Validity) โดยผู้เชี่ยวชาญแล้วไปทดลองใช้ ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล จำนวนทั้งสิ้น 225 ชุด นำแบบสอบถามที่ได้มาทำการตรวจสอบความถูกต้อง สมบูรณ์ ดำเนินการวิเคราะห์ห้วงค์ประกอบเชิงสำรวจด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป นำแบบสอบถามผ่านการทดลองใช้และวิเคราะห์ห้วงค์ประกอบเชิงสำรวจคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารแล้วไปดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล จำนวนทั้งสิ้น 222 ชุด นำแบบสอบถามที่ได้มาทำการตรวจสอบความถูกต้อง สมบูรณ์ ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์ห้วงค์ประกอบคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารตามทัศนะของครูผู้สอนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดพัทลุง วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยใช้สถิติค่าร้อยละ (Percentage) ด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป

วิเคราะห์องค์ประกอบคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารตามทัศนะของครูผู้สอน โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดพัทลุง โดยสกัดองค์ประกอบเชิงสำรวจด้วยวิธีการหาค่าองค์ประกอบหลัก (Principal Component Analysis) และนำองค์ประกอบที่มีค่าไอแกน (Eigenvalue) เกิน 1 ไปใช้หมุนแกนออร์โธกอนอล (Orthogonal) ด้วยวิธีวาริแมกซ์ (Varimax) ด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป โดยใช้เกณฑ์คัดเลือกข้อคำถามที่มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบตั้งแต่ .50 ขึ้นไป ต้องมีอย่างน้อย 3 ตัวขึ้นไปจึงถือว่าเป็น 1 องค์ประกอบ และพิจารณาความหมายของข้อคำถามในแต่ละองค์ประกอบว่าสอดคล้องกับกรอบแนวคิดการวิจัยหรือไม่ และตั้งชื่อองค์ประกอบของคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหาร โดยพิจารณาจากข้อคำถามที่อยู่ในแต่ละองค์ประกอบ

2. วิเคราะห์ระดับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารตามทัศนะของครูผู้สอนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดพัทลุง และวิเคราะห์เปรียบเทียบระดับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารตามทัศนะของครูผู้สอนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดพัทลุง วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยใช้สถิติร้อยละ (Percentage) ด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป วิเคราะห์ระดับคุณลักษณะของผู้บริหารที่มีประสิทธิภาพตามทัศนะของครูผู้สอนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดพัทลุง โดยใช้ค่าเฉลี่ยเลขคณิต (Arithmetic Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation) ด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป วิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบระดับความแตกต่างคุณลักษณะของผู้บริหารที่มีประสิทธิภาพตามทัศนะของครูผู้สอนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดพัทลุง ระหว่าง เพศ อายุ การศึกษา ตำแหน่ง และประสบการณ์ในการทำงาน โดยใช้สถิติ T-test และ F-test

ผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารตามทัศนะของครูผู้สอนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดพัทลุง ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบ 33 ตัวแปร ดังนี้ องค์ประกอบที่ 1 การปฏิสัมพันธ์กับผู้ร่วมงาน ประกอบด้วย 17 ตัวแปร คือ ผู้บริหารให้เกียรติและเคารพสิทธิ์ของผู้ร่วมงาน ผู้บริหารเปิดใจรับฟังคำวิพากษ์วิจารณ์ของผู้ร่วมงาน ผู้บริหารเคารพในปัจเจกบุคคลและการตัดสินใจของผู้ร่วมงาน ผู้บริหารให้ความสนใจดูแลเอาใจใส่และรู้จักผู้ร่วมงานอย่างทั่วถึง ผู้บริหารเปิดโอกาสให้ผู้ร่วมงานมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ผู้บริหารมีคุณธรรม จริยธรรมเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้ร่วมงาน ผู้บริหารใช้หลักซุรอ(ปรึกษาหารือ)ในการปฏิบัติงานของสถานศึกษา โดยเปิดโอกาสให้ผู้ร่วมงานได้แสดงความคิดเห็น เสนอแนะแนวทางปฏิบัติในเรื่องต่างๆ ผู้บริหารส่งเสริมและสนับสนุนการมีส่วนร่วมในทุกขั้นตอน ผู้บริหารสามารถสร้างบรรยากาศให้เกิดความร่วมมือร่วมใจในกลุ่มผู้ร่วมงานได้เป็นอย่างดี ผู้บริหารสนับสนุนให้

ผู้ร่วมงานมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานตลอดกระบวนการได้เป็นอย่างดี ผู้บริหารปฏิบัติงานโดยคำนึงถึงประโยชน์ของสถานศึกษามากกว่าปัจเจกบุคคล ผู้บริหารวินิจฉัยสั่งการในเรื่องต่างๆอย่างมีหลักการและเหตุผลโดยคำนึงถึงความถูกต้องตามหลักการอิสลาม ผู้บริหารส่งเสริมและสนับสนุนให้ผู้ร่วมงานได้ใช้ความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงานอย่างเต็มความสามารถ ผู้บริหารวางตัวเป็นที่น่ายกย่องและมีความเป็นอยู่ที่เรียบง่ายเป็นแบบอย่างได้ ผู้บริหารมีความสามารถในการสร้างสัมพันธ์กับผู้ปกครองและชุมชน และผู้บริหารใช้เวลาจากสภาพ องค์ประกอบที่ 2 การปฏิบัติงานแบบมีเป้าหมาย ประกอบด้วย 12 ตัวแปร คือ ผู้บริหารมีความสามารถในการบริหารจัดการหลักสูตร ผู้บริหารพัฒนาวิสัยทัศน์ของสถานศึกษาให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลง ผู้บริหารมีการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาได้ครบถ้วนและมีประสิทธิภาพ ผู้บริหารสามารถกำหนดทิศทางของสถานศึกษาที่ชัดเจน ผู้บริหารส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนาครูผู้สอนด้านการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ผู้บริหารมีความสามารถในการสื่อสารให้ผู้ร่วมงานรู้เป้าหมายและเข้าใจวิสัยทัศน์ของสถานศึกษา ผู้บริหารมีความสามารถในการนิเทศเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนอย่างเป็นระบบ ผู้บริหารมีความคิดสร้างสรรค์สามารถพัฒนาสถานศึกษาให้ได้มาตรฐานเป็นที่ยอมรับของชุมชนและสังคม ผู้บริหารมีความสามารถในการทำความเข้าใจต่อปัญหา วินิจฉัยปัญหา และแก้ปัญหาได้ดี (อิจญติฮาด) ผู้บริหารมีความสามารถในการควบคุมและบริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน ผู้บริหารจัดบุคคลเข้าทำงานได้อย่างเหมาะสมตามความรู้ความสามารถและความถนัด ผู้บริหารมีความคิดริเริ่ม กล้าคิด กล้าแสดงออก และองค์ประกอบที่ 3 ความรับผิดชอบและการอุทิศตนต่องาน ประกอบด้วย 5 ตัวแปร คือ ผู้บริหารมีความกระตือรือร้นกระฉ่งว่องไวในการปฏิบัติงาน ผู้บริหารปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ด้วยความเรียบร้อย ผู้บริหารมีความรู้ความเข้าใจต่อบทบาทหน้าที่ ผู้บริหารปฏิบัติงานโดยไม่ย่อท้อต่ออุปสรรค ผู้บริหารปฏิบัติงานโดยให้ความสำคัญต่อหน้าที่มากกว่าภารกิจส่วนตัว

2. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ครูผู้สอนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดพัทลุงส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงจำนวน 135 คน คิดเป็นร้อยละ 60.8 เพศชายจำนวน 87 คน คิดเป็นร้อยละ 39.2 ครูผู้สอนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดพัทลุงมีอายุต่ำกว่า 31 ปีมากที่สุด จำนวน 128 คน คิดเป็นร้อยละ 57.7 รองลงมา มีอายุ 31-40 ปี จำนวน 67 คน คิดเป็นร้อยละ 30.2 มีอายุ 41-50 ปี จำนวน 20 คน คิดเป็นร้อยละ 9.0 และมีอายุ 51-60 ปี น้อยที่สุด จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 3.2 ครูผู้สอนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดพัทลุงจบการศึกษาระดับปริญญาตรีมากที่สุด จำนวน 170 คน คิดเป็นร้อยละ 76.6 รองลงมา มีระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี จำนวน 38 คน คิดเป็นร้อยละ 17.1 และอื่นๆ น้อยที่สุด จำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 6.3 ครูผู้สอนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดพัทลุงเป็นครู

สอนวิชาสามัญมากที่สุด จำนวน 152 คน คิดเป็นร้อยละ 68.5 รองลงมาเป็นครูสอนวิชาศาสนา จำนวน 56 คน คิดเป็นร้อยละ 25.2 และอื่นๆ น้อยที่สุด จำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 6.3 และครูผู้สอนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดพัทลุงมีประสบการณ์ในการทำงานต่ำกว่า 6 ปี มากที่สุด จำนวน 130 คน คิดเป็นร้อยละ 58.6 รองลงมา มีประสบการณ์ในการทำงาน 6-10 ปี จำนวน 60 คน คิดเป็นร้อยละ 27.0 มีประสบการณ์ในการทำงาน 11-15 ปี จำนวน 20 คน คิดเป็นร้อยละ 9.0 มีประสบการณ์ในการทำงานมากกว่า 20 ปี จำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 3.6 และน้อยที่สุด มีประสบการณ์ในการทำงาน 16-20 ปี จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 1.8

3. ผลการวิเคราะห์ระดับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารตามทัศนะของครูผู้สอนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดพัทลุง พบว่า ระดับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารตามทัศนะของครูผู้สอนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดพัทลุง โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารตามทัศนะของครูผู้สอนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดพัทลุงด้านความรับผิดชอบและการอุทิศตนต่องาน ($\bar{X} = 4.11$, S.D. = .68) มากที่สุด รองลงมาคือ ด้านการปฏิบัติงานแบบมีเป้าหมาย ($\bar{X} = 4.01$, S.D. = .72) ส่วนคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารตามทัศนะของครูผู้สอนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดพัทลุงน้อยที่สุด คือ ด้านการปฏิสัมพันธ์กับผู้ร่วมงาน ($\bar{X} = 3.96$, S.D. = .80) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ระดับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารตามทัศนะของครูผู้สอนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดพัทลุง ด้านการปฏิสัมพันธ์กับผู้ร่วมงาน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารตามทัศนะของครูผู้สอน ผู้บริหารมีคุณธรรม จริยธรรมเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้ร่วมงาน ($\bar{X} = 4.14$, S.D. = .90) มากที่สุด รองลงมาคือ ผู้บริหารวางตัวเป็นที่น่ายกย่องและมีความเป็นอยู่ที่เรียบง่ายเป็นแบบอย่างได้ ($\bar{X} = 4.12$, S.D. = .90) ผู้บริหารใช้วาจาสุภาพ ($\bar{X} = 4.08$, S.D. = .90) ผู้บริหารส่งเสริมและสนับสนุนให้ผู้ร่วมงานได้ใช้ความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงานอย่างเต็มความสามารถ ($\bar{X} = 4.06$, S.D. = .89) ผู้บริหารใช้หลักชุรอ(ปรีภษาหาหรือ)ในการปฏิบัติงานของสถานศึกษา โดยเปิดโอกาสให้ผู้ร่วมงานได้แสดงความคิดเห็น เสนอแนะแนวทางปฏิบัติในเรื่องต่างๆ ($\bar{X} = 4.05$, S.D. = 1.01) ผู้บริหารปฏิบัติงานโดยคำนึงถึงประโยชน์ของสถานศึกษามากกว่าปัจเจกบุคคล ($\bar{X} = 4.04$, S.D. = .93) ผู้บริหารวินิจฉัยสั่งการในเรื่องต่างๆอย่างมีหลักการและเหตุผลโดยคำนึงถึงความถูกต้องตามหลักการอิสลาม ($\bar{X} = 3.99$, S.D. = .91) ผู้บริหารให้เกียรติและเคารพสิทธิของผู้ร่วมงาน ($\bar{X} = 3.98$, S.D. = .95) ผู้บริหารเปิดโอกาสให้ผู้ร่วมงานมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ($\bar{X} = 3.92$, S.D. = 1.02) ผู้บริหารสนับสนุนให้ผู้ร่วมงานมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานตลอดกระบวนการได้เป็นอย่างดี ($\bar{X} = 3.91$, S.D. = .92) ผู้บริหารเคารพในปัจเจกบุคคลและการ

ตัดสินใจของผู้ร่วมงาน ($\bar{X} = 3.86, S.D. = 1.02$) ผู้บริหารส่งเสริมและสนับสนุนการมีส่วนร่วมใน
 ทุกขั้นตอน ($\bar{X} = 3.86, S.D. = .97$) ผู้บริหารมีความสามารถในการสร้างสัมพันธ์กับผู้ปกครองและ
 ชุมชน ($\bar{X} = 3.86, S.D. = 1.02$) และผู้บริหารเปิดใจรับฟังคำวิพากษ์วิจารณ์ของผู้ร่วมงาน ($\bar{X} =$
 $3.85, S.D. = 1.07$) ผู้บริหารให้ความสนใจดูแลเอาใจใส่และรู้จักผู้ร่วมงานอย่างทั่วถึง ($\bar{X} = 3.85,$
 $S.D. = 1.04$) ตามลำดับ ส่วนคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารตามทัศนะของครูผู้สอนน้อย
 ที่สุดคือ ผู้บริหารสามารถสร้างบรรยากาศให้เกิดความร่วมมือร่วมใจในกลุ่มผู้ร่วมงานได้เป็นอย่างดี
 ($\bar{X} = 3.83, S.D. = .96$) พบว่า ระดับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารตามทัศนะของครูผู้สอน
 โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดพัทลุง ด้านการปฏิบัติงานแบบมีเป้าหมาย โดยภาพรวม
 อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารตามทัศนะของ
 ครูผู้สอน ผู้บริหารมีความคิดริเริ่ม กล้าคิด กล้าแสดงออก ($\bar{X} = 4.23, S.D. = .85$) มากที่สุด
 รองลงมาคือ ผู้บริหารมีความคิดสร้างสรรค์สามารถพัฒนาสถานศึกษาให้ได้มาตรฐานเป็นที่ยอมรับ
 ของชุมชนและสังคม ($\bar{X} = 4.08, S.D. = .83$) ผู้บริหารมีความสามารถในการสื่อสารให้ผู้ร่วมงานรู้
 เป้าหมายและเข้าใจวิสัยทัศน์ของสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.06, S.D. = .87$) ผู้บริหารส่งเสริมและ
 สนับสนุนการพัฒนาครูผู้สอนด้านการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ($\bar{X} = 4.03,$
 $S.D. = .88$) ผู้บริหารพัฒนาวิสัยทัศน์ของสถานศึกษาให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลง ($\bar{X} = 4.01,$
 $S.D. = .84$) ผู้บริหารสามารถกำหนดทิศทางของสถานศึกษาที่ชัดเจน เปลี่ยนแปลง ($\bar{X} = 4.01, S.D.$
 $= .87$) ผู้บริหารมีความสามารถในการควบคุมและบริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน ($\bar{X} =$
 $4.01, S.D. = .88$) ผู้บริหารมีความสามารถในการบริหารจัดการหลักสูตร ($\bar{X} = 4.00, S.D. = .86$)
 ผู้บริหารมีการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาได้ครบถ้วนและมีประสิทธิภาพ ($\bar{X} =$
 $4.00, S.D. = .92$) ผู้บริหารจัดบุคลากรเข้าทำงานได้อย่างเหมาะสมตามความรู้ความสามารถและความ
 ถนัด ($\bar{X} = 3.96, S.D. = .87$) และผู้บริหารมีความสามารถในการทำความเข้าใจต่อปัญหา วินิจฉัย
 ปัญหา และแก้ปัญหาได้ดี (อิจญติฮาด) ($\bar{X} = 3.89, S.D. = .87$) ตามลำดับ ส่วนคุณลักษณะที่พึง
 ประสงค์ของผู้บริหารตามทัศนะของครูผู้สอนน้อยที่สุดคือ ผู้บริหารมีความสามารถในการนิเทศเพื่อ
 การพัฒนาการเรียนการสอนอย่างเป็นระบบ ($\bar{X} = 3.86, S.D. = .87$) และระดับคุณลักษณะที่พึง
 ประสงค์ของผู้บริหารตามทัศนะของครูผู้สอน โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดพัทลุง ด้าน
 ความรับผิดชอบและการอุทิศตนต่องาน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า
 คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารตามทัศนะของครูผู้สอน ผู้บริหารปฏิบัติงานโดยไม่ย่อท้อต่อ
 อุปสรรค ($\bar{X} = 4.23, S.D. = .80$) มากที่สุด รองลงมาคือ ผู้บริหารปฏิบัติงานโดยให้ความสำคัญต่อ
 หน้าที่มากกว่าภารกิจส่วนตัว ($\bar{X} = 4.11, S.D. = .83$) ผู้บริหารมีความรู้ความเข้าใจต่อบทบาทหน้าที่
 ($\bar{X} = 4.10, S.D. = .78$) และผู้บริหารมีความกระฉับกระเฉงว่องไวในการปฏิบัติงาน ($\bar{X} = 4.04,$

S.D. = .91) ตามลำดับ ส่วนคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารตามทัศนะของครูผู้สอนน้อยที่สุดคือ ผู้บริหารปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ด้วยความเรียบร้อย ($\bar{X} = 4.02$, S.D. = .80)

4. ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบระดับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารตามทัศนะของครูผู้สอน โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดพัทลุง ระหว่างเพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่ง และประสบการณ์ในการทำงาน พบว่า ผลการเปรียบเทียบระดับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารตามทัศนะของครูผู้สอน โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดพัทลุงที่มีเพศต่างกัน โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ผลการเปรียบเทียบระดับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารตามทัศนะของครูผู้สอน โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดพัทลุงที่มีอายุต่างกัน โดยรวมและรายด้านแตกต่างกัน ผลการเปรียบเทียบระดับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารตามทัศนะของครูผู้สอน โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดพัทลุงที่มีระดับการศึกษาต่างกัน โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ผลการเปรียบเทียบระดับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารตามทัศนะของครูผู้สอน โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดพัทลุงที่มีตำแหน่งต่างกัน โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน และผลการเปรียบเทียบระดับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารตามทัศนะของครูผู้สอน โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดพัทลุงที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

การอภิปรายผล

1. ผลการวิเคราะห์ห้วงองค์ประกอบคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารตามทัศนะของครูผู้สอน โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดพัทลุง

องค์ประกอบด้านการปฏิสัมพันธ์กับผู้ร่วมงาน ผลการวิจัยพบว่า การปฏิสัมพันธ์กับผู้ร่วมงานเป็นองค์ประกอบของคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารตามทัศนะของครูผู้สอน โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดพัทลุง มีตัวแปรสังเกตได้ 16 ตัวแปร ได้แก่ ผู้บริหารให้เกียรติและเคารพสิทธิของผู้ร่วมงาน ผู้บริหารเปิดใจรับฟังคำวิพากษ์วิจารณ์ของผู้ร่วมงาน ผู้บริหารเคารพในปัจเจกบุคคลและการตัดสินใจของผู้ร่วมงาน ผู้บริหารให้ความสนใจดูแลเอาใจใส่และรู้จักผู้ร่วมงานอย่างทั่วถึง ผู้บริหารเปิดโอกาสให้ผู้ร่วมงานมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ผู้บริหารมีคุณธรรม จริยธรรมเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้ร่วมงาน ผู้บริหารใช้หลักชูรอ(ปรึกษาหารือ)ในการปฏิบัติงานของสถานศึกษา โดยเปิดโอกาสให้ผู้ร่วมงานได้แสดงความคิดเห็น เสนอแนะแนวทางปฏิบัติในเรื่องต่างๆ ผู้บริหารส่งเสริมและสนับสนุนการมีส่วนร่วมในทุกขั้นตอน ผู้บริหารสามารถสร้างบรรยากาศให้เกิดความร่วมมือร่วมใจในกลุ่มผู้ร่วมงานได้เป็นอย่างดี ผู้บริหารสนับสนุนให้ผู้ร่วมงานมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานตลอดกระบวนการได้เป็นอย่างดี ผู้บริหารปฏิบัติงานโดย

คำนึงถึงประโยชน์ของสถานศึกษามากกว่าปัจเจกบุคคล ผู้บริหารวินิจฉัยสั่งการในเรื่องต่างๆอย่างมีหลักการและเหตุผล โดยคำนึงถึงความถูกต้องตามหลักการอิสลาม ผู้บริหารส่งเสริมและสนับสนุนให้ผู้ร่วมงานได้ใช้ความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงานอย่างเต็มความสามารถ ผู้บริหารวางตัวเป็นที่น่ายกย่องและมีความเป็นอยู่ที่เรียบง่ายเป็นแบบอย่างได้ ผู้บริหารมีความสามารถในการสร้างสัมพันธ์กับผู้ปกครองและชุมชน และผู้บริหารใช้วาจาสุภาพ จากตัวแปรสังเกตได้ขององค์ประกอบด้านการปฏิสัมพันธ์กับผู้ร่วมงานเห็นได้ว่าเป็นการรวมตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กันสูงของคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารด้านการเป็นแบบอย่างที่ดี ด้านมนุษยสัมพันธ์ ด้านความเป็นอิสลามาธิปไตย และด้านการตัดสินใจของประมวลคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหาร ในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามที่สอดคล้องกับมาตรฐานผู้บริหารการศึกษาของไทยและครอบคลุมคุณลักษณะของผู้บริหารในอิสลามที่ผู้วิจัยใช้เป็นกรอบแนวคิดในการวิจัยครั้งนี้ อีกทั้งยังมีแนวคิดที่สนับสนุนองค์ประกอบด้านนี้ คือ Saleh J. (2551 : 69 -70) ได้กล่าวเกี่ยวกับเรื่องนี้ไว้ว่า มนุษย์สัมพันธ์ที่มีพื้นฐานมาจากหลักการอิสลามจะทำให้บุคคลมีความรักและเคารพซึ่งกันและกัน อิสลามถือเป็นศาสนาแห่งการดำเนินชีวิต จึงสนับสนุนและส่งเสริมให้มีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน โดยเฉพาะบุคคลที่ปฏิบัติงานเพื่อให้บรรลุเป้าประสงค์ของหน่วยงานหรือองค์กร เกาะลิพะฮุฎูมร์ถือเป็นผู้บริหารที่ตระหนักดีว่า จะต้องเข้าถึงผู้ร่วมงาน เพราะหากเข้าถึงพวกเขาได้มากเท่าใด เขาก็ยิ่งจะเข้าใจผู้ร่วมงานมากเท่านั้น ทำให้ได้รับรู้และเข้าใจปัญหา ท่านเป็นผู้บริหารที่เข้าถึงและมีความสัมพันธ์อย่างเป็นกันเองกับผู้ร่วมงาน โดยถือว่าการปฏิบัติหน้าที่จะประสบผลสำเร็จได้ก็เพราะการได้รับความร่วมมือจากพวกเขา อิสลามได้กล่าวถึงความสัมพันธ์ของเศาะหาบะฮ์ ดังที่อัลลอฮ์ ﷻ ทรงตรัสในอัลกุรอานว่า

﴿ مُحَمَّدٌ رَسُولُ اللَّهِ وَالَّذِينَ مَعَهُ أَشِدَّاءُ عَلَى الْكُفَّارِ رُحَمَاءُ بَيْنَهُمْ ﴾ (الفتح : 29)

ความว่า “มุฮัมมัด คือร่อซูลของอัลลอฮ์อย่างแท้จริง และบรรดาต่อฮาบะฮ์ผู้ทรงคุณธรรมเป็นผู้แสดงออกซึ่งความเข้มแข็งและแข็งแกร่งต่อผู้ที่ขัดแย้งต่อศาสนาของพวกเขา และมีความเมตตาสงสารต่อผู้มีความคิดเห็นตรงกันในเรื่องศาสนา”(อัล-ฟัตหฺ : 29)

ส่วนความเป็นอิสลามาธิปไตย สอดคล้องกับแนวคิดของซุกรีย์ นูร์ (2010 : ระบบออนไลน์) คือ การรับฟังความคิดเห็นของบุคลากรผู้ร่วมงาน ตลอดจนเข้าใจและเคารพสิทธิของบุคลากรผู้ร่วมงานที่มีความคิดเห็นแตกต่าง และหลักการอิสลามถือว่าการรับฟังความคิดเห็นและการเคารพสิทธิของบุคลากรที่มีความเห็นแตกต่าง เป็นสิ่งสำคัญในการบริหารงาน เพราะอัลลอฮ์ ﷻ ได้ทรงกำหนดให้ผู้บริหารมีการปรึกษาหารือกันเกี่ยวกับทุกกิจการงานกับผู้ร่วมงาน ดังที่อัลลอฮ์ ﷻ ทรงตรัสในอัลกุรอานว่า

(159 : عمران) ﴿ وَسَاءَ وَرَثَتُهُمْ فِي الْأُمَرِ ﴾

ความว่า “และจงปรักษาหารือกับพวกเขาในกิจการทั้งหลาย” (อาละ-อิมรอน : 159)

และสอดคล้องกับคุณลักษณะของเคาะลีฟะฮ์อุมัยยะฮ์ ซึ่งท่านส่งเสริมให้หัวหน้างานนำหลักการปรักษาหารือไปใช้ในทุกกิจการงาน ดังที่ครั้งหนึ่งท่าน ได้สั่งการให้อัมรฺ อิบนุ อาศ ในฐานะผู้นำกองทัพทำการปรักษาหารือกับผู้ใต้บังคับบัญชา โดยอุมัยยะฮ์ กล่าวว่า “จงปฏิบัติตนเสมือนเป็นส่วนหนึ่งของผู้ใต้บังคับบัญชา และจงปรักษาหารือกับพวกเขาในกิจการงานที่ต้องการ” (Abu Sin อ้างถึงใน Saleh, J., 2551 : 87) เช่นเดียวกับเคาะลีฟะฮ์อุมัยยะฮ์ก็ไม่ละเลยต่อการปรักษาหารือ ท่านสั่งให้ประชาชนเมืองกูฟะฮ์ บัสเราะฮ์และซีเรียทำการคัดสรรบุคคลที่มีความซื่อสัตย์ น่าเชื่อถือ เพื่อปฏิบัติหน้าที่ผู้เก็บภาษี โดยพวกเขาได้นำรายชื่อผู้สมัครมอบให้เคาะลีฟะฮ์อุมัยยะฮ์ หลังจากนั้นท่าน ได้สัมภาษณ์ และได้แต่งตั้งแต่ละคนให้เป็นผู้เก็บภาษีในเมืองต่างๆ โดยผ่านความเห็นชอบจากที่ปรักษา (Al-Buraey อ้างถึงใน Saleh, J., 2551 : 87-88) และยิ่งสอดคล้องกับกระทรวงศึกษาธิการ (2545 : 396-398) กล่าวว่า ส่วนหนึ่งของคุณลักษณะที่แสดงถึงความเป็นประชาธิปไตย คือ การคำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าส่วนตน การมีส่วนร่วมทั้งความคิด การกระทำ การยอมรับและเคารพสิทธิและหน้าที่ของบุคคล การรู้จักเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี ส่วนการตัดสินใจสอดคล้องกับแนวคิดของอับดุลหะซัน อาลี อัลนัจวี (2548 : 165) คือ การตัดสินใจที่ดีของผู้บริหารจะต้องตัดสินใจให้ถูกต้องตามหลักการอิสลาม ซึ่งมีที่มาจากอัลกุรอาน อัลสุนนะฮ์ อัล-นาบาวียะฮ์ (แนวทางของท่านนบี ﷺ) แต่หากไม่ปรากฏหลักฐานดังกล่าว ผู้บริหารหรือผู้นำสามารถที่จะวินิจฉัยได้ ผู้บริหารหรือผู้นำจะต้องสามารถตัดสินใจในการแก้ปัญหาต่างๆที่เกิดขึ้นทันด่วน และอาจเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา รวมทั้งสิ่งที่หลักการอิสลามและแนวคิดของปวงปราชญ์หรือคำวินิจฉัยต่างๆก่อนหน้านี้ไม่สามารถหยั่งถึง ผู้บริหารหรือผู้นำต้องเข้าใจหลักการอิสลามจึงจะสามารถวินิจฉัยต่อการตัดสินใจแก้ปัญหาต่างๆ ดังที่นบีมุฮัมมัด ﷺ ได้กล่าวไว้ความว่า “และขณะที่ท่านนบี ﷺ ได้ส่งมุอาซ ไปยังเมืองเยเมน ท่านได้กล่าวแก่มุอาซว่า ท่านจะตัดสินใจอย่างไร มุอาซตอบว่า ฉันจะตัดสินใจตามหลักการที่มีอยู่ในอัลกุรอาน ท่านได้ถามว่า หากไม่ปรากฏในอัลกุรอาน เขาตอบว่า ฉันจะตัดสินใจตามแนวทางของรอซูล ﷺ ท่านได้ถามว่า หากไม่ปรากฏในแนวทางของรอซูล ﷺ เขาตอบว่า ฉันจะวินิจฉัยโดยความคิดของตนเอง ท่านได้กล่าวว่า ขอขอบคุณพระองค์อัลลอฮ์ ﷻ ที่ได้ชี้แนะแนวทางที่ถูกต้องแก่ผู้แทนของรอซูล ﷺ” (บันทึก โดยอัคริมีซีฮ์และอับดุลคาวูค) และยิ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Saleh J. (2551 : 85-86) คือ การตัดสินใจทุกอย่างของผู้บริหารต้องเป็นไปตามหลักการอิสลาม การตัดสินใจของผู้บริหารควรที่จะเข้าใจสถานการณ์และสภาพการณ์ของบุคลากรและทำความเข้าใจเกี่ยวกับความต้องการของผู้ร่วมงาน และการตัดสินใจของผู้บริหารควรที่

จะมาการประชุม ปรีกษาหารือกับผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งสิ่งดังกล่าวจะช่วยป้องกันความผิดพลาดที่จะเกิดขึ้น และจะช่วยให้ได้รับการสนับสนุนจากผู้ร่วมงาน ส่วนการเป็นแบบอย่างที่ดีนั้นสอดคล้องกับคุณลักษณะของเคาะลีฟะฮ์ผู้ทรงคุณธรรม(อัล-คุลละฟาอฺ อัล-รอซิดีน) ซึ่งได้บริหารกิจการของประชาชาติอิสลามโดยเจริญรอยตามอัสสุนนะฮ์ อัล-นาบาวียะฮ์ (แนวทางของท่านนบี ﷺ) โดยที่พวกเขามีคุณธรรมจริยธรรม มีความอ่อนน้อม และมีจุดยืนที่มั่นคงตามแบบฉบับของท่านนบีมุฮัมมัด ﷺ เคาะลีฟะฮ์จะไม่แสดงถึงความแตกต่างไปจากบุคคลอื่นๆ ทั้งเรื่องการเงิน การค้ำ การนอนและการแต่งกาย เมื่อถูกเชิญร่วมงานทุกครั้ง เคาะลีฟะฮ์จะนั่งพร้อมๆกับบุคคลทั่วไปโดยไม่ได้แบ่งชั้นแต่อย่างใด และสอดคล้องกับแนวคิดของบุคฮาริก บุคอร่าฮ (2551 : 37) คือ การประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดีส่วนบุคคลหรือระหว่างบุคคล เกี่ยวข้องกับการยกย่อง ความเข้าใจ และความร่วมมืออย่างสร้างสรรค์ ความไว้วางใจดังกล่าวมีพื้นฐานจากการที่บุคคลดำเนินชีวิตอย่างซื่อตรงต่อคำนิยามและเป้าหมาย และความเชื่อมั่นจะพัฒนาขึ้นในองค์กร และการประพฤติตนแบบอย่างที่ดีจะทำให้มีอำนาจทางศีลธรรม

องค์ประกอบด้านการปฏิบัติงานแบบมีเป้าหมาย ผลการวิจัย พบว่า การปฏิบัติงานแบบมีเป้าหมายเป็นองค์ประกอบของคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารตามทัศนะของครูผู้สอนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดพัทลุง มีตัวแปรสังเกตได้ 12 ตัวแปร ได้แก่ ผู้บริหารมีความสามารถในการบริหารจัดการหลักสูตร ผู้บริหารพัฒนาวิสัยทัศน์ของสถานศึกษาให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลง ผู้บริหารมีการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาได้ครบถ้วนและมีประสิทธิภาพ ผู้บริหารสามารถกำหนดทิศทางของสถานศึกษาที่ชัดเจน ผู้บริหารส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนาครูผู้สอนด้านการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ผู้บริหารมีความสามารถในการสื่อสารให้ผู้ร่วมงานรู้เป้าหมายและเข้าใจวิสัยทัศน์ของสถานศึกษา ผู้บริหารมีความสามารถในการนิเทศเพื่อการพัฒนาการเรียนการสอนอย่างเป็นระบบ ผู้บริหารมีความคิดสร้างสรรค์สามารถพัฒนาสถานศึกษาให้ได้มาตรฐานเป็นที่ยอมรับของชุมชนและสังคม ผู้บริหารมีความสามารถในการทำความเข้าใจต่อปัญหา วินิจฉัยปัญหา และแก้ปัญหาได้ดี (อิจญ์ดิฮาด) ผู้บริหารมีความสามารถในการควบคุมและบริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน ผู้บริหารจัดบุคคลเข้าทำงานได้อย่างเหมาะสมตามความรู้ความสามารถและความถนัด ผู้บริหารมีความคิดริเริ่ม กล้าคิด กล้าแสดงออก จากตัวแปรสังเกตได้ขององค์ประกอบด้านการปฏิบัติงานแบบมีเป้าหมายเห็นได้ว่าเป็นการรวมตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กันสูงของคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารด้านวิสัยทัศน์ด้านการเป็นผู้นำทางวิชาการ และด้านความสามารถทางการบริหารของประมวลคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามที่สอดคล้องกับมาตรฐานผู้บริหารการศึกษาของไทยและครอบคลุมคุณลักษณะของผู้บริหารในอิสลามที่ผู้วิจัยใช้เป็นกรอบแนวคิดใน

การวิจัยครั้งนี้ อีกทั้งยังมีแนวคิดที่สนับสนุนองค์ประกอบด้านนี้ คือ ชุกรีย์ นูร์ (2010 : ระบบออนไลน์) ได้กล่าวเกี่ยวกับวิสัยทัศน์ไว้ว่า ท่านอุมร์เมื่อได้รับการแต่งตั้งให้เป็นเคาะลีฟะฮ์ ท่านเป็นผู้นำที่มีวิสัยทัศน์ โดยการตัดสินใจแก้ปัญหาหรือเริ่มสิ่งใหม่ ๆ ที่ไม่เคยมีบุคคลใดปฏิบัติมาก่อน และยังเป็นผู้ริเริ่มวางปฏิทินอิสลาม การกำหนดให้จัดการประชุมสัมมนาเพื่อตรวจสอบและศึกษาปัญหาและแนวทางแก้ไขเป็นแคว้น ๆ ซึ่งคล้ายคลึงกับการประชุมสัญจรในปัจจุบัน และยังคงสอดคล้องกับแนวคิดของ วันทนา เมืองจันทร์ (อ้างถึงในรุสนานี ยาโม, 2556 : 70-71) คือ ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องสามารถกำหนดวิสัยทัศน์ เพราะการรู้จักกำหนดวิสัยทัศน์จะทำให้เห็นทิศทางเป้าหมายในการทำงานให้สำเร็จตามแผนที่วางไว้ เป็นตัวกำหนดขอบข่ายของงานและภาระหน้าที่ ทำให้บุคลากรทำงานสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐาน มีการสร้างขวัญและกำลังใจให้แก่บุคลากรผู้ร่วมงาน และ อีกทั้งยังทำให้เกิดการสร้างทีมงาน และการเป็นผู้นำทางวิชาการสอดคล้องกับ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2545 : 111) ซึ่งได้กล่าวไว้ว่า สถานศึกษาต้องมีความรู้เข้าใจในด้านหลักสูตรและการบริหารหลักสูตร ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการนิเทศภายใน ด้านการวัดและประเมินผลการศึกษา และด้านการประกันคุณภาพการศึกษา และยังคงสอดคล้องกับ สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา (2553 : 30-31) ได้กำหนดหลักเกณฑ์ที่เกี่ยวข้องกับการเป็นผู้นำทางวิชาการ คือ ผู้บริหารสามารถบริหารจัดการหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ส่วนด้านความสามารถทางการบริหารนั้นสอดคล้องกับแนวคิดของอะหมัด อิบรอฮีม ออบูซัน (2553 : 252-253) ซึ่งได้กล่าวไว้ว่า จำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้บริหารหรือผู้นำจะต้องเผชิญกับปัญหาต่างๆในการบริหาร หรือเกิดสถานการณ์ไม่สอดคล้องกับเวลา บุคลากร และงบประมาณ ผู้บริหารหรือผู้นำที่มีความสามารถย่อมสามารถแก้ไขปัญหาต่างๆได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยใช้ความเป็นมืออาชีพจนสามารถสร้างความมั่นคงให้เกิดขึ้นกับองค์กรหรือหน่วยงานได้ และอิสลามได้สนับสนุนใช้ประโยชน์จากความสามารถในการคิดและความรู้ของมนุษย์เพื่อการปฏิบัติงานที่ดีและเพื่อผลประโยชน์ของสังคมโดยรวม ดังที่อัลลอฮ์ ﷻ ได้ตรัสในอัลกุรอานว่า

﴿ قُلْ لَا أَقُولُ لَكُمْ عِندِي خَزَائِنُ اللَّهِ وَلَا أَعْلَمُ الْغَيْبَ وَلَا أَقُولُ لَكُمْ إِنِّي مَلَكٌ إِنَّمَا تَتَّبِعُونَ إِلَّا مَا يُوحَىٰ إِلَيَّ قُلْ هَلْ يَسْتَوِي الْأَعْمَىٰ وَالْبَصِيرُ أَفَلَا تَتَفَكَّرُونَ ﴿ 50 ﴾ (الأنعام : 50)

ความว่า “จงกล่าวเถิด (มุฮัมมัด)ว่า ฉันจะไม่กล่าวแก่พวกท่านว่า ที่ฉันมีบรรดาคลังสมบัติของอัลลอฮ์และทั้งฉันก็ไม่รู้สิ่งเร้นลับ และฉันก็จะไม่กล่าวแก่พวกท่านว่า ฉันคือมะลัก ฉันจะไม่ปฏิบัติตาม นอกจากสิ่งที่ถูกให้เป็น โองการแก่นั้นเท่านั้นจงกล่าวเถิด คนตาบอดกับคนตาดีนั้นจะเท่าเทียมกันหรือ? พวกท่านไม่ใคร่ครวญคอกหรือ?” (อัล-อาม : 50)

และสอดคล้องกับแนวคิดของ Saleh J. (2551 : 74-80) ซึ่งได้กล่าวว่า การที่ผู้บริหารหรือผู้นำแต่งตั้งบุคคลให้ปฏิบัติงาน โดยสามารถที่จะตัดสินใจได้ด้วยตนเอง ซึ่งในความเป็นจริงไม่มีผู้บริหารหรือผู้นำในองค์กรใดที่สามารถบริหารงานได้ทุกอย่างเพียงลำพัง ดังนั้นการมอบหมายอำนาจในการปฏิบัติงานให้บุคคลอื่นทำจึงเป็นสิ่งจำเป็น ดังที่อิบนุ คอลดูน ได้กล่าวไว้ในหนังสืออัลมูกอตติมะฮ์ว่า “การมอบหมายอำนาจเป็นสิ่งที่มีความจำเป็นอย่างยิ่ง เพราะไม่มีบุคคลใดสามารถปฏิบัติงานทุกอย่างโดยตัวคนเดียว” และการที่นบีมุฮัมมัด ﷺ ได้มอบอำนาจความรับผิดชอบในการปฏิบัติงานให้กับเศาะหาบะฮ์เมื่อท่านต้องออกจากเมืองมาดีนะฮ์ไปสู่สมรภูมิรบก็จะแต่งตั้งให้คนหนึ่งจากเศาะหาบะฮ์ทำหน้าที่แทน บางครั้งได้เลือกท่านอลี อิบนุ อบีตอลิบ และบางทีได้แต่งตั้งท่านอัลคัลลอบ อิบนุ อุมมีมักดุม ให้บริหารกิจการในเมืองมาดีนะฮ์ ทั้งนี้เพื่อความเหมาะสมต่อหน้าที่ที่จะต้องรับผิดชอบ และยังคงสอดคล้องกับแนวคิดของจรรยา เกหา (2554 : 21) โดยกล่าวถึงความสามารถในการปฏิบัติงานของผู้บริหารสถานศึกษาประกอบด้วยคุณลักษณะบางประการคือ ความสามารถในการสั่งการ ความสามารถในการแก้ปัญหา ความสามารถในการควบคุมงบประมาณ และเป็นคนทันสมัย มีความรู้ทันต่อเหตุการณ์และสามารถบูรณาการความคิดและการปฏิบัติงาน

องค์ประกอบด้านความรับผิดชอบและการอุทิศตนต่องาน ผลการวิจัย พบว่าความรับผิดชอบและการอุทิศตนต่องาน เป็นองค์ประกอบของคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารตามทัศนะของครูผู้สอน โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดพัทลุง มีตัวแปรสังเกตได้ 5 ตัวแปร ได้แก่ ผู้บริหารมีความกระตือรือร้นกระตือรือร้นใจในการปฏิบัติงาน ผู้บริหารปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ด้วยความเรียบร้อย ผู้บริหารมีความรู้ความเข้าใจต่อบทบาทหน้าที่ที่ผู้บริหารปฏิบัติงานโดยไม่ย่อท้อต่ออุปสรรค ผู้บริหารปฏิบัติงานโดยให้ความสำคัญต่อหน้าที่มากกว่าภารกิจส่วนตัว จากตัวแปรสังเกตได้ขององค์ประกอบด้านความรับผิดชอบและการอุทิศตนต่องานเห็นได้ว่าเป็นการรวมตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กันสูงของคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารด้านความรับผิดชอบและด้านการอุทิศตนของประมวลคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหาร ในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามที่สอดคล้องกับมาตรฐานผู้บริหารการศึกษาของไทยและครอบคลุมคุณลักษณะของผู้บริหารในอิสลามที่ผู้วิจัยใช้เป็นกรอบแนวคิดในการวิจัยครั้งนี้ อีกทั้งยังมีแนวคิดที่สนับสนุนองค์ประกอบด้านนี้ คือ Al-Banna (1985 อ้างถึงใน Saleh, J., 2551 : 67) ได้กล่าวถึงคุณลักษณะการเป็นผู้นำของเคาะลีฟะฮ์ฮุฎัยรว่า เป็นผู้นำที่แสดงให้เห็นถึงความรู้ ความเข้าใจ และความสำคัญของความรับผิดชอบต่อหน้าที่ได้เป็นอย่างดี เพราะท่านระลึกเสมอว่าท่านจะต้องถูกสอบสวนในวันกิยามะฮ์ ทั้งนี้ด้วยความตระหนักต่อภาระหน้าที่ของท่าน ทำให้เคาะลีฟะฮ์ฮุฎัยร ไม่มีเวลาพักผ่อนตอนกลางคืน เพื่อทำหน้าที่เพื่อประชาชน โดยท่านจะทำด้วยตัวเองก่อนที่จะสั่งใช้ผู้ใต้บังคับบัญชา โดย

วันหนึ่งช่วงฤดูร้อนเคาะลีฟะฮ์สุอุมร์ ได้ตามหาอูฐตัวหนึ่งที่หนีไปเพื่อนำกลับมายังกองคลังของรัฐ หรือบัยตุลมาล เมื่ออาลี บิน อิบิตอลิบได้กล่าวแก่ท่านว่า “ท่านได้ทำในสิ่งที่จะทำให้เคาะลีฟะฮ์ หลังจากท่านเสื่อมเสียเกียรติ” เคาะลีฟะฮ์สุอุมร์ ได้กล่าวตอบว่า “อย่าตำนิฉัน ขอสาบานต่ออัลลอฮ์ ﷻ ผู้ทรงแต่งตั้งมุฮัมมัด ﷺ เป็นศาสนทูต หากแพะตัวหนึ่งได้หนีไปยังแม่น้ำยูเฟรติส ฉันก็จะต้องถูกสอบสวนในการแห่งการพิพากษา” และด้านการอุทิศตนสอดคล้องกับอัลลอฮ์ ﷻ ที่ทรงตรัสในอัลกุรอานว่า

﴿ وَالَّذِينَ جَاهَدُوا فِينَا لَنَهْدِيَنَّهُمْ سُبُلَنَا وَإِنَّ اللَّهَ لَمَعَ الْمُحْسِنِينَ ﴾ (العنكبوت : 69)

ความว่า “และบรรดาผู้ต่อสู้ค้ำจุนในทางของเราแน่นอนเราจะชี้แนะแนวทางที่ถูกต้องแก่พวกเขาสู่ทางของเราและแท้จริงอัลลอฮ์ทรงอยู่ร่วมกับผู้กระทำความดีทั้งหลาย” (อัล-อังกาบุต : 69)

และสอดคล้องกับแนวคิดของซุกรีย์ นูร์ (2010 : ระบบออนไลน์) ได้กล่าวถึงคุณลักษณะบางประการเคาะลีฟะฮ์สุอุมร์ ว่า ท่านเป็นผู้ที่มีการอุทิศตนเพื่อส่วนรวมเป็นอย่างมาก เคาะลีฟะฮ์สุอุมร์ถือว่า การทำงานเพื่อส่วนรวมนั้นผู้นำจะต้องปฏิบัติให้มากที่สุด ด้วยเหตุนี้ จึงทำให้บทบาทในชีวิตของเคาะลีฟะฮ์สุอุมร์เป็นบทบาทในฐานะผู้นำของประชาชนมากกว่าผู้นำของครอบครัวเพียงไม่กี่คน เคาะลีฟะฮ์สุอุมร์ยอมเสียสละความสุขส่วนตัวเพื่อความสุขของส่วนรวม ยอมใช้ชีวิตด้วยความลำบากเมื่อประชาชนส่วนใหญ่อยู่ในภาวะยากลำบาก จะเห็นได้ว่า เมื่อเกิดวิกฤติภัยแล้งที่แคว้นหิญาซ ในปีฮิจาเราะฮ์ศักราชที่ 8 เคาะลีฟะฮ์สุอุมร์ได้สาบานว่าจะไม่รับประทานอาหารใด ๆ ทรายใดที่ประชาชนยังอยู่ในภาวะวิกฤติ โดยเคาะลีฟะฮ์สุอุมร์ประทังชีวิตเพียงด้วยการรับประทานขนมปังหยาบกับน้ำส้มเท่านั้น ซึ่งการรับประทานอย่างนี้ในเวลานานติดต่อกันเป็นแรมปีทำให้ใบหน้าท่านหมองคล้ำไปตลอดชีวิต ในยามค่าคั้นขณะที่ประชาชนกำลังนอนพักผ่อนอย่างมีความสุขกับครอบครัว เคาะลีฟะฮ์สุอุมร์กลับสละความสุขของตนเพื่อออกตรวจตราความสงบเรียบร้อยของประชาชน หรือเมื่อมีกองคาราวานจากต่างเมืองเข้ามานครมะดีนะฮ์ เคาะลีฟะฮ์สุอุมร์ก็จะออกไปเป็นยามช่วยเฝ้าดูแลกองคาราวานนั้นด้วยตนเอง นอกจากนี้เมื่อเคาะลีฟะฮ์สุอุมร์ได้เดินทางพร้อมกับประชาชนเคาะลีฟะฮ์สุอุมร์จะทำหน้าที่ให้บริการประชาชนอยู่เสมอ และยังสอดคล้องกับสำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษา (2547 : 19-29) ได้กล่าวถึงคุณลักษณะทางจิตวิญญาณของนักบริหารบางประการ ว่า ผู้บริหารจะต้องมีความรับผิดชอบต่อหน้าที่และมีความเต็มใจที่จะเสียสละอุทิศตนเพื่อหน้าที่ ทুমเทชีวิตและจิตใจทำงานในหน้าที่ผู้บริหาร

2. ผลการวิเคราะห์ระดับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารตามทัศนะของครูผู้สอนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดพัทลุง

คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารตามทัศนะของครูผู้สอนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดพัทลุง ด้านการปฏิสัมพันธ์กับผู้ร่วมงาน ด้านการปฏิบัติงานแบบมีเป้าหมาย และด้านความรับผิดชอบและการอุทิศตนต่องาน ทั้งภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับบรรเจิด อินทร์กล้า (2549) ได้วิจัยเรื่อง คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษา ตามทัศนะของครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศุพรรณบุรี ซึ่งได้ศึกษาคุณลักษณะของผู้บริหารสถานที่มีอาชีพ ที่กำหนดตามหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตทางการบริหาร การศึกษา สำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษา 6 ด้าน คือ คุณลักษณะด้านการเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง คุณลักษณะด้านการมีจิตวิญญาณนักบริหาร คุณลักษณะด้านการเป็นผู้นำทางการศึกษา คุณลักษณะด้านความรู้ความสามารถในการบริหาร คุณลักษณะด้านการมีผลงานที่แสดงถึงความชำนาญการในการบริหารสถานศึกษา และคุณลักษณะด้านการนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการบริหาร ผลการวิจัยพบว่า คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษามีอาชีพตามทัศนะของครูโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณารายด้านอยู่ในระดับมาก โดยเรียงตามลำดับ คือ คุณลักษณะด้านการนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการบริหาร คุณลักษณะด้านความรู้ความสามารถในการบริหาร คุณลักษณะด้านการมีผลงานที่แสดงถึงความชำนาญการในการบริหารสถานศึกษา คุณลักษณะด้านการเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง คุณลักษณะด้านการเป็นผู้นำทางการศึกษา และคุณลักษณะด้านการมีจิตวิญญาณนักบริหาร และสอดคล้องกับ อรรวรรณ เอี่ยมศิริ (2550) ได้วิจัยเรื่อง ความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับคุณลักษณะของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอบางใหญ่ เขตพื้นที่การศึกษานนทบุรี เขต 2 ซึ่งได้คุณลักษณะของผู้บริหาร 7 ด้าน คือ คุณลักษณะด้านภาวะผู้นำ คุณลักษณะด้านบุคลิกภาพ คุณลักษณะด้านคุณธรรมจริยธรรม คุณลักษณะด้านมนุษยสัมพันธ์ คุณลักษณะด้านวิชาการและวิชาชีพ คุณลักษณะด้านความรู้ความสามารถ และคุณลักษณะด้านพื้นฐานครอบครัวและส่วนตัว ผลการวิจัยพบว่า ความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับคุณลักษณะของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอบางใหญ่ เขตพื้นที่การศึกษานนทบุรี เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณารายด้านอยู่ในระดับมาก โดยเรียงตามลำดับ คือ คุณลักษณะด้านบุคลิกภาพ คุณลักษณะด้านมนุษยสัมพันธ์ คุณลักษณะด้านความรู้ความสามารถ คุณลักษณะด้านพื้นฐานครอบครัวและส่วนตัว คุณลักษณะด้านคุณธรรมจริยธรรม คุณลักษณะด้านวิชาการและวิชาชีพ และคุณลักษณะด้านภาวะผู้นำ สอดคล้องกับกนกวรรณ บุญอ้อม (2550) ได้วิจัยเรื่อง คุณลักษณะของผู้บริหารตามความคิดเห็นของครูผู้สอนโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอบางใหญ่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานนทบุรี เขต 2 ซึ่งได้ศึกษาคุณลักษณะของ

ผู้บริหาร 4 ด้าน คือ ด้านภาวะผู้นำ ด้านคุณธรรมจริยธรรม ด้านวิชาการและวิชาชีพ และด้านความสามารถในการบริหารงาน ผลการวิจัย พบว่า คุณลักษณะของผู้บริหารตามความคิดเห็นของครูผู้สอน โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก และยังคงสอดคล้องกับอาเรฟ หะยีหามะ (2554) ได้วิจัยเรื่อง คุณลักษณะของผู้บริหาร โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ซึ่งได้ศึกษาคุณลักษณะของผู้บริหารตามการประมวลของสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาเกี่ยวกับคุณลักษณะของผู้บริหารที่เอื้อต่อการจัดการและบริหารการศึกษาตามแนวพระราชบัญญัติการศึกษา พุทธศักราช 2545 5 ด้าน คือ คุณลักษณะด้านสติปัญญา คุณลักษณะด้านร่างกาย คุณลักษณะด้านการงาน และคุณลักษณะด้านสังคม ผลการวิจัยพบว่า คุณลักษณะของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ผู้บริหารมีคุณลักษณะด้านบุคลิกภาพและคุณธรรมจริยธรรม มากที่สุด รองลงมาคือ คุณลักษณะด้านสังคม คุณลักษณะด้านร่างกาย และคุณลักษณะด้านการงาน ตามลำดับ ส่วนคุณลักษณะของผู้บริหารที่มีน้อยที่สุด คือ คุณลักษณะด้านสติปัญญาและความรู้ เช่นเดียวกับ จรูญ เกศา (2554) ได้วิจัยเรื่อง คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาด้านผู้เรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 ซึ่งได้ศึกษาคุณลักษณะของผู้บริหาร 7 ด้าน คือ คุณลักษณะด้านวิสัยทัศน์ คุณลักษณะด้านความรู้ความสามารถทางการบริหาร คุณลักษณะด้านความเป็นผู้นำทางวิชาการ คุณลักษณะด้านความรับผิดชอบ การอุทิศตนและเป็นตัวอย่างที่ดีในการทำงาน คุณลักษณะด้านความเป็นประชาธิปไตย คุณลักษณะด้านมนุษยสัมพันธ์ และคุณลักษณะด้านการตัดสินใจ ผลการวิจัยพบว่า คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมาก โดยด้านความเป็นผู้นำทางวิชาการอยู่ในระดับสูงสุด และด้านความเป็นประชาธิปไตยอยู่ในระดับต่ำสุด

เมื่อพิจารณาระดับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารตามทัศนะของครูผู้สอนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดพัทลุง รายชื่อในแต่ละด้าน พบว่า

คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารตามทัศนะของครูผู้สอน โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดพัทลุงด้านการปฏิสัมพันธ์กับผู้ร่วมงาน โดยเมื่อพิจารณารายชื่อ พบว่า ทุกชื่ออยู่ในระดับมากทั้งหมด โดยชื่อที่มีระดับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารตามทัศนะของครูผู้สอนมากที่สุดคือ ผู้บริหารมีคุณธรรม จริยธรรมเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้ร่วมงาน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะครูผู้สอนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามเห็นว่าผู้บริหารเป็นผู้เจริญรอยตามอัสสุน อัลนาบาวียะฮ์ (แนวทางของท่านนบี) ซึ่งท่านมีคุณธรรม จริยธรรม สามารถเป็นแบบอย่างที่ดีให้แก่ศาะหะฮ์ และเป็นแนวทางให้กับประชาชาติทุกคน ดังที่อัลลอฮ์ ﷻ ทรงตรัสในอัลกุรอานว่า

﴿لَقَدْ كَانَ لَكُمْ فِي رَسُولِ اللَّهِ أُسْوَةٌ حَسَنَةٌ﴾ (الأحزاب : 21)

ความว่า “โดยแน่นอน ในร่อซูลของอัลลอฮ์มีแบบฉบับอันดีงามสำหรับพวกเจ้าแล้ว” (อัล-อะหฺซาบ : 21)

สอดคล้องกับพงศ์เพ็ญ ศรีทอง (2545) ได้วิจัยเรื่อง คุณลักษณะของผู้บริหารตามเกณฑ์มาตรฐานการประกันคุณภาพการศึกษาของผู้บริหาร โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดกาญจนบุรี ซึ่งได้ศึกษาคุณลักษณะของผู้บริหารตามเกณฑ์มาตรฐานการประกันคุณภาพการศึกษา 2 มาตรฐาน คือ มาตรฐานที่ 19 ผู้บริหารมีคุณธรรม จริยธรรม เป็นแบบอย่างที่ดี และมาตรฐานที่ 20 ผู้บริหารมีภาวะผู้นำ และมีความสามารถในการบริหารจัดการ ผลการวิจัยพบว่า คุณลักษณะของผู้บริหารตามเกณฑ์มาตรฐานการประกันคุณภาพการศึกษาของผู้บริหาร โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษาจังหวัดกาญจนบุรี มาตรฐานที่ 19 ผู้บริหารมีคุณธรรม จริยธรรม เป็นแบบอย่างที่ดีโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ส่วนข้อที่มีระดับคุณลักษณะของผู้บริหารที่มีประสิทธิภาพตามทัศนะของครูผู้สอนน้อยที่สุดคือ ผู้บริหารสามารถสร้างบรรยากาศให้เกิดความร่วมมือร่วมใจในกลุ่มผู้ร่วมงาน ได้เป็นอย่างดี ทั้งนี้อาจเป็นเพราะครูผู้สอนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามเห็นว่าผู้บริหารยังไม่สามารถเข้าถึงผู้ร่วมงาน เพราะหากผู้บริหารเข้าถึงผู้ร่วมงานมากเท่าใดก็จะเข้าใจผู้ร่วมงานมากขึ้นอีกทั้งทำให้รับรู้และเข้าใจปัญหา เสมือนที่เคาะลิฟะฮ์อุมร์ซึ่งท่านเป็นบริหารที่เข้าถึงและมีความสัมพันธ์อย่างเป็นกันเองกับผู้ร่วมงาน โดยท่านใช้วิธีการลงไปหาพวกเขาและเปิดโอกาสให้พวกเขามาหาท่านเพื่อให้สามารถเข้าถึงพวกเขาได้

คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารตามทัศนะของครูผู้สอน โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดพัทลุงด้านการปฏิบัติงานแบบมีเป้าหมาย โดยเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่าทุกข้ออยู่ในระดับมากทั้งหมด โดยข้อที่มีระดับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารตามทัศนะของครูผู้สอนมากที่สุดคือ ผู้บริหารมีความคิดริเริ่ม กล้าคิด กล้าแสดงออก ทั้งนี้อาจเป็นครูผู้สอนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามเห็นว่าผู้บริหารมีความศรัทธาว่า อัลลอฮ์ ﷻ ทรงบังเกิดมนุษย์มาอีกทั้งยังทรงประทานสติปัญญา ดังที่อัลลอฮ์ ﷻ ได้ตรัสในอัลกุรอานว่า

﴿قُلْ هَذِهِ سَبِيلِي أَدْعُو إِلَى اللَّهِ عَلَىٰ بَصِيرَةٍ أَنَا وَمَنِ اتَّبَعَنِي وَسُبْحَانَ اللَّهِ وَمَا أَنَا مِنَ الْمُشْرِكِينَ﴾ (يوسف : 108)

ความว่า “จงกล่าวเถิดมุฮัมมัด “นี่คือแนวทางของฉัน ฉันเรียกร้องไปสู่อัลลอฮ์อย่างประจักษ์แจ้งทั้งตัวฉันและผู้ปฏิบัติตามฉัน และมหาบริสุทธิ์แห่งอัลลอฮ์ ฉันมิได้อยู่ในหมู่ตั้งภาคี” (ยูสุบ : 108)

จึงทำให้ผู้บริหารมีวิสัยทัศน์ มีความชาญฉลาดและสร้างสรรค์ สอดคล้องกับ Stogdill (1974) ได้สรุปผลการวิจัยเกี่ยวกับคุณลักษณะของผู้นำที่ประสบความสำเร็จ พบว่า ผู้นำจะมีคุณลักษณะทางสติปัญญา การศึกษาเล่าเรียน ความรับผิดชอบ การมีส่วนร่วม เข้าใจสังคม มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ อดทน ทำงานให้สำเร็จ เชื่อมั่นในตัวเอง ตื่นตัว ร่วมมือกับบุคลากร มีชื่อเสียง สามารถปรับตัว และสามารถในการพูด มากกว่าบุคคลอื่น สอดคล้องกับจรรยา เคาหา (2554) ได้วิจัยเรื่อง คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ด้านผู้เรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาด้านวิสัยทัศน์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ส่วนข้อที่มีระดับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารตามทัศนะของครูผู้สอนน้อยที่สุดคือ ผู้บริหารมีความสามารถในการนิเทศเพื่อการพัฒนาการเรียนการสอนอย่างเป็นระบบ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะครูผู้สอนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามเห็นว่า ผู้บริหารยังไม่เข้าใจขอบข่ายเนื้อหาและหลักการบริหารงานวิชาการด้านการจัดการเรียนการสอน และด้านการนิเทศภายในอย่างลึกซึ้ง

คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารตามทัศนะของครูผู้สอน โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดพัทลุงด้านความรับผิดชอบและการอุทิศตนต่องาน โดยเมื่อพิจารณารายชื่อ พบว่า ทุกข้ออยู่ในระดับมากทั้งหมด โดยข้อที่มีระดับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของตามทัศนะของครูผู้สอนมากที่สุดคือ ผู้บริหารปฏิบัติงานโดยไม่ย่อท้อต่ออุปสรรค ทั้งนี้อาจเป็นเพราะครูผู้สอนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามเห็นว่า ผู้บริหารทุ่มเทแรงกายแรงใจในการปฏิบัติหน้าที่ เสียสละเวลาส่วนตัวให้กับงาน และมีความกระตือรือร้นกับงานเพื่อประโยชน์และความก้าวหน้าของโรงเรียน อีกทั้งยังมุ่งหวังในความยินดีจากอัลลอฮ์ ซึ่งสอดคล้องกับคำรัสแห่งที่อัลลอฮ์ ที่ทรงตรัสในอัลกุรอานว่า

﴿ وَالَّذِينَ جَاهَدُوا فِينَا لَنَهْدِيَنَّهُمْ سُبُلَنَا وَإِنَّ اللَّهَ لَمَعَ الْمُحْسِنِينَ ﴾ (العنكبوت : 69)

ความว่า“และบรรดาผู้ต่อสู้ดิ้นรนในทางของเราแน่นอนเราจะชี้แนะแนวทางที่ถูกต้องแก่พวกเขาสู่ทางของเราและแท้จริงอัลลอฮ์ทรงอยู่ร่วมกับผู้กระทำความดีทั้งหลาย” (อัล-อังกาบุต : 69)

ส่วนข้อที่มีระดับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารตามทัศนะของครูผู้สอนน้อยที่สุดคือ ผู้บริหารปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ด้วยความเรียบร้อย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะครูผู้สอนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามเห็นว่าผู้บริหารยังไม่แสดงให้เห็นถึงการให้ความสำคัญต่อความรับผิดชอบต่อบทบาทหน้าที่ แต่อย่างไรก็ตามคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารตามทัศนะของ

ครูผู้สอนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามโดยภาพรวมด้านความรับผิดชอบและการอุทิศตนต่องานยังอยู่ในระดับมาก

3. ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบระดับความแตกต่างคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารตามทัศนคติของครูผู้สอนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดพัทลุง ระหว่าง เพศ อายุ การศึกษา ตำแหน่ง และประสบการณ์ในการทำงาน

ผลการเปรียบเทียบระดับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารตามทัศนคติของครูผู้สอนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดพัทลุงที่มีเพศต่างกัน โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ชัดแจ้งกับเจเลียว สุขจร (2545) ได้วิจัยเรื่อง คุณลักษณะของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาที่สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ตามทัศนคติของผู้บริหาร ครู และศึกษานิเทศก์ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุบลราชธานี ซึ่งได้ศึกษาคุณลักษณะของผู้บริหาร 4 ด้าน คือ คุณลักษณะด้านความเป็นผู้นำ คุณลักษณะด้านความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงาน ในหน้าที่ คุณลักษณะด้านบุคลิกภาพ และคุณลักษณะด้านวิสัยทัศน์ พบว่า เมื่อเปรียบเทียบตัวแปรครูผู้สอนที่มีเพศต่างกันมีทัศนคติต่อคุณลักษณะของผู้บริหาร ด้านความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงานในหน้าที่ และด้านบุคลิกภาพ แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะครูผู้สอนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามมีเพศต่างกัน แต่บทบาทหน้าที่ไม่แตกต่างกัน ดังนั้นไม่ว่าครูผู้สอนจะเป็นเพศชายหรือเพศหญิงจึงมีทัศนคติที่ไม่แตกต่างกัน

ผลการเปรียบเทียบระดับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารตามทัศนคติของครูผู้สอนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดพัทลุงที่มีอายุต่างกัน โดยรวมและรายด้านแตกต่างกัน เมื่อพิจารณาผลการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ ด้วยวิธีของ Scheffe ผลการทดสอบเปรียบเทียบระดับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารตามทัศนคติของครูผู้สอนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดพัทลุงที่มีอายุต่างกัน โดยรวมและรายด้านแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.5 โดยภาพรวมระดับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารตามทัศนคติของครูผู้สอนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดพัทลุงที่มีอายุ 31-40 ปี แตกต่างกับอายุต่ำกว่า 31 ปี อย่างมีนัยทางสถิติที่ระดับ 0.5 โดยที่อายุ 31-40 ปี มีทัศนคติโดยภาพรวม มากกว่าอายุต่ำกว่า 31 ปี ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ครูผู้สอนที่มีอายุต่ำกว่า 31 ปียังไม่ค่อยมีความเห็นว่าคุณบริหารมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหาร แตกต่างกับครูผู้สอนที่มีอายุ 31-40 ปี ที่ได้ผ่านการทำงานร่วมกับผู้บริหารโรงเรียนซึ่งย่อมรู้ว่าผู้บริหารมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหาร สอดคล้องกับพรพิมล นิยมพันธุ์ (2550) ได้ทำวิจัยเรื่อง คุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจะเขิงตรา เขต 1 ได้ศึกษาคุณลักษณะของผู้บริหารของสถาบันพัฒนาผู้บริหาร กระทรวงศึกษาธิการคือ การเป็นผู้นำที่มีคุณธรรม จริยธรรม การเป็นผู้นำด้านการ

จัดระบบ การเป็นผู้นำด้านวิชาการ การเป็นผู้นำด้านการบริหารจัดการ การเป็นผู้นำด้านสังคมและชุมชน และการเป็นผู้นำด้านการพัฒนาตนเองในเชิงบริหาร พบว่า เมื่อเปรียบเทียบตัวแปรครูผู้สอนที่มีอายุต่างกันมีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพ โดยรวมต่างกัน ซึ่งขัดแย้งกับเจลิยว ศุภษร (2545) ได้วิจัยเรื่อง คุณลักษณะของผู้บริหาร โรงเรียนประถมศึกษาที่สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ตามทัศนะของผู้บริหาร ครู และศึกษานิเทศก์ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุบลราชธานี ซึ่งได้ศึกษาคุณลักษณะของผู้บริหาร 4 ด้าน คือ คุณลักษณะด้านความเป็นผู้นำ คุณลักษณะด้านความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงานในหน้าที่ คุณลักษณะด้านบุคลิกภาพ และคุณลักษณะด้านวิสัยทัศน์ พบว่า เมื่อเปรียบเทียบตัวแปรครูผู้สอนที่มีอายุต่างกันมีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะของผู้บริหาร โดยรวมไม่แตกต่างกัน และยังพบว่า ระดับคุณลักษณะของผู้บริหารที่มีประสิทธิภาพตามทัศนะของครูผู้สอน โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดพัทลุงที่มีอายุ 31-40 ปี แตกต่างกับอายุต่ำกว่า 31 ปี อย่างมีนัยทางสถิติที่ระดับ 0.5 โดยที่อายุ 31-40 ปี มีทัศนะด้านการปฏิสัมพันธ์กับผู้ร่วมงาน มากกว่าอายุต่ำกว่า 31 ปี ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ครูผู้สอนที่มีอายุน้อยเพิ่งจบมา เป็นคนรุ่นใหม่อาจมีทัศนะหรือมุมมองต่างจากครูผู้สอนที่มีอายุมากกว่าก็ได้ แต่เมื่อทำการทดสอบรายด้านตามตัวแปรอายุเป็นรายคู่ ไม่พบรายคู่ใดในด้านการปฏิบัติงานแบบมีเป้าหมาย และความรับผิดชอบและการอุทิศตนต่องานแตกต่างกันอย่างมีนัยทางสถิติที่ระดับ 0.5

ผลการเปรียบเทียบระดับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารตามทัศนะของครูผู้สอน โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดพัทลุงที่มีระดับการศึกษาต่างกัน โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ขัดแย้งกับพรพิมล นิยมพันธุ์ (2550) ได้ทำวิจัยเรื่อง คุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 1 ได้ศึกษาคุณลักษณะของผู้บริหารของสถาบันพัฒนาผู้บริหาร กระทรวงศึกษาธิการ คือ การเป็นผู้นำที่มีคุณธรรม จริยธรรม การเป็นผู้นำด้านการจัดระบบ การเป็นผู้นำด้านวิชาการ การเป็นผู้นำด้านการบริหารจัดการ การเป็นผู้นำด้านสังคมและชุมชน และการเป็นผู้นำด้านการพัฒนาตนเองในเชิงบริหาร พบว่า เมื่อเปรียบเทียบตัวแปรครูผู้สอนที่มีวุฒิการศึกษาต่างกันมีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพรายด้านแตกต่างกัน และยังขัดแย้งกับเจลิยว ศุภษร (2545) ได้วิจัยเรื่อง คุณลักษณะของผู้บริหาร โรงเรียนประถมศึกษาที่สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ตามทัศนะของผู้บริหาร ครู และศึกษานิเทศก์ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุบลราชธานี ซึ่งได้ศึกษาคุณลักษณะของผู้บริหาร 4 ด้าน คือ คุณลักษณะด้านความเป็นผู้นำ คุณลักษณะด้านความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงานในหน้าที่ คุณลักษณะด้านบุคลิกภาพ และคุณลักษณะด้านวิสัยทัศน์ พบว่า เมื่อเปรียบเทียบตัวแปรครูผู้สอนที่มีวุฒิการศึกษา

ต่างกันมีทัศนคติต่อคุณลักษณะของผู้บริหารด้านความเป็นผู้นำแตกต่างกันอย่างมีนัยทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะครูผู้สอน โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามมีระดับการศึกษาต่างกัน แต่มีพื้นฐานเกี่ยวกับอิสลามศึกษา จึงมีทัศนคติที่ไม่แตกต่างกัน

ผลการเปรียบเทียบระดับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารตามทัศนคติของครูผู้สอนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดพัทลุงที่มีตำแหน่งต่างกัน โดยรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะครูผู้สอนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามมีตำแหน่งต่างกันแต่ทำงานร่วมกัน จึงทำให้มีทัศนคติที่ไม่แตกต่างกัน

ผลการเปรียบเทียบระดับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารตามทัศนคติของครูผู้สอนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดพัทลุงที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน โดยรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่าด้านการปฏิสัมพันธ์กับผู้ร่วมงานแตกต่างกัน เมื่อพิจารณาผลการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ ด้วยวิธีของ Scheffe ผลการทดสอบเปรียบเทียบระดับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารตามทัศนคติของครูผู้สอนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดพัทลุงที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน ด้านการปฏิสัมพันธ์กับผู้ร่วมงานพบว่า ไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.5 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะครูผู้สอนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามที่มีประสบการณ์ต่างแต่มีหลักในการคิดเหมือนกัน จึงทำให้มีทัศนคติที่ไม่แตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

1. จากการศึกษาในระดับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารตามทัศนคติของครูผู้สอนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดพัทลุง ด้านการปฏิสัมพันธ์กับผู้ร่วมงาน พบว่าคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารตามทัศนคติของครูที่น้อยที่สุด คือ ผู้บริหารสามารถสร้างบรรยากาศให้เกิดความร่วมมือร่วมใจในกลุ่มผู้ร่วมงานได้เป็นอย่างดี ดังนั้นผู้บริหารโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดพัทลุงควรให้ความสำคัญกับการสร้างบรรยากาศที่ดีระหว่างผู้ร่วมงานมากยิ่งขึ้น

2. จากการศึกษาในระดับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารตามทัศนคติของครูผู้สอนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดพัทลุง ด้านการปฏิบัติงานแบบมีเป้าหมาย พบว่าคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารตามทัศนคติของครูที่น้อยที่สุด คือ ผู้บริหารมีความสามารถในการนิเทศเพื่อการพัฒนาการเรียนการสอนอย่างเป็นระบบ ดังนั้นผู้บริหารโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดพัทลุงควรให้ความสำคัญกับการนิเทศติดตามและประเมินผลการจัดการเรียนการสอน

3. จากการศึกษาระดับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารตามทัศนคติของครูผู้สอนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดพัทลุง ด้านความรับผิดชอบและการอุทิศตนต่องาน พบว่า คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารตามทัศนคติของครูที่น้อยที่สุด คือ ผู้บริหารปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ด้วยความเรียบร้อย ดังนั้นผู้บริหาร โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดพัทลุงควรตระหนักต่อบทหน้าที่มากยิ่งขึ้นเพื่อให้การปฏิบัติงานบรรลุเป้าประสงค์ของโรงเรียน

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาวิเคราะห์องค์ประกอบคุณลักษณะของผู้บริหาร โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในด้านอื่นๆ
2. ควรมีการศึกษาคุณลักษณะของผู้บริหาร โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามด้วยการวิจัยเชิงคุณภาพ เพื่อจะได้ค้นพบปรากฏการณ์เชิงลึก
3. ควรมีการศึกษาคุณลักษณะของผู้บริหารเชิงอิสลาม เพื่อเป็นแนวทางในการบริหารและการจัดการการศึกษาอิสลาม

เอกสารอ้างอิง

กัลยา วานิชย์บัญชา. 2554. การใช้ SPSS for Windows ในการวิเคราะห์ข้อมูล. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

กระทรวงศึกษาธิการ. 2546. พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และ (แก้ไขเพิ่มเติม).

พ.ศ. 2545 กรุงเทพฯ : องค์กรรับ ส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.).

กล้า ทองขาว ทองอินทร์ วงศ์โสธร และเสริมศักดิ์ วิชาลาภรณ์. 2546. หน่วยที่ 4 การบริหารการเปลี่ยนแปลงในประมวลสาระชุดวิชาประสบการณ์วิชาชีพประกาศนียบัตรบัณฑิตทางการบริหารการศึกษา. นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

จรรยา เคหา. 2554. คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาด้านผู้เรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี.

จักรพรรดิ ะทา . 2539. คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารข้าราชการครู ปริญญาานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนรินทรวิโรฒประสานมิตร.

เฉลิมว ศุภษร. 2545. คุณลักษณะของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาที่สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 ตามทัศนคติของผู้บริหาร ครู และศึกษานิเทศก์

- สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุบลราชธานี วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.
- ชูกรีย์ นูร. 2010. บุคลิกและคุณลักษณะของผู้นำศึกษาจากชีวประวัติอุมร์ อิบน์ อัล-ค็อฏฏอบ (ออนไลน์). สืบค้นจาก <http://www.e-daiyah.com/node/163>. [16 มีนาคม 2010].
- เทพพนม เมืองแมน และคณะ. 2540. พฤติกรรมองค์กร. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.
- ทองใบ สุดชาติ. 2543. ภาวะผู้นำการจูงใจ. พิมพ์ครั้งที่ 2. อุบลราชธานี : มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.
- ชนิกานต์ มาฆะศิริรานนท์ และกานต์สุดา มาฆะศิริรานนท์ . 2544. คู่มือสำหรับหัวหน้างานยุคใหม่ เล่ม 1. กรุงเทพฯ : Be Bright Books.
- ชานินทร์ ศิลป์จารุ. 2557. การวิจัยและวิเคราะห์ทางสถิติด้วย SPSS และ AMOS. พิมพ์ครั้งที่ 15. กรุงเทพฯ : ห้างหุ้นส่วนสามัญวิเศษเนสอาร์แอนดีดี.
- ธีระ รุญเจริญ. 2550. ความเป็นมืออาชีพในการจัดการและการบริหารการศึกษายุคปฏิรูปการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ : ข้าวฟ่าง.
- บรรเจิด อินทร์กล้า. 2549. คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษามืออาชีพ ตามทัศนะของครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุพรรณบุรี วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี.
- บุญธรรม ไวยมิตร. 2553. ความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะของผู้บริหารโรงเรียนตามการรับรู้ของครูกับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 และเขต 2 วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.
- ปรีชา เพ็ชรกรรจ. 2547. คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษา ระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 1 ตามความคิดของครูใหญ่ในเขตอำเภอเมืองปทุมธานี วิทยานิพนธ์ศึกษามหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา.
- เปรม กิรติวงศ์ชัชวาล. 2552. กฎทองแห่งผู้นำ. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ห้างหุ้นส่วนจำกัด.
- พงศ์เพ็ญ ศรีทอง. 2546. คุณลักษณะของผู้บริหารตามเกณฑ์มาตรฐานการประกันคุณภาพการศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษาจังหวัดกาญจนบุรี วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี.
- พรพิมล นิยมพันธุ์. 2550. คุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนรินทร์.

- ไอลา หริ่มเพ็ง. 2551. องค์ประกอบทางจริยธรรมของนักศึกษามุสลิมในสถาบันอุดมศึกษา
 วิทยาลัยศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (อิสลามศึกษา) มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- ศุณีย์ บุญทิม. 2550. การติดตามผลการดำเนินงานตามนโยบายของกระทรวง
 ศึกษาธิการ ปีงบประมาณ 2550 เขตตรวจราชการที่ 5. ลพบุรี : กลุ่มติดตามและประเมิน
 ผลสำนักตรวจราชการประจำเขตตรวจราชการที่ 5.
- สุพล วังสินธุ์. 2545. การบริหารโรงเรียนตามแนวการปฏิรูปการศึกษา วารสารวิชาการ. 5,6
 มิถุนายน : 29-30.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2543. แนวทางการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน
 สถานศึกษา : เพื่อพร้อมรับการประเมินคุณภาพการศึกษาภายนอก. กรุงเทพฯ : พิมพ์ดี.
- สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน). 2547.
 มาตรฐานการศึกษา ตัวบ่งชี้และเกณฑ์การพิจารณาคุณภาพภายนอกในรอบแรก:
 ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ฉบับปรับปรุง พุทธศักราช 2547. กรุงเทพฯ : องค์การรับ
 ส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.).
- อบุคหะซัน อาลี อัลนัควี. 2554. โลกสูญเสียบะไรจากความตกต่ำของประชาชาติมุสลิม
 ภาคที่ 1. โดย นัศรุลลอฮ์ หมัดตะพงค์. ยะลา : มหาวิทยาลัยอิสลามยะลา.
- อรรวรรณ เอี่ยมศิริ. 2550. ความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับคุณลักษณะของผู้บริหาร
 โรงเรียน ประถมศึกษา อำเภอบางใหญ่ จังหวัดนนทบุรี เขต 2 วิทยาลัยนิพนธ์
 คุรุศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม.
- Naceur Jabnoun. 2548. อิสลามและการจัดการ. แปลจาก Islam and Management. โดย นิเลาะ
 แวอุเซ็ง. ปัตตานี : โรงพิมพ์มิตรภาพ.

Prince of Songkla University
Pattani Campus

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ-สกุล นายฮาฟิซ ข่านุรักษ์

รหัสประจำตัวนักศึกษา 5620420125

วุฒิการศึกษา

วุฒิ	ชื่อสถาบัน	ปีที่สำเร็จการศึกษา
ศิลปศาสตรบัณฑิต (อิสลามศึกษาภาษาอาหรับ)	วิทยาลัยคารุลอูลูมนัดวาตุลอุลามาลักเนาวิ	2555

ทุนการศึกษา

ทุนอุดหนุนการวิจัยเพื่อวิทยานิพนธ์ จากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

การตีพิมพ์เผยแพร่ผลงาน

ฮาฟิซ ข่านุรักษ์ และนิเลาะ แวอุเซ็ง. 2558. “คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารตามทัศนะของครูผู้สอนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดพัทลุง” ใน วารสาร อัล-ฮิกมะฮฺ มหาวิทยาลัยฟาฏอนี. 4 (9): มกราคม-มิถุนายน, 2558.

Prince of Songkla University
Pattani Campus